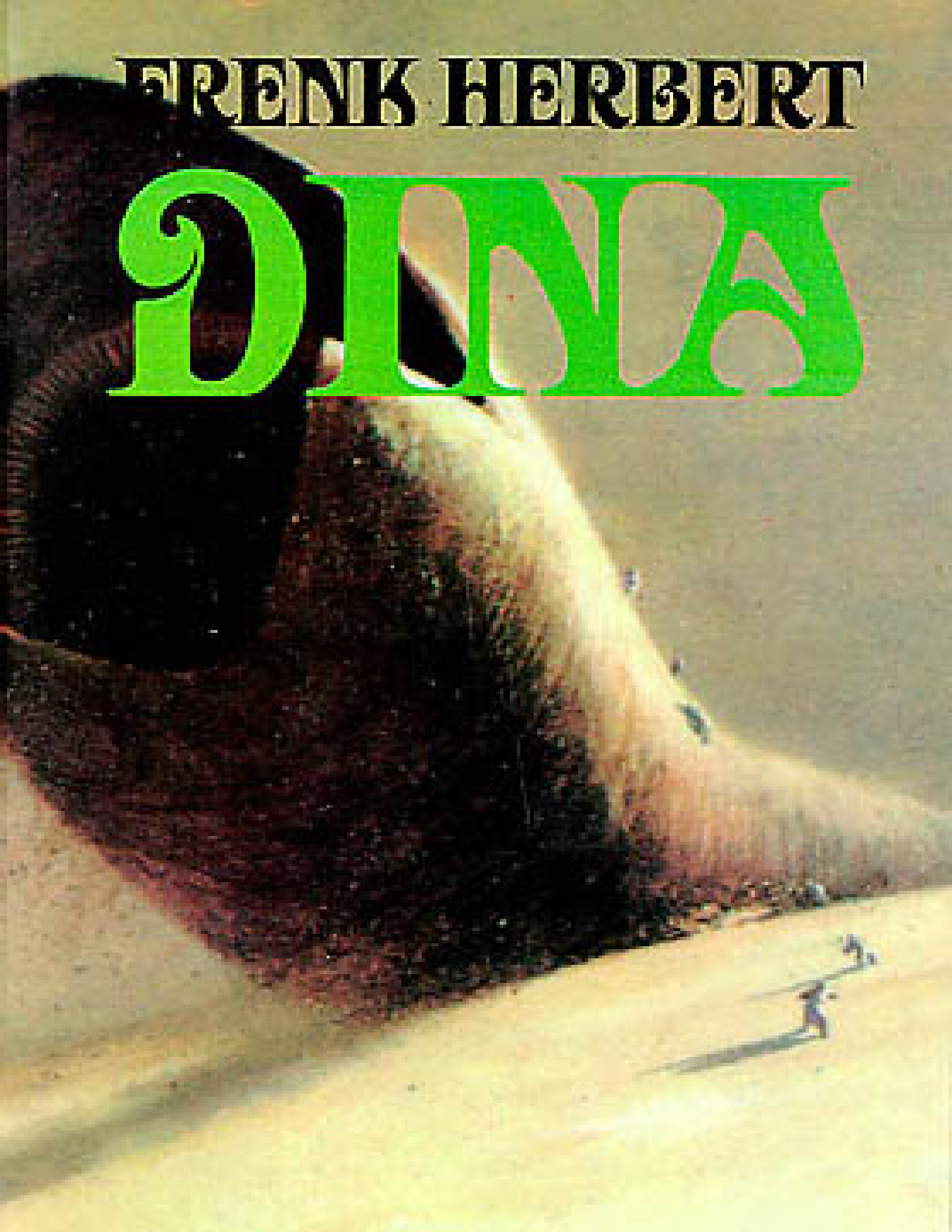

FRANK HERBERT

DUNA

1.

Početak je pravi čas da se najpomnije povede računa o tome da sve bude u ravnoteži i pravilno sređeno. To znaju sve sestre reda Bene Geserit. Na početku proučavanja života Muad'Diba potrebno je, dakle, da ga najpre smestite u njegovo vreme: rođen je 57. godine vladavine cara Padišaha, Šadama IV. Takođe je neophodno pobrinuti se o tome da ga postavite na pravo mesto: planetu Arakis. Neka vas ne dovede u zabunu činjenica da je on rođen na Kaladanu, gde je živio sve do petnaeste godine. Arakis, planeta poznata kao Dina, njegov je pravi dom.

Iz 'Uputnika o Muad'Dibu' princeze Irulan

Na nedelju dana pre no što su krenuli na Arakis, u jeku završnih priprema zbog kojih su svi već gotovo pomahnitali, jedna smežurana starica došla je u posetu majci dečaka Pola.

Bilo je to jedne tople noći u dvorcu Kaladan, drevnom kamenom zdanju koje je služilo kao dom porodici Atreida čitavih dvadeset šest pokolenja; uvek pre promene vremena, ovo mesto bi se ispunjavalo svojevrsnom slatkastom svežinom.

Staricu su uveli na jedna bočna vrata i proveli lučno zasvođenim hodnikom do Polove sobe, gde joj je bilo dopušteno da za trenutak osmotri dečaka koji je ležao u postelji.

U prigušenom sjaju suspenzorske svetiljke, koja je lebdela sasvim blizu poda, probuđeni dečak ugledao je krupnu žensku priliku na vratima svoje sobe; neznanka je stajala korak ispred njegove majke. Starica je predstavljala utvarnu senku - sa kosom sličnoj prepletenoj i zamršenoj paučini, plaštom koji je obavijao tamno obličje i očima poput dva blistava dragulja.

"Nije li odveć sitan za svoje godine, Džesika?" upita starica. Govorila je teško i zadihano, stvarajući zvuk sličan raštimovanom balisetu.

Polova majka uzvratila svojim blagim kontraaltom: "Atreidi su poznati po tome što kasno počinju da rastu, Vaša visosti."

"Čula sam o tome, čula sam o tome", produha starica. "Pa ipak,

njemu je skoro petnaest godina."

"Da, Vaša visosti."

"On je budan i sluša nas", reče starica. "Prepredeni, mali pritvorko." Ona se zakikota. "Ali za kraljevanje je potrebna prepredenost. A ako je stvarno Kvizac Haderah... onda..."

U senci svoje postelje, Pol je čkiljio kroz trepavice. Dva ptičjesvetla ovala - staričine oči - kao da su se širila i svetlucala, netrmice ga posmatrajući.

"Spavaj spokojno, ti prepredeni, mali pritvorko", reče starica. "Sutra će ti biti potrebno sve umeće kojim raspolažeš da se susretneš sa mojim gom džabarom."

Pogurnuvši dečakovu majku, ona iziđe napolje i prilično bučno zalupi vrata za sobom.

Pol je ostao da leži budan, dok su u glavi počela da mu se roje pitanja: Šta je gom džabar?

Od svih neobičnosti koje se javljaju u razdoblju promene vremena, starica je predstavljala najčudniju pojavu koju je video.

Vaša visosti.

Tu je, zatim, bio način na koji je ona po imenu oslovila njegovu majku, kao da razgovara sa nekom običnom služavkom, a ne sa jednom gospom Bene Geserita, vojvodinom naložnicom i majkom naslednika.

Da li gom džabar predstavlja nešto vezano za Arakis što moram da saznam pre no što odemo tamo? - upita se on.

Usta mu sama stadoše da uobličavaju nepoznate reči: "Gom džabar... Kvizac Haderah..."

Čekalo ga je premnogo stvari koje je valjalo naučiti. Arakis će se sigurno toliko razlikovati od Kaladana da će se Polu često zavrtneti u glavi od novosti koje ga tamo vrebaju. Arakis - Dina - pustinjska planeta...

Tufir Havat, Starešina Ubica u službi njegovog oca, objasnio mu je jednom prilikom: njihovi smrtni neprijatelji, Harkoneni, nalaze se na Arakisu već osamdeset godina, držeći planetu kao kvazifeudalni posed zahvaljujući ugovoru sa kompanijom CHOAM, koji se odnosi na eksploataciju gerijatrijskog začina melanža. Harkoneni sada moraju da se povuku i da ustupe mesto Kući Atreida, koja će preuzeti planetu kao pravi feudalni posed - što je predstavljalo

prividnu pobjedu Vojvode Letoa. Doduše, dodao je Havat, u ovoj prividnosti mogla bi se kriti najveća opasnost, budući da je Vojvoda Leto uživao popularnost među Velikim Kućama Landsrada.

"Popularan čovek izaziva ljubomoru moćnih", objasnio je Havat.

Arakis - Dina - pustinjska planeta...

Pol je utonuo u san i usnio prizor jedne pećine na Arakenu, dok su se svuda oko njega vrzmale utihle prilike ljudi u zatamnjenoj svetlosti sjajnih kugli. Bilo je svečano i činilo mu se kao da je u katedrali dok je osluškivao slabašan zvuk - kap-kap-kap vode. Još dok se nalazio u snu, Pol je znao da će se setiti ovoga kada se probudi. Uvek se spominjao snova koji su predstavljali predskazanja.

San se rasplinu.

Pol se probudio i najpre osetio oko sebe toplinu postelje - a zatim mu na um navreše mnoge misli... Ovaj svet dvorca Kaladan, lišen igre i društva njegovih vršnjaka, možda i nije zavređivao tugu prilikom rastanka. Doktor Jueh, njegov učitelj, stavio mu je posredno do znanja da se na Arakisu ne vodi baš najstrožije računa o kastinskom sistemu faufreluhes. Žitelji planete obitavali su na rubu pustinje i nije bilo nikakvog kaida ili bašara koji bi im komandovao: bili su to Slobodnjaci, neuhvatljivi poput peščanih kovitlaca, koji se čak nisu nalazili popisani ni u Carskim Spiskovima.

Arakis - Dina - pustinjska planeta...

Osetivši kako ga obuzima napetost, Pol odluči da primeni jednu od vežbi telesno-mentalnog tipa kojoj ga je majka naučila. Tri puta je brzo udahnuo i njegov fiziološki mehanizam smesta je reagovao: iskusio je kako uranja u stanje oslobođene svesti... kako mu se um usredsređuje... aorta proširuje... izbegavajući nefokusirane sprege svesti... kako je svestan činom volje... kako mu se krv obogaćuje kiseonikom i brzo plavi preopterećena područja... hrana-bezbednost-sloboda ne stižu se samo pukim nagonom... svest životinje ne ide dalje od datog trenutka, niti se u njoj rađa pomisao da joj žrtve mogu biti istrebljene... životinja uništava, ali ne stvara... zadovoljstva životinja ne uzdižu se mnogo iznad nivoa osećaja, a nikada ne dostižu sfere pravih osećanja... čoveku je, međutim, potrebna merna skala kojom će određivati aršine svog sveta... ovu skalju jedino je u stanju da stvori hotimice usredsređena svest... telesna celovitost proističe iz priliva krvi i titraja živaca, a prema duboko uvreženoj

svesti o potrebama ćelija... sve stvari/ćelije/bića nisu večni... u pitanju je borba za večni unutarnji priliv...

Nauk je tekao sve dalje u Polovoj oslobođenoj svesti.

Kada je žuta svetlost praskozorja dodirnula prozorski sims Polove sobe, on ju je osetio kroz zatvorene očne kapke; otvorivši oči, najpre je ugledao poznatu šaru sjajnih odseva na tavanici spavaće sobe, a zatim začuo uobičajenu vrevu i hitnju u zamku.

Vrata prostorije se otvoriše i na njima se pojavi dečakova majka, sa kosom sličnom osenčenoj bronzi, koju je crnom trakom držala prikačenu za krunu; na licu joj se nije moglo pročitati nikakvo osećanje, a zelene oči zračile su svečano.

"Probudio si se", reče ona. "Jesi li lepo spavao?"

"Jesam."

Zagledao se u njenu visoku priliku, primetivši napetost u majčinim ramenima dok mu je ona birala odeću iz ormana. Drugima bi promakao ovaj tanušan grč, ali ona ga je uputila u tajne reda Bene Geserit - u pomno zapažanje sitnica. Okrenula se, držeći u ruci jedan polusvečan sako, na čijem je spoljnjem gornjem džepu stajala crvena kresta atreidskog sokola.

"Brže se oblači", reče ona. "Časna Majka čeka."

"Sanjao sam je jednom", uzvratil Pol. "Ko je ona?"

"Bila mi je učitelj u školi reda Bene Geserit. Sada je carev Istinozborac. Znaš, Pole..." dodade ona, ali zastade. "Moraš joj ispričati o svojim snovima."

"Hoću. Je li ona bila razlog što smo dobili Arakis?"

"Mi nismo dobili Arakis." Džesika otrese prašinu sa pantalona i okači ih zajedno sa sakoom na postolje uz krevet. "Nemoj dozvoliti da te Časna Majka čeka."

Pol sede u postelji i obgrli kolena. "Šta je to gom džabar?"

Ponovo mu je veština stečena od majke omogućila da opazi gotovo nevidljiv grč oklevanja na njoj, nekontrolisan titraj nerva čije je značenje odmah prozreo: strah.

Džesika priđe prozoru, širom razmaknu zavese i baci pogled preko rečnih voćnjaka prema planini Sijubi. "Ubrzo ćeš saznati sve o gom džabaru", reče ona.

Osetio je prizvuk straha u njenom glasu i to ga je začudilo.

Džesika mu se obrati, ne okrenuvši se: "Časna Majka te čeka u

mojoj dnevnoj sobi. Molim te, požuri."

Časna Majka Gaius Helen Mohijam sedela je na tapeciranoj stolici i posmatrala majku i sina kako se približavaju. Prozori koji su stajali oko nje gledali su na južnu okuku reke i zelene oranice porodičnog poseda Atreida, ali Časna Majka uopšte nije obraćala pažnju na to. Osećala je ovog jutra kako je pritiska breme godina, što ju je uvek činilo prilično razdražljivom. Okrivljavala je zbog toga putovanje kosmosom i veze sa gnusnim svemirskim Esnafom, odnosno njegovim tajnama. Ali, ovde ju je čekalo poslanstvo koje je zahtevalo ličnu pažnju jedne Vidovite Bene Geserit. Čak ni Istinozborac cara Padišaha nije mogao da se ogлуši o odgovornost kada ga ova dužnost zove.

Prokleta Džesika! - pomisli Časna Majka. Kamo sreće da nam je rodila devojčicu kao što joj je bilo naređeno!

Džesika se zaustavila na tri koraka od stolice, blago prevukavši levom rukom duž nabora suknje u znak naklona. Pol kratko pognu glavu na način koji ga je naučio njegov učitelj igranja - i kome uvek valja pribeći kada postoje nedoumice o statusu sagovornika.

Tananost Polovog pozdrava nije promakla Časnoj Majci. Ona reče: "Dečak je oprezan, Džesika."

Džesika spusti ruku na Polovo rame i blago ga steže. Za jedan tren strah je zastrujao iz njenog dlana, a onda je ona ponovo ovladala sobom. "Tako smo ga vaspitali, Vaša visosti."

Čega se boji? - upita se Pol.

Starica osmotri Pola ispitivačkim pogledom: lice mu je ovalno kao Džesikino, ali kosti su jake... kosa: veoma crna na Vojvodu, ali zato gornji deo lica ima na dedu po majci (onoga koji se nije mogao imenovati); nos mu je tanak i prezriv, a zelene oči prodorne, baš kao kod starog Vojvode, dečakovog dede po ocu, koji je već umro.

Postojao je bar jedan čovek kadar da razume moć hrabrosti - čak i u smrti, pomisli Časna Majka.

"Vaspitanje je jedna stvar", reče ona, "a sirov materijal druga. Videćemo." Stare oči prostreliše Džesiku. "Ostavi nas nasamo. Nalažem ti da upražnjavaš meditaciju spokoja."

Džesika spusti ruku sa Polovog ramena. "Vaša visosti, ja..."

"Džesika, ti znaš da se ovo mora obaviti."

Pol začuđeno podiže pogled prema majci.

Džesika se uspravi: "Da... razume se."

Pol osmotri Časnu Majku. Ljubaznost i majčin očigledan strah od ove starice zahtevali su oprez. Pa ipak, osetio je kako ga obuzima srdžba zbog straha koji je zračio iz majke.

"Pole...", Džesika duboko uzdahnu, "...test kome ćeš sada biti podvrgnut... veoma mi je važan."

"Test?" zagleda se on ponovo u nju.

"Ne zaboravi da si ti sin Vojvode", reče Džesika. Zatim se okrenu i iziđe iz prostorije uz oporo šuštanje suknje. Vrata se čvrsto zatvoriše za njom.

Pol upravi pogled prema starici, jedva zauzdavajući bes u sebi. "Zar se tako otpušta gospa Džesika kao da je najobičnija sluškinja?"

Osmeh zatitra na uglovima smežuranih starih usana. "Gospa Džesika bila je odista moja služavka, momče, i to punih četrnaest godina u školi." Ona klimnu glavom. "I to dobra služavka. A sada, hodi ovamo!"

Naredba ga ošinu kao bič. Pol je poslušao pre no što je to i shvatio. Koristi se Glasom u ophođenju sa mnom, pomisli on. Zaustavio se na njen znak i ostao da joj stoji uz kolena.

"Vidiš li ovo?" upita ga ona. Iz nabora svog plašta ona izvadi zelenu metalnu kocku osnove petnaest centimetara. Kada ju je okrenula, Pol primeti da je sa jedne strane otvorena - crna i neobično zastrašujuća. Svetlost nije bila kadra da prodre u tu otvorenu tamu.

"Stavi desnu šaku u kutiju", reče starica.

Pola prože plima straha i on stade da uzmiče, ali starica reče: "Tako, dakle, slušaš majku?"

On netrnce pogleda u ptičjesvetle oči.

Lagano, osećajući prisilu i ne mogavši da joj se usprotivi, Pol zavuče šaku u kutiju. U prvi mah iskusio je studen dok mu je tama obavijala šaku, a zatim mu prsti dodirnuše glatki metal i on oseti bockanje u njima kao da su sasvim utrnuli.

Na staričinom licu pojavio se izraz grabljivice. Ona odvoji desnu ruku od kutije i položi je u blizinu Polovog vrata. Dečak opazi u njoj metalni odsev i poče da se okreće.

"Ne mrdaj!" uzviknu ona.

Opet se koristi Glasom! On ponovo usmeri pažnju na njeno lice.

"Držim ti tik uz vrat gom džabar", reče ona. "Gom džabar, svemoćni neprijatelj. To je igla u čijem se vrhu nalazi kap otrova. Ah-ah! Ne uzmiči, inače ćeš smesta iskusiti dejstvo otrova."

Pol je pokušao da proguta pljuvačku, ali mu se grlo sasvim osušilo. Nije mogao da odvoji pogled sa izboranog, starog lica, blistavih očiju, bledih desni oko srebrnih, metalnih zuba, koji su se caklili dok je starica govorila.

"Vojvodin sin mora da bude upućen u otrove", reče ona. "Takva su danas vremena, eh. Maski, koji ti se može staviti u piće. Aumas, koji ide u hranu. Brzi otrovi, spori otrovi, kao i oni srednji. A sada evo i jednog novog: gom džabar. On ubija jedino životinje."

Ponos nadvlada strah u Polu. "Usuđuješ se da tvrdiš kako je Vojvodin sin životinja?" upita on.

"Recimo da tvrdim da bi mogao biti i ljudsko biće", odgovori ona. "Miruj! Upozoravam te da ništa ne pokušavaš. Ja jesam stara, ali ruka mi je još dovoljno brza da ti zabodem iglu u vrat pre no što mi se izmigoljiš."

"Ko si ti?" prošaputa on. "Čime si to navela moju majku da nas ostavi nasamo? Jesi li jedna od Harkonena?"

"Harkonena? Bože sačuvaj, ne! A sad budi miran." Sparušeni prsti dodirnuše mu vrat i on oseti neodoljiv nagon da uzmakne.

"Dobro", reče ona. "Prošao si prvi test. Evo u čemu se sastoji drugi: ako izvučeš ruku iz kutije, smesta ćeš umreti. To je jedino pravilo. Dok god budeš držao šaku unutra, ostaćeš živ. Trgneš li je napolje, gotov si."

Pol duboko udahnu vazduh kako bi malo primirio drhtanje. "Ako viknem, sluge će se smesta stvoriti ovde, a onda si ti gotova."

"Bojim se da neće moći da prođu pokraj tvoje majke koja čuva stražu pred vratima. Možeš se pouzdati u to. Tvoja majka je preživela ovaj test. Sada je na tebe red. Trebalo bi da budeš počastvovan. Veoma retko ga primenjujemo na muškoj deci."

Radoznalost je gotovo sasvim prigušila strah u Polu. Nije mogao poreći da su staričine reči zvučale ubedljivo. Ako mu majka stvarno stoji pred vratima... ako je ovo odista test... Uostalom, ma šta da je bilo posredi, sada mu nije bilo uzmaca, sputavala ga je ona igla koja mu je stajala uz vrat: gom džabar. Na um mu pade litanija protiv straha, kojoj ga je majka naučila iz obreda upražnjavanih među Bene

Geseritima.

Ne smem se bojati. Strah satire um. Strah je mala smrt koja donosi potpuno brisanje. Spremno ću se suočiti sa strahom. Dopustiću mu da prođe preko mene i kroz mene. A kada bude minuo, upraviću svoje unutrašnje oko da mu osmotrim tragove koje je ostavio. Ali tamo kuda je strah prostrujao neće ostati ničega. Preostaću samo ja. Osetivši kako mu se pribranost vratila, on reče: "Pređimo na stvar, starice."

"Starica!" odbrusi ona. "Hrabar si, ne može se poreći. Dobro, da te vidimo, momče." Ona se povi napred i priguši glas gotovo do šapata. "Osetićeš bol u šaci koju budeš držao u kutiji. Bol. Ali pazi! Izvučeš li ruku, smesta ću ti zabiti gom džabar u vrat - ta smrt je brza poput pada dželatove sekire. Trgneš li šaku, postaješ žrtva gom džabara. Je li ti jasno?"

"Šta se nalazi u kutiji?"

"Bol."

Osetio je kako mu prsti sve više trnu i čvrsto je stisnuo usne. Kako ovo može da bude test? - upitao se. Peckanje se pretvorilo u svrab. Starica reče: "Čuo si kako su životinje u stanju da odgrizu sebi šapu samo da bi umakle iz zamke? Ali to je trik kojim se jedino zveri služe. Čovek bi ostao u zamci, podneo bol i napravio se mrtav - kako bi ubio onoga ko mu je postavio stupicu i tako odagnao pretnju po svoju vrstu."

Svrab se polako pretočio u osećaj blagog pečenja. "Zbog čega ovo radiš?" upita on.

"Da odredim da li si ljudsko biće. Budi miran."

Pol stisnu levu šaku u pesnicu kada mu se osećaj pečenja pojačao u drugoj ruci. Lagano se uspinjalo: unutra je postajalo sve toplije. Osetio je kako mu se nokti na slobodnoj ruci zarivaju u dlan. Pokušao je da promrda i olabavi prste šake koja ga je pekla, ali mu to nije uspelo.

"Peče me", prošaputa on.

"Tišina!"

Bol poče da mu se penje uz ruku. Na čelu mu navreše graške znoja. Sva telesna tkiva urlala su da izvuče ruku iz plamene jame... ali... gom džabar. Ne okrećući glavu, pokušao je da sasvim iskosi oči kako bi ugledao užasnu iglu koja mu je stajala tik uz vrat. Počeo je

otežano da diše, da gubi dah, ali ništa nije mogao da preduzme u tom pogledu.

Bol!

Sada je jedino bio svestan šake zaronjene u agoniju i oronulog lica koje ga je netrmice posmatralo sa male udaljenosti.

Usne su mu se toliko osušile da ih je on tek s velikim naporom mogao razdvojiti.

Peče! Peče!

Učinilo mu se da jasno oseća kako mu se koža ugljeniše na šaci zahvaćenom nesnosnim plamenom, kako mu meso cvrči i otpada, sve dok nisu preostale samo nagorele kosti.

A onda je sve naglo prestalo!

Kao da je neko okrenuo nekakav prekidač, bol je najednom minuo.

Pol oseti kako mu desna ruka drhti i kako se sav kupa u znoju.

"Dovoljno je", promrmlja starica. "Kul vahad! Nijedno žensko dete nije još ovoliko izdržalo. Biće da sam nesvesno želela da ne uspeš."

Ona se zavalila u stolici, povukavši gom džabar sa dečakovog vrata.

"Izvuci ruku iz kutije, mladi čoveče, i pogledaj je."

On zauzda bolno drhtanje i zagleda se u tamnu prazninu gde ruka kao da mu je ostala vlastitom voljom. Sećanje na bol sputavalo je svaku kretnju. Razum mu je govorio da će iz kutije izvući ugljenisani patrljak.

"Hajde, šta čekaš!" odbrusi ona.

On polako izvuče šaku iz kutije i zabezeknuto se zagleda u nju. Nije joj nedostajala nijedna dlačica. Na koži se nije video ni najmanji ožiljak. Dečak podiže ruku, okrenu je, promrda prste.

"Osećaj bola je stvoren nervnom indukcijom", reče ona. "Ne mogu svuda unaokolo da osakaćujem potencijalna ljudska bića. Ima mnogo onih koji bi sve dali za tajnu ove kutije." Ona je zavučela u nabore svog plašta.

"Ali bol...", reče on.

"Bol", prezrivo ponovi ona. "Ljudsko biće kadro je da nadmaši svaki nerv u telu."

Pol oseti kako ga leva ruka žiga, razmaknu stisnute prste i ugleda četiri krvava ožiljka na mestima gde su mu se nokti urezali u dlan. Spustivši ruku uz bok, on pogleda staricu. "To si već učinila i sa mojom majkom?"

"Da li si ikada prosejavao pesak?" uzvratila mu ona pitanjem. Neobičnost njenog odgovora uključila više nivoa svesti u njemu. On klimnu glavom.

"Mi iz reda Bene Geserit prosejavamo stvorenja da bismo pronašli ljudska bića."

On podigne desnu ruku, prisećajući se osećaja bola. "I ovo vam je jedini kriterijum: bol?"

"Posmatrala sam te dok te je bolelo, momče. Bol je samo središte testa. Majka ti je sigurno pričala o našim načinima posmatranja. To se lako može zaključiti po tebi. Naš test se sastoji iz izazivanja krize, a zatim posmatranja."

Staričin glas zvučao je veoma ubedljivo i on reče: "Istina je!"

Ona se zagleda u njega. Oseća istinu! Da li je on onaj koga tražimo? Da li je stvarno on taj? Ali, onda, starica priguši uzbuđenje u sebi, setivši se: Nada zamagljuje posmatranje.

"Ti znaš kada ljudi stvarno veruju u ono što kažu", reče ona.

"Znam."

Sklad sposobnosti potvrđen ponovljenim testom mogao mu se pročitati i u glasu. Ona ga je jasno razabrala i zato reče: "Možda si ti Kvizac Haderah. Sedi ovde uz moje noge, mali brate."

"Više volim da stojim."

"Tvoja majka mi je nekada sedela uz noge."

"Ja nisam moja majka."

"Ti nas pomalo mrziš, zar ne?" Ona podigne pogled prema vratima i doviknu: "Džesika!"

Vrata se naglo otvoriše i na njima se pojavi Džesika. Njen prekoran pogled se razmekša kada ugleda Pola. Na usnama joj se pojavi osmeh.

"Džesika, da li si ikada prestala da me mrziš?" upita starica.

"Ja vas i volim i mrzim", uzvratila Džesika. "Mržnja potiče od bola koji nikada ne smem da zaboravim. A ljubav..."

"Samo osnovne činjenice", reče starica, ovoga puta blagim glasom.

"Možeš ući sada, ali ništa nemoj da govoriš. Zatvori vrata i vodi računa da nas niko ne prekida."

Džesika zakorači u sobu, zatvori vrata i osloni se leđima o njih. Sin mi je živ, pomisli ona. Sin mi je živ i... ljudsko je biće. Znala sam to... ali... on je živ. Sada i ja mogu da nastavim da živim. Osećala je

čvrstinu i materijalnost vrata na leđima. Sve u prostoriji neposredno joj je i snažno delovalo na čula.

Sin mi je živ.

Pol pogleda majku. Kazala je istinu. Želeo je da ode odavde i da u samoći porazmisli o iskustvu koje je doživeo, ali nije mogao bez dozvole da napusti prostoriju. Starica je stekla moć nad njim. One su kazale istinu. Majka mu je već prošla kroz ovaj test. Mora da je bio vraški svrhovit... pošto su bol i strah bili nesnosni. Imao je razumevanja za takve vraške svrhovitosti. One su mogle ići protiv svih razloga, a neophodnost im se mogla pravdati jedino samom sobom. Pol je osetio da i u njemu leži zapretana neka vraška svrhovitost. U ovom času, međutim, još nije imao pojma šta je ona.

"Jednoga dana, mladiću", reče starica, "možda ćeš i ti ovako stajati pred vratima. Za to je potrebno imati puno hrabrosti."

Pol baci pogled na ruku koja mu je iskusila bol, a zatim se ponovo zagleda u Časnu Majku. Zvuk njenog glasa razlikovao se od svih ostalih koje je do sada čuo. Reči su joj bile blistavo odmerene i britke. Osećao je da bi na svako pitanje koje bi joj postavio dobio odgovor koji bi ga izdigao iznad ovog neposredno datog sveta u nešto više.

"Zbog čega preduzimate testove kojima tražite ljudska bića?" upita on.

"Da bismo vas oslobodili."

"Oslobodili?"

"Jednom u prošlosti ljudi su predali svoje misli mašinama u nadi da će ih to osloboditi. Ali, ovaj čin je samo omogućio drugim ljudima sa mašinama da ih podjarme."

"Ne napravi takvu mašinu koja bi nalikovala umu čovekovu", navede citat Pol.

"Tako kažu Butlerski Džihad i Ovanjska Katolička Biblija", reče ona.

"Ali ono što je O.K. Biblija stvarno trebalo da kaže jeste: 'Ne napravi takvu mašinu koja bi predstavljala falsifikat uma ljudskog bića.' Jesi li proučavao Mentata za vreme službe?"

"Učio sam sa Tufir Havatom."

"Velika Buna oduzela nam je poštapalicu", reče ona. "Nagnala je ljudske umove da se razvijaju. U školama su počeli da se obučavaju nadareni predstavnici ljudskih bića."

"U školama reda Bene Geserit?"

Ona klimnu glavom. "Od drevnih škola preživele su samo dve glavne: Bene Geserit i Svemirski Esnaf. Esnaf je, tako mi mislimo, gotovo sasvim usredsređen na čistu matematiku. Bene Geserit obavlja ostale funkcije."

"Politiku", reče on.

"Kul vahad!" uzviknu starica, uputivši oštar pogled Džesiki.

"Ja mu ništa nisam kazala, Vaša visosti", uzvratila Džesika.

Časna Majka ponovo upravi pažnju na Pola. "Došao si do ispravnog zaključka na osnovu škratih činjenica", reče ona. "Da, posredi je politika. Prvobitnom školom Bene Geserit upravljali su oni koji su uviđali potrebu kontinuiteta ljudskih poslova. Bilo im je jasno da je ovakav kontinuitet nemoguć bez razdvajanja ljudskog soja od životinjskog soja - za potrebe uzgajanja."

Staričine reči najednom su izgubile u Polovim ušima onu osobenu oštrinu. Osetio je uvredu prema onome što mu je majka nazivala njegovim nagonom za istinitošću. Ali, nije bila stvar u tome što ga je Časna Majka lagala. Ona je očigledno verovala u ono što je kazala. Bilo je to nešto dublje, nešto što je bilo u vezi sa njegovom vraškom svrhovitošću.

On reče: "Ali, majka mi je kazala da mnoge šticebene Bene Geserita ne poznaju svoje poreklo."

"Genetske linije nalaze se pomno zabeležene u našim registrima", uzvratila ona. "Tvoja majka zna da je ona ili potomak Bene Geserita ili da je njeno stablo samo po sebi prihvatljivo."

"A zašto onda ne može da zna ko su joj roditelji?"

"Neke to mogu... Ali većina ne. Mogle smo, na primer, da poželim da je sparimo sa nekim bliskim rođakom kako bismo što više istakle neku genetsku crtu. Postoji mnoštvo razloga."

Pol ponovo oseti uvredu na račun istinitosti i reče: "Da niste malo previše uzele na sebe..."

Časna Majka ga ispitivački pogleda, zapitavši se: Čujem li to kritiku u njegovom glasu? "Na nama leži težak teret", reče ona.

Pol je osećao kako u njemu sve više jenjava šok izazvan testom. On upravi prodoran pogled u staricu i reče: "Kazala si da sam ja možda Kvizac Haderah. Šta je to? Gom džabar u ljudskom obliku?"

"Pole", umeša se Džesika. "Ne smeš da razgovaraš tim tonom sa..."

"Ja ću se pobrinuti za to, Džesika", reče starica. "Momče, da li si čuo o drogama koje koriste Istinozborci?"

"Koristite ih za povećanje sposobnosti da otkrijete laži", reče on. "Majka mi je kazala."

"Da li si ikada video trans istine?"

On odmahnu glavom. "Nisam."

"Ta droga je opasna", reče ona, "ali omogućuje uvid u stvari. Kada se neka Istinozbornica nalazi pod dejstvom droge, ona može da dokuči mnoga mesta u svom sećanju - u sećanju svog tela. Zavirujemo tako u mnoge puteve prošlosti... ali samo ženske puteve." U glasu joj se pojavila primesa tuge. "Postoji, međutim, jedno mesto koje je zapretano za sve Istinozborce. Ono nas odbija, muči. Rečeno je da će se jednoga dana pojaviti muškarac koji će pronaći u nadarenosti što je stvarna droga svoje unutarnje oko. On će biti kadar da zaviri tamo gde mi ne možemo - kako u ženske, tako i u muške prošlosti."

"Je li to Kvizac Haderah?"

"Da, to je onaj koji može biti na mnogo mesta odjednom: Kvizac Haderah. Mnogi muškarci su kušali drogu... mnogo njih, ali niko nije uspeo."

"Pokušali su i nije im pošlo za rukom?"

"O, ne." Ona zatrese glavom. "Pokušali su i umrli su."

2.

Pokušaj da se shvati Muad'Dib bez istovremenog razumevanja njegovih smrtnih neprijatelja, Harkonena, ravan je nastojanju da se dokuči Istina bez poimanja Laži, da se razabere Svetlost bez upućenosti u Tamu. Tako nešto naprosto je nemoguće.

Iz 'Uputnika o Muad'Dibu' princeze Irulan

Reljefni globus jednog sveta, delimično u senci, okretao se pod zamasima debele šake na kojoj je blistalo prstenje. Globus je stajao na asimetričnom postolju uz jedan od zidova prostorije bez prozora; ostali zidovi predstavljali su mozaik šarolikih cilindara za poruke, filmskih knjiga, traka i kalema. Svetlost u sobi stvarale su zlatne kugle koje su lebdele u pokretnim suspenzorskim poljima.

U sredini prostorije stajao je elipsoidni sto čija je ploha bila napravljena od okamenjenog elaka drveta boje ružičastog nefrita. Okružavale su ga suspenzorske stolice, koje su se prilagođavale obliku tela; dve od njih bile su zauzete: u jednoj je sedeo tamnokosi mladić od svojih šesnaest godina, okruglog lica i namrgođenog pogleda. U drugoj se nalazio vitak i nizak čovek sa ženskim crtama lica.

I mladić i čovek netremice su posmatrali globus koji je okretao muškarac poluskriven u senci.

Iz pravca globusa razleže se kikot, a zatim iz smeha izroni gromki bas: "Evo je, Pitere - najveća zamka za čoveka u istoriji. A Vojvoda srlja pravo u njenu čeljust. Nije li veličanstveno ovo što preduzimam ja, Baron Vladimir Harkonen?"

"Izvan svake sumnje, Barone", reče čovek. Njegov glas bio je tenor sa izvesnim milozvučnim, melodičnim svojstvom.

Debela šaka spustila se na globus zaustavivši okretanje. Sada su sve oči u prostoriji mogle da se usredsrede na nepomičnu površinu i da jasno razaberu da je posredi globus načinjen za imućne sakupljače ili guvernere planete carstva. Na njemu se nalazio žig carske zanatske radionice. Linije geografskih širina i dužina bile su

obeležene platinskim žicama tankim poput vlati kose. Polarne kape predstavljale su oplata od najfinijih oblačno-mlečnih dijamanta.

Debela šaka se pokrenu i stade da ocrta pojedini površine. "Pozivam vas da osmotrite", zabruna bas. "Pomno osmotrite: Piter i ti, Fejde-Rauta, dragi moj. Od šezdeset stepeni na sever do sedamdeset stepeni na jug - kakvo uzbudljivo talasanje. Pogledajte mu boju: ne podseća li vas ona na slatke karamele? A nigde ni traga plavetnilu jezera, reka ili mora. Ove ljupke polarne kape - nisu li tako sićušne? Zar bi iko mogao da se zabuni u pogledu ovog mesta? Arakis! Odista je jedinstven. Izvrsno poprište za jedinstvenu pobedu."

Na Piterovim usnama zaigra osmeh. "A kad samo pomislim, Barone: car Padišah je uveren da je dao Vojvodi vašu začinsku planetu. Baš uzbudljivo!"

"Svašta trućaš", zabruna Baron. "Kažeš to da bi zbunio mladog Fejd-Rautu, ali nema nikakve potrebe dovoditi u pometnju mog nećaka."

Namrgođeni mladić promeškolji se u stolici i ispravi nabor na odori koju je nosio. Iznenada se ukruti kada se na vratima iza njega oglasi diskretno kucanje.

Piter se izmigolji iz stolice, priđe vratima, odškrinu ih taman toliko da primi cilindar sa porukom. Zatim zatvori vrata, razvi cilindar i prelete pogledom preko teksta. Sadržaj ga u dva navrata nagna na prigušen kikot.

"Dakle?" upita Baron.

"Budala nam je odgovorila, Barone!"

"A kada je neko od Atreida propustio priliku za kurtoaznost?" upita Baron. "No, šta kaže?"

"Krajnje je drzak, Barone. Oslovljava vas samo sa 'Harkonene'... nema ni pomena od 'Ser ili Dragi Rođače', nema nikakve titule, baš ničega."

"Šta fali imenu?" progundā Baron glasom u kome se osećalo nestrpljenje. "Šta nam poručuje dragi Leto?"

"Evo šta kaže: 'Odbijam vašu ponudu da se susretnemo. Premnogo puta sam doživeo izdajstvo s vaše strane, i to je svima poznato.'"

"I?" upita Baron.

"Čitam dalje: 'Umeće kanlija još ima svoje poštovoce u carstvu.'"

Zatim sledi potpis: 'Vojvoda Leto od Arakisa'." Piter poče da se smeje. "Od Arakisa! Baš dobro! Nije li ovo ipak malo previše?!"

"Tišina, Pitere", reče Baron i smeh namah zamuknu, kao da ga je neko isključio prekidačem. "Kanli, a?" upita Baron. "Vendeta, je li? Upotrebio je tu lepu starinsku reč, koja tako odiše tradicijom, samo da bi bio siguran da sam ja odlično shvatio ono što je imao na umu."

"Pokušali ste da se izmirite", reče Piter. "Forma je zadovoljena."

"Za jednog Mentata ti premnogo brbljaš, Pitere", reče Baron, pomislivši pri tom: Moram što pre da ga se otarasim. Već je gotovo preživio svoju svrsishodnost. Baron baci pogled preko sobe na svog Mentata-ubicu; spazio je najpre ono što je i svima drugima izgledalo najupadljivije: oči, senovite proreze plavog u plavom, oči potpuno lišene beonjača.

Piterovo lice izobličilo se u masku cerenja. Učinilo se kao da je navukao neku obrazinu oko očiju sličnih jamama. "Ali, Barone! Zar je ikada postojao slađi revanš! Razradili ste plan najdomišljatije obmane: nagnali ste Letoa da ustupi Kaladan za Dinu - i to bez mogućnosti predomišljanja, budući da je to carevo naređenje. Kako lukavo od vas!"

Baron uzvratil hladnim glasom: "Suviše brbljaš, Pitere."

"Ali ja sam srećan, moj Barone. Ali vas... vas kao da je malo spopala ljubomora."

"Pitere!"

"Ah-ah, Barone! Nije li žalosno to što vi niste bili kadri da sami skujete ovaj sjajan plan?"

"Jednoga dana naložiću da te obese, Pitere."

"Nesumnjivo, Barone. Enfin! Ali učinjena usluga nikad se ne zaboravlja, a?"

"Da nisi živkao veritu ili semutu, Pitere?"

"Istina bez straha iznenađuje Barona", reče Piter. Lice mu se izobličilo u karikaturu namrgođene maske. "Ah, hah! Vidite, međutim, Barone, ja ću kao Mentat znati kada ćete poslati dželata. Obuzdavaćete se sve dok vam budem od koristi. Preduzeti nešto ranije bilo bi čisto traćenje, a ja vam još mogu biti na usluzi. Odlično znam da je to jedan od nauka koje ste stekli od te ljupke peščane planete Dine: ne traći! Nije li tako, Barone?"

Baron nije skidao pogled sa Pitera.

Fejd-Rauta se promeškolji u stolici. Ove svađalačke budale!, pomisli on. Moj ujak nije u stanju da razgovara sa svojim Mentatom bez upuštanja u raspravljanje. Misle li oni da ja nemam ništa pametnije da radim do da slušam njihove razmirice?

"Fejde", reče Baron. "Kazao sam ti da slušaš i učiš kada te pozovem ovamo. Učiš li?"

"Da, ujače." Glas mu je bio sračunato ponizan.

"Piter me ponekad dovodi u nedoumicu", reče Baron. "Ja izazivam bol samo iz nužde, ali on... zakleo bih se da uživa u tome. Što se mene tiče, žao mi je sirotog Vojvode Letoa. Doktor Jueh će se ubrzo dići protiv njega, i to će biti kraj svih Atreida. Ali, Leto će jamačno znati ko stoji iza tog prevrtljivog doktora... i upravo će ovo saznanje biti najužasnije od svega."

"Zašto onda niste naložili doktoru da mu zarije kindžal među rebra, tiho i efikasno?" upita Piter. "Pričate o sažaljenju, a ovamo..."

"Vojvoda mora da sazna da sam mu ja bio sudija", odgovori Baron. "Isto tako, ostale Velike Kuće moraju izvući nauk iz ovoga. To saznanje će ih umiriti, a ja ću steći nešto prostora za manevrisanje. Nužnost je očigledna, premda to ne znači da mi se dopada."

"Prostor za manevrisanje", frknu Piter. "Careve oči već su uperene u vas, Barone. Vučete odveć drske i smele poteze. Jednoga dana, car će poslati jednu ili dve legije svojih Sardaukara ovde na Giedi Jedan, i to će biti kraj Barona Vladimira Harkonena."

"Dopalo bi ti se to da vidiš, zar ne, Pitere?" upita Baron. "Uživao bi u prizoru sardaukarskih trupa koje pale i haraju moj grad i pljačkaju ovaj zamak. Stvarno bi uživao."

"Zar Baron još mora da pita?" prošaputa Piter.

"Trebalo je da budeš sardaukarski Bašar", uzvratila Baron. "Previše si zaokupljen krvlju i bolom. Možda sam preuranjeno obećao plen Arakisa."

Piter napravi pet izveštačenih koraka kroz sobu i zaustavi se tik iza Fejda-Raute. U prostoriji je zavladao napetost i mladić zabrinuto podiže namrgođeni pogled prema Piteru.

"Ne igraj se sa Piterom, Barone", reče Mentat. "Obećao si mi gospu Džesiku. Obećao si je meni."

"U ime čega, Pitere?" upita Baron. "Bola?"

Piter se netremice zagleda u njega. Tišina se oteгла.

Konačno, Fejd-Rauta pomeri u stranu suspenzorsku stolicu i reče: "Ujače, moram li da ostanem? Kazao si da ćeš..."

"Moj dragi Fejd-Rauta postaje nestrpljiv", reče Baron, zakoračivši u senku pokraj globusa. "Strpljenja, Fejde." Trenutak potom, pažnja mu je ponovo bila upravljena na Mentata. "Šta ćemo sa Vojvodinim naslednikom, malim Polom, moj dragi Pitere?"

"I njega ćete uhvatiti u zamku, Barone", promrmlja Piter.

"Nisam te to pitao", uzvрати Baron. "Sigurno se sećaš da si prorekao da će ona veštica Bene Geserita roditi Vojvodi kćer. Izgleda da si pogrešio, a, Mentate?"

"Retko kada grešim, Barone", reče Piter. Po prvi put se u njegovom glasu osetila primesa straha. "To ne možete poreći: veoma retko grešim. Uostalom, vi i sami znate da Bene Geserit rađaju uglavnom kćeri. Čak je i careva supruga donela na svet samo žensku decu."

"Ujače", reče Fejd-Rauta, "rekao si da će ovde biti nešto važno za mene..."

"Moj nećak je baš nestrpljiv", reče Baron. "Hteo bi da vlada mojom Baronijom, a nije kadar da vlada ni samim sobom." Baron se sasvim primakao globusu, potpuno se stopivši sa senkom. "Dobro, Fejde-Rauta Herkonene, pozvao sam te ovamo, nadajući se da ću ti usaditi u glavu malo mudrosti. Jesi li dobro posmatrao našeg dragog Mentata? Trebalo je da stekneš neki nauk iz našeg razgovora."

"Ali, ujače..."

"Zar se ne bi složio da je naš Piter izuzetno efikasan Mentat, Fejde?"

"Da, ali..."

"Ah! Tako je: ali! Ali, on troši premnogo začina, tamani ga kao slatkiše. Pogledaj te oči. Kao da je došao pravo iz nekog majdana sa Arakisa. Da, Pitere, efikasan, ali isto tako još podložan osećanjima i naglim izlivima strasti. Efikasan, ali još može da pogreši."

Piter progovori prigušenim, zlovoljnim glasom: "Da li ste me pozvali ovamo da kritikama ocrnite moju efikasnost, Barone?"

"Da ocrnim tvoju efikasnost? Poznaješ ti mene, Pitere. Sve što želim to je da moj nećak dokuči ograničenja jednog Mentata."

"Da li već pripremate moju zamenu?" upita Piter.

"Tvoju zamenu? Zaboga, Pitere, pa gde bih mogao da nađem jednog drugog Mentata koji bi bio tako lukav i podmukao kao ti?"

"Tamo gde ste i mene pronašli, Barone."

"Možda to i nije rđava ideja", promrmlja Baron. "Nešto si mi nestabilan u poslednje vreme. Osim toga, tu je i začin koji tamaniš!"

"Jesu li moja zadovoljstva preskupa, Barone? Smetaju li vam ona?"

"Moj dragi Pitere, tvoja zadovoljstva su ono što te vezuje za mene. Kako bi ona mogla da mi smetaju? Jedino sam želeo da moj nećak to utuvi o tebi."

"Onda se ja, znači, nalazim na pozornici", reče Piter. "Trebalo li da igram? Trebalo li da priredim program u kome bih za uvaženog Fejda-Rautu izveo sve svoje raznovrsne funkcije...?"

"Upravo tako", uzvratila Baron. "Ti si na pozornici. A sada ćuti malo!" On upravi pogled na Fejda-Rautu; nećakove usne, napućene i jedre, što je predstavljalo genetsko obeležje Harkonena, sada su bile blago zakrivljene u smešak. "Ovo je Mentat, Fejde. On je uvežban i uslovljen da obavlja određene dužnosti. Ne sme se, međutim, prevideti činjenica da je ukalupljen u ljudsko telo, što predstavlja ozbiljan nedostatak. Ponekad pomislim da su naši stari sa svojim mašinama koje misle bili u pravu."

"One su bile igračke u poređenju sa mnom", odbrusi Piter. "Čak biste i vi, Barone, mogli uveliko da nadmašite te mašine."

"Možda", uzvratila Baron. "No, dobro..." On duboko uzdahnu i podrignu. "A sada, Pitere, predoči mom nećaku u opštim crtama našu kampanju protiv kuće Atreida. Istupi kao naš Mentat, ako nemaš ništa protiv."

"Barone, upozorio sam vas da u te stvari ne upućujete nekoga ko je ovako mlad. Moja posmatranja..."

"Ja ću da prosudim", reče Baron. "Izdao sam ti naređenje, Mentate. Izvrši jednu od svojih funkcija."

"Dobro, neka bude tako", uzvratila Piter. On se uspravi, zauzevši neobično držanje puno dostojanstva, kao da je stavio na sebe novu masku, koja mu je ovoga puta prekrivala celo telo. "Kroz nekoliko standardnih dana, celo domaćinstvo Vojvode Letoa ukrcaće se u jednu letelicu Svemirskog Esnafa za Arakis. Esnaf će ih iskrcati pre u Araken nego u naš grad Kartag. Vojvodin Mentat, Turuf Havat, ispravno će zaključiti da je Araken lakše braniti."

"Pažljivo slušaj, Fejde", reče Baron. "Uočavaj planove u planovima." Fejd-Rauta klimnu glavom, pomislivši pri tom: Tu smo, najzad. Staro čudovište konačno me upućuje u nešto tajno. To znači da odista

računa na mene kao na naslednika.

"Postoji više različitih mogućnosti", reče Piter. "Ja sam predvideo da će Kuća Atreida otići na Arakis. Ne smemo, međutim, prenebreći i mogućnost da je Vojvoda sa Esnafom sklopio sporazum da ga prevezu na neko bezbedno mesto izvan Sistema. Druge Kuće su, u sličnim okolnostima, postale otpadnice, ponevši sa sobom porodično atomsko oružje i zaštitna polja i odjezdivši sa one strane granice carstva."

"Vojvoda je odveć ponosan da bi se odlučio na jedan takav korak", reče Baron.

"Pa, ipak, to nije isključeno", reče Piter. "Posledice bi za nas, međutim, bile iste."

"Ne, ne pristajem na to!" progundā Baron. "Moram da ga vidim mrtvog, a njegovu lozu zatrtu."

"Najverovatnije je da će se upravo to dogoditi", reče Piter. Postoje izvesni pokazatelji koji otkrivaju kada se neka Kuća priprema za bekstvo. Vojvoda za sada nije preduzeo ništa u tom smislu."

"Tako je", reče Baron. "Nastavi, Pitere."

"U Arakenu", reče Piter, "Vojvoda će se sa porodicom nastaniti u Rezidenciji, u kojoj su prethodno obitavali grof i gospa Fenring."

"Ambasador kod Krijumčara", zakikota se Baron.

"Kod koga?" upita Fejd-Rauta.

"Ujak vam se šali", reče Piter. "Nazvao je grofa Fenringa ambasadorom kod Krijumčara, ukazujući na carev interes u krijumčarskim rabotama na Arakisu."

Fejd-Rauta začuđeno pogleda ujaka. "Zašto?"

"Ne budi glup, Fejde", odbrusi Baron. "Zar bi moglo biti drukčije sve dok se Esnaf nalazi izvan carske kontrole? Kako bi, inače, uhode i ubice dobile prostor za delanje?"

Sa usta Feja-Raute ote se jedno bezglasno: "Aha!"

"Pobrinuli smo se za diverzije u Rezidenciji", reče Piter. "Pokušaćemo da pogubimo naslednika Atreida... i to ne samo pokušati nego i uspeti!"

"Pitere", progundā Baron, "kazao si..."

"Kazao sam da će se dogoditi nesrećni slučaj", reče Piter. "Nesrećni slučaj koji mora izgledati autentično."

"Ah, ali mladić ima tako ljupko mlado telo", reče Baron. "Doduše, on

je potencijalno opasniji od svog oca... Uz tu đavolju majku koja ga obučava. Prokleta žena! No, nastavi, molim te, Pitere."

"Havat će pogoditi da imamo agenta među njima", reče Piter. "Najviše podozrenja izazvaće doktor Jueh koji je doista naš agent. Ali, Havat se već raspitao i ustanovio da je naš doktor diplomirao u Suk Školi, gde je stekao veliko Carsku Uslovljenost... što ga čini pogodnim da leči čak i samog cara. U ovu titulu se polaže veliko poverenje. Poznato je, naime, da se ta vrsta uslovljenosti ne može ukloniti bez ubistva subjekta. Međutim, kako je neko jednom primetio, uz prikladnu polugu može se pomeriti cela planeta. Pronašli smo takvu polugu za našeg doktora."

"Kako to?" upita Fejd-Rauta. Stvar je počela veoma da ga zanima. Svi znaju da se ne može odstraniti carska uslovljenost!

"Drugi put ćemo ti to otkriti", reče Baron. "Nastavi, Piter."

"Umesto Jueha", reče Piter, "poturićemo Havatu jednu znatno zanimljiviju osobu. Ona će mu upasti u oči po svojoj nečuvenoj drskosti i smelosti."

"Na koga misliš?" upita Fejd-Rauta.

"Na gospu Džesiku lično", uzvratila Baron.

"Nije li izvrsno smišljeno?" upita Piter. "Havatov um će u toj meri šokirati ova mogućnost da će njegove mentatske funkcije biti prosto paralisane. Možda će čak pokušati da je ubije." Na Piterovom čelu nabraše se obrve: "Sumnjam, međutim, da će mu to poći za rukom."

"Ne želiš da uspe, a?" podrugljivo upita Baron.

"Nemojte me dekoncentrisati", reče Piter. "Dok Havat bude zaokupljen gospom Džesikom, nastavićemo da ga dovodimo u pometnju manjim pobunama u nekim gradskim garnizonima i tome slično. No, sve će to biti sređeno. Vojvoda mora steći utisak da je obezbedio određenu meru sigurnosti. A onda, kada kucne čas, daćemo znak Juehu i istupi ćemo sa našim najjačim adutom..."

"Hajde, kaži mu kad si počeo", reče Baron.

"Pojavaćemo se na poprištu zbivanja, pojačani dvema legijama Sardaukara prerusenim u harkonenske livreje."

"Sardaukara!" uzviknu Fejd-Rauta.

U svesti mu se izoštri vizija jezivih carskih trupa, ubica bez milosti, vojnika-fanatika cara Padišaha.

"Vidiš koliko ti verujem, Fejde", reče Baron. "O ovome nijedno slovice

ne sme da dospe do neke druge Velike Kuće, pošto bi Landsrad mogao da se ujedini protiv Carske Kuće, a onda bi zavlдалo pravo rasulo."

"Najvažnije u svemu je ovo", reče Piter. "Budući da je Kući Harkonena namenjeno da obavlja carske priјave poslove, mi smo u priličnoј prednosti. Posredi je, doduše, opasno preimućstvo, ali ako ga pažljivo budemo koristili, ono bi Kući Harkonena moglo da donese veću dobit nego što je ima ijedna druga Kuća u carstvu."

"Ti uopšte ne slutiš o kolikoj je dobiti reč, Fejde", reče Baron. "Ne bi to čak ni u snu pogodio. Pre svega, preuzeli bismo upravljanje CHOAM kompanijom."

Fejd-Rauta klimnu glavom. Dobit je odista bila ogromna, a put do nje vodio je preko CHOAM-a, u čiju bi kasu svaka plemićka Kuća duboko zavukla ruku kad god bi joj se našla na upravničkom položaju. Upravnici CHOAM-a predstavljali su pravo merilo političke moći u carstvu, menjajući se sa preraspodelom glasačke snage u okviru Landsrada, koji je balansirao u odnosu na cara i one koji su ga podržavali.

"Vojvoda Leto", reče Piter, "mogao bi da potraži pribežište među slobodnjačkim ološem na rubu pustinje. Ili bi mogao da pošalje porodicu u tu fiktivnu oazu bezbednosti. Ali tu će mu se isprečiti na putu jedan od agenata njegovog veličanstva - planetni ekolog. Možda se sećate Kinesa..."

"Fejd ga se seća", reče Baron. "Nastavi."

"Kao da vas je ovo pogodilo u živac, Barone", reče Piter.

"Nastavi, naređujem ti!" zagrme Baron.

Piter slegnu ramenima. "Ako sve ispadne kako je planirano", reče on, "Kuća Harkonena imaće svoj podfeud na Arakisu kroz jednu standardnu godinu. Vaš ujak će dobiti zakonitu upravu nad tim posedom. Njegov lični agent vladaće na Arakisu."

"A to će doneti novu dobit", primeti Fejd-Rauta.

"Tačno", uzvratil Baron, pomislivši pri tom: To je jedino pravedno. Mi smo ti koji smo ukrotili Arakis... Sa izuzetkom šačice meleza - Slobodnjaka koji su se sakrili pod plašt pustinje... i nekolicine krotkih krijumčara, koji su vezani za planetu gotovo podjednako čvrsto kao i domorodačka radna snaga.

"A Velike Kuće će znati da je Baron uništio Atreide", reče Piter.

"Znaće to vrlo dobro."

"I te kako će znati", ponovi Baron.

"Najlepše u svemu je to", nastavi Piter, "što će i Vojvoda biti svestan ovoga. To i sada zna. Već može da nasluti zamku."

"Tačno je da Vojvoda zna", reče Baron sa primesom tuge u glasu.

"Ali ništa ne može da preduzme... baš šteta."

Baron iziđe iza globusa Arakisa. Dok se pojavljivao iz senke, prilika mu je zadobijala prave razmere: bio je krupan i neizmerno debeo. Blaga ispupčenja pod naborima njegove tamne odore ukazivala su da su mu salo podupirali suspenzorski nosači koji su mu bili prikačeni uz telo. Prava težina verovatno mu je iznosila punih dve stotine standardnih kilograma, ali noge jedva da su nosile teret od pedeset.

"Gladan sam", zagunđa Baron prevukavši šakom iskićenom prstenjem preko ispućenih usni; zatim se okrenu prema Fejdu-Rauti, pogleda ga sitnim očima usađenim u salo i dodade: "Naloži da nam donesu hranu, dragi moj. Obedovaćemo pre nego što pođemo na počinak."

3.

Ovako govoraše sveta Alia od Noža: "Časna Majka mora da objedini u sebi zavodničku domišljatost kurtizane i nedodirljivu veličanstvenost devičanske boginje, a potom da ova svojstva drži u napetoj ravnoteži sve dok traju čari njene mladosti. Jer kada mladost i lepota minu, ustanoviće da je na mestu koje je nekada zauzimala napeta ravnoteža nastalo vrelo lukavstva i snalažljivosti."

Iz 'Porodičnih letopisa Muad'Diba' princeze Irulan

"No, Džesika, šta imaš da mi kažeš?" upita Časna Majka.

Sunce je bilo na zatonu u dvorcu Kaladan na dan kada je Pol bio podvrgnut ogledu. Dve žene bile su same u Džesikinoj dnevnoj sobi, dok je Pol čekao u susednoj prostoriji za meditiranje, koja je bila zvučno izolovana.

Džesika je stajala kraj južnih prozora. Gledala je, ali nije videla zatamnjene večernje prelive livade i reke. Čula je, ali do svesti joj nije doprlo pitanje Časne Majke.

Postojao je još jedan ogled - pre toliko godina. Jedan vižljast devojčurak, sa kosom boje bronzne i telom koje su mučili vetrovi puberteta, ušao je u radnu sobu Časne Majke Gaius Helen Mohijam, višeg Proktora škole Bene Geserit na Valahu IX. Džesika obori pogled na svoju desnu ruku, promrda prstima i seti se bola, užasa, ljutnje.

"Jadni Pol", prošaputa ona.

"Postavila sam ti pitanje, Džesika!" Staričin glas zazvučao je grubo, zapovednički.

"Molim? Oh..." Džesika odvratila misli od prošlosti i pogleda Časnu Majku koja je sedela leđima oslonjenim o kameni zid između dva zapadna prozora. "Šta želite da kažem?"

"Šta želim da kažeš? Šta želim da kažeš?" Staričin glas sada je imao prizvuk grubog podražavanja.

"Imam sina, pa šta!" prasnu Džesika. Znala je da je hotimice navedena na srdžbu.

"Rečeno ti je da Atreidima rađaš samo kćeri."

"Sin mi je veoma mnogo značio", pokuša da se opravda Džesika.

"I ti si u gordosti pomislila da možeš da rodiš Kvizac Haderaha!"

Džesika podiže bradu. "Osetila sam mogućnost."

"Mislila si samo na želju svog Vojvode da dobije sina", obrecnu se starica. "A njegove želje uopšte nisu bile važne. Čerka Atreida mogla se venčati sa naslednikom Harkonena, što bi dovelo do okončanja sukoba među porodicama. Ovako si beznadežno zamrsila celu stvar. Sada se može dogoditi da izgubimo obe genetske linije."

"Ni vi niste bezgrešni", reče Džesika, izdržavši leden pogled staričinih očiju.

Najednom starica promeni boju glasa: "No, šta je bilo, bilo je."

"Zavetovala sam se da nikada neću zažaliti zbog svojih odluka", reče Džesika.

"Veoma otmeno", ironično reče Časna Majka. "Nećeš zažaliti. Videću te kada budeš izbeglica za čiju je glavu raspisana nagrada i kada svaki čovek bude imao prava da posegne za tvojim životom i životom tvoga sina."

"Nema nikakve alternative?" pokunjeno upita Džesika.

"Alternative? Zar bi jedna Bene Geserit uopšte trebalo da traži tako nešto?"

"Jedino vas molim da mi kažete šta vidite u budućnosti pomoću svojih izuzetnih moći."

"Vidim u budućnosti ono što sam videla i u prošlosti. Ti vrlo dobro znaš kako stoje naše stvari, Džesika. Rasa zna za vlastitu smrtnost i boji se stagnacije svog nasleđa. U samoj krvi je zapretana potreba da se genetski slojevi mešaju bez plana. Carstvo, CHOAM kompanija, Velike Kuće - sve je to samo iverje koje nosi bujica."

"CHOAM", promrmlja Džesika. "Pretpostavljam da su se već dogovorili kako će podeliti plen stečen na Arakisu."

"Šta je CHOAM do vetrokaz vremena u kome živimo", reče starica.

"Car i njegovi prijatelji trenutno drže u šaci pedeset devet zarez šezdeset pet posto glasova u upravi CHOAM-a. Sigurno su namirisali dobit, a kako je verovatno da su to i drugi učinili, njihova glasačka snaga još će porasti. Takav je hod istorije, devojko moja."

"Upravo mi je to potrebno u ovom trenutku", reče Džesika. "Pridika iz istorije."

"Ne budi sarkastična, devojko! Obe odlično znamo kakvim smo silama okružene. Naša civilizacija počiva na tri nosača: Carsko Domaćinstvo stoji kao pandan Federaciji Velikih Kuća Landsrada, a između njih se nalazi Esnaf sa svojim vraškim monopolom na međuzvezdani transport. U okviru politike tronožac je najnestabilnija struktura. Bilo bi već dovoljno rđavo i bez zapetljivina feudalne trgovačke kulture koja okreće leđa gotovo svakoj nauci."

Džesika ogorčeno reče: "Iverje koje nosi bujica... ova ovde je Vojvoda Leto, ova druga njegov sin, a ova treća..."

"Oh, prekini, devojko. Ušla si u celu stvar sa punom svešću o tome da ćeš sve vreme koračati ivicom provalije."

"Ja sam Bene Geserit: postojim samo da bih služila", izrecitova Džesika davno naučeno pravilo.

"Tako je", uzvratila starica. "Sve čemu se u ovom času možemo nadati jeste da će nam poći za rukom da predupredimo izbijanje sveobuhvatnog požara i da ćemo spasti što više budemo mogli ključnih genetskih linija."

Džesika zaklopi oči, osećajući kako joj pod kapcima naviru suze. Obuzdala je unutrašnje drhtanje, a zatim i spoljnje, primirila dah, ukrotila puls i zauzdala znojenje dlanova. "Platiću za svoju grešku", reče najzad.

"A sa tobom će platiti i tvoj sin."

"Zaštitiću ga koliko budem mogla."

"Zaštiti!" odbrusi starica. "Ti znaš da u tome leži velika slabost! Budeš li odveć štitila sina, Džesika, on neće biti dovoljno snažan da ispuni ma koju sudbinu."

Džesika se okrenu i baci pogled kroz prozor u tamu koja je postajala sve gušća. "Je li stvarno toliko strašna, ta planeta Arakis?"

"Prilično, ali ne beznadežno. Misionarija Protektiva je bila tamo i donekle je ublažila." Časna Majka ustade i popravi nabor na plaštu.

"Pozovi dečaka da uđe. Uskoro moram da krenem."

"Moram li?"

Staričin glas postade blaži: "Džesika, devojko moja, volela bih kada bih mogla da budem na tvom mestu i preuzmem tvoje patnje. Ali svaka mora da krene svojim putem."

"Znam."

"Draga si mi kao i bilo koja od mojih kćeri, ali ne smem dopustiti da

se ovo kosi sa dužnošću."

"Shvatam... neophodnost."

"Obe znamo, Džesika, šta si učinila i zašto si to učinila. Ali iskrenost mi nalaže da ti kažem da ima malo izgleda da će tvoj dečko postati Ukupnost Bene Geserita. Ne smeš se odveć nadati."

Džesika obrisa suze ljutitom kretnjom. "Nagnali ste me da se ponovo osetim kao devojčica koja deklamuje svoju prvu lekciju." Za trenutak zastade, a onda s mukom izgovori: "'Ljudska bića nikada ne smeju da se pokore životinjama.'" Telo joj prože opori jecaj. "Bila sam tako usamljena", prošapta ona.

"To je pozitivan znak", uzvratila starica. "Ljudska bića gotovo uvek su usamljena. Pozovi sada dečaka. Imao je dug, zastrašujući dan. Ali, to mu je pružilo priliku da razmisli i upamti; moram da ga ispitam o snovima."

Džesika klimnu glavom, ode do vrata prostorije za meditiranje, otvori ih i reče: "Pole, uđi sada, molim te."

Pol uđe jogunasto sporo. Pogledao je majku kao da pred sobom ima nekog stranca. Oči mu se prekriše koprenom opreza kada je opazio Časnu Majku, ali ovoga puta joj klimnu glavom na način na koji se pozdravlja sebi ravan. Čuo je kako majka zatvara vrata iza njega.

"Mladiću", reče starica, "hajde da se malo pozabavimo tvojim snovima."

"Šta hoćeš?" upita on.

"Sanjaš li svake noći?"

"Da, ali ne snove kojih bi se vredelo setiti. Mogu da se setim svakog sna, ali neki od njih su toga vredni, dok drugi nisu."

"Na osnovu čega praviš razliku?"

"Tako... naprosto znam."

Starica upravi pogled na Džesiku, a zatim se ponovo usredsredi na Pola. "Šta si noćas sanjao? Da li je to bio san koga se vredi setiti?"

"Jeste." Pol zaklopi oči. "Sanjao sam pećinu... i vodu... i jednu devojku - veoma vižljastu i sa krupnim očima. Oči su joj bile skroz plave, sasvim lišene beonjača. Razgovarao sam sa njom i ispričao joj o tebi, o tome kako sam na Kaladanu video Časnu Majku." Pol otvori oči.

"A to što si ispričao neobičnoj devojci o meni... da li se to zbilo danas?"

Pol za trenutak utonu u misli, a onda reče: "Jeste. Kazao sam devojki kako si došla i utisnula na mene žig neobičnosti."

"Žig neobičnosti", ponovi starica, ponovo uputivši kratak pogled Džesiki. "Reci mi iskreno, Pole, da li često sanjaš stvari koje se naknadno događaju sasvim onako kako si ih doživeo u snu?"

"Da, sanjam. Već sam i ranije sanjao tu devojku."

"Oh? Da li je poznaješ?"

"Upoznaću je."

"Ispričaj mi nešto o njoj."

Pol ponovo zaklopi oči. "Nalazimo se na jednom mestu ograđenom stenama. Gotovo je noć, ali prilično je toplo i mogu da razaberem peščane obrise kroz procep u stenama. Mi... čekamo nešto... ja treba da se nađem sa nekim ljudima. Ona je uplašena, ali pokušava da to prikrije od mene, a ja sam uzbuđen. Onda ona kaže: 'Pričaj mi o vodama sa tvog rodnog sveta, Usule.'" Pol otvori oči. "Nije li to neobično? Moj rodni svet je Kaladan. Nikada nisam čuo za planetu koja se zove Usula."

"Ima li još nečeg u snu?" upita Džesika.

"Da. Hej! Možda je ona mene nazvala Usulom", uzviknu Pol. "To mi je sad palo na pamet." On ponovo zatvori oči. "Moli me da joj pričam o vodama. Ja je uzimam za ruku i odgovaram joj da ću joj izrecitovati jednu pesmu. Deklamujem joj pesmu, ali moram da objašnjavam neke reči... kao što su obala, pena talasa, morske alge, galebovi."

"Koja je to pesma?" upita Časna Majka.

Pol otvori oči. "Jedna od melodija Gurnija Haleka za setne trenutke." Iza Pola, Džesika poče da recituje:

Sećam se slanog dima sa obalske vatre
i senki pod borovima -

- čvrstih, čistih... postojanih -

Galebovi su stajali na hridinama,
beli spram zelenila...

A onda zahuja vetar među borovima
da rasprši senke;

Galebovi raširiše krila,
prhnuše

i ispuniše nebo kricima.

Čujem vetar
kako huči obalom
i udaranje penušavih talasa,
dok u vatri pucketaju
sasušene morske alge.

"To je ta pesma", reče Pol.

Starica pogleda Pola i reče: "Mladiću, kao Proktor Bene Geserita, ja tražim Kvizac Haderaha, muškarca koji jedini može postati član našeg reda. Tvoja majka je videla tu mogućnost u tebi, ali ju je videla majčinskim očima. I ja je naslućujem, ali ništa više od toga."

Časna Majka začuta i Pol oseti da bi sada on trebalo nešto da kaže, ali ne progovori ni reči.

Posle nekoliko trenutaka, ona nastavi: "Kako želiš. Ima nečeg dubokog u tebi, moram da priznam."

"Mogu li sada da odem?" upita on.

"Zar ne želiš da čuješ šta će ti Časna Majka reći o Kvizac Haderahu?" upita ga Džesika.

"Pa već je kazala da su poumirali svi oni koji su pokušali to da budu."

"Ali mogu ti pomoći zato što ću ti nagovestiti zašto nisu uspeali", reče Časna Majka.

Govori o nagoveštajima, pomisli Pol. Ona u stvari ništa ne zna.

"Dobro, nagovesti mi", reče on.

"I idi do đavola", završi umesto Pola rečenicu starica. Oporo se osmehnu, od čega joj se bore isprepletoše na licu. "Vrlo dobro: 'Onaj ko se pokori, vlada'."

Osetio se pomalo zbunjenim zbog toga što je ona pribegla nečem tako prostom kao što je dvosmislenost značenja. Misli li starica da ga majka ničemu nije naučila?

"Je li to nagoveštaj?" upita on.

"Nismo ovde da bismo izvrtali reči ili se igrali njihovim značenjima", reče Časna Majka. "Vrba se povija pred vetrom i raste sve dok jednoga dana ne bude mnogo vrba - čitav zid spram vetra. To je svrhovitost vrbe."

Pol se zabulji u nju. Kazala je svrhovitost i ta reč zadobova u njemu, prizvavši mu u sećanje "vrašku svrhovitost." Obuzela ga je najednom srdžba prema njoj: luda, matora veštica iz čijih usta kuljaju sve same

trivijalnosti.

"Misliš da ja mogu biti taj Kvizac Haderah", reče on. "Pričaš samo o meni, ali još ništa nisi kazala o tome kako da pomognemo mom ocu. Čuo sam te kad si razgovarala sa mojom majkom. Govorila si kao da mi je otac već mrtav. E, vidiš, još nije!"

"Da se nešto moglo učiniti za njega, mi bismo to učinile", promrmlja starica. "Možda ćemo moći da spasemo tebe. Teško, ali moguće. Ali sa ocem ti je gotovo. Kada budeš naučio da to primiš kao činjenicu, steći ćeš pravi nauk Bene Gaserita."

Pol vide kako su ove reči potresle njegovu majku, a zatim se zagleda u staricu. Kako može da kaže ovako nešto o njegovom ocu? Otkud je tako sigurna? Ogorčenost je ključala u njemu.

Časna Majka pogleda Džesiku. "Uputila si ga u naš Način... videla sam znake na njemu. Postupila bih isto na tvom mestu, bez obzira na Pravila."

Džesika klimnu glavom.

"Savetujem ti", reče starica, "da prenebregneš regularan sled upućivanja. Njegova vlastita bezbednost nalaže Glas. Već ima dobru osnovu za to, ali obe znamo koliko je još truda neophodno... beskrajno mnogo." Ona priđe Polu i zagleda se u njega. "Zbogom, mladiću. Nadam se da ćeš uspeti. Ako i ne budeš uspeo - uspećemo mi."

Starica ponovo pogleda Džesiku. Treptavi znak međusobnog sporazumevanja prostruja među njima, a onda Časna Majka iziđe iz prostorije, dok joj je odora šuštalala, ne okrećući se više. Soba i dva bića u njoj već su joj iščileli iz svesti.

Ali u trenutku kada je starica prolazila pokraj Džesike, ova je pogleda u lice. Na izbornim obrazima pojavile su se suze. Suze koje su izražavale veće nespokojstvo od svih reči ili znakova što su ih razmenile tog dana.

4.

Već ste pročitali da Muad'Dib nije imao vršnjake sa kojima bi se igrao na Kaladunu. Opasnost je bila odveć velika. Ali zato je Muad'Dib imao divne drugove-učitelje: Gurni Haleka, trubadura-ratnika, čije ćete pesme imati prilike da čitate u ovoj knjizi, Tufira Havata, starog mentatskog Starešine Ubica, koji je ispunjavao zebnjom srce čak i cara Padišaha, Dankana Ajdahoa, učitelja mačevanja iz Kuće Ginaz, doktora Velingtona Jueha, čije je ime ukaljano zbog izdaje, premda je ostalo svetlo zbog znanja, gospu Džesiku, koja je uputila sina u tajne reda Bene Geserit i - naravno - Vojvodu Letoa, čije su vrline kao oca dugo ostale nezapažene.

Iz 'Istorije Muad'Diba za decu' princeze Irulan

Tafir Havat uđe u vežbaonicu dvorca Kaladan i lagano zatvori vrata za sobom. Zastao je tu za trenutak, osetivši se starim, umornim i nesrećnim. Leva noga ga je bolela na mestu gde je stekao ranu obavljajući službu kod Starog Vojvode.

Ima ih već tri pokolenja, pomisli on.

Bacio je pogled preko velike prostorije obasjane svetlošću podneva koja je dopirala kroz svetlarnike i spazio dečaka kako sedi leđima okrenut vratima i zadubljen u hartije i karte rasprostrte po stolu oblika slova "L."

Koliko puta moram da ponovim ovom momku da nikada ne sedne leđima okrenut vratima? Havat pročisti grlo.

Pol ostade zadubljen u ono što je proučavao.

Senka oblaka prođe preko svetlarnika. Havat se ponovo nakašlja.

Pol se uspravi i reče, ne okrećući se: "Sedim leđima okrenut vratima."

Havat obuzda smešak i krenu preko prostorije.

Pol podiže pogled prema sedokosom starcu koji je stao kod ugla stola. Havatove oči predstavljale su dva jezerca opreza na tamnom i izbornom licu.

"Čuo sam te kako dolaziš predvorjem", reče Pol. "A zatim i kako

otvaraš vrata."

"Zvuci koje ja pravim mogu se oponašati."

"Osetio bih razliku."

Stvarno bi to mogao, pomisli Havat. Imao je šta da nauči od svoje majke-čarobnice. Pitam se šta njena cenjena škola misli o ovom odavanju tajni. Možda su baš zbog toga poslali ovamo staru Proktorku - da dovede u red dragu gospu Džesiku.

Havat izvuče jednu stolicu naspram Pola i sede licem okrenut prema vratima. Učinio je to otresito, zavalio se i pomno osmotrio vežbaonicu. Prostorija mu se najednom učinila neobična i strana, budući da je najveći deo sprava i nameštaja već bio prebačen na Arakis. Preostao je još sto za vežbanje i mačevalačko ogledalo sa kristalnim prizmama; tapecirana i iskrpljena lutka-protivnik pokraj njega izgledala je kao starovremeni pešadinac, ofucan i olinjao u mnogim bitkama.

To sam ja, pomisli Havat.

"Tufire, o čemu misliš?" upita Pol.

Havat pogleda dečaka. "Razmišljao sam o tome kako ćemo uskoro svi otići odavde i verovatno više nikada nećemo videti ovo mesto."

"Jesi li tužan zbog toga?"

"Tužan? Nipošto! Tužno je kada se rastaješ s prijateljima, a mesto je samo mesto." On baci pogled na karte raširene na stolu. "I Arakis je samo mesto kao i svako drugo."

"Da li te je moj otac poslao da vidiš kako sam?"

Havat se namrgodi: dečak je baš umeo da pronikne u njega. Kratko je klimnuo glavom. "Sigurno misliš da bi bilo lepše da je on lično došao ovamo, ali znaš i sam koliko je zauzet. Navratiće kasnije."

"Proučavao sam oluje na Arakisu."

"Oluje, je li?"

"Izgledaju mi prilično opake."

"Preblago je reći za njih da su opake. Te oluje besne duž šest ili sedam hiljada kilometara ravničarskog terena, upijajući u sebe sve ono što im može dati dodatni zamah: snagu koriolisa, druge oluje, bilo šta što sadrži u sebi makar i trunku energije. Brzina im dostiže čitavih sedam stotina kilometara na čas, a nose sve što im se nađe na putu i što nije veoma snažno pričvršćeno: pesak, prašinu, sve. U stanju su da zderu meso s kostiju, a zatim da kosti pretvore u iverje."

"Zbog čega ne uvedu kontrolu vremena?"

"Arakis je suočen sa posebnim problemima, tako da su cene znatno više, a tu je još i problem održavanja. Esnaf je zatražio papreno visoku cenu za satelitsku kontrolu, a Kuća tvog oca ne spada među najbogatije, momče. I sam to dobro znaš."

"Jesi li ikada video Slobodnjake?"

Dečak je danas baš nemirnog duha, pomisli Havat.

"Gotovo bi se moglo reći da ih nisam video", odgovori on. "Malo se po čemu razlikuju od žitelja grabena i sinka. Svi nose dugačku, valovitu odoru. A zaudaraju do neba kada se nađu u zatvorenom prostoru. To je zbog naročitih odela koja imaju - zovu ih 'pustinjska odela'; - njihova glavna funkcija je da prikupljaju vodu koju telo luči."

Pol proguta pljuvačku, postavši najednom svestan vlažnosti sopstvenih usta i setivši se jednog sna o žeđi. Činjenica da su Slobodnjaci u toj meri oskudevali u vodi da su morali da recikliraju telesnu vlagu ispunila ga je osećanjem potištenosti. "Voda je stvarno dragocena tamo", reče on.

Havat klimnu glavom, pomislivši: Možda sam uspeo da ga uverim koliko je neprijateljska ta vražja planeta. Bezumno je otići na nju, a nemati to na umu.

Pol podiže pogled prema svetlarniku i primeti da je počela da pada kiša. Netremice je posmatrao kako metastaklo postaje sve mokrije. "Voda", reče najzad.

"Naučićeš da pomno vodiš računa o svakoj kapi", reče Havat. "Kao Vojvodinom sinu ona ti nikada neće nedostajati, ali ćeš svuda oko sebe biti suočen sa morom žeđi."

Pol ovlaži jezikom usne, vrativši se istovremeno u mislima nedelju dana u prošlost, kada ga je Časna Majka podvrgla ogledu. Ona je takođe nešto kazala o oskudici vode.

"Upoznaćeš se sa samrtnim ravnicama", kazala je starica, "sa divljinom koja je sasvim pusta, sa goleti gde ništa ne živi osim začina i peščanih crva. Zatamnićeš očne kapke kako bi ublažio nesnosni sjaj sunca. Zaklon će ti predstavljati kakva zavetrina skrovita od pogleda. Jurićeš na sopstvenim nogama, bez pomoći toptera, površinskog vozila ili osedlane marve."

Na Pola je više delovala boja njenog glasa - melodična i puna preлива - nego same reči.

"Kada živiš na Arakisu", kazala je ona, "kala, onda moraš računati na pustoš. Meseci će ti biti prijatelji, a sunce neprijatelj."

Pol je osetio kako mu se majka primakla sa mesta odakle je čuvala vrata. Pogledala je Časnu Majku i upitala: "Ne vidite nikakvu nadu, Vaša visosti?"

"Nema je za oca." Starica uputi Džesiki znak rukom da ćuti, okrenuvši se ponovo prema Polu. "Dobro upamti ovo, momče: svet počiva na četiri oslonca..." Ona podiže četiri čvornovata prsta. "...Na učenju mudrog, na pravičnosti velikog, na molitvama neporočnoga i na vrlini hrabroga. Ali sve to ne vredi ništa..." Ona stisnu prste u pesnicu. "...bez vladaoca koji poznaje veštinu vladanja. Neka ti ovo bude glavni nauk!"

Prošla je sedmica od tog dana sa Časnom Majkom, a njene reči su tek sada počele da stižu svoje puno značenje. Sedeći u vežbaonici sa Tufir Havatom, Pola je najednom počeo da obuzima neobuzdan strah. On podiže pogled preko stola, u pravcu Mentatovog izbornog lica.

"Kuda su ti odlutale misli ovoga puta?" upita Havat.

"Jesi li se video sa Časnom Majkom?"

"Misliš na onu veštičju Istinozborku iz carstva?" U Havatovim očima odjednom buknu interesovanje. "Da, video sam je."

"Ona...", zausti Pol, ali zastade, shvativši da ne može ništa da kaže Havatu o ogledu. Sputavanja su bila odveć duboka.

"Da? Šta je bilo s njom?"

Pol dva puta duboko udahnu. "Kazala je nešto." On zaklopi oči, prisećajući se reči; kada je počeo da ih izgovara, glas mu je nesvesno stekao boju staričinog tona. "Ti, Pole Atreide, potomče kraljeva, sine jednog Vojvode, moraš da naučiš da vladaš. To nije naučio niko od tvojih predaka." Pol otvori oči i reče: "Ovo me je razljutilo i ja sam joj kazao da mi otac vlada celom planetom, na šta je ona odgovorila: 'On je gubi!' Ja onda primetih da zauzvrat dobija bogatiju planetu, a ona uzvrat: 'I nju će izgubiti.' Hteo sam tog časa da pojurim i obavestim oca, ali ona mi reče da je on već upozoren - da ste to učinili ti, Majka, mnogi ljudi."

"Tako je", promrmlja Havat.

"Zbog čega onda idemo?" upita Pol.

"Zato što je to car naredio. I zato što još nije izgubljena sva nada,

uprkos onome što je kazala ta vražja špijunka. Šta je još navrlo iz tog starog vrela mudrosti?"

Pol obori pogled na desnu šaku stisnutu u pesnicu pod stolom. Lagano, nagnao je zgrčene mišiće da se opuste. Uspelo joj je da uspostavi neku moć nada mnogom, pomisli on. Kako?

"Upitala me je šta znači vladati", reče Pol. "Odgovorio sam joj da je to izdavati naređenja, na što je ona kazala da postoje predubeđenja i predrasude koje moram zaboraviti."

Tu je bila u pravu, pomisli Havat. Klimnuo je glavom Polu da nastavi. "Kazala je da vladalac mora da bude vičan uveravanju, a ne prisiljavanju. Mora da iznese najlepše posluženje kako bi privukao najbolje ljude."

"Kako li ona zamišlja da je tvoj otac privukao ljude kao što su Dankan ili Gurni?" upita Havat.

Pol slegnu ramenima. "Zatim je dodala da dobar vladalac mora da nauči jezik svog sveta, koji nigde nije jednak. Pomislio sam u prvi mah da hoće da kaže kako se na Arakisu ne govori galaški, ali ona reče da uopšte nije imala to na umu. Kazala je da je mislila na jezik stenja i rastinja, jezik koji se ne čuje samo ušima. Uzvratio sam da je to ono što doktor Jueh naziva Tajnom Života."

Havat se zakikota. "Kako joj se to dopalo?"

"Mislim da se razbesnela. Kazala je da tajna života nije problem koji treba rešiti, već stvarnost koju valja iskusiti. Tada sam joj naveo Prvi zakon Mentata: 'Proces se ne može shvatiti tako što će se zaustaviti. Razumevanje mora ići uporedo sa razvojem procesa, mora mu se pripojiti i teći s njim.' To kao da ju je zadovoljilo."

Izgleda da se oporavio od šoka, pomisli Havat, ali zašto li ga je samo ta stara veštica toliko uplašila?

"Tufire", reče Pol, "da li će nam na Arakisu odista biti tako loše kao što je ona kazala?"

"Ništa ne može biti toliko rđavo", reče Havat, usiljeno se osmehnuvši. "Uzmi, na primer, one Slobodnjake, otpadnički narod pustinje. Samo na osnovu prve procene, mogu ti reći da ih ima znatno više nego što se to u carstvu misli. Ljudi žive tamo, momče, i to mnogo ljudi, koji...", Havat položi žilav prst pokraj oka, "mrze Harkonene iz dna duše. Ali o ovome nigde ne smeš da zucneš, dečko moj. Kazao sam ti to samo zato što sam glavni pomagač tvog

oca."

"Otac mi je ispričao o Salusu Sekundusu", reče Pol. "Znaš, Tufire, veoma mi je ličilo na Arakis... možda ne toliko rđavo, ali prilično slično."

"Danas malo znamo o prilikama na Salusu Sekundusu", reče Havat. "Uglavnom nam je poznato kako je tamo davno bilo. U tom pogledu, tvoje je poređenje sasvim na mestu."

"Da li će nam Slobodnjaci pomoći?"

"Nije isključeno." Havat ustade. "Ja danas krećem za Arakis. U međuvremenu, vodi računa o sebi za ljubav jednog starca koji te voli. A sada, budi dobar momak i pređi sa druge strane kako bi sedeo licem prema vratima. Nije da me plaši neka opasnost ovde u zamku, nego naprosto hoću da stekneš tu korisnu naviku."

Pol ustade i pređe s druge strane stola. "Odlaziš danas?"

"Da, danas; već sutra krećeš i ti. Kada se naredni put budemo sreli, biće to na tlu tvog novog sveta." Uhvatio je Pola za mišicu desne ruke. "Neka ti nož uvek bude nadohvat ruke, a zaštitno polje pod punim naponom." Havat pusti Polovu ruku, potapša ga po ramenu, okrenu se i odlučnim korakom krenu prema vratima.

"Tufire!" pozva ga Pol.

Havat se okrenu, zastavši u otvorenim vratima.

"Nikada ne okreći leđa vratima", reče Pol.

Na izboranom, starom licu zaigra smešak. "Ne boj se, momče, neću", uzvрати kratko i brzo iziđe, lagano zatvorivši vrata za sobom.

Pol sede na stolicu sa koje je ustao Havat i poče da dovodi u red papire. Još samo jedan dan ovde, pomisli on, osvrnuvši se po prostoriji. Odlazimo. Pomisao o odlasku najednom mu se učinila stvarnijom nego ikada ranije. Na um mu pade ono što je starica kazala o svetu koji predstavlja zbir mnogih stvari - ljudi, prljavštine, rastinja, meseca, plima i oseka, sunaca - neznani zbir nazvan priroda, neodređeno stecište lišeno bilo kakvog osećaja za sada. Šta je to sada? - upita se on.

Vrata naspram Pola sa treskom se otvoriše i kroz njih banu jedna ružna ljudeškara, noseći pred sobom čitav arsenal oružja.

"Pa, Gurni Haleče", upita Pol, "jesi li mi ti novi učitelj u baratanju oružjem?"

Halek petom zatvori vrata za sobom. "Više bi ti se dopalo da sam

došao da se igramo, znam", reče on. Osvrnulo se po prostoriji, odmah primetivši da su Havatovi ljudi već pronjuškali po njoj, temeljno je pregledavši kako bi bila bezbedna za Vojvodinog naslednika. Tanani, kodirani znaci mogli su se uočiti svuda unaokolo. Pol je posmatrao nezgrapnog, ružnog čoveka kako krupnim koracima ide prema stolu za vežbanje, noseći tovar oružja; tek tada je među ovim arsenalom spazio devetostruni baliset, okačen preko Gurnijevog ramena, sa višestrukom trzalicom upletenom među žice pri vrhu vrata instrumenta.

Halek spusti oružje na sto za vežbanje i razvrsta ga: rapire, bodeže, kindžale, ošamućivače sa sporim dejstvom, zaštitne pojaseve. Modra brazgotina duž njegove čeljusti povila se u smešak kada se okrenuo.

"Zar ni dobro jutro da mi kažeš, ti mali nevaljalko", reče Halek. "Čime li si to samo uvredio starog Havata? Prošao je pokraj mene u predvorju poput čoveka koji hita na pogreb svom smrtnom neprijatelju."

Pol se osmehnu. Od svih očevih ljudi, najviše je voleo Gurni Haleka; dobro je poznavao njegov karakter i vragolije, kao i njegovu sklonost ka humoru, tako da se odnosio prema njemu pre kao prijatelju nego kao prema iznajmljenom maču.

Halek skinu baliset sa ramena i poče da ga štимуje. "Ako nećeš da pričaš, nećeš", reče.

Pol ustade i krenu preko prostorije govoreći: "Dobro, Gurni, zar se dolazi opremljen za muziciranje kada je vreme za borbu?"

"Kanda danas nemaš poštovanja za starije", reče Halek. Isprobao je zategnutost jedne strune na instrumentu i zadovoljno klimnuo glavom.

"Gde je Dankan Ajdaho?" upita Pol. "Zar ne treba on da me podučava borilačkim veštinama?"

"Dankan predvodi drugi talas na Arakis", reče Halek. "Sve što ti je preostalo to je siroti Gurni, koji je upravo završio jednu borbu i sada vapije za malo muzike." Zategao je novu žicu, pažljivo oslušnuo zvuk koji je proizvela i osmehnuo se. "Osim toga, održali smo savetovanje: budući da si veoma slab borac, odlučili smo da te temeljito obučimo u muzici, kako ti život ne bi protekao uzalud."

"Onda će najbolje biti da mi otpevaš neku pesmu", reče Pol. "Treba

da naučim kako se to ne radi."

"Ha-ha-ha!" nasmeja se Gurni. Smeh mu se pretočio u početne taktove pesme 'Galačke devojke', dok je višestruka trzalica brzo preletala po strunama:

Sve galačke bludne cure
samo te za nakit jure
dok araučke vodu hoće.
Ali ako želiš damu
da te smaže k'o salamu
kaladansko probaj voće!

"Nije rđavo za ruku tako nevičnu trzalici", reče Pol, "ali ako te majka čuje da u zamku pevaš takve nepristojnosti, okačiće ti uši na zid kao ukras."

Gurni se povuče za levo uho. "Bio bi to jadan ukras, ako se ima u vidu koliko je oštećen dok sam kroz ključaonicu slušao jednog dobro mi znanog momka kako muči i ugnjetava svoj siroti baliset."

"Izgleda mi da si zaboravio kako je to kad nađeš pesak u postelji", reče Pol. Izvukao je iz stola jedan pojasni štitić i brzo ga zakopčao oko pasa. "Ne oklevajmo više! U borbu!"

Halekove oči se razrogačiše u podrugljivom iznenađenju. "Tako, dakle! Tvoja je grešna ruka počinila to nedelo! Čuvaj se danas, mladi gospodar - čuvaj se!" On zgrabi jedan rapir i zapara vazduh njime. "Ja sam sam đavo željan osvete!"

Pol podiže svoj rapir, savi ga u rukama i zauze početni položaj sa jednom nogom isturenom napred. Učinio je to krajnje teatralno, komično podražavajući doktora Jueha.

"Kakvog mi je tikvana otac poslao da me obučava u borilačkim veštinama", podrugnu se Pol. "Naš tupavi Gurni Halek izgleda da je zaboravio prvu lekciju za naoružanog i zaštićenog borca." Pol pritisnu dugme za aktiviranje polja sile na pojasu i oseti kako mu se ono peckavo i pucketavo širi spreda i pozadi; istog časa spoljni zvuci na karakterističan način promenili su boju, pošto su prolazili kroz zaštitne filtre. "Kod borbe u zaštitnim poljima čovek se kreće brzo u odbrani, a sporo u napadu", reče Pol. "Jedina svrha napada jeste da navede protivnika na pogrešan korak, tako da mu se može zadati

odlučujući udarac. Zaštitno polje odvrća brze udarce, ali propušta spori kindžal!" Pol suknu rapir, na izgled munjevito, a onda ga naglo uspori i lagano prođe kroz automatsku odbrambenu masku.

Halek, koji je nepomično posmatrao ovu akciju, izmakao se u poslednji tren, tako da mu je tupa oštrica prošla tik pokraj prsa. "Brzina, izvrsno", reče on. "Ali, ostao si potpuno otkriven za nizak udarac bodežom."

Pol se povuče jedan korak, razljućen.

"Morao bih pošteno da te isprašim po turu za ovaj nehat", reče Halek. On uze sa stola jedan kindžal isukan iz korica i podiže ga. "Ovo oružje u ruci neprijatelja moglo bi da te liši života! Dobar si učenik, čak izvrstan, ali već sam te upozorio da čak ni u igri ne dopustiš nikome da ti uđe u gard sa smrću u rukama."

"Čini mi se da danas nisam baš najraspoloženiji", reče Pol.

"Raspoloženje?" Halekov glas zazvučao je ljutito čak i kroz filtre zaštitnog polja. "Kakve veze raspoloženje ima sa ovim? Boriš se kad to nalažu okolnosti - bez obzira na to da li si raspoložen za okršaj! Raspoloženje je za marvu, za vođenje ljubavi ili za sviranje na balisetu. Ono nema ničeg zajedničkog sa borbom."

"Žao mi je, Gurni."

"Nije ti dovoljno žao!"

Halek uključi svoje polje i zauze napadački stav, sa kindžalom ispruženim u levoj ruci i rapirom u desnoj. "A sad se istinski čuvaj!" On se naglo izvi u stranu, a zatim baci napred u žestok napad.

Pol uzmače parirajući. Osetio je kako polje pucketa kada su se rubovi štitnika dodirnuli i međusobno odbili, a zatim ga prože električno peckanje i žmarci mu prostružaše celom površinom kože. Šta je spopalo Gurnija? - upita se on. Više ne simulira borbu! Pol pokrenu levu ruku i spusti bodež u dlan iz korica na podlaktici.

"Šta je, potreban ti je još jedan nož, a?" zabruna Halek.

Je li ovo izdaja, upita se Pol. Ne, to ne može biti Gurni!

Razmahali su se po celoj vežbaonici - napadajući i parirajući, fintirajući i kontrafintirajući. Vazduh u zaštitnim mehurovima ubrzo je postao ustajao zato što se stalno trošio, a spora razmena duž ivica štitnika nije bila dovoljna da ga osveži. Sa svakim novim dodirrom polja, miris ozona postajao je sve izrazitiji.

Pol je nastavljao da uzmiče, ali je sada svoje povlačenje usmerio ka

stolu za vežbanje. Ako budem uspeo da ga domamim do stola, pokazaću mu jedan trik, pomisli Pol. Još samo korak, Gurni. Halek koraknu napred.

Pol je parirao napad tako što je savio nadole protivnikov mač; želeći da ga vrati uvis, Halek zape rapirom o rub stola. Pol se izvuče u stranu, visoko podiže rapir i munjevito sjuri bodež prema Halekovom vratu. Zaustavio je oštricu na samo centimetar od vratne arterije.

"Jesi li to tražio?" prošaputa Pol.

"Pogledaj dole, momče", prodahta Gurni.

Pol poslušao i ugledao Kalekov kindžal kako viri ispod ruba stola, sa vrhom koji mu gotovo dodiruje slabine.

"Obojica bismo bili gotovi", reče Halek. "Ali moram priznati da se boriš nešto bolje kada te nužda na to nagoni. Kao da si povratio raspoloženje." Kurjački se iscerio, od čega mu se modra brazgotina iskrivila duž čeljusti.

"To je zbog načina na koji si nasrnuo na mene", reče Pol. "Da li bi mi odista pustio krv?"

Halek povuče kindžal i uspravi se. "Da si se borio makar i za dlaku ispod svojih mogućnosti, urezao bih ti ožiljak koji bi pamtio do kraja života. Nipošto ne želim da moj omiljeni učenik postane žrtva prve zamke Harkonena na koju nabasa."

Pol isključi zaštitno polje i naže se nad sto da malo povрати dah. "Zasluzio sam to, Gurni. Ali otac bi se veoma naljutio da si me ranio. Ne želim da budeš kažnjen zbog moje greške."

"Kad smo već kod toga", reče Halek, "greška je takođe bila moja. Isto tako ne treba mnogo da te brine ako na vežbanjima zaradiš jednu-dve brazgotine. Što se tvog oca tiče - Vojvoda bi me kaznio jedino ako ne uspem da napravim od tebe prvorazrednog borca. A ja sigurno ne bih uspeo da ti nisam ukazao na varljivost ove predrasude o raspoloženju koja se iznenada pojavila u tebi."

Pol se uspravi, vrati bodež u korice za pojasom i uzdahnu.

"Ovo što radimo ovde nije baš igra", reče Halek.

Pol klimnu glavom. Pomalo ga je začudila neuobičajena ozbiljnost Halekovog ophođenja i njegova hladna odlučnost. Pogled mu se zaustavio na modrom ožiljku i on se setio priče o tome kako je ovu brazgotinu načinio Bist Raban u jednom harkonenskom logoru robova na Giediu Jedan. Pri pomisli na to, Pola iznenada obuze stid

što je i na časak posumnjao u Haleka. Na um mu takođe pade da je Halek, u trenutku kada mu je nanesen ožiljak, jamačno iskusio strašan bol - bol koji se, možda, po jačini mogao uporediti sa onim što ga je izazvala Časna Majka. Ali odagna od sebe tu pomisao - pošto mu je najednom ispunila svest užasnom zebnjom.

"Priželjkivao sam malo igre danas", reče Pol. "Ovde je sve postalo nekako preozbiljno."

Halek se okrenu u stranu da bi prikrio osećanja. Nešto mu je buknuo u očima. Javio mu se bol - sličan nekom pliku ili živoj rani, jednom ostatku iz minulih dana od kojih ga je Vreme inače sasvim rastavilo.

Koliko brzo ovo dete mora da odraste, pomisli Halek. Koliko brzo mora da se saživi sa grubom nužnošću neprekidnog opreza, da shvati da na njemu leži usud predaka?

Halek progovori ne okrećući se: "Osetio sam igru u tebi, momče, i sve bih dao da sam mogao da ti iziđem u susret. Ali, sa igrama je gotovo. Sutra idemo na Arakis. Arakis je stvarnost. Harkoneni su stvarnost."

Pol dodirnu čelo oštricom rapira koji je uspravno podigao.

Halek se okrenu, primeti pozdrav i otpozdravi kratkim klimanjem, a zatim pokaza rukom prema lutki za vežbanje. "A sada, da vidimo kakvi su ti refleksi. Napadaćeš lutku sleva, a ja ću da te kontrolišem odavde, gde imam najbolji pregled. Upozoravam te da ću danas isprobavati nove vrste protivnapada. Pravi neprijatelj nikad ti ne bi skrenuo pažnju na to."

Pol napravi pregib i dodirnu vrhove nožnih prstiju kako bi malo razmrdao mišiće. Osetio se svečano zbog iznenadnog saznanja da mu je život najednom postao ispunjen brzim promenama. Prišao je lutki, vrhom rapira okrenuo prekidač na njenim grudima i osetio kako mu odbrambeno polje potiskuje oštricu.

"En garde!" uzviknu Halek i lutka krenu u napad.

Pol munjevito uključi polje, parira udarac i pređe u protivnapad. Um kao da mu je bio raspolučen: jedan deo bio je svestan neophodnosti ove trening-borbe, dok je drugi netragom odlutao.

Ja sam dobro odnegovano plodonosno stablo. Puno dobro odnegovanih osećanja i osobina - koje su sve nakalemljene na mene i uzgajene da bi ih neko drugi pobrao.

Na um mu iznenada pade mlađa sestra, sa svojim patuljastim licem,

koje je najednom mogao da vidi sasvim jasno u svesti. Ali, ona je sada bila mrtva - u nekoj kući zadovoljstva Harkonenovih trupa. Volela je ljubičice... ili su to možda bili krasuljci? Nije mogao da se seti. Ražalostilo ga je to što nije mogao da se seti.

Pol blokira jedan nizak udarac lutke i levom rukom izvede jedan entretisser.

Taj lukavi mali đavo, pomisli Halek, pomno usredsređen na složene kretnje Polovih ruku. Biće da je vežbao i učio na svoju ruku. Ovo nije Dankanov stil, a ni nešto čemu sam ga ja naučio.

Ova pomisao samo je povećala Halekovu tugu. I na mene deluje raspoloženje, pomisli on, zapitavši se istovremeno da li je dečak ikada osluškivao, preplašeno i sa glavom zagnjurenom u jastuk, otkucavanja i dobovanja u noći.

"Kada bi želje bile ribe, svi bismo mi bacali mreže", promrmlja on.

Bio je to izraz njegove majke i on ga je uvek koristio kada bi ga pritiskala mora narednog dana. A onda mu pade na pamet da je krajnje neprikladan u slučaju planete koja ne samo što nije imala ribe, nego ni mora.

5.

JUEH Velington, Standard 10.082-10.191; doktor medicine iz Suk Škole (dipl. Standard 10.112); ož: Vana Markus, B.G. (Standard 10.092-10.186?); poglavito poznat kao izdajnik Vojvode Letoa Atreida. (V: bibliografija, odeljak VII, kao i pod Izdajnik.)

Iz 'Rečnika o Muad'Dibu' princeze Irulan

Iako je čuo doktora Jueha kako ulazi u vežbaonicu, prepoznavši ga po krutom i odsečnom koraku, Pol je ostao opružen na stolu za vežbanje, sa licem okrenutim nadole, u položaju u kome ga je maserka ostavila. Osećao se veoma prijatno i opušteno posle treninga sa Gurnijem Halekom.

"Izgledaš mi odmorno", reče Jueh svojim tihim, piskutavim glasom.

Pol podiže glavu, ugleda čovekovu krutu priliku na nekoliko koraka od sebe i podrobno je osmotri: naborana crna odeća, četvrtasta glava sa jarkocrvenim usnama i povijenim brčićima, dijamantski istetovirani znak carske uslovljenosti na čelu, duga crna kosa uhvaćena u srebrni prsten Suk Škole na levom ramenu.

"Biće ti milo da čuješ da danas nemamo vremena za redovnu nastavu", reče Jueh. "Tvoj otac će nam se uskoro pridružiti."

Pol se podiže.

"Međutim, predvideo sam da za vreme putovanja na Arakis vidiš jednu filmsku knjigu, kao i da održimo nekoliko časova."

"Oh!"

Pol poče da se oblači. Uzbudila ga je pomisao da će mu uskoro doći otac. Bili su premalo zajedno od carevog naređenja da preuzmu Arakis.

Jueh krenu prema stolu oblika slova 'L', razmišljajući: Kako je dečak sazreo ovih poslednjih nekoliko meseci. Baš šteta. Kako je sve to tužno. Ali, onda se priseti. Ne smem biti neodlučan. Sve ovo činim da bih zaštitio moju Vanu od Harkonenovih zveri.

Pol mu se pridruži kod stola, zakopčavajući sako. "Šta ćemo učiti tokom putovanja?"

"Ah-h-h-h, površinske oblike života na Arakisu. Izgleda da je planeta bila gostoljubiva prema određenim vrstama kopnenog života, premda mi nije jasno kako je do toga moglo doći. Moram da potražim planetnog ekologa... izvesnog doktora Hajnesa... čim budemo stigli i da mu ponudim moju pomoć u istraživanju ovog problema."

Dok je govorio, Jueh je istovremeno pomislio: Šta to pričam? Ispadam licemer čak i prema samom sebi.

"Da li će biti reči i o Slobodnjacima?" upita Pol.

"Slobodnjacima?" Jueh zadobova prstima po stolu, a kad vide da je Pol primetio ovu nervoznu kretnju, brzo povuče ruku.

"Ispričaj mi nešto o celokupnoj populaciji Arakisa", zatraži Pol.

"Pa, tu ovako stoje stvari", reče Jueh. "Postoji opšta podela na dve grupe ljudi: prvu sačinjavaju Slobodnjaci, a drugu žitelji grebena, sinka i pana. Kako čujem, među njima dolazi do izvesnog mešanja. Žene iz sela pana i sinka često se udaju za Slobodnjake, a do ovakvih veza dolazi po muškoj liniji. Oni imaju jednu izreku koja kaže: 'Ugladenost dolazi iz gradova, mudrost iz pustinje.'"

"Imaš li njihove slike?"

"Gledaću da ti ih dobavim. Najizrazitija odlika Slobodnjaka jesu njihove oči: potpuno plave, odnosno sasvim lišene beonjača."

"Neka mutacija?"

"Ne, to je u vezi sa zasićenošću krvi melanžom."

"Slobodnjaci su sigurno hrabar narod kada žive na rubu pustinje."

"U svakom pogledu", reče Jueh. "Oni ispevavaju poeme svojim noževima. Žene su im podjednako žestoke kao i muškarci. Čak su i deca Slobodnjaka divlja i opasna. Neće ti biti dopušteno da se mešaš sa njima."

Pol se zagleda u Jueha, otkrivši u ovih nekoliko opštih crta o Slobodnjacima snagu vrednu svake pažnje. Kakav bi saveznik oni bili!

"A crvi?" upita Pol.

"Šta?"

"Voleo bih da saznam nešto više o peščanim crvima."

"Ah, to; svakako. Imam filmsku knjigu o jednom malom primerku, dugačkom samo sto deset metara i prečnika dvadeset dva metra. Snimljen je na krajnjem severu. Pouzdani svedoci videli su crve duže

od četiri stotine metara, a ima razloga za verovanje da postoje još veći."

Pol spusti pogled na kupastu projekcionu kartu severne hemisfere Arakisa, koja je bila rasprostrta po stolu. "Pustinjski pojas i južna polarna područja označeni su kao nenaseljivi. Je li to zbog crva?"

"Da, ali i zbog oluja."

"Ali svako mesto se, kao što znate, može učiniti pogodnim za život."

"Ako je to ekonomski opravdano", uzvratila Jueh. "Opasnosti Arakisa su mnogobrojne i skupe." On pogladi svoje povijene brčice. "Otac ti uskoro dolazi. Pre no što krenem, imam jedan dar za tebe, nešto na šta sam naišao prilikom pakovanja." Stavio je jedan predmet na sto između njih - crn, duguljast, ne veći od vrha Polovog palca.

Pol ga pogleda. Jueh odmah primeti da dečak nije nepromišljeno posegao da uzme stvar. Kako je oprezan, pomisli.

"To je veoma stara Oranjska Katolička Biblija napravljena za svemirske putnike. Nije posredi filmska knjiga, već takva koja je štampana na vlaknastoj hartiji. Posедуje vlastiti uveličavač, kao i sistem za elektrostatički naboj." On je uze i pokaza Polu kako se rukuje njome. "Knjigu drži zatvorenom naboj koji deluje na korice zakačene federskim sistemom. Pritisneš li na ivicu... ovde... stranice koje si izabrao međusobno se odbijaju i knjiga se otvara."

"Tako je mala."

"Da, ali ima hiljadu osam stotina stranica. Ako ponovo pritisneš na ivicu... ovako... naboj ti okreće stranicu za stranicom kako ih budeš pročitavao. Moraš dobro paziti da nikada prstima ne dodirneš stranice, pošto su one odveć tanane." On zaklopi knjižicu i pruži je Polu. "Probaj sad ti."

Posmatrajući Pola kako podešava uređaj za listanje knjige, Jueh pomisli: Spasavam vlastitu savest. Nudim mu religijsko izbavljenje pre nego što ću da ga izdam. Sada se mogu utešiti mišlju da je on otišao tamo gde ja neću moći.

"Ovo mora da je napravljeno pre filmskih knjiga", reče Pol.

"Da, knjižica je veoma stara. Neka ona ostane naša tajna, a? Roditelji bi mogli da kažu da je ovo odveć dragocen dar za jednog dečaka."

A majka bi mu se sigurno zapitala o mojim pobudama, pomisli Jueh.

"Pa..." Pol zatvori knjižicu i zadrža je na dlanu. "Ako je stvarno toliko

dragocena..."

"Budi popustljiv prema prohtevu jednog starca", reče Jueh. "Ja sam je dobio kada sam bio sasvim mlad." U svesti mu istovremeno zastruja: Moram da mu zagolicam i um, a ne samo pohlepnost. "Otvori je na Kalimi 467 - gde se kaže: 'Iz vode je sav život počeo.' Na ivici korice nalazi se mali zarez koji označava mesto."

Pol opipa prstom koricu, oseti pod njim dva zareza, od kojih je jedan bio plići. On ga blago pritisnu i knjižica mu se otvori na dlanu, a uveličavač skliznu na svoje mesto.

"Pročitaj naglas", reče Jueh.

Pol ovlaži usne jezikom i poče da čita: "'Pomisli o tome da gluv ne može čuti. Ko onda od nas može reći da nije gluv? Zar nije moguće da nam nedostaju čula kojima bismo mogli videti i čuti druge svetove svuda oko nas? Ko zna šta nas sve okružuje što ne možemo'..."

"Stani!" prekide ga Jueh.

Pol prestade da čita i pogleda ga.

Jueh zaklopi oči, nastojeći da povрати pribranost. Kakva li je nastranost izazvala da se knjižica otvori na omiljenom pasusu moje Vane? On otvori oči i ugleda kako ga Pol netremice posmatra. "Izvini", reče Jueh. "Bio je to... omiljen odlomak... moje pokojne žene. Nisam hteo da taj pročitaš. Probudio je u meni sećanja koja su... bolna."

"Postoje dva zareza", reče Pol.

Naravno, pomisli Jueh. Vana je obeležila svoj pasus. Njegovi prsti su osetljiviji od mojih i našli su njenu oznaku. Posredi je puki slučaj, ništa više.

"Knjiga će ti sigurno biti zanimljiva", reče Jueh. "Ona obiluje istorijskim istinama, baš kao i valjanom etičkom filozofijom."

Pol pogleda knjižicu koja mu je stajala na dlanu: izgledala je neverovatno sićušna. No, uprkos tome, sadržala je tajnu... nešto se zbilo dok je čitao iz nje - nešto što mu je prizvalo iz sećanja pomisao o vraškoj svrhovitosti.

"Otac treba da ti stigne svaki čas", reče Jueh. "Skloni sada negde knjigu i čitaj je u trenucima dokolice."

Pol dodirnu ivicu korica na način koji mu je Jueh pokazao i knjižica se zaklopi. On je stavi u tuniku. Istog trenutka, Jueh se slučajno nakašljao i u Polu se iznenada javi strah da će mu je zatražiti natrag.

"Zahvaljujem ti na poklonu, doktore Jueh", reče Pol, obrativši mu se formalno. "Biće to naša tajna. Ako postoji neki dar ili usluga kojom bih mogao da ti uzvratim, molim te da mi to bez ustezanja kažeš."

"Ne... nema ničega", reče Jueh.

Zbog čega stojim ovde i mučim samog sebe? - pomisli. Zašto mučim i ovog momka... premda on toga još nije svestan? Ah, proklete harkonenske zveri! Zašto su izabrali baš mene za ovu prljavu i gnusnu rabotu?

6.

Kako pristupiti izučavanju Muad'Dibovog oca? Vojvoda je bio čovek iznenađujuće topline i iznenađujuće hladnoće, koji je gajio trajnu ljubav prema svojoj gospi Bene Geserit, koji je snio predivne snove za svog sina, koji je imao ljude što su ga izuzetno odano služili. Videćete ga ovde kao čoveka koga je Usud uhvatio u zamku, kao samotnu priliku, čiji je sjaj zasenila blistavost njegovog sina. Pa ipak, jedno pitanje ostaje: šta je sin nego produžetak svog oca?

Iz 'Porodičnih hronika Muad'Diba' princeze Irulan

Pol je video oca kako ulazi u vežbaonicu i stražu pred vratima koja je stala u stavu mirno. Kada je Vojvoda prošao kroz vrata, jedan od stražara ih zatvori. Kao i uvek, u Polu se javio osećaj prisustva njegovog oca, jedne sveobuhvatne prisutnosti.

Vojvoda je bio visok, a koža mu je imala maslinastu boju. Lice mu se odlikovalo oštrim uglovima koje su ublažavale jedino duboke, sive oči. Nosio je crnu radnu uniformu, sa crvenom sokolovom krestom na prsima. Posrebreni zaštitni pojas, uglačan od silne upotrebe, obavijao mu je uzan struk.

Vojvoda reče: "Jesi li mnogo radio, sine?"

Prišao je stolu oblika slova 'L', bacio pogled na hartije rasprostrte po njemu, a zatim ga ponovo podigao prema Polu. Osećao se umoran, iscrpljen od napora koji je ulagao kako ne bi pokazao svoj zamor. Moram iskoristiti svaku priliku za odmor za vreme putovanja na Arakis, pomisli on. Kada budemo stigli, odmora više neće biti.

"Ne baš mnogo", uzvрати Pol. "Sve je tako...", zausti on, ali onda slegnu ramenima.

"Da. Pa, sutra krećemo na put. Jedva čekam da se skrasimo u novom domu i da ceo ovaj metež ostane za nama."

Pol klimnu glavom, iznenada prožet sećanjem na reči Časne Majke: ...za oca ništa.

"Oče", reče Pol, "hoće li Arakis zbilja biti toliko opasan kako svi kažu?"

Uz priličan napor, Vojvoda samo odmahnu rukom i sede u ugao stola, osmehnuvši se. U svesti počеше da mu iskrsavaju reči koje je ranije koristio kada je trebalo da primiri i osokoli svoje ljude pred bitku. Ali, pre no što je stigao da ih izgovori, one se rastočiše, predupređene jednom jedinom mišlju:

Ovo je moj sin.

"Biće opasno", priznade on.

"Havat mi je kazao da imamo nekakav plan za Slobodnjake", reče Pol, pomislivši pri tom: Zašto mu ne kažem ono što mi je starica rekla? Kako mi je to samo sputala jezik?

Opazivši sinovljevu nelagodnost, Vojvoda reče: "Kao i uvek, Havat je odmah shvatio na kojoj strani imamo najveće izglede. Ali, ovde je ulog znatno veći. Pre svega, valja računati na Combine Honnete Ober Advancer Mercantiles - odnosno CHOAM kompaniju. Davši mi Arakis, Njegovo visočanstvo prinuđeno je da mi prepusti i upravu nad CHOAM-om... što nam ide u prilog."

"CHOAM kontroliše začin", reče Pol.

"A Arakis sa svojim začinom predstavlja našu ulaznicu za CHOAM", reče Vojvoda. "Ali CHOAM nipošto nije samo melanž."

"Da li te je Časna Majka upozorila?" s naporom izusti Pol. Stisnuo je pesnice, osećajući kako mu dlanovi klize od znoja. Bila je to posledica napora uloženog da se postavi ovo pitanje.

"Havat mi je kazao da te je uplašila upozorenjima o Arakisu", reče Vojvoda. "Nemoj dopustiti da ti ženski strahovi pomrače um. Nijedna žena ne želi da se oni koje voli nađu u opasnosti. Iza svih tih opomena stajala je tvoja majka. Shvati to kao znak njene ljubavi prema nama."

"Zna li ona za Slobodnjake?"

"Da, kao i o još mnogo drugih stvari."

"Šta to?"

Istina bi mogla biti rđavija nego što on pretpostavlja, pomisli Vojvoda, ali čak su i opasne činjenice korisne ako je čovek vičan da barata njima. A ako postoji nešto čemu sam oduvek nastojao da naučim sina, to je upravo vešto baratanje opasnim činjenicama. No, ovo mora još malo da sačeka; još je veoma mlad.

"Malo je stvari nad kojima CHOAM nema kontrolu", reče Vojvoda.

"Drvena građa, magarci, konji, krave, đubrivo, ajkule, koža kitova -

od najprozaičnijih do najegzotičnijih... računajući tu i naš ubogi pundi pirinač sa Kaladana. Sve što je Esnaf voljan da prevozi - umetnička dela sa Ekaza, mašine sa Ričesa i Iksa. Ali sve je to beznačajno u poređenju sa melanžom. Dovoljna je samo šačica začina da se kupi kuća na Tupilu. On se ne može veštački proizvesti, već jedino eksploatisati sa Arakisa. Jedinствен je u svakom pogledu i poseduje istinska gerijatrijska svojstva."

"A sada ga mi kontrolišemo?"

"Do izvesne mere. Ali najvažnije je imati u vidu koliko Kuća zavisi od profita CHOAM-a, kao i uzeti u obzir da ovaj profit gotovo isključivo zavisi od samo jednog proizvoda - začina. Zamisli šta bi se dogodilo kada bi na neki način došlo do smanjenja proizvodnje začina."

"Svako ko bi se dokopao većih zaliha melanža mogao bi da kontroliše tržište", reče Pol. "Drugi bi ostali praznih šaka."

Vojvoda je sebi dopustio trenutak gorkog zadovoljstva, posmatrajući sina i razmišljajući o tome koliko je pronicljiv, koliko je istinski suptilan bio ovaj zaključak. On klimnu glavom. "Harkoneni gomilaju zalihe već više od dvadeset godina."

"A sada žele da dođe do krize proizvodnje začina i da krivica zbog toga padne na tebe."

"Hoće da porodica Atreida izgubi popularnost", reče Vojvoda.

"Pomisli samo na kuće Landsrada, koje u izvesnom smislu vide u meni predvodnika... nezvaničnog zastupnika. Možeš zamisliti kako bi one reagovala ako bih ja bio odgovoran za ozbiljno smanjenje njihovih prihoda. Na kraju krajeva, čovek uvek vodi računa najpre o svojoj koži. Proklet bio Veliki Dogovor! Ne smeš dopustiti da te neko baci u bedu!" Usiljen osmeh zatitra na Vojvodinim usnama. "Svi bi mi okrenuli leđa, bez obzira na to šta mi je učinjeno."

"Čak i u slučaju kada bi nas napali atomskim oružjem?" upita Pol.

"Stvari neće otići toliko daleko. Neće doći do otvorenog prkošenja Dogovoru. Ali, sa tim izuzetkom, sredstva se neće birati... čak će možda pribeći radioaktivnoj prašini ili kontaminaciji tla."

"Zbog čega se onda petljamo u sve to?"

"Pole!" Vojvoda uputi sinu prekoran pogled. "Ako znaš gde se nalazi zamka - već si načinio prvi korak da je izbegneš. Ovo ti je kao borba prsa u prsa, sine, samo u širim razmerama - finta, pa protivfinta, pa finta i tako unedogled. Naš je zadatak da razmrsimo to klupko."

Znajući da Harkoneni negde gomilaju zalihe melanža, odmah postavljamo logično pitanje: ko ga još gomila? I tako dolazimo do spiska naših neprijatelja."

"Ko su to?"

"Izvesne Kuće, od kojih su nam neke i odranije bile neprijateljski naklonjene, dok smo za druge mislili da su nam prijatelji. Ali, za sada ne moramo mnogo da lupamo glavu oko njih, zato što postoji neko neuporedivo značajniji: naš voljeni car Padišah."

Pol pokušava da proguta pljuvačku kroz grlo koje mu se iznenada osušilo. "Zar ne možeš da sazoveš Landsrad, da objasniš..."

"I da tako neprijatelju stavim do znanja da nam je poznato u kojoj se ruci nalazi nož? A mi ga sada vidimo, Pole. Ko zna gde bi se posle toga mogao premestiti? Ako bismo ceo slučaj izložili pred Landsradom, to bi samo napravilo veliku pometnju. Car bi poricao celu stvar. A ko bi se usudio da mu protivreči!? Na račun velikog haosa koji bi usledio dobili bismo tek nešto malo vremena. A odakle bi onda usledio naredni napad?"

"Sve Kuće bi mogle početi da gomilaju i uskladištuju začini."

"Prednost naših neprijatelja odviše je velika da bismo ih sustigli."

"Car", reče Pol, "to znači Sardaukari."

"Preodeveni u harkonenske livreje, nema sumnje", reče Vojvoda. "Ali ništa manje fanatični vojnici zbog toga."

"Kako nam Slobodnjaci mogu pomoći protiv Sardaukara?"

"Da li ti je Havat pričao o Salusi Sekundus?"

"Carevoj planeti zatvoru? Ne."

"Možda to nije samo planeta-zatvor, Pole. Postoji jedno pitanje za koje nikada nisi čuo da ga je neko postavio o carevim trupama Sardaukara: odakle one dolaze?"

"Iz planete-zatvora?"

"Odnekle sigurno."

"Ali plaćena vojska na ime koje car ubira porez..."

"Navedeni smo da u to poverujemo: da su, naime, Sardaukari samo carevi plaćenici koji se odmalena uvežbavaju za vojničko zvanje. Povremeno se tu i tamo čuju gundanja o carevom vojnom kadru i prevelikim porezima koji idu na njega, ali ravnoteža naše civilizacije ostaje ista: vojne snage Velikih Kuća Landsrada, s jedne strane, Sardaukari i plaćenici, na drugoj. I plaćenici, Pole. Sardaukari uvek

ostaju Sardaukari."

"Ali u svim izveštajima o Salusi Sekundus kaže se da je to đavolji svet!"

"Nesumnjivo. Ali, ako želiš da postaneš čvrst, snažan, jak, zar bi za obučavanje u ovom pogledu postojala poželjnija sredina od te?"

"Kako se može steći lojalnost takvih ljudi?"

"Postoje oprobani načini: insistiranje na izvesnoj svesti o njihovoj superiornosti, mističnost tajnog zaveta, duh zajedničkih patnji. Uopšte nije neizvodljivo. Već je primenjeno na mnoštvu svetova nebrojeno puta."

Pol klimnu glavom, netremice posmatrajući oca. Osetio je da predstoji neko otkrovenje.

"Seti se Arakisa", reče Vojvoda. "Čim se mrdneš malo izvan gradova i garnizonskih postaja, planeta nije ništa manje negostoljubiva od Saluse Sekundus."

Polove oči se razrogačiše. "Slobodnjaci!"

"Na Arakisu nas čekaju potencijalne trupe koje su podjednako snažne i pogubne kao i Sardaukari. Biće nam potrebno mnogo strpljenja da ih u potaji pripremimo i sredstava da ih valjano opremimo. U svakom slučaju, Slobodnjaci su tamo... baš kao i začim, čija vrednost jamči sredstva. Nadam se da ti je sada jasno zašto idemo na Arakis, iako znamo da nas tamo čeka postavljena stupica."

"Zar Harkoneni ne znaju za Slobodnjake?"

"Harkoneni preziru Slobodnjake, love ih zabave ili sporta radi; čak se nisu potrudili ni da ih prebroje. Poznata nam je dobro tradicionalna harkonenska politika sa planetnim populacijama: potrošiti na njih što je moguće manje."

Metalne pređe u simbolu sokola na vojvodinim prsima zacakliše se dok je on menjao položaj. "Shvataš?"

"Upravo sada zaključujemo sporazum sa Slobodnjacima", reče Pol.

"Poslao sam misiju na Arakis pod vođstvom Dankana Ajdahoa", reče Vojvoda. "On je ponosan i nemilosrdan čovek, ali odan istini. Mislim da će ga Slobodnjaci obožavati. Ako budemo imali sreće, možda će o nama suditi po njemu: Dankan Pošteni."

"Dankan Pošteni", ponovi Pol, "i Gurni Hrabri."

"Dao si im prave nadimke", reče Vojvoda.

Gurni je jedan od onih, pomisli Pol, koje je Časna Majka imala na

umu kada je kazala: oni na kojima počivaju svetovi - hrabri.

"Gurni mi reče da si se danas dobro pokazao u borbi", primeti Vojvoda.

"Meni je kazao nešto drugo."

Vojvoda se glasno nasmeja. "Gurni je oduvek bio škrt na hvalama. Pa ipak, doslovce mi je kazao da izvrsno praviš razliku između oštrice i vrha mača."

"Rekao mi je da nije nimalo umetnički ubiti vrhom, nego samo oštricom."

"Gurni je romantičan", uzvratila Vojvoda. Najednom ga ova rečenica njegovog sina o ubijanju ispuni zebnjom. "Najviše bih voleo da nikada ne moraš da ubiješ... ali, ako iskrnsne potreba, učini to kako najbrže budeš mogao: vrhom ili oštricom." Podigao je pogled prema svetlarniku po kome je dobovala kiša.

Primitivši gde mu otac gleda, Pol pomisli na vlažno nebo nad njima - pojava koja je krajnje nezamisliva na Arakisu - a ta pomisao prizva mu u svesti predstavu o svemiru koji se pruža sa one strane nebeskog svoda. "Jesu li brodovi Esnafa stvarno veliki?" upita.

Vojvoda ga pogleda. "Ovo će ti biti prvi put da napustiš planetu", reče on. "Da, veliki su. Vozićemo se u transvemircu zbog dužine putovanja. Transvemirac je stvarno veliki. Sve naše fregate i transporteri mogu da mu stanu u jedan ugao. Predstavljaćemo samo malu stavku na njegovom spisku tereta koji prevozi."

"Neće nam biti dozvoljeno da iziđemo iz naše fregate?"

"To je ustupak koji zahteva Bezbednost Esnafa. Čak i kada bi se tik uz nas našli brodovi Harkonena, uopšte ne bi bilo razloga da zaziremo od njih. Harkoneni umeju da vode računa o svojim prevoznim povlasticama."

"Pokušaću da na ekranima vidim nekog Esnaflijanina."

"Neće ti poći za rukom. Čak ni agenti Esnafa nikada ne vide njihove ljude. Esnaf je podjednako ljubomoran na privatnost, kao i na monopol. Nemoj učiniti ništa što bi ugrozilo naše prevozne povlastice, Pole."

"Misliš li da se kriju zato što su doživeli mutaciju i više nemaju... ljudski izgled?"

"Ko zna?" Vojvoda slegnu ramenima. "Malo je verovatno da ćemo odgonetnuti tu tajnu. Uostalom, zaokupljeni smo znatno

neposrednijim problemima - među kojima si i ti."

"Ja?"

"Tvoja majka je želela da ti ja to kažem, sine. Vidiš, možda poseduješ mentatske osobine i sposobnosti."

Pol se zabulji u oca, ne mogavši za trenutak da prozbori ni reči. Konačno izusti: "Mentatske? Ja? Ali..."

"Havat se slaže s tim, sine. Istina je."

"Ali, ja sam mislio da obučavanje Mentata mora početi u ranom detinjstvu, kao i da se to ne sme saopštiti kandidatu zato što bi to moglo da sputa..." On zastade, pošto mu u taj čas pred očima minuše svi važni trenuci iz prošlosti. "Shvatam", reče.

"Dođe i taj dan", reče Vojvoda, "kada se istina otkriva potencijalnom Mentatu. Od tog trenutka on se više ne može krišom obučavati, već mora sam da donese odluku da li će nastaviti ili odustati. Neki su kadri da nastave, dok drugi to nisu. Samo potencijalni Mentat može to zasigurno reći o sebi."

Pol protrlja bradu. Sva posebna obučavanja koja su sa njim obavljali Havat i njegova majka - mnemonička vežbanja, usredsređivanje svesti, kontrola mišića i izoštravanje čula, učenje jezika i razlikovanje nijansi glasova - sve mu to zauze novo ustrojstvo u svesti.

"Jednoga dana postaćeš Vojvoda, sine", reče mu otac. "Biće to divna kombinacija: Vojvoda-Mentat. Možeš li već sada da odlučiš, ili ti je potrebno još malo vremena?"

Polov odgovor usledio je bez oklevanja. "Nastaviću obuku."

"Odista izvrsno", promrmlja Vojvoda. Trenutak potom Pol primeti na očevom licu ponosan osmeh - osmeh koji je na njega delovao snagom šoka: učinilo mu se kao da mu je ova grimasa izobličila usko lice u lobanju. Pol zaklopi oči osećajući kako se vraška svrhovitost budi u njemu. Možda vraška svrhovitost znači upravo to: biti Mentat, pomisli on.

Ali još dok mu se ta pomisao uobličavala u umu, njegova nova svest je opovrgnu.

7.

Sa gospom Džesikom i Arakisom, sistem uvreživanja legendi, koji je red Bene Geserita sprovodio posredstvom Misionarie Protektive, doživeo je pun procvat. Mudrost zasejavanja poznatih svetova jednim proročkim modelom radi zaštite članova Bene Geserita odavno je uvažavana i praktikovana, ali još nikada nije viđena tako idealna kombinacija ličnosti i priprema. Proročke legende u toj meri su uhvatile koren na Arakisu da su čak prihvaćeni i njihovi izvorni nazivi (Časna Majka, kanto i respondu, kao i većina Šari-a panoplja profektikus). Sada je već opšteprihvaćeno da su latentne sposobnosti gospe Džesike umnogome bile potcenjene.

Iz 'Analize arakenske krize' princeze Irulan (za privatnu upotrebu: B.G. arhivski broj AR-81088587)

Svuda oko gospe Džesike - nagomilani po uglovima velike arakenske dvorane ili naslagani na otvorenom prostoru - stajali su paketi sa stvarima: kutije, sanduci, kartonski boksovi, koferi - od kojih su neki bili delimično raspakovani. Do nje su dopirali zvuci koje su stvarali radnici Esnafa istovarujući novi tovar u ulazu.

Džesika je stajala u središtu dvorane. Polako se osvrkala oko sebe, prelazeći pogledom preko senovitih rezbarija, udubljenja i duboko uvučenih prozora. Ovaj džinovski anahronizam sobe podsetio ju je na Dvoranu Sestara u školi Bene Geserita. Ali tamo je odasvud zračila toplota, dok je ovde sve bilo samo goli kamen.

Arhitekta se jamačno nadahnuo nekim davno minulim razdobljem kada je projektovao ove poduprte zidove i tamne zastore, pomisli ona. Lučna tavanica stajala je dva sprata iznad nje, prošarana poprečnim gredama, za koje je ona bila sigurna da su dovezene na Arakis kroz svemirsko prostranstvo po papreno visokoj ceni. Ni na jednoj planeti ovog sistema nije raslo drveće od koga su se mogle napraviti ovakve grede - osim ako one nisu bile načinjene od imitacije drveta.

Ali, to joj je izgledalo malo verovatno.

Ovo je bila vladina rezidencija u danima starog carstva. Tada je novac bio od manje važnosti. Tek kasnije je došao red na Harkonene i njihov novi megalopolis, kao Kartagu, kitnjasto i jevtino mesto, udaljeno oko dve stotine kilometara u pravcu severoistoka preko Ispucale zemlje. Leto je povukao mudar potez kada je izabrao da mu ovde bude sedište vlade. Naziv mesta, Araken, imao je dobar prizvuk, koji je zračio tradicijom. Osim toga, ovo je bio manji grad, tako da se lakše mogao sterilisati i braniti.

Ponovo se začula buka iz ulaza gde su se istovarivali paketi. Džesika uzdahnu.

Uz jednu kutiju sa njene desne strane stajala je slika Vojvodinog oca. Ambalažna traka visila je sa nje poput kakve pohabane dekoracije. U Džesikinoj ruci još se nalazio kraj ove vrpce. Pokraj slike stajala je crna glava bika, postavljena na poliranu dasku. Glava je predstavljala tamno ostrvo u moru hartije za ambalažu. Njeno postolje ležalo je pljoštimice na podu, tako da je bikova sjajna brnjica bila upravljena pravo u tavanicu, kao da se životinja svakog časa spremala da prkosno rikne u ovoj sobi odjeka.

Džesika se zapitala šta ju je nagnalo da najpre uoči ove dve stvari - glavu i sliku. Znala je da je u tome bilo nešto simbolično. Nikada, još od onog dana kada su je Vojvodini izaslanici povelili iz škole, nije se osetila toliko zastrašena i nesigurna u sebe.

Glava i slika.

Ove dve stvari povećale su u njoj pometnju. Ona uzdrhta, bacivši pogled na proreze-prozore visoko gore. Još je bilo rano popodne, ali u ovom delu planete nebo je izgledalo crno i hladno - neuporedivo tamnije od tople plaveti Kaladana. Najednom je obuze plima nostalgije.

Kaladan je tako daleko.

"Evo nas!"

Bio je to Vojvodin glas.

Ona se okrenu i ugleda ga kako ulazi kroz lučni prolaz u svečanu dvoranu. Njegova crna radna uniforma sa crvenom krestom oklopljenog sokola na grudima izgledala je prašnjava i izgužvana.

"Pomislio sam da si se možda izgubila u ovom mrskom mestu", reče on.

"Kuća je hladna", uzvratila ona, bacivši pogled na njegovu visoku

priliku, na tamnu kožu, koja joj u mislima prizva maslinjake i igru zlatnog sunca na plavoj vodi. U njegovim sivim očima stajao je dim drveta, ali je zato imao lice grabljivice: duguljasto, puno oštih uglova i ravni.

Iznenadan strah od njega stisnu joj grud. Postao je tako divlja, nemirna osoba od kada je doneo odluku da se povinuje carevoj naredbi.

"Ceo grad je nekako hladan", reče ona.

"Ovo je prljav, prašnjav, garnizonski grad", složi se on. "Ali već ćemo ga promeniti." On se osvrnu po dvorani. "Ovo su javne prostorije za državne poslove. Upravo sam malo zavirio u neke od porodičnih apartmana u južnom krilu. Oni su znatno lepši." On priđe bliže i dodirnu joj ruku, diveći se u tišini njenom dostojanstvenom držanju.

I ponovo ga zaokupi tajna njenog nepoznatog porekla - možda iz neke otpadničke Kuće? Ili potomak nekih članova kraljevske porodice koji su pali u nemilost? Izgledala je kraljevskije od samog cara.

Pod pritiskom njegovog pogleda, ona se delimično okrenu u stranu, pokazavši mu profil. Tog časa mu postade jasno da ne postoji samo jedna određena stvar koja predstavlja žižu njene lepote. Lice joj je bilo ovalno pod kosom boje uglačane bronzne. Imala je široke oči, zelene i bistre poput jutarnjeg neba na Kaladanu. Nos joj je bio mali, a usta široka i mila. Figura joj je bila zgodna, ali majušna; nije, doduše, bila niska, a i obline su joj izgledale blage i meke.

Setio se da su mu izaslanici kazali da su je ostale sestre u školi zvale mrša. Ali taj epitet bio je skroz površan. Ona je vratila lozi Atreida kraljevsku lepotu. Bilo mu je milo što je Pol veoma ličio na majku.

"Gde je Pol?" upita on.

"Negde u kući uči sa Juehom."

"Verovatno u južnom krilu", reče on. "Čini mi se da sam čuo Juehov glas, ali nisam imao vremena da odem i pogledam." On obori pogled na nju i zastade. "Navratio sam ovamo samo da bih okačio ključeve dvorca Kaladan u trpezariju."

Ona zaustavi dah, obuzdavši se u poslednji čas da ga ne dodirne. Postojala je neumitna konačnost u činu vešanja ključeva. Ali, ovo nije bilo ni vreme ni mesto za tešenje. "Videla sam našu zastavu na

kući kada smo ulazili", reče ona.

On baci pogled na sliku svog oca. "Gde si nameravala da je okačiš?"
"Negde ovde."

"Ne." Reč je zazvučala konačno i neumoljivo, stavivši joj do znanja da u uveravanju može da se posluži lukavstvom, ali da je otvorena rasprava beskorisna. Pa ipak, morala je da pokuša, ako ni zbog čega drugog, a ono da podseti samu sebe da se u ophođenju sa njim nikada ne bi služila varkama i lukavstvima.

"Moj gospodaru", reče ona, "kada bi samo..."

"Odgovor je i dalje odrečan. Sramno sam ti popustio u mnogim stvarima, ali u ovoj neću. Upravo dolazim iz trpezarije, gde su..."

"Gospodaru! Molim te!"

"Stavljen sam u procep između tvoje probave i dostojanstva mojih predaka, draga", reče on. "Okačićemo ih u trpezariji."

Ona uzdahnu. "Da, gospodaru."

"Možeš da zadržiš svoj običaj obedovanja u vlastitim odajama kad god to bude moguće. Očekivaću da zauzmeš svoje zvanično mesto samo za formalne prilike."

"Hvala, gospodaru."

"I ne budi tako hladna i zvanična sa mnom. Možeš mi biti zahvalna što se nikada nisam oženio tobom, draga. Tada bi po dužnosti morala da mi se pridružiš prilikom svakog obeda."

Ona klimnu glavom, dok su joj crte lica ostale nepomične.

"Havat je već instalirao otkrivač otrova na sto u trpezariji", reče on.

"Takođe je postavljen jedan portabl u tvojoj sobi."

"Ti si predvideo ovu... nepriliku?" reče ona.

"Draga moja, mislim ja i o tvojoj udobnosti. Iznajmio sam posluhu. Svi su oni ovdašnji, ali Havat ih je temeljito proverio. Uzeli smo Slobodnjake. Zadržaćemo ih sve dok ne budemo mogli da naše ljude oslobodimo ostalih dužnosti."

"Možemo li se odista pouzdati u lokalne žitelje?"

"Možemo, pošto svi mrze Harkonene. Mogla bi čak i da zadržiš glavnu guvernantu: Šedut Mejps."

"Šedut", ponovi Džesika. "Je li to neka slobodnjačka titula?"

"Kazali su mi da znači 'onaj ko zahvata vodu iz bunara'; ta funkcija bi ovde mogla da bude prilično važna. Možda ti se, doduše, neće učiniti kao najidealniji tip sluge, premda Havat ima visoko mišljenje o njoj

na osnovu Dankanovog izveštaja. Uvereni su da želi da služi - i to posebno tebe."

"Mene?"

"Slobodnjaci su saznali da si ti Bene Geserit", reče on. "A ovde sve vrví od legendi o Bene Geseritu."

Misionaria Protektiva, pomisli Džesika. Nema mesta gde nije stigla.

"Znači li to da je Dankan imao uspeha?" upita ona. "Da li će nam Slobodnjaci biti saveznici?"

"Ništa još nije sigurno", uzvratí on. "Žele da nas najpre malo posmatraju, smatra Dankan. Obećali su, međutim, da će obustaviti napade na naša isturena sela za vreme razdoblja primirja. A ovo je izvanredno važno postignuće. Havat mi je kazao da su Slobodnjaci predstavljali pravi trn u oku Harkonena, odnosno da obim njihovog haranja i pustošenja predstavlja strogo čuvanu tajnu. Ne bi im baš išlo u prilog kada bi car saznao za neefikasnost Harkonenove vojske."

"Slobodnjačka guvernanta", promrmlja Džesika, skrenuvši razgovor ponovo na Šedut Mejps. "Da li će joj oči biti potpuno plave."

"Neka te ne obmane izgled ovih ljudi", reče on. "Oni se odlikuju zdravom snagom i dubokom vitalnošću. Mislim da će nam u svemu pogodovati."

"Ipak, to je opasan potez", reče ona.

"Ne započinjimo ponovo, molim te", reče on.

Ona se na silu nasmeši. "Zaglibili smo se do guše, nema nikakve sumnje." Ona obavi brzi obred pribiranja i smirivanja: dva puta duboko udahnu vazduh, ponovi u sebi ritualne reči i najzad progovori: "Kada budem dodeljivala sobe, želiš li nešto posebno što bih sačuvala za tebe?"

"Jednog dana me moraš naučiti kako ti to polazi za rukom", reče on.

"Tako lako uspevaš da odagnaš sve brige i da se potpuno zaokupiš praktičnim stvarima. To mora da je neki trik Bene Geserita."

"Ne, to je ženski trik", uzvratí ona.

On se osmehnu. "Dakle, dodela soba: pobrini se da dobijem prostranu zvaničnu odaju uz spavaću sobu. Ovde me čeka više administrativnog posla nego na Kaladanu. Tu je i prostorija za stražu, naravno. Mislim da bi to bilo sve. Neka te ne brine obezbeđenje kuće. Havatovi ljudi su je temeljito pretražili."

"Sigurna sam u to."

On baci pogled na ručni sat. "Verovatno si već primetila da su svi naši merači vremena podešeni prema arakenskom časovniku. Naložio sam jednom tehničaru da povede računa o tome. Uskoro će stići i ovde." On joj skloni čuperak sa čela. "Moram da se vratim do kosmodroma sada. Naredno iskrcavanje treba da usledi svakog trenutka."

"Zar ne bi mogao Havat da se pobrine oko toga, gospodaru? Izgledaš odveć umoran."

"Dobri Tufir još je zauzetiji od mene. Znaš da je ova planeta okružena Harkonenovim spletkama. Osim toga, moram da pokušam da odgovorim neke od izvežbanih lovaca na začin da nas ne napuste. Sa promenom vlasnika poseda, oni imaju pravo slobodnog izbora, znaš - a ispostavilo se da je nepodmitljiv planetolog koga su car i Landsrad naimenovali kao arbitra Promene. On je dopustio slobodan izbor. Oko osam stotina izvežbanih ruku očekuje da krene začinskim transporterom do esnafskog teretnog broda koji čeka na orbiti."

"Gospodaru", zausti ona, ali zastade.

"Da?"

Nemoguće je ubediti ga da odustane od pokušaja da ovu planetu učini bezbednom za nas, pomisli ona. A u ophođenju prema njemu ne mogu da se koristim lukavstvom.

"Kada želiš da bude poslužena večera?" upita ona.

Imala je na umu nešto drugo, pomisli on. Ah-h-h-h, moja Džesika, da smo sada negde drugde, bilo gde izvan ovog užasnog mesta - sami, nas dvoje, lišeni svih briga.

"Ješću u kantini, napolju", reče on. "Vratiću se prilično kasno. I... ah, poslaću blindirana kola za Pola. Želim da prisustvuje konferenciji na kojoj ćemo razrađivati strategiju."

On pročisti grlo na način kao da želi još nešto da kaže, ali onda, ne rekavši ništa, okrenu se i pohita prema ulazu odakle je dopirala buka istovarivanja kutija. Još jednom mu je začula odande glas, zapovednički i prezriv, kakvim se uvek obraćao slugama kada je bio u žurbi: "Gospa Džesika je u Velikoj Dvorani. Idi odmah k njoj."

Spoljna vrata se zalupiše.

Džesika se okrenu u stranu i suoči sa likom Letoovog oca. Naslikao

ju je slavni umetnik Albe, u vreme kada je stari vojvoda bio sredovečan čovek. Bio je prikazan u matadorskom kostimu sa ljubičastim plaštem prebačenim preko leve ruke. Lice mu je izgledalo mladalačko, prividno istih godina kao i Leto sada i sa istim oštrim crtama lica, odnosno sivim pogledom. Ona stisnu pesnice uz bokove i sa mržnjom prostreli sliku pogledom.

"Prokletniče! Prokletniče! Prokletniče!" prošaputa ona.

"Šta naređuješ, plemkinjo?"

Bio je to ženski glas, tanak i napet.

Džesika se okrenu i ugleda jednu čvornovatu, sedokosu ženu odevenu u bezobličan džak-haljetak kakav su obično nosili robovi. Izgledala je izborana i sasušena poput ostalih ljudi u gomili koja ih je jutros pozdravljala duž puta od kosmodroma do grada. Svi lokalni žitelji koje je videla na planeti imali su izgled suve šljive i ostavljali su utisak neuhranjenosti. Pa ipak, Leto je kazao da su snažni i žilavi. Doduše, tu su bile i oči - nanos najdublje, najtamnije plaveti, sasvim lišen beonjača - tajnovite, zagonetne. Džesika se s naporom obuzda da ne pilji u ženu.

Ova ukrućeno klimnu glavom i reče: "Zovu me Šedut Mejps, plemkinjo. Šta naređuješ?"

"Možeš mi se obraćati sa 'moja gospo'", reče Džesika. "Ja nisam plemkinja, već zvanična naložnica Vojvode Letoa."

Ponovo je usledio neobičan klim i žena podiže upitni i prepredeni pogled prema Džesiki. "Onda postoji i supruga?"

"Ne postoji niti je ikada postojala. Ja sam Vojvodina jedina... saputnica, majka njegovog naslednika."

Još dok je govorila, Džesika se nasmeja u sebi ponosu sa kojim je izgovorila ove reči. Šta je ono kazao sveti Augustin? - upita se ona. 'Um naređuje telu i ono sluša. Um naređuje samom sebi i nailazi na otpor i protivljenje.' Da - u poslednje vreme suočavam se sa sve većim otporom. Kada bih samo mogla da se malo odmorim od same sebe.

Jezivo kričanje odjeknu sa puta izvan kuće. Glas je ponavljao: "Suu-suu-suk! Suu-suu-suk!" A zatim "Ikhut-eigh! Ighut-eigh!" Pa ponovo: "Suu-suu-suk!"

"Šta je to?" upita Džesika. "Čula sam nekoliko puta dok smo se jutros vozili ulicama."

"Samo prodavac vode, moja gospo. Nema razloga da pokazujete interesovanje za njihovu vrstu. U ovdašnjim cisternama nalazi se pedeset hiljada litara i one su uvek pune." Ona obori pogled na svoj haljetak. "Vidite, moja gospo, ovde čak ne moram da nosim pustinjsko odelo!" Ona se zakikota. "A nisam mrtva!"

Džesika zastade; htela je da uputi neka pitanja ovoj slobodnjačkoj ženi, da se obavesti o raznim podacima, ali dovođenje u red opšte pometnje u zamku bilo je preče. Pa ipak, na nju je već delovala veoma uznemirujuće pomisao da je ovde voda glavno znamenje imućnosti.

"Muž mi je kazao o tvojoj tituli, Šeduta", reče Džesika. "Poznata mi je ta reč. Ona je veoma stara."

"Onda znate drevne jezike?" upita Mejps, napeto i netremice je posmatrajući.

"Jezici su prvi predmet u školi Bene Geserita", uzvratila Džesika. "Znam Botani Džib i čakobsu, lovačke jezike."

Mejps klimnu glavom. "Baš tako kažu legende."

Zašto prihvatam da igram ovu komediju? - upita se Džesika. Ali putevi Bene Geserita bili su okolišni i zaobilazni, i to se moralo poštovati.

"Znam Mračne Stvari i čini Velike Majke", reče Džesika. U kretnjama i izgledu Mejps čitala je očigledna znamenja sićušne izdaje. "Miseces prejia", reče ona na čakobsa jeziku. "Andral t're Trada cik buscakri miseces perakri..."

Mejps ustuknu jedan korak, spremna da se da u beg.

"Znam mnoge stvari", nastavi Džesika. "Znam da si rađala decu, da si izgubila one koje si volela, da si se krila od straha, da si počinila nasilje i da ćeš ga još činiti. Znam mnoge stvari."

Mejps se oglasi gotovo šapatom: "Nisam imala nameru da vas uvredim, moja gospo."

"Govoriš o legendama i tražiš odgovore", reče Džesika. "Čuvaj se odgovora koje budeš našla. Znam da si došla spremna za nasilje sa oružjem skrivenim u jeleku."

"Moja gospo, ja..."

"Postoji daleka mogućnost da bi mogla posegnuti za mojim životom", reče Džesika, "ali ako to budeš pokušala, dovešćeš do znatno veće propasti nego što si u stanju i da zamisliš. Postoje gore stvari od

umiranja, znaš - čak i za ceo jedan narod."

"Moja gospo!" zavapi Mejps. Izgledalo je da će da padne na kolena. "Ovo oružje poslato vam je kao poklon ukoliko dokažete da ste vi Prava."

"Odnosno, kao sredstvo moje smrti ukoliko mi to ne pođe za rukom", reče Džesika, ostavši u na izgled opuštenom stavu, koji je štice škole Bene Geserit u trenutku pretvarao u strašne borbe.

Sada ćemo videti kakva je odluka doneta, pomisli ona.

Lagano, Mejps posegnu u okovratnik svoje haljine i izvadi tamne korice iz kojih je virila crna drška sa dubokim usecima za prste. Zatim uze korice u jednu ruku, a dršku u drugu, isuka mlečnobelu oštricu i podiže je. Izgledalo je da se sečivo presijava i cakli vlastitim sjajem. Oštrica se nalazila sa obe strane, slično kindžalu, a dužina joj je iznosila dvadesetak centimetara.

"Prepoznajete li ovo, moja gospo?" upita Mejps.

To je moglo biti samo jedno, znala je Džesika, legendarni kris-nož Arakisa, sečivo koje nikada nije mrdnulo sa planete i o kome su postojale jedino priče i predanja.

"Da, to je kris-nož", reče ona.

"Ne smete to tako olako reći", reče Mejps. "Znate li šta taj naziv znači?"

Tu smo, dakle, pomisli Džesika. Ovo je, znači, razlog zbog koga je ona htela pošto-poto da postane moja služavka: da bi mogla da mi postavi ovo pitanje. Moj odgovor bi mogao da dovede do nasilja ili do... čega? Žena traži odgovor od mene: značenje jednog noža. Ona se zove Šedut na čakobsa jeziku. Na istom jeziku nož znači 'Tvorac Smrti'. Postaje nestrpljiva. Moram sada da odgovorim. Oklevanje je podjednako opasno kao i pogrešan odgovor.

Džesika zausti: "To je tvorac..."

"A-a-a-h!" zavapi Mejps. Bio je to istovremeno zvuk tuge i oduševljenja. Tako je snžno zadrhtala da su se svuda po prostoriji razleteli odsjaji sa ustreptalog noža.

Džesika je nepomično čekala. Imala je nameru da kaže da je nož tvorac smrti, a zatim da doda drevni izraz za to, ali sada ju je svako čulo upozoravalo, ona savršena obučenost koja joj je omogućavala da pronikne u značenje makar i najsićušnijeg mišićnog grča.

Ključna reč je bila... tvorac.

Tvorac? Tvorac.

Pa ipak, Mejps je još držala nož kao da će ga upotrebiti.

Džesika reče: "Zar misliš da ja, koja sam upućena u tajne Velike Majke, ne znam za Tvorca?"

Mejps spusti nož. "Moja gospo, kad čovek dugo živi sa proročanstvom, trenutak otkrovenja deluje snagom šoka."

Džesika pomisli o proročanstvu - Šari-a i sve panoplia prefetikus, članice Bene Geserita iz Misionarie Protektive koje su navratile ovamo pre mnogo stoleća - sada davno mrtve, nesumnjivo, ali sa ispunjenom svrhom: zaštitne legende usađene u ovaj narod za onaj dan kada će biti potrebne Bene Gaseritu.

Pa, sad je taj dan došao.

Mejps vrati nož u korice i reče: "Ovo je nepričvršćena oštrica, moja gospo. Držite je uza se. Ukoliko provede više od nedelju dana podalje od tela, počinje da se dezintegriše. Vaš je za čitav život ovaj zub Šai-huluda."

Džesika ispruži desnu ruku, rizikujući obmanu: "Mejps, vratila si oštricu u korice neokrvavljenu."

Sa uzdahom Mejps ispusti nož u koricama u Džesikin u ruku, raskopča smeđi jelek i uzviknu: "Uzмите vodu mog života!"

Džesika izvuče sečivo iz korica. Kako samo blista! Ona uperi vrh prema Mejps i vide kako je obuzima strah veći od smrtne panike.

Vrh je otrovan? - upita se u sebi Džesika. Ona iskrenu nož i oštricom plitko zaseče Mejpsinu levu dojku. Za trenutak je potekla krv, ali je odmah prestala. Ultrabrzo zgrušavanje, pomisli Džesika. Mutacija sračunata da se maksimalno sačuva telesna vlažnost?

Ona vrati nož u korice i reče: "Zakopčaj se, Mejps."

Mejps poslušna, drhteći. Oči lišene beonjača netremice su piljile u Džesiku. "Vi ste naša", promrmlja ona. "Vi ste Prava."

Iz ulaza ponovo su počeli da dopiru zvuci istovarivanja. Mejps hitro zgrabi nož u koricama i stavi ga Džesiki u jelek. "Svako ko vidi nož mora biti ili očišćen ili ubijen!" reče ona. "Vi to dobro znate, moja gospo!"

Znam sada, pomisli Džesika.

Radnici se udaljiše, uopšte ne ulazeći u Veliku Dvoranu.

Mejps se malo pribra i reče: "Neočišćeni koji je video kris-nož ne sme živ da ode sa Arakisa. Nemojte to nikada smetnuti s uma, moja

gospo. Kris-nož vam je poveren." Ona duboko udahnu vazduh. "A sada stvari moraju poći svojim tokom. Nemoguće je požuriti ih." Osvrnuvši se oko sebe, ugleda naslagane kutije i nagomilane stvari. "A ovde ima premnogo posla da nam prođe vreme."

Džesika je oklevala. Stvari moraju poći svojim tokom. Rečenica koja je neposredno preuzeta iz riznice bajalica Misionarie Protektive. Časna Majka će doći da te oslobodi.

Ali ja nisam Časna Majka, pomisli Džesika, ali joj onda sinu: Velika Majko! Ovo mora da je užasno mesto kada su ovako nešto uvrežili ovde!

Mejps progovori stvarnim glasom: "Čega želite da se najpre latim, moja gospo?"

Instikt upozori Džesiku da uzvрати istim tonom: "Ova slika starog Vojvode treba da bude okačena s jedne strane trpezarije. Nasuprot njoj treba da visi glava bika."

Mejps priđe glavi bika. "Koliko li je velika morala da bude ova životinja kada je imala ovoliku glavu", reče ona. A onda zastade. "Moram najpre da je očistim, zar ne, moja gospo?"

"Ne."

"Ali prljavština mu se nahvatala na rogovima."

"Nije to prljavština, Mejps. To je krv oca našeg Vojvode. Rogovi su prevučeni providnim fiksativom neposredno pošto je životinja ubila starog Vojvodu."

Mejps se uspravi. "Ah, tako!" reče ona.

"To je samo krv", reče Džesika. "I to još stara. Neka ti neko pomogne oko vešanja. Glava je prilično teška."

"Mislite li da mi krv smeta?" upita Mejps. "Ja sam iz pustinje, a tamo se ona često proliva."

"Da... vidim da si navikla na krv", reče Džesika.

"I meni je bila puštena", reče Mejps. "Znatno više nego što mi je iscurelo od vaše malopredašnje ogrebotinice."

"Više bi ti se dopalo da sam zasekla malo dublje?"

"Ah, ne! Telesna voda odveć je dragocena da bi se uludo rasipala. Pustili ste mi je baš koliko treba."

Primitivši poseban način na koji su reči izgovorene, Džesika uoči dublje implikacije izraza "telesna voda." Ponovo je obuze osećaj ugnjetenosti i skučenosti pri pomisli na važnost vode na Arakisu.

"Sa koje strane trpezarije da stavim koju od ove dve stvari, moja gospo?" upita Mejps.

Baš ima praktičnog duha u sebi ova Mejps, pomisli Džesika, a zatim reče: "Kako sama budeš našla za shodno, Mejps. Potpuno je svejedno."

"Kako kažete, moja gospo." Mejps se naže i poče da uklanja delove ambalaže sa glave. "Ubio si starog Vojvodu, a?" promrmlja ona sebi u bradu.

"Hoćeš li da pozovem nekog radnika da ti pomogne?" upita Džesika. "Snaći ću se sama, moja gospo."

Da, snaći će se ona, pomisli Džesika. To je možda najvrednije svojstvo Slobodnjaka: sposobnost da se snađu.

Osetivši hladne korice kris-noža ispod jeleka, Džesika pomisli na dug lanac spletke Bene Geserita koji je ovde skovao novu kariku. Zahvaljujući ovim spletkama, ona je preživela smrtonosnu krizu. "Nemoguće je požurivati stvari." Tako je Mejps kazala. Pa ipak, ovde je vladao besomučan tempo, koji je Džesiku ispunjavao zlim slutnjama. A te slutnje nisu mogle da odagnaju ni sve pripreme Misionarie Protektive, niti Havatovo pomno ispitivanje ove hrpe kamenja sa imenom zamka.

"Kada završiš to vešanje, počni da otpakuješ kutije", reče Džesika. "Jedan od ljudi zaduženih za istovar kraj ulaza ima sve ključeve i zna gde šta treba da ide. Uzmi od njega ključeve i spisak. Ako slučajno bude nekih problema, ja ću se nalaziti u južnom krilu."

"Kako želite, moja gospo", reče Mejps.

Džesika se okrenu, razmišljajući: Havatu je moglo da izgleda da je ova rezidencija bezbedna, ali nešto mi ovde smeta. Osećam to.

Najednom Džesiku obuze neodoljiva želja da vidi sina. Ona krenu prema lučnom ulazu koji je vodio u hodnik za trpezariju i porodična krila. Koračala je sve brže i brže, da bi konačno počela da trči.

Iza nje, Mejps prestade da odmotava glavu bika i podiže pogled prema novoj gospodarici koja se brzo udaljavala. "Ona je Prava, nema sumnje", promrmlja. "Sirotica."

8.

'Jueh! Jueh! Jueh!' ponavlja refren. 'Ni milion smrti ne bi bilo dovoljno za tebe, Jueh!'

Iz 'Istorije Muad'Diba za decu' princeze Irulan

Vrata su bila odškrinuta i Džesika uđe u prostoriju sa žutim zidovima. Sa njene leve strane stajao je nizak divan od crne kože, dve prazne police za knjige i jedna obešena pljoska na čijim se izbočenim stranama nahvatala prašina. Zdesna, preprečujući jedna druga vrata, nalazilo se još praznih polica za knjige, jedan radni sto sa Kaladana i tri stolice. Kraj prozora, pravo pred njom, stajao je doktor Jueh, okrenutih leđa i potpuno usredsređen na spoljni svet.

Džesika još jednom tiho koraknu napred.

Primetila je da je Juehov ogrtač izgužvan, sa belom mrljom oko levog lakta, kao da se nalaktio na neku kreu. Otpozadi je ostavljao utisak bestelesno krute prilike u prevelikoj crnoj odeži - karikature koju je lutkar koncima zaustavio u grčevitoj pozi. Jedino je četvrtast blok glave, sa dugom abonosnom kosom zakačenom za rame srebrnim prstenom Suk Škole, izgledao živ - lagano se okrećući kako je pratio neku kretnju napolju.

Ona se ponovo osvrnu po sobi, ne primećujući ni traga od svog sina, već samo jedna zatvorena vrata sa desne strane, za koja je znala da vode u malu spavaću sobu što se dopala Polu.

"Dobar dan, doktore Jueh", reče ona. "Gde je Pol?"

On klimnu glavom kao da se obraća nekom sa druge strane prozora, a zatim progovori odsutnim glasom, ne okrećući se: "Sin vam se umorio, Džesika. Poslao sam ga u susednu prostoriju da se malo odmori."

Najednom, on se ukoči i okrenu se, dok mu se brčići spustiše na crvene usne. "Oprostite mi, moja gospo! Odlutao sam u mislima... Nisam... nisam imao nameru da budem tako prislan."

Ona se osmehnu i odmahnu desnom rukom. Za trenutak se pobojala da će on pasti na kolena. "Velingtone, molim vas."

"Samo tako da kažem vaše ime... bez..."

"Poznajemo se već šest godina", reče ona. "Odavno je trebalo da ukinemo sve formalnosti među nama - kada smo nasamo."

Jueh razvuče usne u smešak, razmišljajući pri tom: Mislim da je upalilo. Sada će sigurno sve neobičnosti mog ponašanja protumačiti kao ishod ove nezgode. Neće tragati za dubljim razlozima kada već zna odgovor.

"Bojim se da sam malo sanjario", reče on. "Kad god mi vas je... žao... onda o vama mislim samo kao o... Džesiki."

"Kad god me žalite? Ali zašto?"

Jueh slegnu ramenima. Još davno je shvatio da Džesika nije u istoj meri nadarena za Govorenje Istine kao njegova Vana. Pa ipak, kad god je mogao, bio je iskren prema Džesiki. Tako je bilo najbezbednije.

"Videli ste ovaj svet, moja... ovaj, Džesika." Malo je zamucnuo dok je izgovarao ime bez titule, ali onda nastavi: "U poređenju sa Kaladanom, ovde je sve jalovo i pusto. A tek ljudi! Žene pokraj kojih smo prošli na putu ovamo naricale su pod velom. Uz to, tu je i način na koji su nas gledale."

Džesika ukrsti ruke preko grudi, obgrlivši se i osećajući obrise krisnoža - sa oštricom izrađenom od zuba peščanog crva, ukoliko je izveštaj o tome tačan. "Stvar je samo u tome što smo im strani - različiti ljudi, različiti običaji. Oni su poznavali jedino Harkonene." Ona baci pogled mimo njega kroz prozor. "Šta ste to posmatrali napolju?"

On okrenu leđa prozoru. "Ljude."

Džesika pređe na njegovu stranu i pogleda nalevo, prema pročelju kuće gde je bila upravljena Juehova pažnja. Tamo je stajao drvored od dvadeset palmi, ispod kojih je tle bilo očišćeno i golo. Zaštitna ograda odvajala ih je od puta kojim su prolazili ljudi odeveni u lokalnu nošnju. Džesika opazi tanušno svetlucanje u vazduhu, između nje i sveta - zaštitno polje kuće - a zatim stade da proučava ljude koji su promicali, pitajući se zbog čega su toliko privukli Juehovu pažnju.

A onda se odgovor pojavi i ona položi ruku na obraz. Način na koji su prolaznici posmatrali palme! Primetila je zavist, čak mržnju... ali i izvesnu nadu. Svako ko bi se osvrnuo prema palmama naprosto bi

ih lomio pogledom.

"Znate li šta misle?" upita Jueh.

"Hoćete da kažete da čitate misli?" upita ona.

"Njihove misli", uzvрати on. "Posmatrajući ova stabla, oni misle: 'Tamo nas je stotinu.' Baš to imaju na umu."

Ona mu uputi upitan pogled. "Kako to?"

"Ovo su urmine palme", reče on "Jednom takvom stablu potrebno je četrdeset litara vode dnevno. Čovek se, međutim, zadovoljava samo sa osam litara. Svaka palma, dakle, ravna je petoro ljudi. A dvadeset palmi isto je što i sto ljudi."

"Ali neki od njih posmatraju stabla sa nadom."

"Da, nadaju se da će im pasti neka urma. Ali sezona im je već prošla."

"Posmatramo ovaj svet odveć kritičkim okom", reče ona. "Ovde je prisutna i nada i opasnost. Začin bi mogao da nas obogati. A uz odgovarajuće bogatstvo, preobrazili bismo planetu onako kako bismo to želeli."

Ona se nasmeja u sebi: Koga ja to pokušavam da ubedim? Smeh joj izmače kontroli i glasno odjeknu, opor i gorak. "Ali, bezbednost se ne može kupiti", reče ona.

Jueh se okrenu kako bi prikrio lice od nje. Kada bi samo bilo moguće mrzeti ove ljude umesto voleti ih! Po svojim manirima, Džesika je mnogo podsećala na njegovu Vanu. No, upravo ova pomisao ispuni ga odlučnošću da ne klone u ostvarenju svog nauma. Okrutnost Harkonena bila je okolišna, zaobilazna. Vana možda još nije mrtva. Morao je to pouzdano da utvrdi.

"Ne brinite za nas, Velington", reče Džesika. "Ovo je naš problem, a ne vaš."

Misli da brinem za nju! On zažmirka da bi uklonio suze. I brinem, razume se. Ali moram da stanem pred crnog Barona sa obavljenim zadatkom, kako bih zatim ulučio priliku da ga napadnem tamo gde je najslabiji, i to baš u trenutku najvećeg trijumfa!

On uzdahnu.

"Da li bi to uznemirilo Pola ako bih samo bacila pogled na njega?" upita ona.

"Uopšte ne bi. Dao sam mu sedativ."

"Dobro podnosi promenu?" upita ona.

"Da, osim što se malo više umara nego obično. Prilično je uzbuđen, ali to je sasvim normalno za jednog petnaestogodišnjaka pod ovim okolnostima." On priđe vratima i otvori ih. "Evo ga ovde."

Džesika pođe za njim i pogleda u senovitu sobu.

Pol je ležao na uskoj postelji, držeći jednu ruku ispod lakog pokrivača, a drugu zabačenu iza glave. Fronclasti zastori na prozoru uz krevet bacali su rebrastu senku na lice dečaka i prekrivač.

Džesika osmotri sina, videvši najpre njegov ovalni oblik lica po čemu joj je najvećma bio sličan. Kosu je, međutim, imao na Vojvodu - crnu poput uglja i razbarušenu. Dugačke trepavice prikrivale su mu oči boje limuna. Džesika se osmehnu, osećajući kako joj se strahovi razvejavaju. Najednom je obuze pomisao o genetskim tragovima u crtama lica njenog sina - o njenim očima i bradi, odnosno o nasleđu od oca koje se pomaljalo iz dečakovog izgleda kao što zrelost niče iz detinjstva.

Pomislila je o dečakovim crtama kao o prvorazrednom izboru iz slučajnih i nasumičnih ustrojstava - o beskrajnom nizu podudarnosti koje su se sve našle ovde u žiži. Ova pomisao nagna je da poželi da klekne pokraj postelje i uzme sina u naručje, ali u tome ju je sputalo Juehovo prisustvo. Ona se vrati natrag i blago zatvori vrata.

Jueh se u međuvremenu vratio do prozora, pošto nije bio kadar da posmatra kako Džesika gleda svog sina. Zbog čega mi Vana nije rodila decu? - upita se on. Kao lekar znam da nisu postojale nikakve fizičke smetnje. Da nije posredi bio neki razlog Bene Geserita? Da joj, možda, nije naloženo da služi nekom drugom cilju? Šta bi to moglo biti? Volela me je, u to nema sumnje.

Po prvi put mu je sinula pomisao da možda predstavlja delić nekog ustrojstva čija složenost i zapetljanost daleko prevazilaze sposobnost njegovog shvatanja.

Džesika mu priđe i reče: "Kako deca ljupko spavaju."

On uzvрати mehanički: "Kad bi samo i odrasli mogli tako spokojno da otpočinu."

"Da."

"Kako li smo samo izgubili tu sposobnost?" promrmlja on.

Ona ga podozrivo pogleda, opazivši neobičan prizvuk u njegovom glasu, ali um joj je još bio usredsređen na Pola, na nove stroge mere njegovog obučavanja ovde, na razlike u sinovljevom sadašnjem

životu - koji će biti potpuno drugačiji od onoga što mu je svojevremeno planiran.

"Da, odista smo puno izgubili", reče ona.

Ona baci pogled napolje, na desnu stranu, prema jednom obronku obraslom sivozelenim rastinjem, koje je vetar lelujaio i povijao - prašnjavo lišće i suve grane oblika kandže. Odveć tamno nebo nadnosilo se nad obronak poput mrlje od mastila, a mlečna svetlost arakenskog sunca davala je celom prizoru srebrnastu koprenu - sličnu sjaju kris-noža skrivenog u njenom jeleku.

"Nebo je tako tamno", reče ona.

"To je delimično usled nestašice vlage", uzvratilo on.

"Voda!" prasnu ona. "Ma gde da se okreneš ovde, svuda si suočen sa oskudicom vode!"

"To je dragocena tajna Arakisa!" reče on.

"Zbog čega je ima tako malo? Ovde postoje vulkanske stene. Mogu da nabrojim bar deset snažnih izvora. Tu je i polarni led. Kažu da se ne mogu praviti bušotine u pustinji zato što oluje i peščane plime i oseke uništavaju opremu brže nego što ljudi stignu da je instaliraju - ako crvi prvi ne dokusure stvar. U svakom slučaju, tamo nikada nisu pronađeni tragovi vode. Ali tajna, Velingtone, prava tajna jesu bunari koji su iskopani ovde u sinkovima i kotlinama. Jeste li imali prilike da pročitate nešto o njima?"

"Najpre kratkotrajan mlaz, a zatim ništa", uzvratilo on.

"Ali, Velingtone, upravo je to tajna. Voda je najpre postojala, zatim je presahla i više se nikada nije pojavila. Sa obližnjom bušotinom dogodila se ista stvar: kratkotrajan mlaz koji je ubrzo prestao. Zar ova pojava nije pobudila ničiju radoznalost?"

"Zbilja je neobično", reče on. "Sumnjate li na prisustvo nekog živog bića? Zar se njegovi tragovi ne bi ispoljili u uzorcima terena?"

"Šta bi se, zapravo, ispoljilo? Neka neobična biljka... ili životinja? I ko bi mogao da je prepozna?" Ona okrenu leđa obronku. "Voda naprasno prestaje. Nešto je začepilo. To mi izgleda sumnjivo."

"Možda je razlog poznat", reče on. "Harkoneni su uskratili mnoge izvore informacija o Arakisu. Nije isključeno da su u ovom pogledu imali neki poseban motiv."

"Kakav motiv?" upita ona. "Osim toga, tu je i atmosferska vlaga. Nema je mnogo, doduše, ali je prisutna. To je glavni izvor vode na

planeti, koja se hvata u sabirnicama vetra i aparatima za taloženje. Odakle ona potiče?"

"Sa polarnih kapa?"

"U hladnom vazduhu nema mnogo vlage, Velingtone. Iza zastora koji su podigli Harkoneni ima mnogo stvari koje valja temeljito ispitati i koje sve ne moraju da budu u vezi sa začinom."

"Da, sad se već nalazimo iza zastora Harkonena", reče on. "Možda ćemo...", zausti dalje, ali onda začuta, primetivši iznenada kako Džesika podozrivo pilji u njega. "Nešto se dogodilo?"

"Način na koji ste izgovorili 'Harkonena'", reče ona. "Čak ni glas mog Vojvode ne bi toliko odisao zlobom pri pomenu tog omraženog imena. Nisam znala da imate i lične razloge da ih mrzite, Velingtone."

Velika Majko, pomisli on. Izazvao sam njenu sumnju. Sada moram pribeći svakom triku kojem me je Vana naučila. Postoji samo jedno rešenje: da joj što je moguće više kažem istinu.

On reče: "Niste znali da je moja žena, moja Vana..." On slegnu ramenima, nesposoban da nastavi zato što ga je nešto iznenada steglo u grlu. Konačno, progovori ponovo: "Oni..." Ali reči su presahle. Osetio je kako ga obuzima panika i čvrsto je zaklopio oči, iskusivši plimu agonije u grudima; bilo je to jedino čuvstvo koga je bio svestan, sve dok ga jedna ruka nije blago dodirnula po mišici.

"Oprostite mi", reče Džesika. "Nisam imala nameru da otvorim staru ranu." Istovremeno, kroz glavu joj prođe: Te zveri! Žena mu je bila Bene Geserit - znaci toga mogu se opaziti svuda po njemu. Očigledno je da su je Harkoneni ubili. Evo još jedne jadne žrtve vezane za Atreide čemerom mržnje.

"Žao mi je", reče on. "Naprosto nisam u stanju da razgovaram o tome." On otvori oči, prepustivši se unutarnjem bolu. Uostalom, bar je to bilo istinito.

Džesika ga je ispitivala pogledom: izbočeni obrazi, oči u obliku tamnih cekina, masleni ten i vlaknasti brčići slični zakrivljenom okviru oko jarkocrvenih usni i uske brade. Bore na obrazima i čelu, primetila je, predstavljale su plod ne samo tuge nego i godina. Najednom je obuze duboko saučešće prema njegovom bolu.

"Velingtone, žao mi je što smo vas doveli na ovo opasno mesto", reče ona.

"Pošao sam dobrovoljno", odgovori on. Ovo je, takođe, bila istina.

"Ali cela ova planeta je Harkonenova stupica. To morate znati."

"Biće potrebno znatno više od jedne stupice da bi se uhvatio Vojvoda Leto", reče on. Ovo je takođe bila istina.

"Možda bi trebalo da imam veće poverenje u njega", uzvratila ona.

"Vojvoda je izvrstan taktičar."

"Nasilno smo istrgnuti sa matičnog sveta", reče on. "Zbog toga se svi osećamo tako nelagodno."

"A istrgnutu biljku veoma je lako ubiti", reče ona. "Naročito kada je ponovo zasadiš u negostoljubivo tle."

"Jesmo li sigurni da je tle negostoljubivo?"

"Došlo je do otimačina vode kada se saznalo koliko ljudi Vojvoda dodaje lokalnoj populaciji", reče ona. "Duhovi su se smirili kada smo saopštili da ćemo instalirati nove sabirnice vetra i kondenzere za potrebe pridošlica."

"Ovde ima taman toliko vode da opstane ljudski živalj", reče on.

"Ljudi znaju da ako se pojave nova žedna usta na ograničenu količinu vode, njena cena će porasti i onda će najsiromašniji biti osuđeni na smrt. Ali Vojvoda je rešio ovaj problem. Neredi nastali zbog vode ne predstavljaju izraz stalnog neprijateljstva prema njemu."

"A straža?" reče ona. "Straža se nalazi svuda. Tu su i zaštitna polja. Kud god se okrenete opazićete njihovo svetlucanje. Ovako se ne živi na Kaladanu."

"Treba pružiti priliku ovoj planeti", reče on.

Ali Džesika je i dalje zurila kroz prozor nemilosrdnim pogledom.

"Osećam miris smrti na ovom svetu", reče ona. "Havat je ovamo poslao u prethodnicu čitav bataljon agenata. Ovi stražari napolju su njegovi ljudi. Radnici koji se bave istovarom takođe su njegovi ljudi. Velike sume su otišle iz trezora bez ikakvog objašnjenja. Tako ogromne svote mogu da znače samo jedno: podmićivanje na visokim mestima." Ona zavrte glavom. "Gde Tufir Havat dođe, tu odmah nastupaju smrt i obmana."

"Omalovažavate ga."

"Omalovažavam? Ne, ja ga visoko cenim. Smrt i obmana sada su nam jedine nade. Stvar je samo u tome što nemam nikakve iluzije o njegovim metodama."

"Trebalo bi... da se zaokupite nečim", reče on. "Ne smete dozvoliti sebi da vas obuzimaju tako morbidne..."

"Da se zaokupim! Na šta mi odlazi najveći deo vremena, Velingtone? Ja sam vojvodina sekretarica i toliko imam posla da se svakoga dana upoznajem sa novim stvarima kojih se bojim... stvarima za koje on ni ne sluti da ih znam." Ona stisnu usne i nastavi nešto prigušenim glasom: "Ponekad se pitam u kojoj je meri moja upućenost i uvežbanost za Bene Geserita uticala da me izabere."

"Šta hoćete da kažete?" Zbunio ga je cinični ton njenog glasa, ogorčenost koju ranije nije nikada primetio kod nje.

"Ne mislite li, Velingtone", upita ona, "da je znatno bezbednija sekretarica koja je vezana ljubavlju?"

"Ta pomisao vas nije vredna, Džesika."

Usne joj se same iskriviše u grimasu prekora. Uopšte nije bilo sumnje u vojvodina osećanja prema njegovoj naložnici. Bilo je dovoljno samo posmatrati ga kako je guta pogledom.

"Tako je, nije me vredna."

Ona ponovo obavi ruke oko sebe, stišćući uz telo korice kris-noža i razmišljajući o neokončanom poslu koji ga je čekao.

"Uskoro nam predstoji veliko krvoproliće", reče ona... "Harkonen se neće smiriti sve dok sam ne bude mrtav ili moj Vojvoda uništen. Baron ne može da zaboravi da je Leto kraljev krvni rođak - bez obzira na udaljenost - a da njegovo plemstvo vodi poreklo iz registra CHOAM kompanije. Ali najjači otrov u njemu, duboko u njegovom umu, jeste svest da je jedan Atreid prognao zbog kukavičluka jednog Harkonena posle Korinske bitke."

"Stara čegrst", promrmlja Jueh. Za trenutak je osetio kako ga je preplavila ljutita mržnja. Ta stara čegrst uhvatila ga je u svoju mrežu, ubila mu Vanu ili - što je još gore - izložila je Harkonenovim mučenjima sve dok joj muž ne izvrši njegovu zapovest. Stara čegrst ga je ulovila u zamku, a ovi ljudi su deo te mrske stupice. Ironija se ogledala u činjenici što je ova smrtonosna razmirica došla da uzme maha ovde na Arakisu, jedinom izvorištu melanža u Vaseljenu, produžiocu života, tvorcu zdravlja.

"O čemu razmišljate?" upita ga ona.

"Razmišljam upravo o tome kako sada na otvorenom tržištu jedan dekagram začina vredi šest stotina dvadeset hiljada solarisa.

Tolikom količinom novca mogu se kupiti mnoge stvari."

"Da i vi niste postali gramzivi, Velingtone?"

"Ne gramziv."

"Šta onda?"

On slegnu ramenima. "Obuzima me osećaj uzaludnosti." On joj uputi dug pogled. "Možete li da se setite kada ste prvi put probali začin?"

"Da - imao je ukus kao cimet."

"Ali to se nikada više nije ponovilo", reče on. "Začin je kao život - pokazuje vam drugo lice kad god posegnete za njim. Neki tvrde da začin stvara naviku prijatnosti. Kada, naime, telo nauči da mu nešto prija, onda ga rado prihvata kao ugodno - čak pomalo euforično. Sličnost sa životom je i u tome što se začin ne može sintetizovati."

"Mislim da bi za nas bilo daleko bolje da smo postali otpadnici i da smo umakli carevom dohvatu", reče ona.

Primetio je da ga nije slušala i zato se usredsredio na njene reči, pitajući se: Da - zbog čega ga nije navela da to učini. Mogla ga je navesti doslovce na sve.

Progovorio je brzo, zato što je posredi bila istina, kao i promena teme: "Da li biste mi zamerili, Džesika... ako bih vam postavio jedno lično pitanje?"

Ona se osloni o prozorsku lođu, obuzeta iznenadnim grčem nemira.

"Razume se da ne bih. Vi ste mi... prijatelj."

"Zbog čega niste naveli Vojvodu da se oženi vama?"

Ona se okrenu, uspravi i upitno ga pogleda. "Da se oženi mnome? Ali..."

"Nije trebalo to da pitam", reče on.

"Ne." Ona slegnu ramenima. "Postoji jak politički razlog - sve dok je moj Vojvoda neoženjen, neke Velike Kuće mogu se nadati savezu. Osim toga...", ona uzdahnu, "...podsticati ljude, potčinjavati ih vlastitoj volji, dovodi vas u ciničan odnos prema čovečanstvu. Time se nipodaštava sve čega se dotaknemo. Ako bih ga ja navela da to učini... onda to ne bi bio njegov slobodan izbor."

"Ovo kao da je kazala moja Vana", promrmlja on. To je takođe bila istina. On stavi ruku na usta i s naporom proguta pljuvačku. Nikada se još nije našao tako blizu priznanja svoje tajne uloge.

Džesika nastavi da govori, narušivši čaroliju: "Pored toga, Velingtone, u Vojvodi postoje, zapravo, dva čoveka. Jednog od njih

veoma volim. On je šarmantan, duhovit, pun obzira... nežan - sve što jedna žena može samo da poželi. Ali onaj drugi je... hladan, neosetljiv, nepažljiv, sebičan - grub i okrutan kao zimski vetar. To je čovek koga je otac uobličio." Grimasa joj izobličila lice. "Da je samo taj starac umro kada se moj Vojvoda rodio!"

U tišini koja je zavládala među njima moglo se čuti kako struja vazduha iz ventilatora njiše rese na zastorima.

Konačno, ona duboko uzdahnu i reče: "Leto je u pravu - ove sobe su lepše od onih u drugom delu kuće." Pogled joj napravi krug po prostoriji. "Izvinićete me, Velingtone, volela bih još malo da vidim ovo krilo pre no što dodelim sobe."

On klimnu glavom. "Razume se." Istog časa u glavi mu se rodi misao: Kada bi samo postojao način da ne uradim ono što moram da uradim.

Džesika spusti ruke, ode do vrata koja su vodila u Veliku Dvoranu i zastade tu za trenutak, oklevajući, a zatim brzo iziđe. Svaki put kad smo razgovarali on je nešto krio, zadržavao nešto u sebi, pomisli ona. Nesumnjivo da bi mi poštedeo osećanja. On je dobar čovek. Ona ponovo zastade, neodlučna da li da se ipak vrati i izvuče tajnu iz njega. Ali to bi ga samo postidelo - zaplašilo bi ga kada bi shvatio kako ga je lako pročitati. Moram da imam više poverenja u prijatelje.

9.

Mnogi su uočili brzinu kojom je Muad'Dib naučio nužnosti Arakisa. Bene Geserit, razume se, znaju na čemu se temelji ta brzina. Ostalima možemo reći da je Muad'Dib učio brzo zato što je najpre bio upućen u to kako da uči. A prvi nauk koji je uopšte stekao bila je temeljna istina da je u stanju da uči. Iznenadujuće je ustanoviti koliko ljudi ne veruje da je u stanju da uči, kao i koliko je veći broj onih koji smatraju da je učenje teško. Muad'Dib je znao da svako iskustvo ima svoj nauk.

Iz 'Čoveštva Muad'Diba' princeze Irulan

Pol je ležao na postelji, pretvarajući se da spava. Nije bilo teško smotati pilulu za spavanje koju mu je dao doktor Jueh, a da pri tom izgleda kao da ju je progutao. Pol se jedva uzdržao da se ne nasmeje. Čak mu je i majka poverovala da spava. Hteo je da skoči iz kreveta i da je zamoli za dopuštenje da krene u istraživanje kuće, ali na vreme je shvatio da ona to ne bi odobrila. Stvari još nisu bile sređene kako treba. Ne. Ovako je bilo najbolje.

Ako šmugnem napolje bez pitanja, onda nisam prekršio naređenja. Osim toga, neću izlaziti iz kuće gde je najbezbednije.

Čuo je kako mu majka i Jueh razgovaraju u susednoj prostoriji. Reči su im bile teško razbirljive - pričali su nešto o začinu... o Harkonenima. Govorili su čas življe, čas sporije.

Polovu pažnju privuče izrezbarena daska na uzglavlju postelje - zapravo, lažno uzglavlje, koje je bilo prikačeno za zid, prikrivajući kontrolne uređaje za manipulisanje raznim aparatima u sobi. Na drvetu je bila prikazana riba koja je iskočila iz gustih, smeđih talasa. Znao je da ako pritisne vidljivo ribino oko, uključiće suspenzorske svetiljke u prostoriji. Okretanjem jednog od talasa kontrolisala se ventilacija, dok se drugim menjala temperatura.

Pol se tiho uspravi u postelji. Sa njegove leve strane, prema zidu je stajala visoka polica za knjige. Ako bi se pomerila u stranu, iza nje bi se pojavio orman sa nizom ladica. Kvaka na vratima koja su vodila u

dvoranu bila je napravljena u obliku poluge za gas kod ornitopera. Izgledalo je da je cela soba bila napravljena tako da ga što više primami.

Soba i ova planeta.

Na um mu pade filmska knjiga koju mu je Jueh pokazao: "Arakis - pustinjska botanička ogledna postaja Njegovog carskog veličanstva." Bila je to stara filmska knjiga još iz vremena pre otkrića začina.

Nazivi pohrliše kroz Polov um, u pratnji slika koje su utiskivali mnemonički impulsi knjige: saguaro, magareći grm, urmina palma, peščani sporiš, večernja jagorčevina, burasti kaktus, plamteći grm, dimno drvo, kreozotski grm... patuljasta lisica, pustinjski soko, kangaro miš...

Nazivi i slike, nazivi i slike iz čovekove zemaljske prošlosti - od kojih se većina više nije mogla nigde naći u Vaseljeni izuzev na Arakisu.

Postoji toliko novih stvari koje valja naučiti - začin.

I peščani crvi.

U susednoj prostoriji zatvoriše se neka vrata. Pol začu bat majčinih koraka kako se udaljava niz dvoranu. Znao je da će doktor Jueh uzeti nešto da čita i ostati u susednoj sobi.

Kucnuo je čas da se krene u istraživanje.

Pol skliznu iz postelje i krenu prema polici za knjige koja se otvori u orman. U istom trenu, začu zvuk iza sebe i okrenu se. Izrezbareno uzglavlje postelje spuštalo se nadole prema mestu gde je on ležao. Pol se ukoči i upravo mu je ta nepomičnost spasila život.

Iza daske iziđe sićušan lovac-tragač, čija dužina nije premašala pet centimetara. Pol ga je smesta prepoznao - bilo je to standardno ubilačko oružje sa kojim se još u ranoj mladosti upozna svaki potomak kraljevske krvi, pogubna metalna igračkica kojom su telekomandovali neka obližnja ruka i oko. Ona se mogla zariti u pokretno telo, gde bi potom izrila svoj put uz nervne kanale do najbližeg vitalnog organa.

Tragač uzlete i stade da poprečno prelazi preko prostorije.

U Polovoj svesti sinu naučeno saznanje o ograničenjima lovca-tragača: njegovo zgusnuto suspenzorsko polje mutilo je preglednost onoga ko je stajao za telekomandama. Uz ovu prigušenu svetlost u sobi koja mu je jedina osvetljavala metu, operator se mogao osloniti samo na kretanje - na ma šta što se micalo. Pol je ostavio na postelji

pojas koji je stvarao zaštitno polje. Da je imao laserski pištolj, lako bi oborio napadača, ali laserski pištolji su bili veoma skupi i izuzetno teški za održavanje - a uvek je postojala i opasnost da dođe do opasnog vatrometa ukoliko laserski snop naiđe na vrelo polje. Atreidi su se oslanjali na svoja telesna polja i razboritost.

Pol je stajao u gotovo katatoničnoj nepomičnosti, znajući da se ovoj pretnji može suprotstaviti jedino svojom inteligencijom.

Lovac-tragač podigao se još pola metra. Zanjihao se u rebrastoj svetlosti prozorskih zastora, a zatim ponovo pošao u ispitivanje sobe.

Moram ga nekako zgrabiti, pomisli Pol. Biće sklizak zbog suspenzorskog polja, tako da moram čvrsto da ga ščepam.

Napadač se sada spustio za pola metra, skrenuo nalevo i stao da kruži oko postelje. Iz njega je dopiralo prigušeno zujanje.

Ko li upravlja oružjem? - upita se Pol. To mora da je neko u blizini. Mogao bih da pozovem doktora Jueha, ali ova stvarčica bi ga ubila u istom trenutku kada otvori vrata.

Vrata koja su vodila u dvoranu iza Pola škripnuše. Odande se začu tup udarac i ona se otvoriše.

Lovac-tragač suknu pokraj Polove glave u smeru gde je došlo do pokreta.

Pol munjevito ispruži ruku i čvrsto zgrabi pogubnu stvarčicu. Ona je zujala i izvijala se u njegovoj šaci, ali dečakovi mišići očajnički su je stisli. Naglo zamahnuvši rukom, on tresnu prednjim delom tragača o metalnu plohu vrata. Osetio je krckanje, što je bio znak da je razbijeno osetljivo "oko" ubilačke naprave, i ona mu konačno zamuknu u šaci.

On ju je, međutim, i dalje čvrsto stezao - pošto je morao da bude sasvim siguran.

Najzad polako podiže pogled i najpre opazi kako ga razrogačeno posmatraju potpuno plave oči Šedut Mejps.

"Otac je poslao po tebe", reče ona. "U dvorani te čeka pratnja."

Pol klimnu glavom, netremice posmatrajući neobičnu ženu u vrećastoj, smeđoj haljini ropkinja. Njena pažnja sada je bila usredsređena na stvarčicu koju je dečak stiskao u šaci.

"Čula sam o tome", reče ona. "Ubilo bi me, zar ne?"

Morao je da proguta pljuvačku pre no što je odgovorio: "Ja... ja sam

mu bio meta."

"Ali išlo je prema meni."

"Zato što si se kretala." Tek tada se zapita: Ko je ovo stvorenje?

"Spasao si mi život", reče ona.

"Oboma sam nam spasao život."

"Pa ipak, mogao si da pustiš da me pogodi, a onda da umakneš", reče ona.

"Ko si ti?" upita on.

"Šedut Mejps, domarka."

"Otkud si znala gde sam?"

"Kazala mi je tvoja majka. Srela sam je u dnu dvorane, kod stepenica koje vode u čudnu sobu." Ona pokaza na desnu stranu.

"Očevi ljudi te još čekaju."

Biće da su to Havatovi ljudi, pomisli on. Moramo pronaći ko je upravljao tragačem.

"Pođi do ljudi mog oca", reče on. "Kaži im da sam uhvatio lovca-ubicu u kući i da se smesta razmile na sve strane kako bi uhvatili operatora. Reci im da zatvore sve izlaze iz kuće i da blokiraju neposrednu okolinu. Oni će već znati kako to da sprovedu. Operator je sigurno neki stranac."

Nije li to možda ova žena? - upita se on iznenada. Ali onda shvati da je to nemoguće. Tragač je bio pod kontrolom kada je ona ušla.

"Pre no što izvršim tvoju zapovest, momče", reče Mejps, "moram da raščistim neke stvari među nama. Natovario si mi na leđa breme vode, za koje nisam sigurna da ga mogu nositi. Ali mi Slobodnjaci uvek plaćamo svoje dugove - bili oni crni ili beli. Takođe znamo da se među vama nalazi izdajnik. Ne možemo reći ko je to, ali on zacemento postoji. Nije isključeno da je to ista osoba koja je upravljala ovim kasapskim oružjem."

Pol je primio poruku u tišini: izdajnik. Pre no što je stigao da nešto kaže, neobična žena se okrenula i pohitala prema izlazu.

On pomisli da je pozove natrag, ali nešto u njenom izrazu jasno mu je stavilo do znanja da ga ne bi poslušala. Kazala mu je ono što zna i sada je pošla da izvrši njegovo naređenje. Kroz nekoliko trenutaka, kuća će vrveti od Havatovih ljudi.

Misli mu skrenuše na drugi deo njihovog neobičnog razgovora: čudna soba. On pogleda nalevo gde je ona pokazala. Mi

Slobodnjaci. Tako, dakle, izgledaju Slobodnjaci. Zastao je za jedan mnemonički treptaj da bi mu crte njenog lica ušle u memorijsko skladište - tamnosiva prilika, sa kožom sasušenom poput suve šljive i potpuno plavim očima sasvim lišenim beonjača. Na kraju, on prikači i oznaku: Šedut Mejps.

I dalje stežući smrskanog tragača, Pol priđe postelji, podiže levom rukom zaštitni pojas, obavi ga oko pasa i poče da zakopčava, trčeći prema levoj strani dvorane.

Kazala je da mu se majka nalazi negde ovde... srela ju je kod stepenica koje vode u čudnu sobu.

10.

Na koji je način gospa Džesika uspevala da prebrodi teške trenutke? Pažljivo razmotrite ovu poslovicu Bene Geserita i možda ćete doći do odgovora: 'Svaki put kojim se ide do samog kraja ne vodi uopšte nigde. Uspni se sasvim malo uz planinu da bi je takvom iskusio. Sa njenog vrha ona se ne vidi.'

Iz 'Porodičnih letopisa Muad'Diba' princeze Irulan

Na kraju južnog krila Džesika je naišla na jedne metalne stepenice koje su zavojito vodile do ovalnih vrata. Ona se osvrnu i baci pogled niz hol, a zatim ponovo prema vratima.

Ovalna? - upita se ona. Nije li to krajnje čudan oblik za vrata u kući? Kroz prozore ispod zavojitih stepenica mogla je da vidi kako se veliko, belo sunce Arakisa lagano kreće prema zatonu. Velike senke izduživale su se dvoranom. Ona ponovo upravi pažnju na stepenice. Oštro bočno osvetljenje isticalo je komadiće sasušene zemlje na metalnom nogostupu stubišta.

Džesika uhvati gelender i poče da se penje. Osetila je hladnoću rukohvata pod kliskim dlanom. Zaustavila se pred vratima, primetila da nemaju kvaku, ali i uočila blago ugnučje na njihovoj površini tamo gde je trebalo da se nalazi brava.

Ovo sigurno nije brava za dlan, reče ona u sebi. Brava za dlan mora da bude podešena za nečiji poseban oblik šake i linije dlana. Ali izgledala je kao brava za dlan. A postojali su načini da se otvori bilo kakva brava tog tipa - kako je naučila u školi.

Džesika se još jednom osvrnu kako bi se uverila da je niko ne posmatra, a zatim postavi dlan u ugnučje u vratima; istog trenutka se okrenu i ugleda Mejps kako se približava podnožju stepeništa.

"U velikoj dvorani su neki ljudi koji kažu da ih je poslao Vojvoda po mladog gospodara Pola", reče Mejps. "Imaju Vojvodin pečat i straža ih je identifikovala." Ona skrenu pogled prema vratima, a zatim ga ponovo upravi na Džesiku.

Oprezna je ova Mejps, pomisli Džesika. To je dobar znak.

"Nalazi se u petoj prostoriji od ovog kraja dvorane; to je mala spavaća soba", reče Džesika. "Ako ne budeš mogla sama da ga probudiš, pozovi doktora Jueha, koji je u susednoj sobi. Možda će mu biti potrebna injekcija za buđenje."

Mejps ponovo podozrivo osmotri ovalna vrata i Džesiki se učini da joj se u izrazu lica pojavio tračak mržnje. Ali pre no što je stigla da je upita za vrata, kao i o tome šta se iza njih krije, Mejps se okrenula i pohitala niz dvoranu.

Havat je ispitao ovo mesto, pomisli Džesika. Ovde ne može biti ničeg opasnog.

Ona gurnu vrata koja se otvoriše prema maloj prostoriji, sa čije su se naspramne strane nalazila još jedna ovalna vrata. Ova su imala točkastu bravu.

Vazдушna komora, pomisli Džesika. Ona spusti pogled i primeti jedan metalni podupirač sa Havatovim ličnim znakom na podu male prostorije. Podupirač je služio da drži vrata otvorena, pomisli ona. Neko ga je verovatno slučajno oborio, ne shvatajući da se spoljna vrata zatvaraju bravom za dlan.

Ona zakorači preko praga u prostoriju.

Šta će u kući vazдушna komora? upita se ona. Iznenada joj na um padoše egzotična stvorenja zatvorena u naročitim klimatskim uslovima.

Naročiti klimatski uslovi!

To bi bilo sasvim primereno Arakisu, gde čak i najsušnije strano rastinje mora da bude navodnjavano.

Vrata iza nje počеше polako da se zatvaraju. Ona ih zaustavi i podmetnu podupirač koji je Havat ostavio, a zatim se ponovo okrenu prema unutrašnjim vratima sa točkastom bravom, opazivši tanušan natpis u metalu povrh kvake. Tekst je bio ispisan na galaškom jeziku: "O, Čoveče! Ovde je jedan divan deo Božje Tvorevine; stani pred njega i nauči da voliš savršenstvo Tvog Vrhunskog Prijatelja."

Džesika se svom težinom osloni na točak. On popusti na levu stranu i unutrašnja vrata se otvoriše. Blago vazdušno strujanje pogladi je po obrazima i zanjih joj rubove kose. Osetila je promenu u vazduhu koji je najednom postao nekako bogatiji. Ona širom otvori vrata i pred očima joj se ukaza prizor raskošnog zelenila obasjanog žutom sunčevom svetlošću.

Žuto sunce? - upita se ona u prvi mah. A onda joj sinu: Filtersko staklo!

Ona zakorači preko praga i vrata se zatvoriše iza nje.

"Staklena bašta puna biljnih uzoraka sa svetova koji ne oskudevaju u vodi", promrmlja ona.

Sadnice u saksijama i obrezano drveće stajali su svuda unaokolo. Uočila je mimoze, rascvetale dunje, sondagi, još neolistalu pleniscentu, akarso sa zelenim i belim stabljikama... ruže...

Čak i ruže!

Ona se sagnu i omirisa jedan džinovski ružičasti cvet, a zatim se ponovo uspravi i stade da razgleda sobu.

Istog trenu postala je svesna ritmičkog zvuka.

Ona razgrnu rukama šumu prepletenog lišća i kroz taj otvor baci pogled prema sredini prostorije. Ugledala je tamo malu fontanu sa izolovanim rubovima. Ritmički šum stvarao je razgranat, izvrnut mlaz vode, koji je bučno padao na dno metalne zdele.

Džesika obavi brzu vežbu za pročišćavanje čula, a zatim poče da metodično ispituje prostoriju. Izgledalo je da je kvadratnog oblika, sa osnovom dužine deset metara. Na osnovu činjenice da je bila smeštena povrh kraja dvorane i da je sadržala neke tanane konstrukcione razlike, došla je do zaključka da je bila dograđena na krov ovog krila davno pošto je celo zdanje bilo podignuto.

Zastala je kod južnog kraja prostorije, ispred prostranog filterskog stakla, osvrnuvši se oko sebe; sav raspoloživ prostor u sali bio je zapretan egzotičnim biljkama sa planeta koje nisu oskudevale u vlazi. Nešto zašušta u zelenilu. Ona se nape, a zatim opazi jednostavnu servok napravu, koja je imala osnovnu cev i mnoštvo bočnih rukavaca. Jedan rukavac se podiže, rasprši finu maglu kapljica i okvasi je po obrazima. Kada je crevo ponovo napravilo istu kretnju, ona ugleda šta je navodnjavalo: bokor paprati.

Voda se nalazila posvuda u prostoriji - na planeti gde je ova tečnost predstavljala najdragoceniji životni sok. Voda je ovde bila tako neštedimice rasipana da je to sasvim poremetilo njenu unutrašnju ravnotežu.

Ona baci pogled prema suncu, koje je zbog filtera steklo žutu boju. Stajalo je nisko na zupčastom obzorju, povrh grebena koji su obrazovali deo ogromnog kamenog uzdignuća poznatog pod

nazivom Zaštitni Zid.

Filtersko staklo, pomisli ona. Da bi se belo sunce pretvorilo u nešto znatno blaže i prisnije. Ko li je samo napravio ovo mesto? Leto? Ličilo bi na njega da me iznenadi ovakvim darom, ali za to nije bilo vremena. Osim toga, bio je zaokupljen ozbiljnijim problemima.

Setila se izveštaja o tome kako je većina arakenskih kuća bila opskrbljena vazдушnim komorama na vratima i prozorima da bi se sačuvala i zadržala unutrašnja vlažnost. Leto je kazao da je prenebregavanje ove mere predostrožnosti, odnosno činjenica da su vrata i prozori posedovali štitnike jedino protiv sveprisutne prašine, predstavljalo hotimičan izraz moći i blagostanja ovog doma.

Ali prostorija u kojoj se trenutno nalazila predstavljala je znatno važniji izraz u tom smislu nego odsustvo zadrživača vlage na spoljnim vratima. Procenila je da ova prostorija, stvorena samo radi uživanja, koristi količinu vode dovoljnu za održavanje hiljadu duša na Arakisu... ako ne i više.

Džesika krenu duž prozora, i dalje odmeravajući pogledom salu. Posle nekoliko koraka u vidno polje joj je ušla metalna površina, postavljena na visini običnog stola, pokraj fontane i ona primeti na njoj jednu beležnicu i pisaljku, delimično skrivenu nadnesenim lepezastim listom. Ona priđe plohi, primeti na njoj znake da ju je Havat pregledao, a zatim pročita poruku napisanu na beležnici:

GOSPI DŽESIKI

Neka bi ti ova prostorija pružila podjednako zadovoljstvo koliko i meni. Molim te dopusti da ti ona prenese nauk koji smo obe stekle od istih učitelja: blizina neke željene stvari dovodi čoveka u iskušenje prevelike popustljivosti. U tom smeru krije se opasnost.

Moje najsrdačnije želje

MARGOT GOSPA FENRING

Džesika klimnu glavom, prisativši se da joj je Leto pomenuo da je Carev pređašnji izaslanik na ovom mestu bio grof Fenring. Ali skrivena poruka u pribelešci nalagala je neposrednu pozornost, pošto je na uvijen način otkrivala da je njen pisac bila članica reda Bene Geserit. Jedna gorka pomisao prostruja u trenutku Džesiki kroz

svest: Grof se oženio svojom gospom.

Još dok joj je ta pomisao treperila na rubovima uma, ona se dade u traganje za skrivenom porukom. Morala je tu da bude zapretana. Otvorena poruka sadržala je jednu šifrovanu rečenicu koju je svaka Bene Geserit, pod uslovom da je u tome nije sprečavala neka Zapovest Škole, bila obavezna da saopšti drugoj Bene Geserit kada su uslovi to nalagali: "U tom smeru krije se opasnost."

Džesika opipa poledinu lista, tragajući za skrivenim tačkama. Ništa. Zatim stade da prevlači osetljivim prstima po rubovima notesa. Ništa. Vratila je beležnicu na mesto gde ju je našla, osećajući kako je obuzima hitnja.

Da nije nešto vezano za položaj beležnice? - upita se ona.

Ali Havat je već bio u ovoj prostoriji i nesumnjivo već pomerio notes. Ona baci pogled na list iznad beležnice. List! Džesika prevuče prstom duž njegove donje površine, pa duž ivica i konačno duž stabljike. Bila je tu! Prsti joj napipaše tanušne kodne tačke i stadoše da idu po njima, čitajući:

"Tvoj sin i Vojvoda nalaze se u neposrednoj opasnosti. Napravljena je jedna spavaća soba koja treba da ti privuče sina. H ju je opremio pogubnim zamkama, od kojih ćete sve otkriti, izuzev možda jedne." Džesika s naporom obuzda nagon da pojuri kod Pola; morala je najpre da pročita celu poruku. Prsti nastaviše da joj klize preko tačkica: "Ne znam tačnu prirodu pretnje, ali ona je povezana sa krevetom. Opasnost po Vojvodu krije se u izdajstvu nekog poverljivog druga ili oficira. H planira da te da na poklon jednom svom miljeniku. Koliko ja znam, ova staklena bašta je bezbedna. Oposti što ne mogu više da ti kažem. Izvori su mi oskudni, pošto moj Grof nije plaćenik H. U žurbi, MF."

Džesika pusti list i okrenu se da požuri kod Pola. U tom trenutku, vrata vazdušne komore se uz tresak otvoriše. Kroz njih banu Pol, držeći nešto u desnoj šaci, a zatim ih ponovo sa treskom zatvori za sobom. Ugledavši majku, stao je da se probija kroz zelenilo prema njoj; kad je stigao do fontane, isturio je šaku u kojoj je držao predmet i stavio je pod mlaz vode.

"Pole!" Ona ga zgrabi za ramena, zagledavši mu se u šaku. "Šta je to?"

Uzvratio joj je gotovo nehajnim glasom, ali ona je dokučila napor koji

se krio iza reči: "Lovac-tragač. Uhvatio sam ga u mojoj sobi i smrskao mu prednji deo, ali hoću da budem sasvim siguran. Voda bi trebalo da ga dokrajči."

"Zaroni ga!" naredi mu ona.

"Skloni ruku", reče mu ona posle nekoliko trenutaka. "Ostavi ga u vodi."

On izvuče ruku, otrese vodu sa nje i zagleda se u nepomični metal u fontani. Džesika otkinu jednu stabljiku i podbode pogubnu napravu.

Bila je mrtva.

Ona odbaci grančicu u vodu i pogleda Pola. Njegove oči ispitivale su prostoriju pomnom pronicljivošću u kojoj je ona odmah prepoznala metod Bene Geserit.

"Ovde bi svašta moglo da bude skriveno", reče on.

"Imam razloga da verujem da je mesto bezbedno", uzvratila ona.

"I moja soba smatrana je za bezbednu. Havat je kazao..."

"Bio je to lovac-tragač", podseti ga ona. "To znači da je neko u kući upravljao njime. Kontrolni snopovi tragača imaju ograničen domet. Stvarčica je mogla da bude ubačena posle Havatovog pregleda."

Ali na um joj pade poruka na listu: ...izdajstvo nekog poverljivog druga ili oficira. To sigurno nije Havat. Oh, jamačno nije Havat.

"Havatovi ljudi upravo pretražuju kuću", reče on. "Tragač umalo nije pogodio staricu koja je došla da me probudi."

"Šedut Mejps", reče Džesika, prisativši se susreta kod stepenica.

"Otac te pozvao da..."

"To može da sačeka", uzvratila Pol. "Zašto smatraš da je ova prostorija bezbedna?"

Ona pokaza na beležnicu i objasni mu.

On se blago opusti.

Ali Džesika je i dalje ostala napeta, pomislivši: Lovac-tragač! Milostiva Majko! Bilo joj je potrebno sve umeće stečeno tokom dugotrajne obuke da obuzda napad histeričnog drhtanja.

Pol progovori činjeničkim glasom: "To su Harkoneni, razume se. Moraćemo da ih uništimo."

Na vratima vazdušne komore začu se kucanje - šifrovani zvuk pripadnika Havatovih jedinica.

"Napred", reče Pol.

Vrata se otvoriše i u prostoriju uđe jedan visok čovek u atreidskoj

uniformi i sa Havatom oznakom na kapi. "Tu ste, ser", reče on. "Domarka mi je kazala da vas ovde potražim." On se osvrnu po sali. "Pronašli smo kamenu humku u podrumu i uhvatili jednog čoveka u njoj. Imao je konzolu za daljinsko upravljanje tragačem."

"I ja ću uzeti udela u ispitivanju", reče Džesika.

"Žao mi je, moja gospo. Došlo je do gužve dok smo ga hvatali. Čovek je mrtav."

"Nema ničega po čemu bismo mogli da ga identifikujemo?" upita ona.

"Još ništa nismo pronašli, moja gospo."

"Da li je u pitanju domorodac sa Arakena?" upita Pol.

Džesika klimnu glavom, zadovoljna pronicljivošću Polovog pitanja.

"Izgleda kao domorodac", reče čovek. "Stavljen je u kamenu humku pre više od mesec dana, sudeći po svemu, i tu je sačekao naš dolazak. Kamen i malter na mestu gde je ušao u podrum bili su nedirnuti kada smo juče vršili inspekciju. Jemčim to svojim ugledom."

"Niko ne sumnja u vašu temeljnost", reče Džesika.

"Ja sumnjam, moja gospo. Trebalo je da dole upotrebimo sonične sonde."

"Pretpostavljam da to sada radite", reče Pol.

"Da, ser."

"Izvestite moga oca da ćemo malo zakasnuti."

"Smesta, ser." On baci pogled prema Džesiki. "Havat je izdao naređenje da se pod ovakvim okolnostima mladi gospodar skloni na sigurno mesto." Oči mu ponovo prošaraše prostorijom. "Šta je sa ovom salom?"

"Imam razloga da verujem da je bezbedna", reče ona. "Pretražili smo je i Havat i ja."

"Onda ću postaviti stražu pred vratima, moja gospo, sve dok ponovo ne budemo pretražili kuću." On se pokloni Džesiki, uputi pozdrav Polu dodirnuvši kapu, iziđe napolje i zatvori vrata za sobom.

Pol prvi prekinu tišinu, rekavši: "Kako bi bilo da kasnije i sami ispitamo kuću? Tvoje oči mogle bi da primete stvari koje bi za druge ostale neopažene."

"Ovo krilo predstavljalo je jedini deo koji nisam istražila", reče ona.

"Ostavila sam ga za kraj zato..."

"Zato što se Havat lično postarao za njega", reče on.

Ona uputi hitar i sumnjičav pogled prema sinu.

"Ne veruješ Havatu?" upita ga.

"Verujem, ali on već stari... premnogo radi. Mogli bismo malo da mu olakšamo posao."

"To bi ga samo postidelo i ugrozilo mu efikasnost", reče ona.

"Dugujemo mu puno poštovanje i poverenje... i on to stvarno zaslužuje."

Pol reče: "Kada se mom ocu ne dopadne nešto kod tebe, on samo kaže Bene Geserit! na način kao da izgovara neku kletvu."

"A šta je to što se tvom ocu ponekad ne dopadne kod mene?"

"Kada se raspravljaš s njim."

"Ti nisi tvoj otac, Pole."

Pol pomisli: To će je zabrinuti, ali moram joj reći šta mi je ona Mejps kazala o izdajniku među nama.

"Šta to zadržavaš u sebi?" upita ga Džesika. "To ne liči na tebe, Pole."

On slegnu ramenima i ispriča joj o razgovoru sa Mejps.

Kada je sin završio, Džesika najpre pomisli na poruku sa poledine lista, a onda brzo donese odluku; pokazala je Polu list i kazala mu za poruku.

"Moramo oca odmah obavestiti o ovome", reče on. "Kodiraću mu radiograf i poslaću mu ga."

"Ne", reče ona. "Sačekaćeš dok ne budete nasamo. U ovo treba da bude upućeno što manje ljudi."

"Misliš li da ni u koga ne možemo imati poverenje?"

"Postoji još jedna mogućnost", reče ona. "Možda je to bio deo plana da dobijemo ovu poruku. Ljudi koji su nam je dostavili mogli su da veruju da je ona tačna, ali nije isključeno da je njena svrha bila da dospe do nas."

Polovo lice najednom se smrači. "Da poseju nepoverenje i podozrenje među nas i da nas na taj način oslabe", reče on.

"Moraš diskretno da obavestiš oca i da mu skreneš pažnju na ovu mogućnost", reče ona.

"Razumem."

Ona se okrenu prema visokom filterskom staklu i baci pogled prema jugoistoku gde je zalazilo sunce Arakisa - žuta lopta nisko iznad grebena.

Pol se okrenu u istom pravcu gde i Džesika i reče: "Ne mislim da je u pitanju Havat. Da li je moguće da je posredi Jueh?"

"On nije ni oficir, niti poverljivi drug", reče ona. "Osim toga, uveravam te da Jueh ništa manje od nas ne mrzi Harkonene."

Netremice posmatrajući grebene, Pol pomisli: To sigurno nisu Gurni... ili Dankan. Da nije možda neko od nižih oficira? Ne, nemoguće. Svi oni potiču iz porodica koje su nam pokolenjima bile lojalne... i to sa jakim razlogom.

Džesika pređe rukom preko čela, osećajući kako je sustiže umor. Tako je opasno ovde! Bacila je pogled prema predelu, požutelom kroz filtre, proučavajući ga. Iza Vojvodinih poseda pružao se dobro zaštićen skladišni teren - nizovi začinskih silosa sa visokim stražarskim kulama, koje su stajale unaokolo poput mnoštva preplašenih paukova. Mogla je da razabere dvadesetak ovakvih skladišnih terena sa silosima do dalekih grebena Zaštitnog Zida - dugački nizovi koji su se sabirali u žižu u daljini.

Lagano, profiltrirano sunce zašlo je za obzorje. Na njegovo mesto stale su da se pomaljaju zvezde. Ugledala je jednu veoma sjajnu sasvim nisko na horizontu, koja je treperila jasnim i odmerenim ritmom; bilo je to neobično podrhtavanje svetlosti: blink-blink-blink-blink-blink...

Pol se pokrenu pokraj nje u zamračenoj prostoriji.

Džesika najednom posveti svu pažnju blistavoj zvezdi, shvativši da ona stoji odveć nisko, odnosno da mora da se nalazi negde na grebenima Zaštitnog zida.

Neko signalizira!

Pokušala je da razabere poruku, ali bila je to šifra sa kojom se nikada ranije nije srela.

Druga svetla počеше da se pale u ravnici ispod grebena: male žute mrlje raštrkane spram plavetne tame. A onda jedna svetlost sa njihove leve strane poče dase pojačava i da treperi u pravcu grebena - veoma brzo: treptaj, bljesak, treptaj!

Trenutak potom, već je nestala.

Istog časa zgasnula je i lažna zvezda na jednom od grebena.

Signali... bila je to više nego ubedljiva opomena.

Zašto se svetiljke koriste za signaliziranje preko bazena? upita se ona. Zašto nisu mogli da koriste komunikacionu mrežu?

Odgovor je bio očigledan: sve veze sada su se nalazile pod kontrolom Vojvode Letoa. Svetlosni signali jedino su mogli da znače razmenu poruka između neprijatelja - između Harkonenovih ljudi. Na vratima iza njih začulo se kucanje, a zatim i glas Havatovog čoveka: "Sve je u redu, ser... moja gospo. Vreme je da mladog gospodara odvedemo njegovom ocu."

11.

Kažu da je Vojvoda Leto zatvorio oči pred opasnostima Arakisa, da se nepažljivo strmoglavio u provaliju. Ne bi li možda ispravnije bilo reći da je predugo živeo u uslovima krajnje opasnosti, tako da je pogrešno procenio promenu njenog intenziteta. Ili se - ko zna? - hotimice žrtvovao da bi mu sin imao bolji život. Sve činjenice ukazuju da je Vojvoda bio čovek koga nije bilo lako obmanuti.

Iz 'Porodičnih hronika Muad'Diba' princeze Irulan

Vojvoda Leto stajao je oslonjen na parapet kontrolnog tornja za ateriranje izvan Arakena. Prvi noćni mesec, spljošten na polovinu i sličan kakvom srebrnom novčiću, nalazio se prilično visoko iznad južnog obzorja. Ispod njega, reckavo grebenje Zaštitnog Zida prosijavalo se poput suvog leda kroz izmaglicu prašine. Sa leve strane, svetlosti Arakena takođe su sjajile kroz koprenu - žute... bele... plave...

Razmišljao je o obaveštenjima sa njegovim potpisom koja su razaslata po svim nastanjenim mestima planete: "Naš uzvišeni car Padišah naložio mi je da preuzmem upravu nad ovom planetom i da okončam sve prepirke."

Ritualna formalnost teksta ispunila ga je osećanjem usamljenosti. Koga je još mogao da obmane ovaj budalasti legalizam? Slobodnjake svakako ne. Niti Male Kuće koje su kontrolisale unutrašnju trgovinu na Arakisu... i sve pripadale Harkonenu, gotovo do poslednjeg čoveka.

Pokušali su da mi sinu oduzmu život!

Teško je bilo obuzdati bes.

Primetio je farove nekog vozila koje se približavalo kosmodromu iz pravca Arakena. Ponadao se da to Pol dolazi u pratnji straže. Zakašnjenje je počelo da ga onespokojava, iako je znao da iza toga stoji oprez Havatovog oficira.

Pokušali su da mi sinu oduzmu život!

On zatrese glavom da bi odagnao ljutite misli i baci pogled unazad,

prema pisti gde je pet letelica iz njegove fregate stajalo uz ivicu kosmodroma poput monolitskih stražara.

Bolje zakašnjenje iz opreza nego...

Oficir je bio dobar, podseti se on. Čovek preporučan za unapređenje, potpuno odan.

Naš uzvišeni car Padišah...

Kada bi žitelji ovog dekadentnog garnizonskog grada samo mogli da vide Carevu privatnu poruku ovom "Otmenom Vojvodi", odnosno prezrive aluzije upućene na račun ovdašnjih muškaraca i žena sa velom preko lica: "...šta se drugo i može očekivati od varvara čiji je najmiliji san da žive izvan reda i bezbednosti fraufreluha?"

Vojvoda oseti tog trenutka da je njegov najmiliji san da ukine klasne razlike i da više nikada ne pomisli ponovo na tu pogubnu naredbu. Podigao je pogled iznad koprene prašine, prema zvezdama koje nisu treperile, pomislivši: Oko jedne od ovih tačaka svetlosti kruži Kaladan... ali ja više nikada neću videti svoj rodni svet. Žudnja za Kaladanom ispuni mu grudi iznenadnim bolom. Osetio je da ona nije potekla iz njegovog bića, već da se pružila ka njemu sa Kaladana. Nikako mu nije polazilo za rukom da nazove ovu suvu pustoš Arakisa svojim domom i podozrevao je da će tako zauvek ostati.

Moram da prikrijem osećanja, pomisli on. Dečaka radi. Ako ikada bude imao dom, onda će to biti ovde. Ja mogu da mislim o Arakisu kao o paklu u koji sam stigao pre smrti, ali za njega ovo mesto mora postati izvor nadahnuća. On u njemu mora naći nešto.

Talas samosažaljenja, koji je istog trenutka prezreo i odagnao od sebe, prostruja kroz njega i ko zna zbog čega na um mu padoše dva stiha iz jedne poeme koju je često slušao od Gurnija Haleka:

Pluća mi kušaju vazduh Vremena
koji huji kroz pesak što pada...

Pa, Gurnija će ovde čekati obilje peska što pada, pomisli Vojvoda. Prostranstvo koje se pružalo sa druge strane grebena, oivičenih mesečinom, bila je pustinja - gole stene, dine i uskovitlana prašina, nekartografisana suva pustoš, duž čijih su se ivica, a možda i po unutrašnjosti, nalazila raštrkana jezgra Slobodnjaka. Ako je išta moglo da zajemči budućnost lozi Atreida, onda su to bili Slobodnjaci.

Pod uslovom, naravno, da Harkonenima nije pošlo za rukom da i njih uvuku u svoje paklene planove.

Pokušali su da mi sinu oduzmu život!

Ljudi su već nahrupili sa uzletišta kada je on stigao do prostorije sa žutom kupolom. Nosili su svoje svemirske torbe prebačene preko ramena, dovikujući se i bučno se zabavljajući, poput studenata koji se vraćaju sa odmora."

"Hej! Osećaš li tlo pod nogama? To ti je gravitacija, momak!"

"Koliko li je jaka ovde? Osećam se prilično težak."

"Devet desetina normalne, tako bar piše u knjigama."

Tirade reči ispuniše veliku prostoriju.

"Jesi li dobro osmotrio onu rupu na putu ovamo? Gde li je sav onaj plen za koji su nam kazali da će nas čekati ovde?"

"Harkoneni su sve pokupili sa sobom!"

"Ja jedino žudim za toplim tušem i mekim krevetom!"

"Zar nisi čuo, budalo? Ovde nema tuševa. Zadnjicu ćeš da otireš peskom!"

"Hej! Pazi! Vojvoda!"

Vojvoda zakorači sa stepenica u ulaz i nađe se u iznenada zamukloj prostoriji.

Na čelu gomile krupnim koracima nastupao je Gurni Halek, sa vrećom preko ramena, držeći u ruci vrat devetostrunog baliseta. Imao je dugoprste šake sa velikim palčevima, pune finih kretnji, koje su izvlačile tananu muziku iz instrumenta.

Vojvoda osmotri Haleka, diveći se njegovoj ružnoj telesnosti i primetivši oči slične izlomljenom staklu, koje su zračile divljim razumevanjem. Bio je to čovek koji je živeo izvan faufreluha, ali se zato pokoravao svim njegovim propisima. Kako ga je ono Pol nazvao? Gurni Hrabri.

Halekova valovita plava kosa stajala je začušljana preko izvesnih oćelavelih delova njegove glave. Široka usta bila su mu razvučena u prijatan osmeh, a brazgotina od inkvajn biča, koja mu je stajala preko brade, pomicala se kao da je živa. Čitavo držanje odavalo mu je nehajnost, ali i skrivenu snagu. On priđe Vojvodi i pokloni se.

"Gurni", reče Leto.

"Moj gospodaru", uzvratila on, a onda pokaza balisetom prema ljudima u prostoriji. "Ovo su poslednji. Više bi mi se dopalo da sam došao u

prvoj turi, ali..."

"Preostalo je nešto Harkonena i za tebe", reče Vojvoda. "Hodi malo u stranu, Gurni, hteo bih da ti nešto kažem u četiri oka."

"Kako vi kažete, gospodaru."

Povukli su se u jednu uvučenu nišu, gde se nalazio automat na žetone za vodu, dok su ljudi nastavili da neumorno čavrljaju u velikoj prostoriji. Halek odloži torbu u ugao, ali zadraža baliset.

"Koliko ljudi možeš da daš Havatu?" upita Vojvoda.

"Je li Tufir u nevolji, ser?"

"Izgubio je samo dva agenta, ali nam je zato njegova prethodnica pružila izvrsne podatke o celom ustrojstvu Harkonena ovde. Ako brzo budemo delali, mogli bismo da steknemo značajnu meru bezbednosti, odnosno važan manevarski prostor. Potrebni su mu svi ljudi koje možeš da mu odvojiš - ljudi kojima neće biti strano baratanje nožem."

"Mogu da mu ustupim tri stotine mojih najboljih momaka", reče Halek. "Gde treba da ih pošaljem?"

"Na glavnu kapiju. Havat je ostavio tamo agenta koji treba da ih sačeka."

"Da li to odmah da uradim, ser?"

"Samo još trenutak. Postoji još jedan problem. Komandant kosmodroma zadržaće transporter ovde do zore pod nekim izgovorom. Esnafski transvemirac koji nas je dovezao ovamo verovatno je već nastavio svoj put, dok je zadatak transporta da stupi u kontakt sa jednim teretnim brodom i da mu isporuči tovar začina."

"Našeg začina, gospodaru?"

"Našeg začina. Ali transporter će prebaciti i nekoliko lovaca na začina iz starog režima. Oni imaju pravo da odu posle promene vlasnika feuda i Arbitar Promene im je to dozvolio. Ali to su dragoceni radnici, Gurni; ima ih oko osam stotina. Pre nego što transporter krene, moraš ubediti neke od tih ljudi da se priključe nama."

"U kojoj meri imam određene ruke prilikom ubeđivanja?"

"Želim da dobrovoljno sarađuju, Gurni. Ti ljudi raspolažu iskustvom i veštinom koji su nam potrebni. Činjenica da odlaze ukazuje da ne sačinjavaju deo Harkonenove mašine. Havat smatra da su u grupu ubačeni neki smutljivci, ali ti znaš njega: on vidi ubicu u svakoj

senci."

"Tufir je u svoje vreme pronašao neke vrlo konkretne senke, gospodaru."

"A ima i takvih koje nije pronašao. Ali ja ipak mislim da bi ubacivanje tajnih agenata u grupu koja se sprema na odlazak predstavljalo izraz domišljatosti koja je krajnje neprimerena Harkonenima."

"Nije isključeno, ser. Gde su ti ljudi?"

"Dole, na nižem nivou, u čekaonici. Predlažem ti da siđeš do njih i da im odsviraš dve ili tri pesmice kako bi ih malo omekšao, a zatim da pristupiš pritisku. Možeš da ponudiš visoke položaje onima koji to zavređuju. Obećaj im takođe za dvadeset posto veću platu nego što su je imali pod Harkonenima."

"Ne više od toga, ser? Ja znam kolike su kod Harkonena bile nadnice. Ljudima koji u džepu imaju razrešenje od dužnosti i koji jedva čekaju da krenu na put... pa, ser, sumnjam da će za njih dodatnih dvadeset posto predstavljati dovoljno jak razlog da promene mišljenje i ostanu."

Leto uzvratilo nestrpljivo: "Onda primeni tvoje diskreciono pravo za posebne slučajeve. A imaj na umu da riznica nije bunar bez dna. Nastoj da ih na svaki način kupiš sa dodatnih dvadeset procenata. Naročito su nam potrebni prevoznici začina, meteorolozi, ljudi za dine - svi koji poseduju iskustvo vezano za pesak."

"Razumem, ser", reče Gurni. "Svi će poći zbog nasilja: lica će im se izložiti istočnom vetru, prepustivši se robovanju pesku."

"Sasvim prikladan citat", reče Vojvoda. "Prepušti komandu nad tvojim ljudima nekom oficiru. Naloži mu da ih uputi u disciplinu vode, a zatim da ih odvede na spavanje u barake pokraj kosmodroma. Osoblje kosmodroma naći će im se pri ruci. I ne zaboravi ljude za Havata."

"Tri stotine najboljih, ser." On podiže svoju svemirsku torbu. "Gde da vam se javim kad izvršim sve dužnosti?"

"Zauzeo sam većnicu na vrhu zgrade. Tamo ćemo održati sastanak. Želim da po celoj planeti bude razaslan novo naređenje, kome će prethoditi naoružani vodovi."

Okrećući se, Halek se naglo zaustavi i uhvati Letoov pogled.

"Smatrate li da ćemo se suočiti sa takvim poteškoćama, ser? Mislio sam da se ovde nalazi Arbitar Promene?"

"Borba će biti otvorena i zakulisna", uzvratila Vojvoda. "Krv će se liti potocima pre no što budemo okončali celu stvar."

"A voda koju si pio iz reke pretvoriće se u krv na suvom tlu", navede citat Halek.

Vojvoda uzdahnu. "Vrati se brzo, Gurni."

"Vrlo dobro, gospodaru." Ožiljak od biča zatalasao mu se kad se osmehnuo. "Poput divljeg magarca u pustinji prionuću na svoj posao." On se okrenu, krupnim koracima ode do središta prostorije, zadrža se tu neko vreme izdajući naređenja, a zatim krenu napolje na čelu ljudi.

Leto zavrte glavom posmatrajući ga kako se udaljuje, okrenut leđima. Halek je predstavljao neprekidno iznenađenje - glava puna pesama, citata i kitnjastih fraza... i srce ubice, kada su u pitanju Harkoneni.

Leto krenu dijagonalno prema liftu, idući sporim korakom i uzvraćajući na pozdrave odmahivanjem rukom. Sreo je jednog oficira za propagandu i zaustavio ga da bi mu dao poruku koju je trebalo razglasiti svim ljudima, već prema tome u kom su statusu bili: oni koji su doveli sa sobom žene sigurno jedva čekaju da saznaju da su one dobro, kao i to gde mogu da ih nađu. Drugi će verovatno s radošću dočekati obaveštenje da domorodačka populacija broji više žena nego muškaraca.

Vojvoda potapša čoveka iz propagande po ramenu, što je predstavljalo signal da ova poruka ima apsolutni prioritet i da je treba smesta razglasiti, a zatim nastavi svojim putem. Otpozdravljao je ljudima klimanjem glave, osmehivanjem i izmenjivanjem učtivosti sa potčinjenima.

Onaj ko izdaje naređenja mora uvek da odiše poverenjem, pomisli on. To poverenje predstavlja pravo breme kada se čovek nađe u kritičnoj situaciji, ali niko ga nikada kao takvo ne sme primetiti.

Oteo mu se uzdah olakšanja kada je najzad ušao u lift i kada se našao samo pred bezličnim vratima i zidovima kabine.

Pokušali su da mi sinu oduzmu život!

12.

Iznad izlaza na arakenski kosmodrom, grubo isklesan kao nekom neprimerenom alatkom, stoji natpis koji će Muad'Dib bezbroj puta ponoviti. Video ga je te prve noći na Arakisu, kada je bio doveden do Vojvodinog zapovedničkog mesta da bi učestvovao u prvom većanju očevog generalštaba. Reči natpisa predstavljaju molbu onima koji napuštaju Arakis, ali su mračno opsenile oči dečaka koji tek što je za dlaku izmakao smrti. Natpis glasi: "Oh, vi koji znate koliko patimo ovde, ne zaboravite nas u vašim molitvama."

Iz 'Uputnika o Muad'Dibu' princeze Irulan

"Čitava teorija vojevanja predstavlja proračunat rizik", reče Vojvoda, "ali kada taj rizik uključi i vašu porodicu, onda element proračuna biva zapretan... drugim stvarima."

Znao je da nije uspeo da obuzda srdžbu onako kako je trebalo; okrenuo se, otišao odsečnim koracima duž dugačkog stola, a zatim se vratio.

Vojvoda i Pol bili su sami u sali za konferencije kosmodroma. Bila je to veoma akustična prostorija, opremljena jedino dugačkim stolom, staromodnim tronožnim stolicama oko njega i kartografskim ekranom sa projektorom na jednom kraju. Ispričao je ocu o iskustvu koje je doživeo sa lovcem-tragačem i izvestio ga o tome da mu neki izdajnik radi o glavi.

Vojvoda se zaustavi naspram Pola i osloni se rukama o sto: "Havat mi je kazao da je kuća bezbedna!"

Oklevajući kratko, Pol uzvрати: "I ja sam bio ljut - u početku. Takođe sam okrivljavao Havata. Ali opasnost je došla izvan kuće. Pretnja je bila jednostavna, mudra i neposredna. Sva je prilika da bi se ostvarila da mi ti i mnogi drugi, uključujući tu i Havata, niste pružili prvorazrednu obuku."

"Braniš li ga to ti?" upita Vojvoda.

"Da."

"On polako stari. U tome je stvar. Trebalo bi..."

"On je mudar i ima mnogo iskustva", reče Pol. "Koliko se Havatovih pogreški možeš setiti?"

"Ja treba da budem taj koji ga brani", reče Vojvoda, "a ne ti."

Pol se osmehnu.

Leto sede za čelo stola i položi ruku na sina. "Izgleda da si... sazreo odskora, sine." On podiže ruku. "Milo mi je zbog toga." Vojvoda uzvratilac sinovljev smešak. "Havat će samoga sebe kazniti. On će se sam više ljutiti na sebe, nego što bismo nas obojica zajedno mogli."

Pol baci pogled prema zatamnjenim prozorima iza kartografskog ekrana i ostade da zuri u pomrčinu. Svetiljke u prostoriji odražavale su se o ogradu balkona. Primetio je kretanju napolju i prepoznao obličje stražara u atreidskoj uniformi. Pol skrenu pogled na beli zid iza oca, a zatim ga spusti do blistave površine stola, primetivši kako mu se šake stišću u pesnice.

Vrata naspram Vojvode počеше da se otvaraju i na njima se pojavi Tufir Havat; izgledao je stariji i oronuliji nego ikada ranije. Krenuo je duž stola i stao u stavu mirno pred Letoom.

"Gospodaru", reče on, obraćajući se jednoj tački iznad Letoove glave. "Upravo sam čuo kako sam vas izneverio. U takvoj situaciji ne preostaje mi ništa drugo nego da podnesem ost..."

"Oh, sedi ovde i prestani da izigravaš budalu", reče Vojvoda, pokazavši rukom na stolicu preko puta Pola. "Ako si počinio grešku, to je bilo stoga što si precenio Harkonene. Njihovi prosti umovi kadri su samo za proste podvale. A mi nismo računali na proste podvale. Sin mi se upro iz petnih žila da dokaže da je preživeo napad uglavnom zahvaljujući tvojoj obuci. Sve to nije bila tvoja greška!" On potapša naslon prazne stolice. "Sedi ovde kad kažem!"

Havat se spusti na stolicu. "Ali..."

"Ni reč više o tome", naredi Vojvoda. "Incident je gotov. Čekaju nas znatno preči poslovi. Gde su ostali?"

"Zamolio sam ih da sačekaju napolju dok ja..."

"Pozovi ih unutra."

Havat pogleda Vojvodu u oči. "Ser, ja..."

"Znam ko su mi pravi prijatelji, Tufire", reče Vojvoda. "Pozovi ljude unutra."

Havat proguta pljuvačku. "Odmah, gospodaru." On se okrenu u stolici i viknu prema otvorenim vratima: "Gurni, uvedi ih."

U prostoriju poče da ulazi kolona ljudi predvođena Halekom; štabni oficiri izgledali su namrgođeno i ozbiljno, dok su mlađi pomoćnici i specijalisti, koji su stupali iza njih, imali znatiželjne izgleda lica. Kratkotrajni zvuci komešanja razlegoše se salom dok su ljudi sedali za sto. Blag miris rahag stimulantata ispuni prostoriju.

"Spremljena je kafa za sve koji to žele", reče Vojvoda.

On pogleda preko svojih ljudi, pomislivši: Dobri su to saradnici. Čovek obično dobije znatno lošije ljudstvo za ovakve ratove. Sačekao je da iz jedne susedne sobe bude donesena i poslužena kafa, primetivši pri tom umor na nekim licima.

Onda, on navuče masku tihe efikasnosti, ustade i odsečnim udarcem po stolu zatraži pažnju prisutnih.

"Dakle, gospodo", reče on, "izgleda da je naša civilizacija toliko duboko ogrezla u naviku da preduzima invaziju da je postalo nemoguće izvršiti i najprostije naređenje Carstva bez posezanja u oveštale metode."

Suvi kikut razleže se oko stola i Pol shvati da mu je otac kazao pravu stvar i na pravi način da poboljša sveopšte raspoloženje. Čak je i prizvuk umora u njegovom glasu bio na mestu.

"Smatram da će najbolje biti da čujemo ima li Tufir šta da doda svom izveštaju o Slobodnjacima", nastavi Vojvoda. "Tufire?"

Havat podiže pogled. "Valja podrobnije razmotriti neka ekonomska pitanja posle mog opšteg izveštaja, ser, ali sada mogu da kažem da mi se sve više čini da su Slobodnjaci upravo oni saveznici koji su nam potrebni. Oni čekaju sada da vide da li nam mogu verovati, ali po svemu sudeći igraju otvorenih karata. Poslali su nam poklon - pustinjsko odelo njihove proizvodnje... karte izvesnih pustinjskih oblasti koje okružuju uporišta što su ih Harkoneni ostavili za sobom..." On baci pogled niz sto. "Izveštaji njihove obaveštajne službe pokazali su se potpuno pouzdani i prilično su nam bili od pomoći u poslovima sa Arbitrom Promene. Takođe su nam poslali neke prigodne stvarčice - nakit za gospu Džesiku, začim, napitke, slatkiše, lekove. Moji ljudi upravo ispituju pošiljku. Izgleda da nije posredi nikakva podvala."

"Dopadaju ti se ovdašnji ljudi, Tufire?" upita jedan od prisutnih za stolom.

Havat se okrenu prema čoveku koji mu je postavio pitanje. "Dankan

Ajdaho kaže da im se treba diviti."

Pol uputi pogled prema ocu, a zatim ga vrati na Havata i upita ga: "Imaš li neku informaciju o tome koliko ukupno ima Slobodnjaka?"

Havat pogleda Pola. "Na osnovu proizvodnje hrane i nekih drugih pokazatelja Ajdaho procenjuje da u pećinskom kompleksu koji je on posetio živi desetak hiljada duša. Njihov vođa kaže da upravlja siećom od dve hiljade ognjišta. Imamo razloga da verujemo da postoji poprilično mnoštvo ovih siećkih zajednica. Kako izgleda, sve su one potčinjene izvesnom vladaru po imenu Liet."

"To je nešto novo", reče Leto.

"Možda je posredi moja greška, ser. Postoje stvari koje ukazuju da bi taj Liet mogao da bude i neko lokalno božanstvo."

Jedan čovek za stolom pročisti grlo i upita: "Je li tačno da imaju veze sa krijumčarima?"

"Jedan karavan krijumčara krenuo je iz sieća dok je Ajdaho bio u njemu, natovaren obilatim količinama začina. Koristili su tovarne životinje i prema vlastitom priznanju polazili su na put dug osamnaest dana."

"Izgleda", reče Vojvoda, "da su krijumčari udvostručili svoje operacije tokom ovog nemirnog razdoblja. O tome valja podrobno razmisliti. Ne treba da nas mnogo brinu neovlašćene fregate koje sleću i poleću s naše planete... jer tako je oduvek bilo. Ali sasvim ih izgubiti iz vida i kontrole - to već nije dobro."

"Imate li plan, ser?" upita Havat.

Vojvoda pogleda Haleka. "Gurni, želim da predvodiš delegaciju, poslanstvo, ako hoćeš, čiji će zadatak biti da uspostavi kontakt sa tim romantičnim poslovnim ljudima. Reci im da neću obraćati pažnju na njihove operacije sve dok mi budu plaćali desetinu. Havat procenjuje da su ih ucene i dodatni ljudi za borbu, koji su im ranije bili potrebni prilikom operacija, stajali četvorostruko skuplje."

"Šta ako car to dočuje?" upita Halek. "On je veoma ljubomoran na svoje CHOAM profite, gospodaru."

Leto se osmehnu. "Sakupljaćemo danak otvoreno u ime Šadama IV, a zatim ga legalno odbiti od poreza koji plaćamo za vojne potrebe. Neka Harkoneni samo pokušaju da nas osujete! Osim toga, na ovaj ćemo način upropastiti neke lokalne korumpirane tipove, koji su se obogatili pod Harkonenima. Nema više mita i ucena."

Osmeh iskrivi Halekovo lice. "Ah, gospodaru, baš divan niski udarac. Dao bih sve da vidim Baronovo lice kada sazna za ovo."

Vojvoda se okrenu prema Havatu. "Tifure, jesi li nabavio one računovodstvene knjige za koje si kazao da možeš da ih kupiš?"

"Jesam, gospodaru. Upravo ih detaljno proučavamo. Ja sam ih, međutim, već prelistao i mislim da mogu da dam prvu procenu."

"Da je čujemo."

"Harkoneni odavde sabiraju deset milijardi solarisa svakih tri stotine trideset standardnih dana."

Uzbuđeno došaptavanje razleže se oko stola. Čak se i mlađi oficiri, koji su već ispoljavali znake dosađivanja, uspraviše u stolicama i izmenjaše zabezegnute poglede.

Halek promrmlja: "Jer napajaće se iz obilja mora i blaga skrivenog u pesku."

"Shvatate, gospodo", reče Leto. "Ima li ovde još nekog ko je toliko naivan da poveruje da će se Harkoneni mirno spakovati i otići odavde samo zbog toga što je to Car naredio."

Usledilo je sveopšte klimanje glava i mrmljanje koje je izražavalo saglasnost.

"Ne preostaje nam ništa drugo nego da se mačem i ognjem izborimo za svoje pravo", reče Leto, a zatim se okrenu prema Havatu. "Ovo je dobra prilika da podneseš izveštaj o opremi. Koliko su nam ostavili pešćanih guseničara, žetelica, začinskih fabrika i pomoćnog pribora?"

"Kompletnu opremu, kako je navedeno u carskom inventaru koji je sačinio Arbitar Promene, gospodaru", reče Havat. Pokazao je rukom prema jednom oficiru da mu doda fasciklu, a zatim ju je otvorio na stolu pred sobom. "Izostavili su da napomenu kako je više od pola guseničara izvan stroja, da samo za trećinu imamo letачke transportere pomoću kojih se obavlja prevoz do i od nalazišta začina - da sve što su nam Harkoneni ostavili samo što se nije raspalo. Možemo se smatrati srećnim ako uspemo da polovinu opreme osposobimo za upotrebu, a još srećniji ako četvrtina bude mogla da se koristi kroz šest meseci."

"Uglavnom onako kako smo i očekivali", reče Leto. "Kakva je konačna procena glavne opreme?"

Havat baci pogled prema otvorenoj fascikli. "Oko devet stotina

trideset žetelica-fabrika može da bude upućeno na posao za nekoliko dana. Oko šest hiljada dve stotine pedeset ornitoptera za nadziranje, izviđanje i meteorološka osmatranja... što se letaćkih transporeta tiče, ima ih manje od hiljadu."

Halek reče: "Da li bi nas jeftinije stajalo ako bismo ponovo započeli pregovore sa Esnafom u vezi sa jednom orbitirajućom fregatom koja bi služila kao meteorološki satelit?"

Vojvoda pogleda Havata. "Ničeg novog tu, a, Tufire?"

"Za sada moramo pronaći neko drugo rešenje", uzvratu Havat. "Agent Esnafa uopšte se nije upuštao u pregovaranje sa nama. Naprosto mi je stavio do znanja - kao Mentat Mentatu - da je cena izvan našeg domašaja i da će tako ostati, bez obzira na to koju sumu budemo ponudili. Naš zadatak je da otkrijemo uzrok ovakvog stava pre no što im se ponovo obratimo."

Jedan od Halekovih oficira za stolom promeškolji se na stolici i reče: "Ali to je nepravedno!"

"Pravda?" Vojvoda pogleda čoveka. "Ko traži pravdu? Mi sami sprovodimo vlastitu pravdu. Zavodimo je ovde na Arakisu - gde ćemo ili pobediti ili umreti. Da li vam je možda žao što ste na našoj strani, ser?"

Čovek se zabulji u Vojvodu, a onda reče: "Nije, ser. Ko bi mogao odbiti da uzme udela u najvećem planetnom izvoru dobiti u celom svemiru... ne, ja sam i dušom i telom sa vama. Oprostite što mi se ono omaklo, ali..." on slegnu ramenima, "...povremeno svi podlegnemo dejstvu ogorčenosti."

"Ogorčenost razumem", reče Vojvoda. "Ali nemojmo vapiti za pravdom sve dok imamo ruke i slobodu da ih upotrebimo. Muči li još nekog od vas ogorčenost? Ako je tako, dajte joj slobodno maha. Ovo je prijateljsko veće gde svako može da iznese svoje mišljenje."

Halek se promeškolji, pa reče: "Ono što nas je sve ogorčilo, ser, jeste činjenica da među nama nema nijednog dobrovoljca iz neke druge Velike Kuće. Oni vam se obraćaju sa 'Leto Pravedni' i obećavaju vam večno prijateljstvo, ali samo dotle dok ih to ništa ne košta."

"Oni još ne znaju ko će da odnese prevagu u ovoj promeni", reče Vojvoda. "Mnoge Kuće mogu da zahvale činjenici što se nisu upuštale ni u kakve opasne pustolovine za svoju dobrobit. Ne

možemo ih kriviti zbog toga. Jedino nam preostaje da ih preziremo." On pogleda Havata. "Bilo je reći o opremi. Da li bi bio dobar da nam prikažeš nekoliko primeraka kako bi se ljudi upoznali sa novim mašinama?"

Havat klimnu glavom i dade rukom znak jednom oficiru koji je stajao uz projektor.

Solido trodimenzionalna projekcija pojavi se na površini stola, na razdaljini od jedne trećine od Vojvode. Neki ljudi sa suprotnog kraja ustadoše da bi bolje videli.

Pol se naže napred i zagleda preme mašini.

U poređenju sa sićušnim projekcijama ljudskih prilika koje su stajale oko nje izgledalo je da je naprava dugačka stotinu dvadeset metara, a široka oko četrdeset. Bilo je to u osnovi jedno dugačko, insektoliko telo, koje se kretalo na dve zasebne, široke gusenice.

"Ovo je žetelica-fabrika", objasni Havat. "Izabrali smo za projektovanje jednu koja je u dobrom stanju. Posredi je guseničar koji je stigao ovamo verovatno sa prvom ekipom carskih ekologa; još je u radnom stanju... premda ne umem da objasnim kako... ili zašto."

"Ako je to onaj koga nazivaju 'Stara Marija', onda mu je mesto u muzeju", reče jedan oficir. "Mislim da su je Harkoneni držali isključivo kao sredstvo za kažnjavanje... kao pretnju kojom su zastrašivali svoje radnike. 'Budi dobar ili ćemo te prebaciti na Staru Mariju.'"

Za stolom se oglasi kikut.

Pol nije dopustio da i na njega deluje ova šala, već je svu pažnju usredsredio na projekciju i na pitanja koja su stala da mu se roje u glavi. On uperi prst prema slici na stolu i reče: "Tufire, postoje li toliko veliki peščani crvi koji bi bili kadri da progutaju čak i ovu mašinu?"

Oko stola namah zavlada muk. Vojvoda promrmlja neku kletvu sebi u bradu, ali onda pomisli: Ne - moraju se suočiti sa ovdašnjom stvarnošću.

"Ima takvih crva u dubokoj pustinji koji bi čitavu ovu fabriku mogli da smažu u jednom zalogaju", reče Havat. "Ovde, bliže Zaštitnom Zidu, gde se nalazi većina rudnika začina, postoji mnoštvo crva sposobnih da onesposobe ovu fabriku, a zatim da je natenane prožderu."

"Zašto ne preduzmemo zaštitu?" upita Pol.

"Prema Ajdahovom izveštaju", uzvratila Havat, "štitnici su opasni u pustinji. Štitnici za ljude prizvali bi svakog crva na više stotina metara

unaokolo. Kako izgleda, oni u njima izazivaju ubilačku mahnitost. To nam jemči data reč Slobodnjaka i nema razloga da sumnjamo u nju. Ajdaho nije video nikakvog znaka štitničke opreme u sieču."

"Baš nikakvog?" upita Pol.

"Bilo bi prilično teško prikriti takve stvarčice među više hiljada ljudi", reče Havat. "Ajdaho je imao pristup u sve delove sieča. Nije video nikakav štitnik, niti bilo kakav nagoveštaj njegove upotrebe."

"To je neobično", primeti Vojvoda.

"Harkoneni su jamačno obilato koristili štitnike ovde", reče Havat. "Imaju servisna postrojenja u svakom garnizonskom selu, a u knjigama su navedeni mnogi veliki troškovi na račun novih štitnika i rezervnih delova."

"Imaju li, možda, Slobodnjaci neki način da neutrališu štitnike?" upita Pol.

"Malo je verovatno", reče Havat. "Razume se, tako nešto je teorijski moguće - smatra se da bi u tu svrhu valjano poslužio aparat za statički protivnaboj, ukoliko bi bio veliki kao kakva pokrajina, ali još nikome nije pošlo za rukom da sličnu napravu ostvari u praksi."

"Čuli smo o tome i ranije", reče Havat. "Krijumčari održavaju prisne veze sa Slobodnjacima i sigurno bi nabavili takvu napravu da je postojala. A oni se uopšte ne bi snebivali da je iznesu sa ove planete i puste na slobodno kosmičko tržište."

"Ne dopada mi se nedostatak odgovora na pitanje ovakvog značaja", reče Leto. "Tufire, želim da daš apsolutni primat rešenju ovog problema."

"Već radimo na tome, gospodararu." On pročisti grlo. "Ah, Ajdaho je nešto rekao: kazao je da ne može biti nikakve zablude u pogledu stava Slobodnjaka prema štitnicima. Kazao je da ih oni veoma uveseljavaju."

Vojvoda nabra obrve i reče: "Predmet o kome razgovaramo jeste oprema za kopanje začina."

Havat uputi znak rukom oficiru pokraj projektora.

Solido-sliku žetelice-fabrike zamenila je projekcija neke krilate naprave, uz koju su prilike ljudi izgledale patuljasto. "Ovo je letač", reče Havat. "Posredi je, zapravo, veliki topter, čija je jedina funkcija da prebaci fabriku do bogatih nalaza začina u pesku, odnosno da je izbavi iz neprilike kada se pojavi neki peščani crv. Oni se uvek

pojave. Žetva začina predstavlja proces stalnog uzmicanja i vraćanja, pri čemu se nastoji da se sakupi što više."

"Sasvim u skladu sa moralom Harkonena", reče Vojvoda.

Preglasan smeh naglo se razlegao prostorijom.

U projekcionoj žiži letača je zameno ornitopter.

"Ovi topteri su prilično konvencionalni", reče Havat. "Jedina preudešenja izvršena su da bi im se povećao doimet, a preduzeta je posebna briga da se neki bitni otvori obezbede protiv peska i prašine. Štitnikom je opskrbljen tek svaki trideseti: generatori štitnika uklonjeni su verovatno stoga da bi se uštedom na težini dobilo na doimetu."

"Ne dopada mi se to potcenjivanje štitnika", promrmlja Vojvoda, pomislivši pri tom: Je li to Harkonenova tajna? Znači li to da uopšte nećemo biti u mogućnosti da umaknemo na zaštićenim fregatama ako nam sreća okrene leđa? On odsečno odmahnu glavom, odagnavajući od sebe takve misli, a zatim reče: "Pozabavimo se malo poslovnom stranom. Kakav profit možemo da očekujemo?"

Havat okrenu dve strane u beležnici. "Posle procene obima opravki i stanja upotrebljivih uređaja, izračunali smo predračunski iznos operativnih troškova. Suma je, razume se, nešto veća od stvarne, budući da nam to obezbeđuje sigurnosnu marginu." On zaklopi oči u mentatskom polutransu, a zatim reče: "Pod Harkonenima, održavanje i plate iznosili su do četrnaest procenata. Imaćemo sreće ako nas to isto u početku bude stajalo trideset procenata. Uzmu li se u obzir nove investicije i faktori rasta, uključujući tu i procenat za CHOAM, odnosno vojne troškove, margina našeg profita biće smanjena svega na šest odsto sve dok ne budemo uspeli da zamenimo istrošenu opremu. Tek ćemo tada biti kadri da profit vratimo u normalne granice između dvanaest i petnaest odsto." On otvori oči. "Osim ako moj gospodar ne želi da primeni Harkonenove metode."

"Nastojaćemo da situaciju na planeti postavimo na čvrste i trajne temelje", reče Vojvoda. "Moraćemo da velikom postotku stanovništva obezbedimo srećan život - a naročito Slobodnjacima."

"Da, naročito Slobodnjacima", složi se Havat.

"Naš položaj na Kaladanu", reče Vojvoda, "zavisio je od premoći na moru i u vazduhu. Ovde ćemo morati da se preusmerimo na nešto

što sam nazvao pustinjska premoć. Možda je u nju uključena i premoć u vazduhu, ali nije obavezno. Skrećem vam pažnju na nedostatak štitnika za toptere." On odmahnu glavom. "Harkoneni su se oslanjali na neprekidnu rotaciju osoblja koje potiče sa drugih planeta na ključnim mestima u njihovom sistemu. Mi to ne smemo. Svaka nova grupa sadržala bi određenu kvotu provokatora."

"U tom slučaju se moramo zadovoljiti znatno manjim profitom i ograničenijom žetvom", reče Havat. "Naša proizvodnja u prve dve sezone biće za po trećinu manja od proseka Harkonena."

"Upravo tako", reče Vojvoda. "Baš kao što smo i očekivali. Moraćemo da ubrzamo stvari sa Slobodnjacima. Voleo bih da raspolažemo sa pet bataljona Slobodnjaka pre nego što dođe do prvog sravnjivanja računa sa CHOAM-om."

"To nije baš mnogo vremena, ser", reče Havat.

"Znam, ali iz ove se kože ne može. Doći će ovde sa Sardaukarima prurušenim u harkonenske livreje čim im se ukaže prilika za to. Šta misliš, koliko njih će da nas napadne, Tufire?"

"Ukupno četiri ili pet bataljona, ser. Ne više - s obzirom na visoke cene koje Esnaf traži za prevoz trupa."

"Pet bataljona Slobodnjaka plus naše snage trebalo bi da budu dovoljni. Ukoliko se dočepamo nekoliko živih Sardaukara i sa njima prodefilujemo pred Većem Landsrada, stvari će se iz osnove promeniti... sa profitom ili bez njega."

"Daćemo sve od sebe, ser."

Pol pogleda oca, a zatim Havata, iznenada svestan Mentatovih godina, svestan činjenice da je starac služio tri pokolenja Atreida. Ostario je. To se ispoljavalo u reumatičnom sjaju smeđih očiju, u obrazima koje su egzotični meteorološki uslovi ispucali i opalili, u povijenoj krivini ramena, kao i u tankim usnama optočenim bobičastom bojom safo soka.

Toliko stvari zavisi od jednog starca, pomisli Pol.

"Trenutno se nalazimo u ratu ubica", reče Vojvoda, "ali on još nije uzeo punog maha. Tufire, dokle smo stigli u okršaju sa Harkonenima?"

"Eliminirali smo dve stotine pedeset njihovih ključnih ljudi, gospodaru. Preostalo je još najviše tri ćelije Harkonena - ukupno možda stotinjak ljudi."

"Ti ljudi Harkonena koje ste smakli...", reče Vojvoda, "da li su pripadali imućnim klasama?"

"Većina, gospodaru. Uglavnom su bili iz klase preduzetnika."

"Želim da falsifikuješ potpise svih njih na zakletvama na vernost", reče Vojvoda. "Kopije dostavi arhivi Arbitra Promene. Javno ćemo ih optužiti da su se lažno zakleli. Sve će biti legalno. Konfiskovaćemo im imovinu, uzeti sve, rasturiti porodice, sasvim ih ogoliti. Obavezno ćemo se pobrinuti da Kruna dobije svojih deset odsto. Sve mora da bude u duhu zakona."

Tufir se osmehnu, otkrivši crveno obojene zube ispod jedrih usana. "Potez dostojan vaše oštroumnosti, gospodaru. Stidim se što se prvi nisam toga dosetio."

Halek nabra obrve sa druge strane stola, iznenađen podjednako mrkim izgledom Polovog lica.

To je greška, pomisli Pol. Time će protivnici biti nagnani da se samo još žešće bore. Predajom ništa neće dobiti.

Znao je da je to u skladu sa pravilima koja vladaju u kanliju, ali takav potez mogao je da ih uništi čak i ako im donese pobeđu.

"Bio sam stranac u stranoj zemlji", navede citat Halek.

Pol ga pogleda, prepoznavši navod iz O.K. Biblije i upitavši se: Da li to i Gurni želi da se intrige okončaju?

Vojvoda baci pogled kroz prozore u tamu, a zatim ga vrati na Haleka.

"Gurni, koliko si peščanih radnika ubedio da ostanu sa nama?"

"Ukupno dve stotine osamdeset šest, ser. Mislim da bi trebalo da ih prihvatimo i da se još smatramo srećnima. Svi spadaju u najkorisniju kategoriju."

"Samo toliko?" Vojvoda skupi usne, a zatim reče: "Dobro, saopšti im..."

Buka na vratima ga prekide. Dankan Ajdaho prođe kroz postavljenu stražu, pohita duž stola, priđe Vojvodi i naže mu se do uha.

Vojvoda mu dade znak da se uspravi i reče: "Govori glasno, Dankane. Zar ne vidiš da je ovo poverljivo osoblje?"

Pol osmotri Ajdaha, uočivši njegove mačje kretnje i brzinu refleksa; ove osobine činile su ga krajnje neprijatnim protivnikom, čak i kada je bio u svojstvu učitelja u baratanju oružjem. Ajdahovo tamno, okruglo lice okrenu se prema Polu; njegove oči, koje su ličile na dva blistava dragulja što se sjaje iz nedara pećine, kao da ga uopšte nisu

prepoznale, ali je Pol ipak opazio obrazinu vedrine preko grimase uzbuđenja.

Ajdaho uputi pogled duž stola, a onda reče: "Sukobili smo se sa Harkonenovim najamnicima prerušenim u Slobodnjake. Sami Slobodnjaci uputili su nam glasnika da nas upozore na obmanu. Tokom napada, međutim, ustanovili smo da su Harkoneni postavili zasedu glasniku Slobodnjaka - i da su ga teško ranili. Umro je dok smo ga prebacivali ovamo da se naši lekari pobrinu o njemu. Videvši u kakvom je stanju, zaustavio sam se da preduzmem nešto i upravo u tom času iznenadio sam ga u pokušaju da nešto odbaci od sebe poslednjim atomima snage." Ajdaho uputi pogled prema Letou. "Nož, gospodaru, nož kakav još nikada niste videli."

"Kris-nož?" upita neko.

"Nema sumnje", uzvratu Ajdaho. "Mlečnobeo i obasjan nekom svojom unutrašnjom svetlošću." On zavuču ruku u tuniku i izvuče odatle korice iz kojih je virio balčak, crn i izbrazdan.

"Ne vadi oštricu iz korica!"

Glas se začuo iz otvorenih vrata na suprotnom kraju prostorije, vibrirajući i prodoran, nagnavši sve prisutne da ustanu i da pogledaju u tom pravcu.

U vratima je stajala visoka prilika u plaštu, a ulaz su joj spručavali ukršteni mačevi stražara. Jarkobronzani plašt obavijao je čoveka od glave do pete, sa izuzetkom jednog otvora u tamnom velu kapuljače, gde su se videle potpuno plave oči - sasvim lišene beonjača.

"Dozvolite mu da uđe", prošaputa Ajdaho.

"Pustite čoveka", reče Vojvoda.

Stražari su oklevali nekoliko trenutaka, a zatim spustiše mačeve. Čovek uđe u prostoriju i zaustavi se naspram Vojvode.

"Ovo je Stilgar, poglavar sieča koga sam posetio, vođa onih koji su nas upozorili na prerušene najamnike", objasni Ajdaho.

"Dobro došli, ser", reče Leto. "Zašto ne bi trebalo da vadimo nož iz korica?"

Stilgar uputi pogled prema Ajdahou, a zatim reče: "Ti si imao prilike da se upoznaš sa našim običajima časti i čistote. Tebi bih dopustio da vidiš nož čoveka prema kome si se pokazao kao prijatelj." Pogled mu pređe preko ostalih ljudi u prostoriji. "Ali ove druge ne znam. Zar bi dopustio da oskrnave jedno časno oružje?"

"Ja sam Vojvoda Leto", reče Vojvoda. "Da li bi mi dopustio da vidim nož?"

"Dopustiću ti da zaslužiš pravo da ga izvučeš iz korica", uzvratil Stilgar, a kad se oko stola podiglo protestno mrmljanje, on podiže tanku ruku prošaranu tamnim žilama. "Podsećam vas da je ovaj nož pripadao nekome ko vam je bio prijatelj."

U tišini punoj iščekivanja koja je usledila, Pol stade da proučava čoveka, osetivši oreol moći koji je zračio iz njega. Bio je to vođa - vođa Slobodnjaka.

Jedan čovek blizu sredine stola naspram Pola promrmlja: "Ko je on da nam soli pamet kakva prava imamo na Arakisu?"

"Kažu da Vojvoda Leto Atreid vlada uz pristanak svojih podanika", reče Slobodnjak. "Moram vam reći kako u tom pogledu stvar stoji sa nama: određena odgovornost pada na onoga ko je video kris-nož." On uputi tmuran pogled prema Ajdahu. "Takvi su naši. Oni ne smeju da napuste Arakis bez našeg pristanka."

Halek i nekolicina drugih počеше da ustaju sa ljutitim izrazima lica. Halek reče: "Vojvoda Leto je taj ko određuje da li..."

"Trenutak samo", reče Leto i blagost njegovog glasa zaustavi ostale. Ovoga ne smemo da ispustimo iz ruku, pomisli on, a zatim se obrati Slobodnjaku: "Ser, ja poštujem i uvažavam lično dostojanstvo svakog čoveka koji poštuje moje dostojanstvo. Odista sam vaš dužnik. A ja uvek plaćam svoje dugove. Ako vaš običaj nalaže da ovaj nož ostane u koricama, onda i ja to naređujem. A ukoliko postoji bilo koji način na koji bismo mogli da ukažemo počast čoveku koji je umro nas radi, sve što treba da uradite to je da nam skrenete pažnju na njega."

Slobodnjak pogleda Vojvodu, a zatim lagano skide veo, otkrivši iza njega tanak nos i pune usne okružene sjajnom bradom i brkovima. Zatim se naže nad plohu stola i namerno pljunu na poliranu površinu.

Ljudi oko stola skočiše na noge, ali ih zadrža Ajdahov glas koji gromko odjeknu u prostoriji: "Stojte!"

U iznenadnoj i naelektrisanj tišini Ajdaho reče: "Zahvaljujemo ti, Stilgare, na daru tvoje telesne vlage. Prihvatamo je u duhu u kome nam je data." Ajdaho takođe pljunu na sto ispred Vojvode.

Zatim se naže do Vojvode i reče mu prigušenim glasom: "Ne

zaboravite koliko je voda ovde dragocena, ser. Ovo je bio izraz poštovanja."

Leto se zavali dublje u stolicu i uhvati Polov pogled: spokojan smešak u rubovima sinovljevih očiju; istovremeno, osetio je popuštanje napetosti za stolom kako su ljudi počeli polako da uviđaju u čemu je, zapravo, stvar.

Slobodnjak pogleda Ajdaha i reče: "Dobro si se pokazao u mom sieču, Dankane Ajdaho. Da li si se možda zavetovao na vernost svom Vojvodi?"

"Traži da se stavim u njegovu službu, ser", reče Ajdaho.

"Da li bi prihvatio dvostruku zakletvu na vernost?" upita Leto.

"Želite li da mu pristupim, ser?"

"Želim da sam doneseš odluku o tome", reče Leto, ne mogavši da prikrije hitnju u glasu.

Ajdaho stade da promatra Slobodnjaka. "Da li bi me primio pod tim uslovima, Stilgare? Biće trenutaka kada ću morati da se vratim kako bih služio mog Vojvodu."

"Dobro si se borio i učinio sve što si mogao za našeg prijatelja", reče Stilgar, a zatim podiže pogled prema Letou. "Učinimo ovako: neka čovek po imenu Ajdaho zadrži kris-nož, koji mu se trenutno nalazi u ruci, kao znak vernosti nama; on, razume se, mora biti očišćen i podvrgnut obredima, ali to nije problem. Postaće Slobodnjak i vojnik Atreida. Već ima prethodnika u ovom pogledu: Liet služi dva gospodara."

"Dankane?" upita Leto.

"Razumem, ser", reče Ajdaho.

"Onda smo se složili", zaključio Leto.

"Tvoja voda je naša, Dankane Ajdaho", reče Stilgar. "Telo našeg prijatelja ostaje sa tvojim Vojvodom. Njegova voda je voda Atreida. To je spona koja nas vezuje."

Leto uzdahnu, osmotri Havata i uhvati pogled starog Mentata. Havat klimnu glavom zadovoljnog izraza lica.

"Sačekaću dole", reče Stilgar, "dok se Ajdaho oprostí sa prijateljima. Turok se zvaó naš mrtvi prijatelj. Setite se toga kada dođe vreme da se oslobodi njegova duša. Vi ste Turokovi prijatelji."

Stilgar stade da se okreće.

"Zar nećete ostati još malo?" upita ga Leto.

Slobodnjak se okrenu, nehajnim pokretom zabaci veo natrag preko lica i podesi nešto ispod njega. Pol u magnovenju spazi nekakvu cevčicu pre no što mu je veo zaprečio vidik.

"Ima li razloga da ostajemo?" upita Slobodnjak.

"Želeli bismo da vam ukažemo počasti", reče Vojvoda.

"Počasti mi nalažu da budem na drugom mestu", uzvratu Slobodnjak, a zatim baci još jedan pogled prema Ajdahu, okrenu se i krupnim koracima iziđe napolje između stražara kod vrata.

"Ako su ostali Slobodnjaci njegovog soja, bićemo od koristi jedni drugima", reče Leto.

Ajdaho primeti suvim glasom: "On je dobar primer, gospodaru."

"Jasno ti je šta ti valja činiti, Dankane?"

"Ja sam vaš ambasador kod Slobodnjaka, ser."

"Mnogo zavisi od tebe, Dankane. Biće nam potrebno najmanje pet bataljona ovih ljudi pre no što Sardaukari udare na nas."

"Biće to prilično naporan poduhvat, ser. Slobodnjaci se diče svojom nezavisnošću." Ajdaho je oklevao za trenutak, a onda nastavi:

"Postoji još jedna stvar, ser. Jedan od najamnika koje smo uhvatili pokušao je da se dočepa ovog noža sa mrtvog tela našeg prijatelja Slobodnjaka. Kazao nam je da je Harkonen raspisao nagradu od milion solarisa svakome ko mu donese jedan kris-nož."

Letoova brada se podiže u nagloj kretnji koja je izražavala iznenađenje. "Zašto su im toliko potrebna ova sečiva?"

"Nož je izrađen od zuba peščanog crva; on je obeležje Slobodnjaka, ser. Pomoću njega, plavooki ljudi imaju pristupa u bilo koji sieč u zemlji. Mene bi, na primer, zatvorili i podvrgli teškom ispitivanju ako ne bih bio poznat. Ne ličim mnogo na Slobodnjaka, ali..."

"Piter de Vries", reče Vojvoda.

"Čovek dijaboličnog lukavstva, gospodaru", reče Havat.

Ajdaho zavuču nož u korice ispod tunike.

"Dobro čuvaj taj nož", reče mu Vojvoda.

"Razumem, gospodaru." On potapša primopredajnik koji mu je bio zakačen za pojas. "Javiću se što pre budem mogao. Tufir ima moju pozivnu šifru. Koristićemo bojni jezik." On pozdravi po vojnički, okrenu se na peti i pohita za Slobodnjakom.

Iz hodnika se začu bat koraka koji se udaljavahu.

Leto i Havat izmeniše pogled pun razumevanja, a zatim se

osmehnuše.

"Čeka nas mnogo posla, ser", reče Halek.

"A ja vas samo zadržavam", uzvratilo Leto.

"Imam ovde izveštaj o isturenim bazama", reče Havat. "Hoćete li da vam ga podnesem neki drugi put, ser?"

"Da li će nam uzeti mnogo vremena?"

"Izložiću ga sasvim sažeto. Medju Slobodnjacima se priča da ima više od dve stotine ovakvih isturenih baza, koje su podignute ovde na Arakisu tokom razdoblja pustinijskih botaničkih oglednih postaja. Smatra se da su sve napuštene, ali ima izveštaja o tome da su prethodno hermetički zatvorene."

"Oprema je još u njima?" upita Vojvoda.

"Tako stoji u izveštajima koje sam primio od Dankana, ser."

"Gde se nalaze?" upita Halek.

"Postoji samo jedan odgovor na to pitanje", reče Havat. "Liet je taj ko zna."

"Bog je taj ko zna", promrmlja Leto.

"Možda nije tako, ser", reče Havat. "Čuli ste da je Stilgar izgovorio to ime. Da nije imao na umu neku stvarnu osobu?"

"Služi dva gospodara", reče Halek. "Zvuči kao kakav religijski citat."

"Ti bi to trebalo da znaš", reče Vojvoda.

Halek se osmehnu.

"Taj Arbitar Promene", reče Leto, "carski ekolog... Kines... zar i on ne bi trebalo da zna gde su smeštene te baze?"

"Ali, ser", opomenu ga Havat, "taj čovek je carski službenik."

"Ali je istovremeno daleko od Cara", reče Leto. "Želim te baze. Možda se u njima nalazi materijal koji bismo mogli da spasemo i upotrebimo za opravku naše operativne opreme."

"Ser!" reče Havat. "Te baze još predstavljaju zakoniti posed njegovog veličanstva."

"Meteorološki uslovi koji vladaju ovde dovoljno su teški da unište bilo šta", uzvratilo Vojvoda. "Uvek se možemo vaditi na vremenske neprilike. Nađite tog Kinesa i bar ustanovite da li baze uopšte postoje."

Pol skliznu pogledom po licima ljudi oko sebe i primeti pomnost kojom su prosto gutali svaku reč. Izgledalo je da ih je veoma uznemirio stav dečakovog oca.

"Poslušaj ga, oče", reče Pol prigušenim glasom. "Istinu govori."

"Ser", reče Havat, "te baze bi, doduše, mogle da nas opskrbe materijalom kojim bismo opravili svaki deo opreme što nam je dostavljen, ali i da se nalaze izvan našeg domašaja iz strateških razloga. Brzopleto ćemo postupiti ako počnemo da delamo pre no što se detaljnije obavestimo o celoj stvari. Taj Kines ima poznat arbitarski autoritet u celom carstvu. Ne smemo to smetnuti s uma. Osim toga, i Slobodnjaci su mu naklonjeni."

"Dobro, obavite posao u rukavicama", reče Vojvoda. "Želim jedino da znam da li baze postoje."

"Kako želite, ser." Havat ponovo sede i obori pogled.

"U redu", reče Vojvoda. "Znamo šta nas očekuje: posao. Za to smo i obučeni. Imamo u tom pogledu izvesno iskustvo. Poznato nam je kakva će biti nagrada, a jasna nam je i alternativa. Svako je dobio svoj zadatak." On pogleda Haleka. "Gurni, pobrini se najpre oko krijumčara."

"Otići ću kod pobunjenika koji obitavaju u sušnom kraju", odrecitova Halek.

"Jednoga dana zateći ću ovoga čoveka bez prigodnog citata i onda će da izgleda kao ogoljen", reče Vojvoda.

Kikot se oglasi oko stola, ali Pol primeti izvesnu usiljenost u njemu.

Vojvoda se okrenu prema Havatu. "Postavi još jedno komandno mesto za obaveštajnu i komunikacionu službu na ovom spratu, Tufire. Kada sve bude sređeno, javi mi se radi jednog dogovora."

Havat ustade i osvrnu se po prostoriji kao da traži podršku. Zatim se okrenu i povede povorku napolje. Ljudi su žurno krenuli za njim, uz škripu stolica po podu i manju gužvu tu i tamo.

Završilo se gužvom, pomisli Pol posmatrajući leđa poslednjih ljudi koji su izlazili. Ranije se veće uvek okončavalo u savršenom redu. Ovaj sastanak je, međutim, bio sasvim smušen, osujećen vlastitom neprikladnošću i bez pravog dogovora na kraju.

Po prvi put, Pol je dopustio sebi da uzme u obzir stvarnu mogućnost poraza - ne zato što ga je obuzeo strah ili zbog upozorenja, kakvo je bilo ono od stare Časne Majke, već na osnovu vlastite procene situacije.

Otac mi je očajan, pomisli on. Situacija uopšte nije povoljna po nas.

A tu je i Havat: Pol se priseti kako se stari Mentat ponašao za vreme

konferencije - tanana oklevanja, znaci uznemirenosti.

Havata je nešto ozbiljno mučilo.

"Najbolje bi bilo da ovde provedeš ostatak noći, sine", reče Vojvoda.

"Uostalom, uskoro će svanuti. Obavestiću ti majku o tome." On ustade, polako, ukrućeno. "Zašto ne sastaviš nekoliko stolica i ne opružiš se na njima da se malo odmoriš?"

"Nisam mnogo umoran, ser."

"Kako želiš."

Vojvoda ukrsti ruke na leđima i poče da korača duž stola.

Poput zveri u kavezu, pomisli Pol.

"Da li ćeš sa Havatom razgovarati o mogućnosti da se među nama nalazi izdajnik?" upita Pol.

Vojvoda se zaustavi naspram sina i progovori prema tamnim prozorima. "Razgovarali smo o toj mogućnosti već mnogo puta."

"Starica je bila tako sigurna u sebe", reče Pol. "A poruka koju je majka..."

"Preduzeli smo mere predostrožnosti", reče Vojvoda. On se osvrnu po prostoriji i Pol tog časa opazi iskru nečeg divljeg u očevim očima.

"Ostani ovde. Moram sa Tufirom da se dogovorim oko komandnih mesta." On se okrenu, iziđe krupnim koracima iz sobe i kratko klimnu glavom straži na vratima.

Pol se zagleda prema mestu gde mu je otac stajao. Taj prostor je bio prazan još pre no što je Vojvoda izišao iz prostorije. Tog trenutka na um mu pade staričino upozorenje: "...za oca ništa."

13.

Tog prvog dana, dok se Muad'Dib vozio sa porodicom kroz ulice Arakena, neki među okupljenim svetom setili su se legendi i proročanstava i stali da uzvikuju: "Mahdi!" No, taj uzvik bio je više pitanje nego tvrdnja, jer tada su se samo mogli nadati da je on taj koji je predskazan kao Lisan al-Gaib, Glas iz Spoljnjeg Sveta. Pažnja im je bila usredsređena i na majku, pošto su čuli da je ona članica reda Bene Geserit, a sada su se lično mogli osvedočiti da je takođe jedan Lisan al-Gaib.

Iz 'Uputnika o Muad'Dibu' princeze Irulan

Vojvoda je zatekao Tufira Havata samog u ugaonoj prostoriji gde ga je straža uputila. Iz susedne sobe dopirali su zvuci ljudi koji su postavljali komunikacionu opremu, ali je ovde ipak bilo prilično tiho. Vojvoda se osvrnuo oko sebe dok je Havat ustajao od stola zatrpanog raznim papirima. Prostorija je imala zelene zidove i u njoj su se, osim stola, nalazile još tri suspenzorske stolice sa kojih je harkonenski amblem "H" očigledno na brzinu skinut, tako da se moglo videti ogoljeno mesto u inače sjajnoj polituri.

"Stolice su isključene, ali sasvim bezbedne", reče Havat. "Gde je Pol, ser?"

"Ostavio sam ga u sali za konferencije. Nadam se da će se malo odmoriti sada kada više nisam tamo da ga ometam u tome."

Havat klimnu glavom, a zatim ode do vrata susedne sobe i zatvori ih, odagnavajući tako buku koju je stvaralo statičko i elektronsko iskričenje.

"Tufire", reče Leto, "zanimaju me carske i harkonenske rezerve začina."

"Gospodaru?"

Vojvoda skupi usne. "Skladišta su podložna uništenjima." On podiže ruku u trenutku kada je Havat zaustio da nešto kaže. "Ne, ostavimo careve zalihe na miru. I njemu bi sigurno bilo milo kada bi se Harkonen našao u neprilici. A da li bi Baron mogao da uloži protest

ukoliko bi došlo do uništenja nečeg što on ne sme otvoreno da prizna da poseduje?"

Havat odmahnu glavom. "Nemamo mnogo ljudi na raspolaganju, ser."

"Uzmi nekoliko Ajdahovih. A možda se nađe i nešto Slobodnjaka koji ne bi imali ništa protiv jednog putovanja na drugu planetu. Diverzija na Giediju Jedan imala bi određene taktičke pogodnosti, Tufire."

"Kako vi kažete, gospodaru." Kada se Tufir okrenuo, Vojvoda primeti znake nervoze na starcu i pomisli: Možda podozreva da sam izgubio poverenje u njega. Sigurno zna da su mi dostavljeni tajni izveštaji o izdajnicima. Pa, biće najbolje da odmah primirimo strahove koji ga muče.

"Tufire", reče on, "pošto si jedan od malog broja ljudi u koje imam potpuno poverenje, postoji jedna stvar o kojoj moramo da porazgovaramo. Obojici nam je jasno da neprekidno moramo biti na oprezu kako bismo sprečili uvlačenje izdajnika u naše redove... ali dobio sam dva nova izveštaja."

Havat se okrenu i netremice se zagleda u Vojvodu.

Leto mu ponovi priče koje je čuo od Pola.

Umesto da izazovu dostizanje vrhunske mentatske koncentracije u njemu, izveštaji su samo povećali Havatovu uznemirenost.

Leto je nekoliko trenutaka posmatrao starca, a onda reče: "Nešto kriješ u sebi, stari prijatelju. Dokučio sam to na osnovu tvoje nervoze za vreme zasedanja veća. Šta je to što si se ustezao da izložiš pred ostalima na konferenciji?"

Havatove usne boje safoa stajale su poput prave linije, dok su se sićušne bore slivale u njih. Ta ukočena naboranost nije se promenila ni kad je on rekao: "Gospodaru, ne znam, zapravo, kako bih vam to kazao."

"Mnogo smo ožiljaka naneli jedan drugome, Tufire", reče Vojvoda. "Ti vrlo dobro znaš da mi sve možeš reći."

Havat ga je netremice posmatrao dok su mu se glavom rojile misli: Ovakvog ga najviše volim. To je častan čovek koji zaslužuje svu moju odanost i naklonost. Zar stvarno moram da ga povredim?

"Dakle?" upita Leto.

Havat slegnu ramenima. "Posredi je deo poruke koju smo izvukli iz jednog glasnika Harkonena. Poruka je bila namenjena agentu po

imenu Pardi. Imamo jake razloge da verujemo da je taj Pardi bio glavni čovek u Harkonenovom podzemlju ovde. Što se sadržaja poruke tiče, on bi mogao da ima ili velike ili nikakve posledice. Sve zavisi kako ga protumačimo."

"Šta je toliko delikatno u njemu?"

"U pitanju je samo delić poruke, ne zaboravite. Sasvim nepotpun fragment. Cela stvar je bila na minimičnom filmu uz koji je bila prikazana uobičajena kapsula za uništenje. Zaustavili smo dejstvo kiseline u poslednji čas, tako da smo se domogli samo jednog delića, ali i taj je izuzetno sugestivan."

"Da?"

Havat ovlaži usne. "U njemu stoji: '...eto nikada neće posumnjati, a kada ga bude snašao udarac voljene ruke, samo njegovo poreklo biće dovoljno da ga uništi.' Poruka je nosila Baronov lični pečat, čiju sam autentičnost sam proverio."

"Sumnja ti je očigledna", reče Vojvoda glasom koji je iznenada postao hladan.

"Radije bih odsekao ruke nego što bi vas ozledio", reče Havat. "Ali, gospodaru, ako..."

"Gospa Džesika", reče Leto, osetivši kako srdžba počinje da ga izjeda. "Zar nisi mogao da izvučeš činjenice iz tog Pardijsa?"

"Na žalost, Pardi više nije bio među živima kada smo se domogli glasnika. Što se ovoga tiče, siguran sam da nije imao pojma šta nosi."

"Shvatam."

Leto zavrte glavom, razmišljajući: Da prljave li zamisli! Ali sve je to pucanj u prazno. Znam ja svoju ženu.

"Gospodaru, ako..."

"Ne!" odbrusi Vojvoda. "Posredi je neka greška i..."

"Ne smemo prenebreći mogućnost, gospodaru."

"Sa mnom je već šesnaest godina! Ukazale su joj se nebrojene mogućnosti za... Ti si lično proverio i školu i ženu!"

Havat progovori gorkim glasom: "Stvari su mogle da mi promaknu."

"Nemoguće je, kažem ti! Harkoneni žele da zatru lozu Atreida - što će reći i Pola. Jednom su već pokušali. Zar bi žena mogla da se uroti protiv vlastitog sina?"

"Možda se nije urotila protiv svog sina. A jučerašnji pokušaj lako

može da predstavlja lukavo zamišljenu varku."

"Nije mogla da bude varka."

"Ser, ona ne bi trebalo da zna ko su joj roditelji; ali šta ako je ipak doznala? Šta ako je dokučila da su je Atreidi učinili siročetom?"

"Preduzela bi nešto znatno ranije. Otrov u moje piće... bodež u noći. Zar je neko drugi bio u boljoj prilici za to?"

"Harkoneni imaju nameru da vas unište, gospodaru, a ne samo da vas ubiju. Kanli se odlikuje čitavom skalom suptilnih razlika. Ovo bi moglo da bude pravo remek-delo vendete."

Vojvodina ramena se opustiše i on zaklopi oči. Izgledao je star i umoran. To ne može biti, pomisli. Ta žena mi je otvorila svoje srce.

"Postoji li bolji način da me neko uništi nego da u meni začne zrnice sumnje u ženu koju volim?" upita on.

"Uzeo sam u obzir i tu mogućnost", reče Havat. "Međutim..."

Vojvoda otvori oči, zagleda se u Havata i pomisli: Neka bude sumnjičav. To je njegov posao, a ne moj. Ukoliko bih se pretvarao da verujem u tu priču, možda bi pravi krivac postao manje oprezan.

"Šta predlažeš?" prošaputa Vojvoda.

"Za sada, neprekidan nadzor, gospodaru. Držaćemo je sve vreme pod prismotrom. Nastojaću da se to obavi što neupadljivije. Ajdaho bi najbolje mogao da obavi taj zadatak. Možda ćemo za nedelju ili dve moći da ga vratimo. Postoji jedan mladić, uvežban u Ajdahovoj grupi, koji bi bio idealan da ga pošaljemo Slobodnjacima kao zamenu. Veoma je obdaren u diplomatiji."

"Nemoj dovoditi u opasnost naše dobre odnose sa Slobodnjacima."

"Ništa ne brinite, ser."

"Šta ćemo s Polom?"

"Možda bismo mogli da izvestimo doktora Jueha."

Leto okrenu leđa Havatu. "Prepuštam to tebi."

"Biću krajnje diskretan, gospodaru."

Bar na to mogu da računam, pomisli Leto, a zatim reče: "Malo ću se prošetati. Ako budem potreban, biću negde u zoni logora. Straža može..."

"Gospodaru, pre no što odete, imam ovde jedan filmklip koji bi trebalo da pročitate. Posredi je najpribližnija analiza religije Slobodnjaka. Sećate se da ste mi naložili da podnesem izveštaj o tome."

Vojvoda zastade i progovori ne okrećući se: "Zar ne bi moglo da sačeka?"

"Razume se, gospodaru. Pa ipak, upitali ste me šta svetina više. Bilo je to 'Mahdi!' Izraz je bio upućen mladom gospodaru. Kada su..."

"Polu?"

"Da, gospodaru. Ovde postoji legenda, proročanstvo, da će im doći vođa, dete Ben Geserita, koji će im pokazati put ka pravoj slobodi. Sasvim je u skladu sa dobro poznatim mesijanskim obrascem."

"Misle da je Pol taj... taj..."

"Samo se nadaju, gospodaru." Havat pruži kapsulu sa filmklipom.

Vojvoda je uze i stavi u džep. "Kasnije ću pogledati."

"Svakako, gospodaru."

"Sada mi je potrebno malo vremena da... razmislim."

"Da, gospodaru."

Vojvoda duboko udahnu vazduh i krupnim koracima iziđe iz sobe. U hodniku je skrenuo desno i stao da korača, držeći ruke na leđima i obraćajući malo pažnje na to gde se nalazi. Oko njega je bilo mnoštvo hodnika, stepenica, balkona, dvorana... ljudi koji su ga pozdravljali i povlačili se u stranu da bi ga propustili da prođe.

Kada je došao do sale za konferencije, zatekao ju je zamračenu i Pola u njoj kako spava na stolu; dečak je bio pokriven stražarskom uniformom, a pod glavom je umesto jastuka imao neki mekani ranac. Vojvoda je nečujno prošao kroz prostoriju i izišao na terasu, odakle se pružao pogled na ceo kosmodrom. Prepoznavši Vojvodu pri slabom odsjaju svetiljke sa piste, jedan stražar u uglu balkona stade u stav mirno.

"Voljno", promrmlja Vojvoda, a zatim se naže preko hladne metalne ograde balkona.

Tišina praskozorja ležala je nad pustinjskim predelom. On podiže pogled. Visoko gore, zvezde su treperile poput razbacanih cekina na tamnoplavom zaleđu. Nisko na južnom obzorju, drugi noćni mesec prosijavao je kroz tanku izmaglicu prašine - nepoverljiv mesec koji ga je posmatrao ciničnom svetlošću.

Vojvoda ga je netremice posmatrao sve dok nije zašao za grebene Zaštitnog Zida, zamrznuvši ih; u iznenada nastaloj dubokoj tami, on oseti kako ga prožima jeza i zadrhta.

Ljutnja buknu u njemu.

Ovo je poslednji put da me Harkoneni sputavaju, progone i love, pomisli on. Oni su gomile đubreta sa pišljivim umovima. Ovde mi valja izboriti se za opstanak! Preko lica mu pređe senka tuge. Moram da vladam okom i kandžom - poput sokola među manjim pticama. Ruke mu nesvesno predoše preko amblema sokola na tunici.

Na istoku, svetlucavo sivilo razređivalo je noć, da bi se potom pretočilo u mlečno svitanje, koje je prigušivalo sjaj zvezda. A onda, konačno, kao da je neka nebeska zvonjava obznanila nastupanje zore preko krševitog obzorja.

Prizor je bio tako lep da mu je zaokupio svu pažnju.

Nema umetnika koji bi mogao da se uhvati ukoštac sa ovim.

Nikada ranije nije mogao da zamisli ništa što bi bilo toliko prelepo, kao ovo neravno, crveno obzorje i purpurnožuti grebenovi. Izvan zone kosmodroma, tamo gde je slabašna noćna rosa probudila život u žurnom semenu Arakisa, on ugleda velike mrlje crvenog cveća, kroz koje se provlačila neka neobična ljubičasta pređa... poput tragova kakvog džinovskog stvorenja.

"Divno jutro, ser", reče stražar.

"Jeste."

Vojvoda klimnu glavom, pomislivši: Možda se ova planeta može još i zavoleti. Možda će ona postati mio dom mome sinu.

A onda ugleda ljudske prilike kako se kreću cvetnim poljima, krstareći kroz njih sa neobičnim napravama sličnim kosačicama: skupljači rose. Voda je ovde toliko dragocena da se čak i rosa mora sabirati.

Ali, ovaj svet može da bude i te kako mrzak, pomisli Vojvoda.

14.

Verovatno ne postoji užasniji trenutak prosvetljenja od onoga kada otkrijete da vam je otac samo čovek - sazdan kao i svi ostali ljudi od krvi i mesa.

Iz 'Sabranih izreka Muad'Diba' princeze Irulan

Vojvoda reče: "Pole, činim nešto mrsko, ali moram."

Stajao je pokraj nosećeg otkrivača otrova koji je postavljen u salu za konferencije pre no što su prionuli na doručak. Senzorski kraci naprave mlitavo su stajali opruženi na stolu, podsećajući Pola na nekog jezivog insekta koji je skoro uginuo.

Vojvodina pažnja bila je upravljena negde izvan prozora, na pistu kosmodroma, po kome se kovitlala prašina, obasjana jutarnjim suncem.

Pol je pred sobom imao vizirski uređaj u kome se nalazio kratak filmklip o upražnjavanju religije kod Slobodnjaka. Za sadržaj se pobrinuo jedan od Havatovih stručnjaka, a Pola je prilično onespokojilo neprekidno pozivanje na njega samoga.

Mahdi!

Lisan al-Gaib!

Kada bi zaklopio oči, na površinu sećanja izbijali su mu uzvici svetine. Tome su se, dakle, nadali, pomisli on. A onda mu ponovo padoše na pamet reči stare Časne Majke: Kvizac Haderah. Spomen na to uzburka mu osećanje vraške svrhovitosti, osenčivši taj neobičan naziv čuvstvom nečeg poznatog što nije mogao da razume.

"Nešto mrsko?" ponovi Vojvoda.

"Šta to, ser?"

Leto se okrenu i uputi pogled prema sinu. "Harkoneni su naumili da me obmanu tako što bi me naveli da izgubim poverenje u tvoju majku. Oni i ne slute da bih ja radije izgubio poverenje u samoga sebe."

"Ne razumem, ser."

Leto ponovo skrenu pogled kroz prozore. Sunce se već prilično uspelo na nebeskom svodu. Mlečna svetlost obasjavala je kovitlace prašinstih oblaka koji su tutnjali po kanjonskim ćorsokacima Zaštitnog Zida.

Lagano govoreći prigušenim glasom da bi obuzdao srdžbu, Vojvoda ispriča Polu o tajanstvenoj poruci.

"Bilo bi to isto kao kada bi izgubio poverenje u mene", reče Pol.

"Moraju da ostanu u uverenju da im je uspelo da me obmanu", reče Vojvoda. "Potrebno je da poveruju da imaju posla sa potpunom budalom. Sve mora da izgleda stvarno. Čak ni tvoja majka ne sme ništa da zna o obmani."

"Ali, ser! Zašto?"

"Majčine reakcije ne smeju da budu plod glume. Oh, ume ona da bude prvorazredna glumica... ali ulog je ovoga puta prevelik. Nadam se da ću tako iščeprkati izdajnika. Mora da izgleda da sam upao u stupicu. Ozleđiću je na ovaj način samo zato da ne bi pretrpela znatno veću bol."

"Zašto mi to govoriš, oče? Možda će se meni omaći?"

"Neće obraćati pažnju na tebe u ovoj stvari", reče Vojvoda. "Ti ćeš sačuvati tajnu. Moraš to učiniti." On ode do prozora i nastavi da govori, ne okrećući se. "Na ovaj način, ako se meni bilo šta dogodi, moći ćeš majci da ispričaš istinu - da nikada nisam posumnjao u nju, ni za jedan trenutak. Želim da to sazna po svaku cenu."

Pol oseti kobni prizvuk u očevom glasnom i tiho reče: "Ništa ti se neće dogoditi. Ja..."

"Ćuti, sine."

Pol se zagleda u očeva leđa, uočivši znake umora u uglovima vrata, u liniji ramena, u usporenim kretnjama.

"Samo si umoran, oče."

"Da, stvarno sam umoran", složi se Vojvoda. "Moralno sam umoran. Možda je najzad i mene zahvatila melanholična degeneracija Velikih Kuća. A nekada smo bili tako jak narod."

Pol progovori sa blagim prizvukom srdžbe u glasnom: "Naša Kuća nije degenerisana!"

"Nije?"

Vojvoda se okrenu i pogleda sina; oko čvrstih očiju stajali su mu tamni krugovi, a usne su mu imale ciničnu grimasu. "Trebalo bi da se

oženim tvojom majkom, da je učinim Vojvotkinjom. Pa ipak... moj status neženje pruža nekim Kućama nadu da se, eventualno, mogu povezati sa mnom posredstvom ćerki-udavača." On slegnu ramenima. "Ovaj..."

"Majka mi je već sve objasnila."

"Ništa u toj meri ne obezbeđuje odanost jednom vođi od neustrašivog izgleda", reče Vojvoda. "Strogo sam, stoga, vodio računa da imam upravo takav izgled."

"Ti si dobar vođa", usprotivi se Pol. "Dobro vladaš. Ljudi te dobrovoljno slede i vole te."

"Moje propagandno odeljenje je jedno od najboljih", reče Vojvoda. On se ponovo okrenu i upravi pogled prema ravnici. "Za nas ovde na Arakisu postoje veće mogućnosti nego što je carstvo ikad i pomislilo. Pa ipak, ponekad pomislim da bi bilo bolje da smo pobjegli, postali odmetnici. Ima trenutaka kada poželim da ponovo utonemo u anonimnost običnog sveta, da postanemo manje podložni..."

"Oče!"

"Da, umoran sam", reče Vojvoda. "Da li si znao da koristimo višak začina kao sirov materijal i da smo već podigli fabriku za izradu filmske vrpce?"

"Ser?"

"Ne sme da nam ponestane filmske vrpce", reče Vojvoda. "Kako bismo inače opskrbili sela i gradove informacijama? Ljudi moraju da saznaju kako ja dobro vladam nad njima. Kako bi to doznali ako im ne kažemo?"

"Potreban ti je odmor", reče Pol.

Vojvoda pogleda sina. "Arakis ima još jednu prednost koju sam zaboravio da pomenem. Začin je ovde u svemu. Ti ga dišeš i jedeš gotovo u svemu. Ustanovio sam da to stvara izvestan prirodni imunitet na neke od najčešće upotrebljavanih otrova iz 'Priručnika Ubica'. Osim toga, potreba da se strogo vodi računa o svakoj kapi vode čini da i sveukupna proizvodnja hrane - kulture kvasca, hidroponici, hemijska postrojenja, sve - bude pod najpomnijim nadzorom. Ne možemo da uništimo otrovima velike delove naše populacije - niti možemo biti napadnuti na taj način. Arakis nas čini moralnim i etičnim."

Pol zausti nešto da kaže, ali ga Vojvoda prekide, rekavši: "Moram

imati nekoga kome mogu da kažem ove stvari, sine." On uzdahnu, a zatim ponovo baci pogled na suvi predeo gde više nije bilo ni cveća - ono što nisu izgazili sakupljači rose, uvelo je na žezi jutarnjeg sunca. "Kaladonom smo vladali pomoću sile na moru i u vazduhu", reče Vojvoda. "Ovde se, međutim, moramo osloniti na pustinjsku silu. To je tvoje nasledstvo, Pole. Šta će biti sa tobom ako se meni nešto dogodi? Nećeš biti odmetnička Kuća, već gerilska Kuća: bićeš progonjen, lovljen."

Pol htede nešto da kaže, ali mu ništa suvislo nije palo na um. Još nikada nije video oca toliko utučenog.

"Da bi se sačuvao Arakis", reče Vojvoda, "čovjek je prinuđen da donosi odluke koje mogu da ga staju samopoštovanja." On pokaza kroz prozor na zeleno-plavu zastavu Atreida koja je opuštено visila na koplju u uglu kosmodroma. "Ta časna zastava mogla bi da postane znamenje mnogog zla."

Pol proguta knedlu u svom grlu. Očeve reči imale su izvesnu zlu kob u sebi, prizvuk fatalizma, koji je dečaku izazvao osećaj ispraznosti u grudima.

Vojvoda uze tabletu protiv umora iz džepa i proguta je bez vode. "Sila i strah", reče on. "Oruđa državnštva. Moram da naložim da počnu pojačane vežbe gerile sa tobom. Taj filmklip koji držiš... zovu te 'Mahdi'... 'Lisan al-Gabi'... to bi moglo da ti bude poslednje pribežište."

Pol pogleda oca i primeti kako ramena počinju da mu se ispravljaju, pošto je uzeta tableta počela da deluje; ali reči straha i sumnje ništa nije moglo da odagna.

"Šta li je sa ekologom?" promrmlja Vojvoda. "Kazao sam Tufiru da ga rano dovede."

15.

Moj otac, car Padišah, uzeo me je jednog dana za ruku i ja sam osetila, zahvaljujući onome što me je majka naučila, da je uznemiren. Poveo me je u Dvoranu Portreta, gde smo se zaustavili pred ego-odrazom Vojvode Letoa Atreida. Odmah sam uočila veliku sličnost među njima - između moga oca i tog čoveka na slici; obojica su imala tanka, elegantna lica, oštrih crta, kojima su dominirale hladne oči. "Princezo-kćeri", reče mi otac, "kako sam samo želeo da si starija kada je došlo vreme da ovaj čovek izabere sebi ženu." Mom ocu tada je bila sedamdeset jedna godina, ali nije izgledao stariji od čoveka na portretu, a ja sam imala svega četrnaest; sećam se da sam tog trenutka shvatila da moj otac potajno želi da mu je Vojvoda sin, odnosno mrzi sve one političke nužnosti koje su ih dovele u neprijateljske tabore.

'U očevoj kući' princeze Irulan

Prvi susret sa ljudima koje je po naređenju trebalo da izda snažno je delovao na doktora Kinesa. Pokušao je da se uteši time da je naučnik za koga su predanja samo zanimljivi pokazatelji kulturnih korena. Dečak se, međutim, savršeno uklapao u drevno proročanstvo. Imao je "ispitivačke oči" i izraz "uzdržane otvorenosti". Razume se, proročanstvo je neke stvari hotimice ostavljalo nejasnim - kao, na primer, da li će Boginja Majka dovesti Mesiju sa sobom ili Ga roditi ovde. No, bez obzira na to, lako je bilo uočiti neobičnu podudarnost između predskazanja i stvarne ličnosti.

Sreli su se u pozno jutro na platou ispred upravne zgrade arakenskog kosmodroma. Jedan ornitopter bez oznaka stajao je u blizini, zujeći blago u mestu poput kakvog dremljivog insekta. Pokraj letelice stajala je atreidska straža sa isukanim mačevima, a vazduh je bio ispunjen blagim pucketanjem Kinesovog zaštitnog polja.

On se podrugljivo osmehnu štitniku, pomislivši pri tom: I ne slute kakvo im Arakis priprema iznenađenje u pogledu zaštitnog polja!

Planetolog podiže ruku i daje znak svojoj slobodnjačkoj straži da se

povuče. Zatim krupnim koracima krenu prema ulazu u zgradu - tamnoj jami u steni optočenoj plastikom. Tako je izloženo ovo monolitsko zdanje, pomisli on. Znatno je nepogodnije od pećine.

Pažnju mu privukoše kretnje u ulazu. On zastade, iskoristivši taj trenutak da podesi odoru i pustinjско odelo na levom ramenu.

Ulazna vrata se širom otvoriše i iz njih brzo iziđe atreidska straža sa teškim naoružanjem: ošamućivač sa sporim dejstvom, mačevi i štitnici. Iza njih je nastupio jedan visok čovek, sokoljeg lica, tamne kože i kose. Nosio je juba-ogrtač sa atreidskom krestom na prsima - na način koji je odavao da nema veliko iskustvo sa tom odorom. Sa jedne strane ona mu je bila pripijena za nogavice pustinjskog odela, tako da mu je nedostajala lakoća i gipkost pokreta.

Pored ovog čoveka išao je jedan mladić iste crne kose, ali oblijih crta lica. Izgledao je sitan za petnaestogodišnjaka, koliko je Kines znao da je star. Ali mlado telo zračilo je nečim zapovedničkim, čvrstim samopouzdanjem, kao da je videlo i znalo stvari oko sebe koje nisu bile dostupne drugima. Nosio je isti ogrtač kao i otac, ali sa lakoćom i nehajnošću koja je navodila na pomisao da je potpuno srastao sa tom odorom.

Mahdi će biti svestan stvari koje drugi neće biti kadri da vide, govorilo je proročanstvo.

Kines odmahnu glavom, rekavši samom sebi: I oni su samo ljudi.

Pokraj oca i sina koračao je jedan čovek, takođe odeven za pustinju, koga je Kines već upoznao: Gurni Halek. Kines duboko uzdahnu da bi primirio svoju averziju prema Haleku, koji mu je održao bukvicu o tome kako da se ponaša pred Vojvodom i Vojvodinim naslednikom.

"Možete se obraćati Vojvodi sa 'gospodaru' ili 'ser'. 'Blagorodni' je takođe ispravno, ali se obično koristi u formalnijim prilikama. Sinu se možete obraćati sa 'mladi gospodine' ili 'gospodaru'. Vojvoda je čovek velike blagonaklonosti, ali ne dozvoljava prekomernu prisnost."

Posmatrajući grupu koja se približava, Kines pomisli: Ubrzo će saznati ko je pravi gospodar na Arakisu. Naložili su da me taj njihov Mentat ispituje pola noći, je l' da? Očekuju da ih vodim u inspekciju nalazišta začina, a?

Važnost Havatovih pitanja nije promakla Kinesu. Oni su želeli carske baze. Bilo je očigledno da su za njih saznali od Ajdahoa.

Naložiću Stilgaru da pošalje Ajdahovu glavu ovom Vojvodi, reče u sebi Kines.

Vojvodina svita bila je sada udaljena svega nekoliko koračaja; pustinjski pesak škripao je pod njihovim stopalima.

Kines se pokloni. "Gospodaru, Vojvodo."

Dok se približavao usamljenoj figuri koja je stajala blizu ornitopera, Leto ju je proučavao: visok, suvonjav, odeven za pustinju u komotnu odeću - pustinjsko odelo i kratke čizme. Kapuljača mu je bila zabačena, a veo visio sa jedne strane, otkrivajući dugu, peščanu kosu i retku bradu. Imao je nedokučive, potpuno plave oči ispod gustih veđa. Očni kapci još su mu bili prošarani crnom bojom.

"Vi ste ekolog", reče Vojvoda.

"Ovde je češće u upotrebi stari naziv, gospodaru", uzvрати Kines. "Planetolog."

"Kako želite", reče Vojvoda, a zatim pogleda Pola. "Sine, ovo je Arbitar Promene, sudija spora, čovek koji je postavljen ovde da vodi računa o zadovoljenju forme prilikom našeg preuzimanja vlasti." On pogleda Kinesa. "Ovo je moj sin."

"Gospodaru", reče Kines.

"Jeste li vi Slobodnjak?" upita Pol.

Kines se osmehnu: "Primaju me kako u siečima, tako i u selima, mladi gospodaru. Ali ja sam u službi Njegovog veličanstva: carski planetolog."

Pol klimnu glavom, impresioniran snagom koju je ovaj čovek zračio iz sebe. Halek je Polu pokazao Kinesa sa jednog prozora na vrhu upravne zgrade: "Čovek koji stoji dole sa slobodnjačkom pratnjom - onaj koji sada ide prema ornitopteru."

Pol je nekoliko trenutaka posmatrao Kinesa kroz dogled, uočivši pravilna usta i visoko čelo. Halek mu je došapnuo: "Neobičan tip. Govori vrlo određeno... nema nikakvog vrdanja... dvosmislica... sve je jasno i oštro kao brijač."

"Pravi tip naučnika", dodao je Vojvoda, stojeći iza njih dvojice.

Sada, stojeći na udaljenosti od svega nekoliko stopa od čoveka, Pol oseti moć u Kinesu, snažnu ličnost, kao da je bio kraljevske krvi, rođen da komanduje.

"Čini mi se da vama treba da zahvalimo za pustinjska odela i ove ogrtače", reče Vojvoda.

"Nadam se da vam dobro pristaju, gospodaru", reče Kines. "Izradili su ih Slobodnjaci, što su mogli saobraznije merama koje mi je dao Halek."

"Zabrinulo me je što ste kazali da nas nećete moći da povedete u pustinju ukoliko ne budemo nosili ovu odeću", reče Vojvoda. "Možemo poneti obilje vode. Nemamo nameru da ostanemo dugo i imaćemo zaštitu iz vazduha - pratnja koju upravo vidite gore. Malo je verovatno da bismo bili prinuđeni da se spustimo."

Kines ga pogleda očima koje su izražavale prezir prema telu nabrekli od vode, a zatim uzvratila hladnim glasom: "Nikada nemojte govoriti o verovatnoći na Arakisu. Govorite jedino o mogućnostima."

Halek se ukruti. "Vojvodi se treba obraćati sa 'gospodaru' ili 'ser'!"

Leto uputi Haleku tajni znak rukom da ne insistira sada na tome, a onda reče: "Ovde smo još novajlije, Gurni. Moramo da budemo tolerantni."

"Kako želite, ser."

"Vaši smo dužnici, doktore Kines", reče Leto. "Nećemo zaboraviti ova odela, kao ni brigu za našu dobrobit."

Polu najednom sinu na površinu svesti jedan navod iz O.K. Biblije i on ga izgovori: "'Dar je blagoslov darodavca.'"

Reči muklo zazvučaše u utihlom vazduhu. Slobodnjačka pratnja koju je Kines ostavio u senci upravne zgrade trže se iz opuštenog stava u kome je stajala i poče nešto uzbuđeno da mrmlja. Jednome od njih ote se uzvik: "Lisan al-Gaib!"

Kines se naglo okrenu i uputi odsečan signal rukom da se straža ponovo udalji. Oni ustuknuše, došaptavajući se među sobom, i opet stadoše uz zgradu.

"Veoma zanimljivo", reče Leto.

Kines uputi oštar pogled Vojvodi i Polu, a zatim reče: "Većina pustinjskih domorodaca prilično je sujeverna. Ne obraćajte pažnju na njih. Oni nisu opasni." Ali, istovremeno, na um mu padoše reči predanja: Pozdraviće te Svetim Rečima i tvoji darovi biće blagosloveni.

Letoov sud o Kinesu - donesen delimično na osnovu Havatovog kratkog verbalnog izveštaja (oprezan i pun podozrenja) - najednom se kristalisao: čovek je stvarno bio Slobodnjak. Kines je došao sa

slobodnjačkom pratnjom, što je, doduše, moglo da znači da Slobodnjaci iskušavaju svoju novu slobodu da ulaze u urbana područja - ali oni su pre izgledali kao počasna straža. Sudeći po načinu ophođenja, Kines je bio ponosit čovek, naviknut na slobodu - pri čemu su mu se jezik i vladanje upravljali jedino prema vlastitim podozrenjima. Polovo pitanje bilo je direktno i umesno.

Kines se pretvorio u domoroca.

"Trebalo bi da krenemo, ser", reče Halek.

Vojvoda klimnu glavom. "Leteću u sopstvenom topteru. Kines može da sedi pokraj mene i da mi pokazuje put. Ti i Pol smestite se na zadnjim sedištima."

"Samo trenutak, molim vas", reče Kines. "Uz vašu dozvolu, ser, moram da proverim bezbednost vaših odela."

Vojvoda zausti da nešto kaže, ali Kines brzo dodade: "Vodim računa kako o svojoj, tako i o vašoj koži... gospodaru. Sasvim sam svestan čiji će vrat stradati ukoliko vam se nešto dogodi dok ste pod mojim okriljem."

Vojvoda se namrgodi, pomislivši: Osetljiv trenutak! Ako odbijem, to bi moglo da ga uvredi. A nije isključeno da je u pitanju čovek čija bi vrednost mogla da mi bude neizmerna. Pa ipak... da ga pustim unutar štitnika da vršlja po meni sada kada ga tako malo poznajem? Dilema ga je morila samo trenutak, a onda je odluka bila doneta: "U vašim smo rukama", reče Vojvoda. On istupi korak napred i otvori odoru; ugledao je Haleka kako se propinje na prste, kao napeta puška, spreman na skok, ali i ne mičući se sa mesta. "Da, ako biste bili ljubazni", reče Vojvoda, "veoma bih cenio objašnjenje pustinjskog odela od nekoga ko se tako prisno srodio sa njim."

"Svakako", reče Kines. Stao je pod odorom da traži zatvarače za ramena i počeo da govori dok je proveravao pustinjsko odelo. "U osnovi, to je svojevrsan mikrosendvič - veoma efikasan filter i sistem za izmenu toplote." On podesi zatvarač na ramenima. "Sloj koji dodiruje kožu je porozan. Znojenje prolazi kroz njega, pošto je prethodno izvršilo funkciju hlađenja tela... što predstavlja gotovo normalan proces isparavanja. Naredna dva sloja..." Kines pričvrsti sponu na grudima, "...sastoje se od vlakana za izmenu toplote i taložnika za so. So se, naime, sakuplja."

Zamoljen da podigne ruke, Vojvoda to učini, rekavši: "Veoma

zanimljivo."

"Udahnite duboko", reče Kines.

Vojvoda poslušao.

Kines stade da proverava zatvarače pod miškom i podesi jedan. "Kretanje tela, a posebno disanje", reče on, "kao i neki osmotski procesi, obezbeđuju potisnu energiju." On malo opusti kopču na prsima. "Sakupljena voda ide do sabirnica, odakle je sišete kroz ovu cev, koja vam je pričvršćena na vratnom delu."

Vojvoda spusti bradu da bi osmotrio kraj cevčice. "Efikasno i prikladno", reče on. "Dobar inženjerski posao."

Kines kleče i proverio zatvarače na nogama. "Mokraća i izmet podvrgavaju se recikliranju kroz debele slojeve", reče on, a zatim se uspravi, stade da pipa po ovojnici na vratu i podiže odatle jedan mek četvrtast deo. "U otvorenoj pustinji nosite ovaj filter preko lica, a ovu cev u nozdrvama; pričvrstite je ovim zaptivačima. Vazduh udišete kroz filter za usta, a izdišete kroz nosnu cev. Sa pustinjskim odelom koje je u dobrom stanju nećete izgubiti više od naprstak vlage dnevno, čak i ako se nađete usred Velikog Erga."

"Naprstak dnevno", ponovi Vojvoda.

Kines prevuče prst preko mekane postave na čeonom delu odela, a zatim reče: "Ovo bi moglo malo da vas grebe. Ako bi se to dogodilo, molim vas, recite mi odmah. Moći ću malo čvršće da ga stegnem."

"Zahvaljujem vam", reče Vojvoda. Promeškoltio je ramena u pustinjskom odelu kada se Kines povukao, shvativši da se sada oseća znatno komotnije: sve je bilo znatno pričvršćenije i manje mu je smetalo.

Kines se okrenuo prema Polu. "Da vidimo sada kako stvari stoje s tobom, momče."

Nije rđav čovek, ali moraće da nauči kako da nas oslovljava, pomisli Vojvoda.

Pol je pasivno stajao dok mu je Kines proveravao pustinjsko odelo. Osetio se neobično kada je navukao taj mekani skafander glatke unutrašnje površine. U njegovoj podsvesti stajalo je nepokolebljivo uverenje da nikada ranije nije obukao pustinjsko odelo. Pa ipak, svaka kretnja prilikom podešavanja remenika i pričvršćivanja, pod Gurnijevim neiskusnim vođstvom, izgledala je prirodna, instinktivna. Kada je pričvrstio grudni deo, da bi obezbedio maksimum potisne

snage iz kretnji izazvanih disanjem, znao je najednom šta je i zašto učinio. A kada je stegao vratni i čeonu odeljak, bilo mu je jasno da je cilj toga bio sprečavanje neprijatnog trenja.

Kines se ispravi i povuče korak nazad, zbunjenog izraza lica. "Da li si već imao prilike da nosiš pustinjsko odelo?" upita on.

"Ovo je prvi put."

"Da li ti ga je neko podesio?"

"Nije."

"Pustinjske čizme su ti komotno opuštene oko članaka. Ko ti je kazao da ih tako namestiš?"

"Niko... Izgledalo mi je... normalno."

"I te kako je normalno."

Kines prevuče rukom preko čela, pomislivši ponovo na legendu: Znaće sve vaše tajne, kao da je rođen među vama.

"Samo gubimo vreme", reče Vojvoda, pokazavši prema topteru koji ih je čekao. Pošao je na čelu grupe i klimanjem glave uzvratio na pozdrav stražara. Popeo se u letelicu, pričvrstio sigurnosni kaiš i proverio kontrolne instrumente. Topter je zakrckao kada su se i ostali popeli u njega.

Kines pričvrsti svoj pojas; pažnju mu je privukla neuobičajena udobnost letelice: prijatna raskoš sivozelenih oplata, blistavost instrumenata, osećaj pročišćenog i ispranog vazduha, koji mu je ispunio pluća kada su se vrata zatvorila, a er-kondišn uređaj stupio u dejstvo.

Tako je prijatno! pomisli on.

"Sve je u redu, ser", reče Halek.

Leto dodade gas krilima i ona se podigoše, a zatim spustiše - jednom, dva puta. Vinuli su se do visine od deset metara, krila su čvrsto lepršala, a stražnji mlaznjaci počeli su da ih potiskuju nagore, strmom, pištavom putanjom.

"Jugoistočno preko Zaštitnog Zida", reče Kines. "To je tamo gde sam vam kazao da peščani intendant koncentriše opremu."

"U redu."

Vojvoda poveća visinu, sve dok ostale letelice nisu zauzele oko njega predviđeni zaštitni položaj, a zatim krenuše na jugoistok.

"Projekat i izrada ovih pustinjskih odela ukazuje na priličnu oštromnost njihovih tvoraca", reče Vojvoda.

"Jednom ću vam pokazati njihovu fabriku u sieču", uzvratila Kines.

"Veoma će me zanimati", reče Vojvoda. "Primetio sam da se ova odela proizvode i u nekim garnizonskim gradovima."

"Bedne kopije", reče Kines. "Svaki čovek sa Dine, koji drži do svoje kože, nosi slobodnjačko pustinjско odelo."

"I u njemu gubitak vode iznosi samo naprstak dnevno?"

"Ukoliko je ispravno i ako je čeonu deo čvrsto stegnut, a svi zatvarači dobro zaptiveni, glavni gubitak tečnosti odigrava se kroz dlanove ruku", reče Kines. "Možete da navučete specijalne rukavice, ako vam ruke nisu potrebne za neki važan posao, ali većina Slobodnjaka u otvorenoj pustinji trlja ruke sokom lišća kreozotskog grmlja. Ono sprečava znojenje."

Vojvoda spusti pogled nalevo, prema krševitom predelu Zaštitnog Zida: razvalinama izlomljenog stenja, žutosmeđim mrljama prošaranim crnim linijama dubokih procepa. Izgledalo je kao da je neko ceo predeo bacio ovde iz svemira i ostavio ga na mestu gde je pao.

Preleteli su preko jednog plitkog bazena; iz njegovog zastrtog otvora na jugu jasno se moglo videti kako se unutra slivaju konture sivih peščanih talasa - suva delta koja se ocrtava spram nešto tamnijeg stenja.

Kines se zavalila u sedištu, razmišljajući o telu ispunjenom vodom koje je osetio ispod pustinskog odela. I otac i sin nosili su štitničke pojaseve preko odore, ošamućivače sa sporim dejstvom oko pasa, a na vrpca oko vrata odašiljače za slučaj nužde, veličine novčića. Obojica su imala noževe u koricama oko pasa - koricama koje su već bile prilično pohabane. Kines ih je doživeo kao neobičnu kombinaciju mekoće i naoružane snage. Odlikovali su se svojevrsnom uravnoteženošću, po čemu su se potpuno razlikovali od Harkonena.

"Kada caru budete podnosili izveštaj o ovdašnjoj promeni vlasti, hoćete li pomenuti da smo se držali pravila?" upita Leto. Skrenuo je za trenutak pogled na Kinesa, a zatim ga vratio ispred sebe, na kurs kojim su išli.

"Harkoneni su otišli, a vi ste došli", reče Kines.

"I sve je upravo onako kako bi trebalo da bude?" upita Leto.

Trenutak napetosti ispoljio se u grčanju mišića oko Kinesove vilice.

"Kao planetolog i Arbitar Promene, ja sam direktni podanik Carstva... gospodaru."

Vojvoda se tužno osmehnu. "Ali obojica znamo pravo stanje stvari."

"Podsećam vas da je pokrovitelj mog posla ovde Njegovo veličanstvo."

"Odista? A šta je vaš posao?"

U kratkotrajnoj tišini koja je zavládala, Pol pomisli: Odveć ga sateruje u tesnac. Zatim pogleda Haleka, ali je pevač-ratnik gledao napolje, prema goletnom predelu pod njima.

Kines brzo reče: "Vi, razume se, imate na umu moje dužnosti kao planetologa."

"Razume se."

"U botaničkom i biološkom smislu, zemlja je ovde prilično posna... ima nešto geološkog posla - bušenje kore i neki opiti. U stvari, nikada se ne iscrpu mogućnosti koje nudi čitava planeta."

"Ispitujete li, možda, i začín?"

Kines se okrenu i Pol uoči oštre konture njegovog obraza. "Neobično pitanje, gospodaru."

"Nemojte izgubiti iz vida, Kinese, da je ovo sada moj posed. Moji metodi se razlikuju od Harkonenovih. Nemam ništa protiv ako budete istraživali začín sve dok me obavestavate o vašim otkrićima." On pogleda planetologa. "Harkoneni su osujećivali ispitivanje začína, zar ne?"

Kines uzvрати pogled, ali ne reče ništa.

"Možete otvoreno da govorite", reče Vojvoda, "bez bojazni po svoju kožu."

"Carski sud je, odista, prilično daleko", promrmlja Kines, pomislivši pri tom: Šta ovaj vodom nabrekli osvajač očekuje? Smatra li me odista toliko glupim da ću da mu se pridružim?

Vojvoda se zakikota, zadržavši pažnju na kontrolnim uređajima.

"Osetio sam opor prizvuk u vašem glasu, ser. Nahrupili smo na ovaj svet sa našom bandom ukroćenih ubica, a? I očekujemo od vas da smesta shvatite da se razlikujemo od Harkonena?"

"Čitao sam propagandni materijal kojim ste preplavili sieče i sela", uzvрати Kines. "'Volite dobrog Vojvodu!' Vaše trupe..."

"E, sad je dosta!" uzviknu Halek. Odvratio je pažnju od prozora i nagnuo se napred.

Pol mu stavi ruku na mišicu.

"Gurni!" reče Vojvoda, osvrnuvši se. "Ovaj čovek je dugo proveo pod Harkonenima."

Halek se ponovo zavalio u sedište. "Tja."

"Vaš čovek Havat je prepreden", reče Kines, "ali su mu naumi ipak providni."

"Da li ćete, onda, otvoriti baze za nas?" upita Vojvoda.

Kines uzvraća zvaničnim glasom "One su vlasništvo Njegovog veličanstva."

"Ne nalaze se u upotrebi."

"Ali bi mogle."

"Je li njegovo Veličanstvo saglasno sa tim?"

Kines uputi oštar pogled prema Vojvodi. "Arakis bi mogao da bude pravi raj kada se njegovi vladari ne bi isključivo jagmili za začini!"

Nije mi odgovorio na pitanje, pomisli Vojvoda. Zatim reče: "Kako jedna planeta može da postane raj bez novca?"

"Šta je novac", upita Kines, "ako njime ne možete da kupite ono što vam je potrebno?"

Tu smo, dakle! pomisli Vojvoda. Zatim reče: "Razgovaraćemo o tome nekom drugom prilikom. Čini mi se da sada stizemo do ruba Zaštitnog Zida. Da li da ostanem na istom kursu?"

"Ostanite", promrmlja Kines.

Pol baci pogled. Pod njima, krševito tle počelo je da se pretapa u zguranim naborinama u golu stenovitu ravnicu, koja se oštro okončavala. Iza te granice, srpasti nokti dina pružali su se prema obzorju, prošarani mestimično u daljini tamnim mrljama, zacrnjenjima stvorenim nečim što nije bio pesak. Stenovita izbočenja, možda. No, Pol nije mogao biti siguran, s obzirom na titranje veoma zagrejanog vazduha.

"Ima li dole bilo kakvih biljaka?" upita Pol.

"Ima nekih", uzvraća Kines. "Na ovoj geografskoj širini najčešći predstavnici biljnog života su oni koje nazivamo 'kradljivci vode' - vrsta naviknuta da uzima vlagu od svojih bližnjih, da guta i najmanje količine rose. Neki delovi pustinje vrve životom. No, sve vrste su odavno naučile kako da opstanu pod nemogućim uslovima. Ukoliko se ikada nađete tamo dole, oponašajte taj život ili ćete umreti."

"Mislite da krademo vodu jedni od drugih?" upita Pol. Ova pomisao

ga je razbesnela, a boja glasa odala mu je šta oseća.

"I to se radi", reče Kines, "ali nisam baš to imao na umu. Vidite, moja klima nalaže poseban stav prema vodi. Nje ste svesni u svakom trenutku. Ništa se neće uzalud rasipati što sadrži vlagu."

Vojvoda pomisli: ...moja klima!

"Skrenite oko dva stepena na jug, gospodaru", reče Kines. "Sa zapada nam se približava oluja."

Vojvoda klimnu glavom. I sam je opazio veliki talas žućkaste prašine u tom pravcu. On promeni pravac kretanja toptera, primetivši pri tom kako krila na letelicama pratnje odražavaju mlečnonarandžasti sjaj svetlosti profiltrirane kroz prašinu, dok su se okretala, sledeći trag vođe.

"Ovako ćemo izbeći oluju", reče Kines.

"Mora da je opasno uleteti u taj uskovitlani pesak", reče Pol. "Da li je istina da je on u stanju da preseče i najčvršći metal?"

"Na ovoj visini nije posredi pesak, nego prašina", reče Kines. "Opasnost se ogleda u smanjenju vidljivosti, turbulencijama, začepljenju filtera za disanje."

"Da li ćemo danas videti vađenje začina?" upita Pol.

"Vrlo verovatno", reče Kines.

Pol se zavalio u sedište. Iskoristio je ovo ispitivanje i hiperosetljivu svest da bi obavio ono što mu je majka nazivala "registovanje" neke osobe. Sada je snimio Kinesa - boju glasa, svaku pojedinost lica i gestova. Jedan neprirodan nabor na levom rukavu čovekove odore ukazivao je na nož u koricama pričvršćenim na mišici. Pojas mu je bio neobično ispupčen. Čuo je da pustinjski ljudi nose pojas sa džepovima u koje stavljaju razne neophodne sitnice. Možda je takav pojas napravio ispupčenje - to sigurno nije bio skriveni štitnik. Bakarna igla, sa izgraviranim likom zeca, pričvršćivala je na vratu Kinesovu odoru. Jedna druga, nešto manja, sa sličnom gravurom, visila je u uglu kapuljače, koja mu je bila zabačena na ramena.

Halek se okrenu u sedištu pokraj Pola, posegnu u prtljažnik iza njih i izvadi odande baliset. Kines se osvrnuo kada je Halek počeo da štimuje instrument, a zatim ponovo upravi pogled preda se.

"Šta biste voleli da čujete, mladi gospodaru?" upita Halek.

"Izaberi nešto sam, Gurni", reče Pol.

Halek načulji uho prema instrumentu, počeo da poteže strune, a onda

i tiho da peva:

Očevi su nam jeli manu u pustinji,
po užarenim mestima gde haraju kovitlaci.
Gospode, spasi nas te užasne zemlje!
Spasi nas... ah-h-h-h, spasi nas
posne i žedne zemlje!

Kines pogleda Vojvodu i reče: "Putujete bez velike pratnje, gospodaru. Jesu li svi vaši ljudi ovako mnogostrano nadareni?"
"Gurni?" Vojvoda se zakikota. "Gurni je jedinstven. Volim kada je uz mene, zbog njegovih očiju. Njima ništa ne promakne."
Planetolog nabra obrve.
Ne izgubivši uopšte takt, Halek nastavi pesmu:

Jer ja sam poput pustinjske sove, o!
Ajah! ja sam poput pustinjske so-ve!

Vojvoda posegnu prema tabli sa instrumentima, podiže odande mikrofon, uključi ga i reče: "Vođa pratnji Gema. Leteći predmet pod uglom od devet časova, sektor B. Možete li da ga identifikujete?"
"To je samo ptica", reče Kines, a zatim dodade: "Imate oštar vid."
Zvučnik na komandnoj tabli zapucketa, a zatim se iz njega začu:
"Pratnja Gema. Predmet ispitan pod punim uvećanjem. U pitanju je neka velika ptica."

Pol pogleda u naznačenom pravcu i ugleda udaljenu mrljicu: tačku koja se na prekide pomicala. Shvatio je tog trenutka koliko mu je otac sav napet: sva čula bila su mu maksimalno prijemčiva.

"Nisam znao da postoje tako velike ptice tako duboko u pustinji", reče Vojvoda.

"To je verovatno orao", uzvрати Kines. "Mnoga stvorenja su se prilagodila na ovo mesto."

Ornitopter je leteo iznad neke gole, kamene ravnice. Pol pogleda dole, sa visine od dve hiljade metara, i primeti neravne senke njihove i pratećih letelica. Tle je izgledalo ravno, ali je povijanje senki ukazivalo da je to samo privid.

"Da li se iko ikada vratio živ iz pustinje?" upita Vojvoda.

Halekova muzika prestade i on se naže napred da bi bolje čuo odgovor.

"Nije iz duboke pustinje", reče Kines. "Ljudi su u nekoliko navrata uspeli da se vrate iz druge zone. Opstali su zato što su išli stenovitim područjima gde crvi retko zalaze."

Boja Kinesovog glasa privuče Polovu pažnju. Osetio je kako mu čula postaju napeta i izoštrana - za šta su i bila obučena.

"Ah-h, crvi", reče Vojvoda. "Moram ih jednom videti."

"To će se možda dogoditi još danas", uzvratila Kines. "Gde god ima začina, tu su i crvi."

"Uvek?" upita Halek.

"Uvek."

"Postoji li neka veza između crva i začina?" upita Vojvoda.

Kines se okrenu i Pol ugleda skupljena usta kada je čovek počeo da govori. "Oni brane pesak sa začinom. Svaki crv ima svoju teritoriju. Što se začina tiče... ko zna? Uzorci crva koje smo ispitivali naveli su nas na pretpostavku o složenim hemijskim razmenama među njima. Pronašli smo tragove hlorovodonične kiseline u njihovom krvotoku, kao i neke složenije kiseline drugde. Daću vam jednu moju monografiju o tome."

"A štitnik ne predstavlja nikakvu odbranu?" upita Vojvoda.

"Štitnici!" sarkastično ponovi Kines. "Uključite štitnik u zoni nekog crva i zapečatili ste sudbinu. Tada prestaju da vode računa o granicama teritorija i izdaleka hrle ovamo da napadnu štitnik. Nijedan čovek koji je nosio štitnik nije još preživeo takav napad."

"Kako se onda nosite sa crvima?"

"Električni udari visokog napona na svaki pojedinačni prstenasti segment predstavljaju jedini poznati način da se ubije i integralno sačuva crv", reče Kines. "Možemo ih ošamutiti ili razneti eksplozivom, ali svaki prstenasti segment ima svoj život. Izuzev atomskog oružja, ne znam ni za jedan eksploziv koji bi bio dovoljno moćan da potpuno uništi nekog velikog crva. Neverovatno su čvrsti."

"Zašto nisu preduzeti naponi da se istrebe?" upita Pol.

"Bilo bi preskupo", reče Kines. "Trebalo bi pokriti odveć veliko područje."

Pol se zavalio u svom uglu. Njegovo čulo istine, osetljivost za tanane promene u boji glasa, otkrila mu da je Kines lagao ili govorio

poluistine. On pomisli: Ako postoji veza između začina i crva, onda bi njihovo uništenje opasno ugrozilo začin.

"Uskoro niko više neće morati da se vraća pešice iz pustinje", reče Vojvoda. "Biće dovoljno uključiti ove male odašiljače oko vrata - i pomoć će ubrzo stići. Svi naši radnici biće opremljeni njima. Organizovaćemo specijalnu spasilačku službu."

"Vrlo preporučljivo", reče Kines.

"Ton glasa otkriva vam da se ne slažete", reče Vojvoda.

"Da se ne slažem? Ali, naravno da se slažem, ali od toga neće biti mnogo koristi. Statički elektricitet peščanih oluja blokira većinu signala. Odašiljači postaju neupotrebljivi. Već smo to pokušali, znate. Arakis je prilično negostoljubiv prema elektronskoj opremi. Osim toga, ako vam je crv za petama, neće biti dovoljno vremena za bilo kakav spasilački poduhvat. Tada uglavnom imate petnaestak ili dvadesetak minuta."

"Šta biste nam savetovali?" upita Vojvoda.

"Tražite moj savet?"

"Da, savet planetologa."

"Postupićete po njemu?"

"Ukoliko nađem da je razložan?"

"Vrlo dobro, gospodaru. Nikada nemojte putovati sami."

Vojvoda podiže pogled sa kontrolnih uređaja. "Je li to sve?"

"To je sve. Nikada nemojte putovati sami."

"Šta ako vas iznenadi oluja i prinudi da se spustite?" upita Halek.

"Postoji li bilo šta što se može preduzeti?"

"Bilo šta je prilično širok pojam", reče Kines.

"Šta biste vi učinili?" upita Pol.

Kines se okrenu i oštro pogleda dečaka, a zatim vrati pažnju na Vojvodu. "Pre svega bih proverio stanje mog pustinjskog odela. Ukoliko bih se nalazio iznad zone crva ili na stenovitom području, ostao bih kraj letelice. Ako bih, pak, bio na otvorenom pesku, udaljio bih se što pre od letelice. Oko hiljadu metara bilo bi dovoljno. Zatim bih se sakrio pod odorom. Crv bi se sigurno dočepao letelice, ali bi možda mene prevideo."

"Šta zatim?" upita Halek.

Kines slegnu ramenima. "Sačekao bih da se crv udalji."

"Je li to sve?" upita Pol.

"Kada crv ode, valja pokušati da se pešice izvučete iz pustinje", reče Kines. "Morate ići lagano, kako biste izbegli peščane bubnjeve i plimske prašinate bazene, i da se uputite prema najbližem stenovitom području. Postoji mnogo takvih područja. Možda biste uspeli."

"Peščani bubnjevi?" upita Halek.

"Posebno stanje zgusnutosti peska", reče Kines. "Koraknete li po njemu, počinje da bubnja. A to uvek privlači crve."

"A plimski prašinati bazeni?" upita Vojvoda.

"Neka ulegnuća u pustinji ispunjavala su se prašinom tokom mnogih stoleća. Pojedina su toliko velika da imaju struje i cikluse plima i oseka. Svako ko bude dovoljno neoprezan da stupi u njih biće progutan za tili čas."

Halek se zavalio u sedište i počeo da okida strune baliseta, a zatim ponovo zapeva:

Divlje zveri pustinje love tamo,
vrebaju neobazrivo prolaznike.
Oh-h-h, ne kušaj pustinjske bogove.
Da ne tražiš, možda, samotni epitaf.
Opasnosti...

On prekide napev i nađe se napred. "Oblak prašine pred nama, ser."

"Vidim ga, Gurni."

"To je ono što tražimo", reče Kines.

Pol se malo podiže u sedištu da bi što bolje video napred i ugleda žuti oblak kako se kotrlja nisko nad površinom pustinje tridesetak kilometara pred njima.

"Jedna od vaših fabrika-guseničara", reče Kines. "Nalazi se na površini, što znači da vadi začini. Oblak koji vidite nastaje od odstranjenog peska iz centrifuge u kojoj se izdvaja začini. Ne postoji nijedan drugi oblak sličan ovome."

"Letelica je iznad guseničara", reče Vojvoda.

"Vidim dva... tri... četiri spotera", reče Kines. "Tragaju za znacima crva."

"Znaci crva?" upita Vojvoda.

"Pustinjski talas koji se kreće prema guseničaru. Na tlu se takođe

nalaze seizmičke sonde. Crvi ponekad putuju odveć duboko, tako da izostaje talas." Kines skliznu pogled ukrug, po nebeskom svodu. "Tu bi negde trebalo da bude letački transporter, ali nigde ga ne vidim"

"A crvi uvek dolaze, a?" upita Halek.

"Uvek."

Pol se naže napred i dodirnu Kinesa po ramenu. "Koliku teritoriju zauzima svaki crv?"

Kines nabra veđe. Mališan postavlja pitanja dostojna odraslih.

"Zavisi od veličine crva."

"Veliki mogu da drže pod kontrolom tri ili četiri stotine kvadratnih kilometara. Mali..." On naglo prekide pošto je Vojvoda iznenada uključio mlazne kočnice. Letelica poče da usporava kada su repni motori zamukli, a krila se izdužiše do kraja i počeše snažno da mašu. Vazduhoplov je ubrzo postao pravi ornitopter: Vojvoda ga je zaustavio usred vazduha, usporio mahanje krila i levom rukom pokazao daleko na istok, iza fabrike-guseničara.

"Je li ono znak crva?"

Kines se naže preko Vojvode da bi osmotrio u označenom pravcu.

Pol i Halek se pridigoše, zureći prema istom mestu, a Pol još primeti da im je pratnja, zbog neočekivanog manevra, produžila napred, ali je sada već počela u luku da se vraća natrag. Do fabrike guseničara delilo ih je samo oko tri kilometra.

Tamo gde je Vojvoda pokazao, srpaste grbine dina osipale su senovito talasanje prema obzorju, a pravo kroz to nepomično more pružala se dugačka linija, čiji je vrh hrlio napred - sličan kakvoj peščanoj kresti. Pola je to podsetilo na prizor velike ribe, koja na osoben način remeti vodu, plivajući tik ispod površine.

"Crv", reče Kines. "Veliki." On se zavalio natrag u sedište, zgrabi mikrofona sa komandne table i podesi novu frekvenciju na odašiljaču. Bacivši pogled na išpartanu kartu na valjcima iznad njihovih glava, on reče u mikrofona: "Zovem guseničara u Delta Ajaksu Devet. Upozorenje o znaku crva. Guseničaru u Delti Ajaksu Devet. Upozorenje o znaku crva. Javite se! Prijem." On isključi odašiljač i stade da čeka.

Iz zvučnika na kontrolnoj tabli čulo se najpre samo statičko pucketanje, a zatim odjeknu glas: "Ko zove Deltu Ajaks Devet? Prijem."

"Izgleda da se nisu previše uzбудili", reče Halek.

Kines ponovo reče u mikrofona: "Vanredni let - oko tri kilometra severoistočno od vas. Znaci crva na putanji secišta. Procena kontakta: kroz dvadeset pet minuta."

Iz zvučnika se razleže novi glas: "Ovde kontrola spotera. Registrovali smo znake. Ostanite na vezi radi provere kontakta." Usledila je pauza, a onda se ponovo začuo glas: "Kontakt za minus dvadeset šest minuta. Procena vrlo precizna. Ko je na vanrednom letu? Prijem."

Halek otkači kaiš kojim je bio vezan i pomeri se između Kinesa i Vojvode. "Je li to regularna operativna frekvencija, Kinese?"

"Jeste. Zašto?"

"Ko na njoj sluša?"

"Samo oni koji rade u ovom području. Tako se smanjuju interferencije."

Zvučnik ponovo zapucketa, a onda se oglasi: "Ovde Delta Ajaks Devet. Ko dobija nagradu što je prvi uočio znake? Prijem."

Halek pogleda Vojvodu.

Kines reče: "Postoji nagrada srazmerna žetvi začina za onoga ko prvi da upozorenje o crvu. Žele da znaju..."

"Kažite im ko je prvi ugledao crva", reče Halek.

Vojvoda klimnu glavom.

Kines je oklevao nekoliko trenutaka, a zatim uze mikrofona: "Nagrada pripada Vojvodi Letou Atreidu. Vojvodi Letou Atreidu. Prijem."

Glas u zvučniku bio je ravan i delimično izobličen usled kratkotrajne statičke smetnje: "Primljeno. Hvala."

"Recite im sada da podele nagradu među sobom", naredi Halek.

"Kažite im da je to Vojvodina želja."

Kines duboko uzdahnu, a onda reče: "Vojvoda želi da podelite nagradu među sobom. Potvrdite prijem. Gotovo."

"Prijem potvrđen. Hvala", reče zvučnik.

Vojvoda reče: "Zaboravio sam da pomenem da je Gurni takođe veoma nadaren u domenu javnih odnosa."

Kines podozrivo osmotri Haleka.

"Na ovaj način ljudi će znati da se njihov Vojvoda brine o njihovoj bezbednosti", reče Halek. "O tome će se pronaći glas. Poruka je dostavljena na operativnoj frekvenciji ovog područja, tako da je malo

verovatno da su agenti Harkonena nešto čuli." On baci pogled na pratnju. "Osim toga, sada smo prilično snažni. Rizik nije bio nerazuman."

Vojvoda je usmerio letelicu prema peščanom oblaku koji je šikljao iz fabrike-guseničara. "Šta se sad događa?"

"Negde u blizini se nalazi letaćki transporter", reče Kines. "On će doći i podići guseničara."

"Šta bi se dogodilo ako bi se letaćki transporter pokvario?" upita Halek.

"Nešto opreme bi bilo izgubljeno", reče Kines. "Približite se sasvim iznad guseničara, gospodar; videćete nešto zanimljivo."

Vojvoda se namrgodi, a zatim se zadubi u upravljanje, pošto su upravo uleteli u turbulentan vazduh iznad guseničara.

Pol pogleda dole i vide kako pesak još kulja iz metalnog i plastičnog čudovišta pod njima. Ličilo je na veliku smeđeplavu bubu sa mnogo širokih tračnica koje su se unaokolo pružale na kracima. Primetio je jedan džinovski, prevrnuti levak, čiji je širi kraj bio zariven u tamni pesak ispred vozila.

"Sudeći po boji, ovde je bogato nalazište začina", reče Kines.

"Nastaviće da rade sve do poslednjeg trenutka."

Vojvoda dodade gas krilima i ukruti ih za strmije spuštanje, dok je lagano smanjivao visinu, glatko kružeći oko guseničara. Pogled levo i desno pokazao je da mu pratnja drži visinu i da kruži povrhnjega.

Pol podrobnije osmotri žuti oblak koji je kuljao iz cevnih izlaza, a zatim baci pogled preko pustinje, odakle se očekivao dolazak crva.

"Zar ne bi trebalo da čujemo kako dozivaju letaćki transporter?" upita Halek.

"Oni su obično na drugoj frekvenciji", reče Kines.

"Zar ne bi trebalo da postoje dva letaćka transportera za svaki guseničar?" upita Vojvoda. "Na ovoj mašini dole radi dvadeset šest ljudi, a da i ne pominjem skupocenu opremu."

Kines reče: "Nemate dovoljno is..."

On naglo prekide kada se iz zvučnika razleže ljutit glas: "Da li neko vidi letaća? Ne odgovara na pozive."

Trenutak potom, iz zvučnika se razleže pucketava buka, ali je ubrzo nadjača jedan signal, koji se potom priguši, da bi na njegovo mesto došao prvi glas: "Javljajte se po redosledu brojeva! Prijem."

"Ovde kontrola spotera. Poslednji put kad sam video letača, nalazio se prilično visoko i kružio je na severozapadu. Više ga ne vidim! Prijem."

"Spoter jedan: ne vidimo ga. Gotovo."

"Spoter dva: ne vidimo ga. Gotovo."

"Spoter tri: ne vidimo ga. Gotovo."

Tišina.

Vojvoda pogleda dole. Senka njegove letelice upravo je prelazila preko guseničara. "Samo četiri spotera, je li tako?"

"Tako je", reče Kines.

"U našoj pratnji ih ima pet", reče Vojvoda. "Naše letelice su veće. U svaku može da stane još po troje. Njihovi spoteri bi trebalo da budu kadri da prenesu po dvoje."

Pol je nekoliko trenutaka napamet računao, a onda reče: "Troje je prekobrojno."

"Zašto nemaju po dva letača za svaki guseničar?" odbrusi Vojvoda.

"Nemate dovoljno dodatne opreme", uzvрати Kines.

"Tim pre moramo bolje da štitimo ono čime raspolažemo!"

"Gde li se deo taj letački transporter?" upita Halek.

"Možda je bio prinuđen da se spusti negde izvan našeg vidnog polja", reče Kines.

Vojvoda uključi mikrofون i reče: "Govori vaš Vojvoda. Spuštamo se da pokupimo posadu Delte Ajaksa Devet. Ovo važi za sve spotere koji će aterirati na istočnoj strani. Mi ćemo se spustiti na zapadnoj. Gotovo." On spusti ruku na komandnu tablu, podesi frekvenciju za vezu sa pratnjom, ponovi i njoj naređenje, a zatim predade mikrofон Kinesu.

Kines vrati odašiljač na operativnu frekvenciju i istog časa iz zvučnika zagrme glas: "...gotovo, pun tovar začin! Imamo gotovo pun tovar! Ne možemo ostaviti to prokletom crvu! Gotovo."

"Do đavola začin!" odbrusi Vojvoda. On uze natrag mikrofон i reče: "Lako ćemo povratiti izgubljeni začin. U letelicama ima mesta za sve vas izuzev trojice. Vucite slamku, ili već nekako odlučite ko ide, a ko ostaje. Ali, većina se evakuiše - i to je naređenje!" On energično vrati mikrofон Kinesu i promrmlja: "Izvinite", kada ovaj trže ozleđeni prst.

"Koliko još ima vremena?" upita Pol.

"Devet minuta", uzvрати Kines.

Vojvoda reče: "Ova letelica je snažnija od drugih. Ako uzletimo pod mlaznjacima sa tri četvrtine rada krila, mogli bismo da uzmemo još jednog čoveka."

"Pesak je mekan ovde", reče Kines.

"Sa četvoro dodatnih putnika pri uzletanju uz pomoć mlaznjaka mogli bismo da slomimo krila", reče Halek.

"To ne važi za ovu letelicu", uzvratu Vojvoda. On se naže nad kontrolnu tablu kada se topter našao sasvim nisko pokraj guseničara. Krila se skupiše i letelica mekano dodirnu tle na dvadesetak metara od fabrike.

Guseničar je sada bio utihnuo i iz njegovih cevi više nije šikljao pesak. Iz velikog vozila dopirao je jedino prigušen mehanički šum, koji je postao nešto glasniji kada je Vojvoda otvorio vrata letelice.

Istog trenutka nozdrve mu zapahnu miris cimeta - težak i oštar.

Uz bučno lepršanje krila, flota spotera spusti se na pesak sa druge strane guseničara, dok u nizu za Vojvodom ateriraše letelice iz njegove pratnje.

Bacivši pogled prema fabrici, Pol shvati koliko su svi topteri sićušni u odnosu na nju - sitne mušice spram džinovskog jelenka.

"Gurni, ti i Pol izbacite napolje stražnja sedišta", reče Vojvoda. On ručno raširi krila u rasponu od tri četvrtine, podese im odgovarajući ugao i proveru kontrolne uređaje mlaznjaka. "Zbog kog vruga već ne uzlaze iz te mašine?"

"Još se nadaju da će se letački transporter pojaviti", reče Kines. Imaju na raspolaganju još nekoliko minuta." On baci pogled prema istoku.

Svi se okrenuše u istom pravcu, ali niko nije video ni traga od crva, premda je u vazduhu lebdelo nešto teško i napeto.

Vojvoda uze mikrofona, prebaci na svoju komandnu frekvenciju i reče: "Neka dve letelice izbace generatore štitnika. Prva i druga. Tako ćete moći da primite još dva čoveka. Nećemo nikoga ostaviti na milost i nemilost tom čudovištu." On se vrati na operativnu frekvenciju i zagrme u mikrofona: "U redu, vi iz Delta Ajaks Devet! Napolje! Smesta! Ovo je naređenje Vašeg Vojvode! Trkom ili ću da raspolutim taj guseničar laserskim revolverom!"

Jedna vrata se naglo otvoriše blizu čeonog dela fabrike, druga na stražnjem kraju, a treća pri vrhu. Ljudi pokuljaše napolje i stadoše da

klize ili da se spuštaju na pesak. Jedan visok čovek u zakrpljenom radnom kombinezonu poslednji je izišao. On najpre skoči na gusenicu, a zatim na pesak.

Vojvoda okači mikrofon o komandnu tablu, iziđe na krilni dovratnik i viknu: "Po dvojica u vaše spotere!"

Čovek u zakrpljenom kombinezonu počeo da raspoređuje svoju posadu i da je šalje u parovima prema spoterima koji su čekali s druge strane.

"Četvorica ovamo!" doviknu Vojvoda. "Četvorica u onu letelicu pozadi!" On pokaza prstom na prateći topter koji je stajao iza njega. Stražari su upravo izbacivali generator štitnika. "A četvorica u onu letelicu tamo!" Usmerio je prst prema jednom drugom članu pratnje, iz koga je već bio izbačen generator. "U ostale po trojica! Trkom, vi peščani psi!"

Visoki čovek završi raspoređivanje posade i trkom krenu preko peska, predvodeći poslednju trojicu svojih drugova.

"Čujem crva, ali još ne mogu da ga vidim", reče Kines.

Trenutak potom i ostali ga začuše - škripitav šum klizanja, udaljen i sve glasniji.

"Vražji uslovi za rad", promrmlja Vojvoda.

Letelice počeo da uzleću sa peska oko njih. Taj prizor podseti Vojvodu na nešto što je video u džunglama rodne planete: nešto je poplašilo jato lešinara, koje je čerečilo lešinu divljeg bika, i oni su najednom prhnuli put neba.

Kopači začina, zbijeni pored toptera, počeo da se penju iza Vojvode. Halek im je pomagao, vukući ih pozadi.

"Upadajte, momci!" dovikivao im je. "Po dvojica!"

Pritisnut u jedan ugao masom oznojenih ljudi, Pol oseti zadah straha oko sebe i primeti kako dvojica nemaju propisno zakopčana pustinjska odela na vratnom delu. On odmah uskladišti tu informaciju u sećanje za potonju akciju. Otac će morati da izda naređenje o strožijoj disciplini nošenja pustinjskih odela. Ljudi ispoljavaju težnju da postanu skloni javašluku ako ih čvrsto ne stisnete.

Kada se poslednji čovek ukrcao pozadi, zadihano reče: "Crv! Samo što nije stigao! Uzlećite!"

Vojvoda skliznu u svoje sedište, namrgodi se i reče: "Još imamo tri minuta, prema prvobitnoj proceni. Je li tako, Kinese?" On zatvori

vrata i proveri da li su dobro prionula.

"Sasvim tako, gospodaru", uzvratu Kines, pomislivši pri tom: Prilično je hladnokrvan tip ovaj Vojvoda.

"Sve je u redu, ser", reče Halek.

Vojvoda klimnu glavom, osmotrivši kako poslednje letelice iz njegove pratnje uzleću put neba. Zatim podesi komande startera, baci još jedan pogled na krila i instrumente i stavi u pogon mlaznjake.

Uzletanje pritisnu Vojvodu i Kinesa duboko u sedišta, a ostale potisnu u dno stražnjeg dela. Kines je netremice posmatrao kako Vojvoda operiše komandnim uređajima: pribrano, odmereno. Topter je već bio u vazduhu, a Vojvoda je i dalje pomno motrio na instrumente, osvrćući se često levo i desno da bi držao na oku krila.

"Letelica je veoma teška, ser", reče Halek.

"Daleko smo još od granice opterećenja", reče Vojvoda. "Nisi valjda pomislio da ću stvarno da izložim opasnosti tovar koji topter nosi, Gurni?"

Halek se isceri i reče: "Ni za trenutak, ser."

Vojvoda stade da pravi dugačak, spori okret - uspinjući se iznad guseničara.

Zbijen u uglu pokraj prozora, Pol je netremice posmatrao utihlu mašinu na pesku. Znak crva se pokazao na oko četiri stotine metara od guseničara. A onda, u pesku oko fabrike najednom se pojavi turbulentno kretanje.

"Crv je sada ispod guseničara", reče Kines. "Bićete očevici nečega što je sasvim malo ljudi imalo prilike da posmatra."

Mrlje prašine sada su osenčavale pesak oko guseničara. Velika mašina poče da se naginje i da tone na desnu stranu. Džinovski peščani vrtlog stade da se obrazuje desno od guseničara. Vrteo se sve brže. Pesak i prašina ispuniše vazduh u krugu prečnika više stotina metara.

A onda ugledaše!

Široka rupa zinu iz peska. Sunčeva svetlost blistavo se odbi od sjajno-belih zidova. Prečnik jame bio je najmanje dvostruko veći od dužine guseničara, proceni Pol. Gledao je netremice kako mašina upada u taj otvor, obavijena gejzirom prašine i peska. Kada je sasvim uronila, rupa se zatvori za njom.

"Bogovi, kakvo čudovište!" promrmlja jedan čovek pokraj Pola.

"Ode sav naš začin!" zabruna drugi.

"Neko će platiti za ovo", reče Vojvoda. "Obećavam vam to."

Po stalozhenosti očevog glasa Pol oseti koliko je duboko bio ozlojeđen. I njega je prožimalo isto osećanje. Ovakvo traćenje predstavljalo je zločin!

U tišini koja je zavladała začu se Kinesov glas.

"Blagosloven da je Tvorac i Njegova voda", promrmlja on.

"Blagosloven da je Njegov dolazak i odlazak. Neka Njegov prolazak očisti svet. Neka On sačuva svet za Svoj narod."

"Šta to govorite?" upita Vojvoda.

Ali Kines ne uzvratil ništa.

Pol osmotri ljude koji su stajali zbijeni oko njega. Zaplašeno su zurili u Kinesov potiljak. Jedan od njih prošaputa "Liete."

Kines se okrenu i namrgodi. Čovek zbunjeno ustuknu.

Jedan drugi od spašenih poče da kašlje - suvo i hrapavo. Kad je malo povratio dah, on reče: "Prokleta da je ta paklena rupetina!"

Visok čovek koji je poslednji izišao iz guseničara reče: "Smiri se, Kose. Samo ćeš pogoršati taj kašalj." On se probi kroz ljude, sve dok nije stigao iza Vojvode. "Vi ste Vojvoda Leto, pretpostavljam", reče on. "Vama dugujemo zahvalnost za naše živote. Da niste došli, bili bismo izgubljeni."

"Ćuti, čoveče, i pusti Vojvodu da na miru upravlja letelicom", promrmlja Halek.

Pol pogleda Haleka. I on je video bore napetosti u uglovima usana dečakovog oca. A kada je Vojvoda besan, svi hodaju na prstima.

Leto poče da ispravlja topter sa kružne putanje, ali ga onda zaustavi u vazduhu kada primeti novo kretanje na pesku. Crv se povukao u dubine, a sada su se, blizu mesta gde se nalazio guseničar, mogle primetiti dve prilike kako se kreću na sever od ulegnuća u pesku. Izgledalo je kao da klize iznad površine, ne dižući pri tom gotovo uopšte prašinu, koja bi označila njihovo kretanje.

"Ko je to dole?" upita Vojvoda.

Dva učenika koja su pošla sa nama da vide kako to radimo, ser", reče visoki čovek.

"Zašto mi niko ništa nije kazao o njima?"

"Sami su hteli da rizikuju", uzvratil visoki čovek.

"Gospodaru", reče Kines, "ovi ljudi dobro znaju da je beskorisno

preduzeti bilo šta da bi se izbacili ljudi izgubljeni u pustinji kojom caruju crvi."

"Poslaćemo brod iz baze po njih!" odbrusi Vojvoda.

"Kako želite, gospodaru", reče Kines. "Ali sva je prilika da kada brod stigne neće više biti nikoga da se spase."

"Ipak ćemo poslati brod", reče Vojvoda.

"Nalazili su se upravo tamo gde je crv izbio iz peska", reče Pol.

"Kako su uspeali da se izbave?"

"Zidovi rupe stvaraju lažne predstave o razmerama i udaljenostima", uzvratila Kines.

"Traćite gorivo ovde, ser", umeša se Halek.

"Tako je, Gurni."

Vojvoda okrenu letelicu i usmeri je prema Zaštitnom Zidu. Prateća flota se takođe pokrenu i zauze položaj iznad i sa strane vođe.

Pol razmisli o onome što su visoki čovek i Kines kazali. Osetio je u tome poluistine i potpune laži. Ljudi na pesku napredovali su površinom tako sigurno da je bilo očigledno da se kreću putanjom proračunatom da što manje izaziva crva da se vrati iz dubina.

Slobodnjaci! pomisli Pol. Ko bi drugi ispoljio toliko samopouzdanja na pesku? Ko bi drugi smeo da bude prepušten samome sebi usred pustinje - a da pri tom ne bude izložen pogubnoj opasnosti. Jedino oni znaju kako da opstanu ovde! Kako izići na kraj sa crvom!

"Šta su Slobodnjaci radili u onom guseničaru?" upita Pol.

Kines se okrenu.

Visoki čovek upravi široke oči u Pola - oči potpuno plave. "Ko je ovaj momak?" upita on.

Halek se pokrenu i stade između čoveka i Pola, a zatim reče: "To je Pol Atreid, naslednik Vojvode."

"Zašto kaže da je bilo Slobodnjaka na našoj mašini?" upita čovek.

"Odgovaraju opisu", reče Pol.

Kines se namrgodi. "Ne možete da prepoznate Slobodnjaka samo na osnovu posmatranja!" On pogleda visokog čoveka. "Ti. Ko su bili oni ljudi?"

"Prijatelji jednog od naših", reče visoki čovek. "Prijatelji iz jednog sela koji su hteli da vide nalazišta začina."

Kines se okrenu napred. "Slobodnjaci!"

Ali iz sećanja mu izroniše reči predanja: Lisan-al-Gaib će prozreti

sve izgovore.

"Sva je prilika da će uskoro biti mrtvi, mladi gospodaru", reče visoki čovek. "A o mrtvima ne bi trebalo rđavo govoriti."

No, Pol je razabrao neistinu u njihovim glasovima, osetio je opasnost, koja je Haleka navela da instinktivno zauzme pripravan položaj.

Pol progovori oporim glasom: "Umreće na užasnom mestu."

Ne okrenuvši se, Kines reče: "Kada Bog naredi da neki stvor umre na nekom određenom mestu, onda nagna njegovu volju da ga upravo tamo odvede."

Leto se okrenu i uputi oštar pogled prema Kinesu.

Vrativši isti pogled Vojvodi, Kines najednom oseti da ga je uznemirila jedna činjenica koju je uočio ovde: Vojvoda se više brinuo za ljude nego za začin. Izložio je opasnosti vlastiti život i život svog sina da bi spasao ljude. Na gubitak jednog začinskog guseničara samo je nehajno odmahnuo rukom. Pretnja po živote ljudi veoma ga je razbesnela. Jedan takav vođa mogao bi da računa na fanatičku odanost. Bilo bi ga izuzetno teško poraziti.

Uprkos vlastitoj volji i svim pređašnjim sudovima, Kines je morao samome sebi da prizna: Dopada mi se ovaj Vojvoda.

16.

Veličajnost je prolazno iskustvo. Nikada nije konzistentna. Delimično zavisi od mitotvoračke uobrazilje čovečanstva. Osoba koja iskusi veličajnost mora da ima osećanje za mit u kome se nalazi. Mora da odražava ono što je projektovano u nju. Takođe mora da raspolaže sjajnim osećajem za podrugljivost. Upravo mu ovo omogućuje da se otrgne verovanju u vlastitu izuzetnost. Ironičnost mu jedina dopušta da se kreće u samom sebi. Bez toga svojstva, čak će i kratkotrajna i slučajna veličajnost uništiti čoveka.

Iz 'Sabranih izreka Muad'Diba' princeze Irulan

U trpezariji arakenske velike kuće suspenzorske svetiljke upaljene su u rani sumrak. Njihov žućkasti sjaj obasjavao je visoko postavljenu, crnu bikovu glavu sa okrvavljenim rogovima, kao i tamnoblistav, uljani portret Starog Vojvode.

Ispod ovih talismana, belo laneno platno kao da se kupalo u plamenim odsjajima atreidskog srebra, koje je bilo na sasvim poseban način raspoređeno duž velikog stola - mali arhipelazi skupocenog pribora za jelo koji su stajali pokraj kristalnih čaša, a ispred teških, drvenih stolica. Klasični središnji luster ostao je neosvetljen, dok mu se lanac zavojito gubio u senkama, gde je bio skriven mehanizam otkrivača otrova.

Zastavši na vratima da bi osmotrio kako je sve uređeno, Vojvoda pomisli na otkrivača otrova i značaj ove naprave u njegovom društvu.

Sve je to deo jednog ustrojstva sveta, pomisli on. Možemo biti precizno definisani već preko jezika kojim govorimo: raspolažemo sa bezbroj sasvim određenih i tananih pojmova za definisanje nasilnih smrti. Da li će neko pribeći čaumurkiju noćas: otrovu koji se stavlja u piće? Ili će se, možda, opredeliti za čaumas: otrov koji se stavlja u hranu?

On odmahnu glavom.

Pored svakog tanjira na dugačkom stolu stajao je vrč vode. Za

trpezom se nalazila dovoljna količina vode, proceni Vojvoda, da neka siromašna arakenska porodica proživi celu godinu dana.

Pokraj vrata, gde je on stajao, nalazili su se omanji umivaonici od pozlaćenih žutih i zelenih emajliranih pločica. Pored svakog se nalazio odeljak sa peškirimama. Bio je običaj, objasnio je kućni nadzornik, da gosti prilikom ulaska zamoče ceremonijalno ruke u umivaonik, izliju nešto vode na pod, obrišu ruke o peškiri i bace ga u sve veću lokvu kod vrata. Posle večere napolju bi se okupili prosjaci da dobiju vodu iscedenu iz peškira.

Baš tipično za harkonenski posed, pomisli Vojvoda. Svaka zamisliva degradacija duha. On duboko uzdahnu, osećajući kako ga bes steže u utrobi.

"Gotovo je sa tim običajem!" promrmlja on.

Ugledao je jednu poslužiteljku - staru i čvornovatu ženu koju je kućni nadzornik preporučio - kako se pojavljuje na vratima kuhinje preko puta njega. Vojvoda joj dade znak podignutom rukom. Ona iziđe iz senke i pohita pored stola prema njemu; Leto opazi gotovo štavljeno lice i potpuno plave oči.

"Gospodar želi?" Držala je glavu povijenu, a oči poluzatvorene.

On pokaza rukom. "Ukloni ove umivaonike i peškire."

"Ali... blagorodni..." Ona podiže pogled, ne mogavši da dođe do reči od čuda.

"Poznat mi je običaj!" uzvratila on odsečno. "Ondesi ove umivaonike do izlaznih vrata. Dok budemo obedovali i pošto završimo, svaki prosjak koji se pojavi moći će da dobije punu čašu vode. Je li ti jasno?"

Na njenom štavljenom licu zatitra čitava skala osećanja: užasnutost, ljutnja...

Letou najednom sinu u svesti da je ona sigurno bila naumila da prodaje vodu iscedenu iz nakvašenih i izgaženih peškira i da na taj način izvuče neku crkavicu od jadnika koji su došli na vrata. Možda je i to bio deo običaja.

Lice mu se smrknu i on reče srditim glasom: "Postaviću stražara da nadgleda strogo izvršenje mojih naredbi."

On se okrenu i krupnim koracima krenu prema hodniku koji je vodio do Velike Dvorane. Sećanja mu prošaptaše u umu, slično bezubom mrmljanju starice. Spomenuo se otvorene vode i talasa - dana

ispunjenih morem trave, a ne peska - zasenjujućih leta koja su prohujala mimo njega poput listova nošenih olujnim vetrovima.

Sve je prohujalo.

Starim, pomisli on. Osetio sam hladnu ruku sopstvene smrtnosti. I to gde? U cerenju starice.

U Velikoj Dvorani gospa Džesika se nalazila u središtu jedne mešovite skupine koja je stajala pred kaminom. U njemu je pucketala otvorena vatra, bacajući narandžaste odseve na dragulje, čipku i skupocena tkanja. U grupi je prepoznao jednog proizvođača pustinskih odela dole iz Kartage, jednog uvoznika elektronske opreme, prevoznika vode, čija je letnja rezidencija bila blizu njegove polarne fabrike, predstavnika Esnafske banke (suvonjav i rasejan tip, kao i cela njegova sorta), trgovca u servisu rezervnih delova opreme za vađenje začina i jednu mršavu ženu, grubog lica, čija je firma za vodiče posetiocima iz svemira predstavljala samo paravan za razne krijumčarske, špijunske i ucenjivačke rabote.

Većina žena u dvorani pripadala je jednom osobenom tipu: udešene, besprekorno odevene - neobična mešavina nedodirljive senzualnosti.

Čak i da nema ulogu domaćice, pomisli Vojvoda, Džesika bi dominirala grupom. Na sebi nije imala nakita i opredelila se za tople boje - dugačka haljina, koja je bila gotovo odsev otvorene vatre, i traka zemljano-smeđe boje oko bronzane kose.

Shvatio je da je učinila to da bi mu na suptilan način vratila za nedavnu hladnoću koju je ispoljio prema njoj. Odlično je znala da mu se najviše dopada u ovim tonovima - da je tada vidi kao saglasje toplih boja.

Malo po strani, pre zasebno nego u sklopu grupe, stajao je Dankan Ajdaho u blistavoj uniformi, sa uredno začešljanom kovrdžavom kosom i kamenim licem, iza kojeg se ništa nije moglo nazreti. Bio je povučen od Slobodnjaka i dobio je nova naređenja od Havata: Pod izgovorom da je štitiš, moći ćeš gospu Džesiku stalno da držiš na oku.

Vojvoda se osvrnu po prostoriji.

U uglu, okružen mladim laskavcima iz bogatih arakenskih porodica, stajao je Pol, dok su se malo podalje od njih nalazila tri oficira iz kućne garde. Vojvoda je posebnu pažnju obratio na devojkice. Kakav

je samo mamac bio Vojvodin naslednik! Ali, Pol se prema svima ophodio podjednako, opredelivši se za stav uzdržane otmenosti.

Dobro će mu pristajati titula, pomisli Vojvoda, shvativši istog trenutka da je i u tome sadržana ideja o smrti, od čega ga je podišla jeza.

Pol ugleda oca kod vrata i izbeže njegov pogled. Stao je da klizi očima po grupicama gostiju, po iskićenim prstima koji su držali čaše sa pićem, po neupadljivim i sićušnim otkrivačima otrova, kojih je bilo svuda unaokolo. Najednom ga obuze gađenje prema svim tim neumornim ustima. Bile su to samo jevtine maske koje su prikrivale podmukle misli - torokavi glasovi koji su prikrivali gromku tišinu u svim srcima.

Mrzovoljan sam, pomisli on i upita se šta bi Gurni kazao za to.

Znao je za izvor tog raspoloženja. Nije hteo da uzme udela na ovom formalnom skupu, ali mu je otac bio neumoljiv. "Moraš da zauzmeš određeno mesto - određen položaj. Već si dovoljno odrastao za to. Gotovo si pravi muškarac."

Pol vide oca kako prolazi kroz vrata, osmatra pogledom prostoriju, a zatim prilazi skupini okupljenoj oko gospe Džesike.

Kada se Leto približio Džesikinoj grupi, prevoznik vode upravo je postavio pitanje: "Da li je tačno da će Vojvoda uvesti kontrolu meteoroloških uslova?"

Zaustavivši se iza čoveka Vojvoda odgovori: "Planovi nam ne sežu još toliko daleko, ser."

Čovek se okrenu, pokazavši oblo i glatko lice preplanulog tena. "Ah-h, Vojvoda", prozbori on. "Nedostajali ste nam."

Leto pogleda Džesiku. "Morao sam nešto da obavim." Zatim vrati pažnju na prevoznika vode i saopšti mu naređenje o uklanjanju umivaonika, dodavši na kraju: "Što se mene tiče, stari običaj prestaje od sada da važi."

"Je li to zvanična naredba, gospodaru?" upita čovek.

"Prepustiću stvar vašoj... ovaj... savesti", uzvratila Vojvoda, a zatim se okrenu i primeti Kinesa kako se približava grupi.

Jedna od žena reče: "Smatram da je to veoma plemenit gest... dati vodu...", ali neko je ućutka.

Vojvoda pogleda Kinesa, opazivši da planetolog nosi staromodnu, tamnosmeđu uniformu sa epoletama carske civilne službe, kao i sićušnu zlatnu kap na okovratniku, koja je predstavljala znamenje

čina.

Prevoznik vode upita ljutitim glasom: "Izlaže li to Vojvoda kritici naš običaj?"

"Običaj je promenjen", uzvratu Leto. On klimnu glavom Kinesu, a zatim opazi kako se Džesikino lice na čas natmurilo i pomisli: Ovako otvoreno ispoljavanje osećanja nije joj baš svojstveno, ali će zato podstaći glasine o trvenju među nama.

"Uz Vojvodino dopuštenje", reče prevoznik vode, "voleo bih još nešto da pitam u vezi sa ovdašnjim običajima."

Leto uoči iznenadan slatkorečiv ton u čovekovom glasu i primeti kako je grupa najednom utonula u tišinu i kako se unaokolo glave počinju da okreću prema njima.

"Nije li već vreme za večeru?" upita Džesika.

"Ali naš gost hteo je nešto da pita", reče Leto. On pogleda prevoznika vode: čoveka oblog lica, krupnih očiju i debelih usana - setivši se Havatovog izveštaja: ...treba biti na oprezu sa tim prevoznikom vode; zove se Lingar Bevt. Harkoneni su ga koristili, ali nikada potpuno kontrolisali.

"Običaji vezani za vodu veoma su zanimljivi", reče Bevt s osmehom na licu. "Radoznao sam šta nameravate da uradite sa staklenom baštom, koja je dograđena uz ovu kuću. Mislite li i dalje da se razmećete njome pred licem celog sveta... gospodaru?"

Leto obuzda plimu srdžbe u grudima i netremice se zagleda u čoveka. Misli su mu hrlile kroz um. Valjalo je biti hrabar da bi ga neko izazvao u njegovom dvorcu, naročito sada kada su imali Bevtov potpis na ugovoru o vernosti. Ovaj čin je takođe otkrio da čovek raspolaže određenom ličnom moći. Voda je ovde odista predstavljala moć. Ukoliko su vodna postrojenja bila minirana, na primer, tako da se mogu dići u vazduh na dati signal... Čovek je izgledao sposoban da preduzme takav korak. Uništenje vodnih postrojenja lako bi moglo da predstavlja i uništenje celog Arakisa. Verovatno je Bevt na tu kartu uspeo da drži na odstojanju i Harkonene.

"Moj gospodaru, Vojvoda i ja imamo druge planove sa našom staklenom baštom", reče Džesika, osmehnuvši se Letou. "Razume se, nameravamo da je zadržimo, ali samo kao nešto što nam je na poverenje dao narod Arakisa. Naš je san da će se jednoga dana klima na Arakisu promeniti u dovoljnoj meri i da će posvuda na

otvorenom moći da rastu takve biljke."

Balgoslovena da je! pomisli Leto. Da vidimo kako će naš prevoznik vode reagovati na ovo.

"Vaše zanimanje za vodu i kontrolu meteoroloških uslova sasvim je očigledno", reče Vojvoda. "No, savetujem vam da promenite fah. Jednoga dana, voda više neće biti skupocena roba na Arakisu."

On pomisli pri tom: Havat mora udvostručiti napore da se uvuče u Bevtovu organizaciju. Osim toga, potrebno je da odmah preduzme neprekidno nadziranje vodnih postrojenja. Neće on i protiv mene igrati na tu kartu!

Bevt klimnu glavom, ne skidajući osmeh s lica. "Vrlo privlačan san, gospodaru." On se povuče korak.

Letovu pažnju iznenada privuče izraz na Kinesovom licu. Čovek je posmatrao Džesiku. Izgledao je kao u zanosu - poput nekoga ko je zaljubljen... ili u religijskom transu.

I odista, Kinesove misli preplavile su reči proročanstva: I oni će deliti vaš najdragoceniji san. On se neposredno obrati Džesiki: "Znate li možda najkraći put do te zamisli?"

"Ah, doktor Kines", reče trgovac vodom. "Prekinuli ste začas lutanja sa vašim hordama Slobodnjaka da biste nas udostojili posete. Veoma uvidavno sa vaše strane."

Kines uputi Bevtu neodgonetljiv pogled i reče: "U pustinji se kaže da posedovanje velikih količina vode može čoveka da navede na kobnu neopreznost."

"U pustinji imaju mnogo neobičnih izreka", uzvratu Bevt glasom koji je odavao nelagodnost.

Džesika priđe Letou i uhvati ga ispod ruke, pokušavši na taj način da se primiri. Kines je kazao: "...najkraći put." Prevedeno na stari jezik, to je značilo "Kvizac Haderah." Izgleda da ostali nisu uočili neobična planetologova pitanja; Kines je sada bio nagnut prema jednoj ženi iz grupe i slušao njeno prigušeno i koketno čavrljanje.

Kvizac Haderah, pomisli Džesika. Da li je naša Misionaria Protektiva i ovde posejala tu legendu? Ta pomisao ponovo ožive njena potajna nadanja u Pola. On bi mogao da bude Kvizac Haderah. Mogao bi.

Predstavnik Esnafske banke zapodenuo je razgovor sa prevoznikom vode i jednog trenutka Bevtov glas nadjača ponovno oživljeno mrmljanje grupne konverzacije: "Mnogi su pokušali da promene

Arakis."

Vojvoda primeti kako su te reči silovito delovale na Kinesa, odmah ga nagnavši da se odvoji od dame raspoložene za flertovanje.

U iznenada nastaloj tišini, jedan član kućne garde u pešadijskoj uniformi pročisti grlo iza Letoa i reče: "Večera je poslužena, gospodaru."

Vojvoda uputi upitni pogled Džesiki.

"Ovdašnji običaj nalaže da domaćin i domaćica krenu za svojim gostima do trpeze", reče ona, osmehnuvši se. "Kako bi bilo da i to promenimo, gospodaru?"

On uzvratil hladnim glasom "Taj mi se čini dobar. Ostavićemo ga za sada."

I dalje moram podgrevati privid da je sumnjičim za izdajstvo, pomisli on, a zatim se osvrnu na goste koji su defilovali pokraj njega. Ko među vama veruje u tu laž?

Osetivši njegovu uzdržanost prema njoj, ona se po ko zna koji put tokom nedelje zapita o razlozima ovakvog držanja. Ponaša se kao čovek koji je u borbi sa samim sobom, pomisli ona. Je li to zbog toga što sam tako brzo priredila ovaj prijem? Ali on dobro zna koliko je važno da počnemo da mešamo naše ljudstvo i oficire sa lokalnim žiteljima na društvenom planu. Za sve njih mi igramo ulogu oca i majke. Ništa to ne potvrđuje tako valjano kao ova društvena okupljanja.

Posmatrajući kako gosti promiču, Leto se priseti šta je Tufir Havat kazao kada je bio obavešten o ovoj stvari: Ser, zabranjujem to!

Na Vojvodinom licu pojavi se osmeh. Kakav je to prizor bio! A kada je Vojvoda ostao neumoljiv u vezi sa prisustvovanjem večeri, Havat je samo odmahnuo glavom. "Imam zloslutno predosećanje u vezi sa svim tim, gospodaru", kazao je on. "Sve se odvija odveć brzo na Arakisu. To ne liči na Harkonene. Uopšte ne liči na njih."

Pol prođe pokraj oca, prateći jednu mladu ženu, za pola glave višu od njega. On uputi ocu kiseo osmeh, a zatim klimnu glavom u znak odgovora na nešto što je mlada žena kazala.

"Njen otac proizvodi pustinjska odela", reče Džesika. "Ali kažu da bi samo budala dopustila sebi da se nađe u dubokoj pustinji u jednoj od njegovih rukotvorina."

"Ko je onaj čovek sa licem punim ožiljaka ispred Pola?" upita

Vojvoda. "Ne poznajem ga."

"Jedna od poslednjih zvanica", prošaputa ona. "Gurni je sigurno uspeo da ga dovede. Krijumčar."

"Gurni ga je doveo?"

"Na moj zahtev. Havat je odobrio celu stvar, premda nije izgledao osobito oduševljen. Krijumčar se zove Tuek, Esmar Tuek. Prilično je moćan među svojom sortom. Ovde ga svi poznaju. Bio je gost u mnogim kućama."

"Zbog čega je ovde?"

"Sve ostale zvanice pitaće se isto", reče ona. "Tuek će već svojim prisustvom posejati sumnju i podozrenje. Takođe treba ostalima da stavi do znanja da si ti spreman da suzbiješ korupciju - čak i uz pomoć krijumčara. Ovo poslednje se naročito dopalo Havatu."

"Ali nisam siguran da se dopada meni." On klimnu glavom jednom paru koji je prošao pored njih i opazi da je u dvorani ostalo svega još nekoliko gostiju koje je valjalo propustiti. "Zašto nisi pozvala nekog Slobodnjaka?"

"Tu je Kines", uzvratila ona.

"Da, tu je Kines", reče on. "Jesi li priredila još kakvo malo iznenađenje?" On je povede na kraju povorke koja je išla u trpezariju.

"Sve ostalo je konvencionalno", reče ona.

Kroz misli joj prođe: Dragi moj, zar ne shvataš da ovaj krijumčar kontroliše brze brodove i da se može podmititi? Moramo da imamo neku odstupnicu, neki način da umaknemo sa Arakisa ako sve pođe naopako.

Kada su ušli u trpezariju, ona ga pusti ispod ruke i dopusti mu da joj pomogne da sedne. Leto zatim ode krupnim koracima do suprotnog čela stola. Jedan stražar mu pridržava stolicu. Ostali posedaše uz šuštanje tkanina i škripu stolica, ali Vojvoda ostade da stoji. On dade znak rukom i pripadnici kućne garde u pešadijskim uniformama oko stola povukoše se u pozadinu, i dalje budno motreći.

Prostorijom zavlada neugodna tišina.

Bacivši pogled duž stola, Džesika opazi slabašan drhtaj u uglovima Letoovih usana i primeti tamno rumenilo ljutnje na njegovim obrazima. Šta ga je naljutilo? upita se ona. To sigurno nije bilo pozivanje krijumčara.

"Neki su u nedoumici oko toga što sam naložio ukidanje običaja sa umivaonicima i peškirimama", reče Leto. "To je moj način da vam stavim do znanja da će se stvari promeniti."

Sve utonu u neprijatni muk.

Misle da je pijan, pomisli Džesika.

Leto podiže svoj vrč sa vodom tako da su suspenzorske svetiljke mogle dobro da ga obasjaju sa svih strana. "Kao Vitez carstva", reče on, "ispijam u vaše zdravlje."

Ostali takođe podigoše svoje vrčeve, držeći poglede uprte u Vojvodu. U iznenadnoj tišini, blaga struja promaje iz ulaza u kuhinju malo zanjihla jednu suspenzorsku svetiljku, od čega senke zaigraše na Vojvodinom sokolovom licu.

"Tu sam i tu ću ostati!" reče on odlučnim glasom.

Usledilo je nedovršeno podizanje vrčeva prema ustima - koje se zaustavilo u pola kretnje zato što je Vojvodina ruka ostala nepomična u vazduhu. "Moja zdravica je jedna od onih maksima koje su tako drage našim srcima: 'Posao je taj koji obezbeđuje napredak. Sreća je svuda prolazna!'"

On otpi iz vrča.

Ostali učiniše isto, a zatim razmenjaše upitne poglede.

"Gurni!" pozva Vojvoda.

Iz jedne niše na Letoovom kraju prostorije začu se Halekov glas. "Tu sam, gospodaru."

"Odsviraj nam nešto, Gurni."

Iz niše se razleže umilna svirka baliseta. Posluga poče da donosi poslužavnike sa hranom na sto kada im je Vojvoda dao rukom znak - pečeni desertni zec u cepeda umaku, sirijski aplomaž, čuka pod staklom, kafa sa melanžom (snažan miris cimeta iz začina raširio se po celom stolu), prava pot-a-oie, servirana sa iskričavim kaladanskim vinom.

Vojvoda je i dalje stajao.

Dok su gosti čekali, pažnja im je bila u raskolu između posluženih jela i Vojvode koji nije menjao položaj; konačno, Leto reče: "U drevna vremena, dužnost domaćina bila je da zabavlja goste onim za šta je nadaren." Od silnog stezanja vrča sa vodom, zglobovi na prstima sasvim su mu pobeledi. "Ja ne umem da pevam, ali zato ću vam kazati reči Gurnijeve pesme. Shvatite ih kao još jednu zdravicu -

zdravicu svima onima koji su umrli da bismo mi došli ovde."

Nelagodno komešanje zavlada oko stola.

Džesika obori pogled i osvrnu se na ljude koji su sedeli pokraj nje; bili su to prevoznik vode, obloga lica, i njegova žena, blede i strogi predstavnik Esnafske banke (ličio je na kakvo strašilo dok je netremice buljio u Letoa), smežuran i pun ožiljaka Tuek, čije su potpuno plave oči bludele negde dole.

"Izvršite smotru, prijatelji - smotru trupa koje odavno više za to nisu", poče da recituje Vojvoda. "Gomile bola i dolara, sve to sada pripada sudbini. Izvršite smotru, prijatelji - smotru trupa koje odavno više za to nisu: svaka tačka vremena bez varke ili lukavstva. Sa njima prolazi i mamac sreće. Izvršite smotru, prijatelji - smotru trupa koje odavno više za to nisu. Kada se naše vreme okonča svojim razjapljenim osmehom, zaboravićemo na mamac sreće."

Vojvoda tako podesi visinu glasa da se savim prigušio sa poslednjim stihom, a zatim otpi dobar gutljaj iz vrča sa vodom i uz tresak ga spusti natrag na sto. Voda se izli preko ivica suda i rasu po lanenom platnu stolnjaka.

Ostali takođe otpiše u nelagodnoj tišini.

Vojvoda ponovo podiže vrč sa vodom i ovoga puta prosu preostali deo sadržine na pod, znajući da će i drugi za stolom morati da učine isto.

Džesika je prva sledila njegov primer.

Usledio je trenutak okamenjenosti pre no što su i ostali počeli da prazne svoje vrčeve. Džesika primeti kako Pol, sedeći blizu oca, promatra reakcije oko sebe. I nju je opčinilo ono što se moglo zaključiti na osnovu ponašanja gostiju - naročito ženskog dela. Bila je to čista, pitka voda, a ne nešto što je već odbačeno u vlažnom peškiru. Nevoljnost da se ona tako uludo raspe ispoljavala se u drhtanju ruku, zadocnelim reakcijama, nervoznom smehu... i u nasilničkoj poslušnosti višoj nužnosti. Jedna od žena je ispustila vrč, a zatim okrenula glavu na drugu stranu kada se njen pratilac sagao da ga podigne.

No, njenu pažnju najviše je privukao Kines. Planetolog je oklevao, a zatim ispraznio vrč u jedan kontejner koji je imao ispod sakoa. Osmehnuo se Džesiki kada je opazio da ga posmatra, da bi potom podigao u njenom pravcu prazni vrč u bešumnoj zdravici. Izgledalo

je da se ne oseća nimalo neprijatno zbog onoga što je učinio.

Halekova svirka još se razlegala prostorijom, ali je sada dopirala sa nižih lestvica, postavši blaga i umilna, kao da je on pokušavao da podigne raspoloženje.

"Neka večera počne", reče Vojvoda i spusti se u svoju stolicu.

Ljut je i nesiguran, pomisli Džesika. Gubitak one fabrike-guseničara pogodio ga je u većoj meri nego što je trebalo. Mora da postoji još nešto pored tog gubitka. Ponaša se kao čovek obuzet očajanjem. Ona podiže viljušku, nadajući se da će tom kretnjom prikriti izuzetnu gorčinu koja ju je obuzela. A što da ne? On i jeste očajan.

Najpre lagano, a potom sve življe, večera je pošla svojim normalnim tokom. Proizvođač pustinjaških odela uputio je Džesiki komplimente na račun glavnog kuvara i vina.

"I kuvar i vino su sa Kaladana", uzvratila ona.

"Izvršno", reč on, probavši čuku. "Zbilja izvršno! I to bez trunke melanža. Čovek se na kraju zasiti začina koji je doslovce u svemu."

Predstavnik Esnafske banke podiže pogled prema Kinesu. "Kako sam čuo, doktore Kines, još jednu fabriku-guseničara proždrao je crv."

"Novosti se brzo šire", primeti Vojvoda.

"Dakle, istina je?" upita bankar, usredsredivši pažnju na Letoa.

"Razume se da je istina!" uzvratila oštro Vojvoda. "Vražji letaćki transporter je negde nestao. Ali nemoguće je da nešto tako veliko nestane!"

"Kada se crv pojavi, guseničar se više ne može spasti", reče Kines.

"Nije moguće!" uzvratila Vojvoda.

"Niko nije video kako letać nestaje?" upita bankar.

"Spoteri su obično usredsređeni na pesak", reče Kines. "Njih prvenstveno zanimaju znaci crva. Posada letaćkog transportera normalno se sastoji od četiri čoveka - dva pilota i dva tehničara-pomagača. Ako su jednog... ili čak dvojicu... od njih potplatili Vojvodini neprijatelji..."

"Ah-h-h, shvatam", reče bankar. "A vi, kao Arbitar Promene, nameravate li da preduzmete nešto s tim u vezi?"

"Moraću pažljivo da razmotrim moj položaj", uzvratila Kines, "a to svakako neću učiniti za trpezom." Kroz glavu mu prođe: Bleda kosturčina od čoveka! Vrlo dobro zna da mi je naloženo da prelazim

preko takvih prekršaja.

Bankar se osmehnu, a zatim ponovo usredsredi na hranu.

Džesika se najednom seti jednog predavanja iz škole Bene Geserita. Predmet je bio špijunaža i kontrašpijunaža. Predavala je jedna debeljuškasta Časna Majka, sa srećnim izrazom lica, čiji je vedar glas stajao u oprečnosti s nimalo vedrom temom o kojoj je bila reč.

"Ono što treba uočiti u vezi sa svim školama špijunaže i protivšpijunaže jeste slični model osnovnih reakcija svakog njihovog diplomca. Svaka zatvorena disciplina ostavlja svoj žig na svojim studentima. Taj opšti obrazac može se podvrći analizi i predviđati.

Dakle, motivacione sheme su slične kod svih špijuna i agenata. Drugim rečima, postoje određeni tipovi motivacija koji su slični uprkos različitim školama ili suprotnim ciljevima. Najpre ćete naučiti kako da raščlanite te elemente za analizu - u početku pomoću upitnih obrazaca koji otkrivaju unutrašnju orijentaciju ispitanika; a kasnije, pomnim osmatranjem jezičko-misaone orijentacije subjekata podvrgnutih analizi. Ustanovićete da je prilično lako odrediti koren jezika vaših subjekata, kako kroz glasovne promene, tako i kroz način govora."

Sedeći sada za stolom sa svojim sinom i Vojvodom i njihovim gostima i slušajući predstavnika Esnafske banke, Džesiku najednom prože jeza naglog uviđanja istine: čovek je bio Harkonenov agent. Njegov način govora poticao je sa Giedi Jedan - tanano prikriven, ali i lako dokučiv za njenu uvežbanu svest, kao da se čovek lepo predstavio.

Znači li to da je i sam Esnaf prešao na stranu protivnika Kuće Atreida? - upita se ona. Ta pomisao je uznemiri, ali ona priкри osećanja tako što je zatražila novu porciju, sve vreme pomno slušajući čoveka i pokušavajući da dokuči njegove naume. Sada će skrenuti razgovor na nešto na izgled bezazleno, ali sa zloslutnim naglaskom, pomisli ona. To je provereni model.

Bankar proguta nekoliko zalogaja, otpi dobar gutljaj vina i osmehnu se na nešto što mu je kazala žena koja je sedela s njegove desne strane. Zatim je za trenutak izgledalo da sluša nekog čoveka na suprotnom kraju stola koji je Vojvodi objašnjavao kako arakenske biljke nemaju bodlji.

"Uživam u posmatranju leta arakenskih ptica", reče bankar, obrativši

se Džesiki. "Sve naše ptice su, razume se, strvoderi, a mnoge nemaju uopšte potrebu za vodom, pošto su postale krvopije."

Kćer izrađivača pustinjaških odela, koja je sedela između Pola i Vojvode na drugom kraju stola, namrgodi svoje lepuškasto lice i reče: "Oh, Suu-Suu, pa to je vrlo neukusno."

Bankar se osmehnu. "Zovu me Suu-Suu zato što sam finansijski savetnik Sindikata prodavaca vode." Pošto je Džesika nastavila da ga posmatra bez komentara, on dodade: "Znate... prodavci vode uzvikuju 'Suu-Suu-Suk!'" Njegovo oponašanje bilo je tako verno da su se mnogi za stolom nasmejali.

Džesika začu hvalisavi ton glasa, ali i uoči da je mlada žena bila ta koja je bankaru dala šlagvort - što je jedino moglo da znači da je sve unapred bilo pripremljeno. Ona mu je pružila pokriće da kaže ono što je rekao. Džesika pogleda Lingara Bevta. Vodni magnat bio je namrgođen i usredsređen na svoju večeru. Savršeno je dobro shvatila da je bankar, zapravo, rekao: "I ja kontrolišem taj vrhunski izvor moći na Arakisu - vodu."

Pol je takođe uočio prevrtljivost u glasu predstavnika Esnafske banke i primetio da mu majka prati razgovor punom usredsređenošću Bene Geserita. Ponesen iznenadnim impulsom, odluči da pređe u protivnapad i da navede protivnika da se izjasni. On se obrati bankaru:

"Hoćete da kažete, ser, da su te ptice kanibali?"

"Pitanje vam je neobično, mladi gospodar", uzvratila bankar. "Ja sam samo kazao da su ptice krvopije. Nije obavezno da to bude krv pripadnika njihove vrste, zar ne?"

"Pitanje nije neobično", reče Pol, a Džesika razabra u sinovljevom glasu osobeno svojstvo oštrog protivudarca, čemu ga je ona naučila. "Većina obrazovanih ljudi zna da najopasnije moguće ugrožavanje svakog mladog organizma potiče od njegovih najbližih srodnika." On hotimice nabode na viljušku komad hrane iz tanjira svog sablesednika i stavi ga u usta. "Oni jedu iz iste zdele. Imaju potpuno istovetne elementarne potrebe."

Bankar se ukruti i mrgodno pogleda Vojvodu.

"Pazite da ne pogrešite i smatrate mog sina za dete", reče Vojvoda, osmehnuvši se.

Džesika baci pogled oko stola i primeti da se Bevtovo lice razvedrilo,

kao i da se Kines i krijumčar Tuek smeškaju.

"To što je mladi gospodar izvrsno uočio", reče Kines, "predstavlja jedno ekološko pravilo. Borba između elemenata života jeste borba za slobodnu energiju sistema. Krv je delatan izvor energije."

Bankar odloži viljušku i reče ljutitim glasom: "Kažu da slobodnjački ološ pije krv svojih mrtvaca."

Kines odmahnu glavom i uzvрати glasom kao da sa katedre drži predavanje: "Ne krv, ser. Ali sva čovekova voda pripada na kraju njegovim sunarodnicima - njegovom plemenu. To je neophodno kada živite blizu Velike Ravnice. Svaka kap vode dragocena je tamo, a ljudsko telo sastoji se od oko sedamdeset procenata vode. Jednom mrtvacu, jamačno, ta voda više nije potrebna."

Bankar položi obe ruke na sto pokraj tanjira i Džesika pomisli da će se odgurnuti i ljutito udaljiti.

Kines pogleda Džesiku. "Oprostite mi, gospo, što sam pomenuo tako neprikladan predmet za stolom, ali bili ste pogrešno obavešteni, tako da sam morao da razjasnim stvar."

"Toliko ste već zajedno sa Slobodnjacima, da ste sasvim izgubili sve obzire i uviđavnost", uzvрати bankar.

Kines ga mirno pogleda, zagledavši se začas u njegovo bledo, drhtavo lice. "Da li vi to mene izazivate, ser?"

Bankar se ukoči, proguta pljuvačku u suvom grlu i uzvрати: "Razume se da ne. Time bih uvredio našeg domaćina i domaćicu."

Džesika razabra prizvuk straha u čovekovom glasu, na njegovom licu, u disanju, u pulsiranju vene na slepoočnici. Kines ga je na smrt preplašio!

"Naš domaćin i domaćica sasvim su u stanju da sami zaključe kada su uvređeni", reče Kines. "Oni su čestit svet koji ima razumevanja za odbranu časti. Svi možemo da se osvedočimo u njihovu hrabrost već po samoj činjenici što su ovde... sada... na Arakisu."

Džesika primeti da Leto uživa u razvoju događaja. Ali to nije važno i za većinu zvanica. Ljudi za stolom izgledali su kao da svakog časa žele da odu odavde, držeći ruke pod stolom. Dva lako uočljiva izuzetka bili su Bevt, koji se neprikriveno smeškao na bankarevu nelagodnost, i krijumčar Tuek, koji je netremice posmatrao Kinesa, kao da je od njega očekivao neki znak. Džesika takođe opazi da Pol gleda Kinesa sa divljenjem.

"Dakle?" reče Kines.

"Nisam imao nameru da vas uvredim", promrmlja bankar. "Ukoliko ste se ipak osetili uvređenim, molim vas da prihvatite moje izvinjenje."

"Slobodno dato, slobodno primljeno", reče Kines. On se osmehnu Džesiki i nastavi da večera, kao da se ništa nije dogodilo.

Džesika primeti da je i krijumčaru laknulo. Ona uoči sledeće: čovek je ispoljio sve znake pomoćnika spremnog da se stavi na Kinesovu stranu. Između Kinesa i Tueka, dakle, postojala je nekakva veza.

Leto poče da se igra viljuškom i podozrivo osmotri Kinesa. Ekologov malopredašnji istup označio je promenu stava prema Kući Atreida. Izgledao je znatno hladniji prilikom leta iznad pustinje.

Džesika dade znak za novo poslužjenje hrane i pića. Poslužitelji se pojaviše sa langues de lapins de garenne - uz šta je bilo izneseno crveno vino i sos od kvasca od gljiva.

Razgovor za večerom lagano je oživeo, ali Džesika je osetila izvesnu napetost u njemu, svojevrsnu nelagodnost, primetivši takođe da bankar obeduje u mukloj tišini. Kines bi ga ubio bez oklevanja, pomisli ona. U Kinesovom ponašanju mogla se razabrati sklonost ka lakom posezanju za tuđim životima. Bio je hladnokrvni ubica, što je, kako je ona pretpostavljala, predstavljalo osobenost svih Slobodnjaka.

Džesika se okrenu prema izrađivaču pustinjskih odela, koji je sedeo levo od nje, i reče: "Značaj vode na Arakisu ne prestaje da me zadivljuje."

"Veoma je veliki", složi se on. "Kakvo je ovo jelo? Ukus mu je osobit."

"Jezici divljih zečeva u naročitom umaku", uzvratila ona. "Veoma stari recept."

"Morate mi ga dati", reče čovek.

Ona klimnu glavom. "Postaraću se da ga dobijete."

Kines pogleda Džesiku i reče: "Novajlija na Arakisu često potcenjuje značaj vode ovde. Kod nas ste suočeni sa takozvanim zakonom minimuma."

Po boji njegovog glasa ona oseti da je stavlja na probu i reče: "Rast je ograničen onom nužnošću koja je prisutna u najmanjim količinama. I, naravno, taj najnepogodniji uslov reguliše stopu rasta."

"Retko se događa da je neki član Velikih Kuća upućen u planetološke probleme", uzvratila Kines. "Voda je najnepogodniji životni uslov na Arakisu. Pored toga, nemojte izgubiti iz vida da i sam rast stvara nepogodne uslove ako se njegovo sprovođenje u delo krajnje pomno ne nadzire."

Džesika oseti skrivenu poruku u Kinesovim rečima, ali nije uspela da je razabere. "Rast", reče ona. "Hoćete da kažete da bi Arakis mogao da ima znatno bolji vodni ciklus, koji bi ljudima pružio bolje uslove za život?"

"Nemoguće!" uzviknu vodni magnat.

Džesika usredsredi pažnju na Bevtu. "Nemoguće?"

"Nemoguće na Arakisu", reče on. "Ne slušajte tu sanjalicu. Svi laboratorijski nalazi su protiv toga."

Kines pogleda Bevtu, a Džesika opazi da je svaki drugi razgovor zamro za stolom, pošto su se svi usredsredili na ovaj novi verbalni duel.

"Laboratorijski nalazi ispoljavaju težnju da nas učine slepim za jednu krajnje jednostavnu činjenicu", reče Kines. "A evo te činjenice: mi ovde operišemo stvarima koje vode poreklo i postoje napolju, gde biljke i životinje žive normalnim životima."

"Normalnim!" uzviknu Bevt. "Ništa na Arakisu nije normalno!"

"Baš naprotiv", reče Kines. "Izvesni životni skladovi mogli bi da budu uspostavljeni duž samodovoljnih razvojnih linija. Naprosto se samo moraju uvideti ograničenja planete i pritisci na nju."

"To će zauvek biti nemoguće", reče Bevt.

Vojvodi najednom sinu kada je Kines promenio svoj stav prema njima: bilo je to onda kada je Džesika kazala da će zadržati rastinje u staklenoj bašti kao nešto što su joj žitelji Arakisa ostavili na čuvanje.

"Šta je potrebno da bi se uspostavio samodovoljan sistem, doktore Kines?" upita Leto.

"Ako bismo mogli da dobijemo tri procenta zelenih biljaka na Arakisu, koje učestvuju u stvaranju ugljenikovih jedinjenja kao materijala za hranu, započeli bismo ciklični sistem", reče Kines.

"Voda je jedini problem?" upita Vojvodu. Osetio je Kinesovo uzbuđenje, koje je počelo da prelazi i na njega.

"Voda baca u zasenak sve ostale probleme", reče Kines. "Ova planeta raspolaže obiljem kiseonika bez njegovih uobičajenih

pratećih pojava - široko rasprostranjenog biljnog života i velikih izvora slobodnog ugljen-dioksida iz takvih formacija kao što su vulkani. Postoje neobična hemijska međudejstva na ovdašnjim prostranim površinskim područjima."

"Imate li radne projekte?" upita Vojvoda.

"Na raspolaganju nam je stajalo dovoljno vremena da isprobamo Tanslijev efekat - mali eksperiment na amaterskoj osnovi, na osnovu koga moja nauka može sada da razabere operativne činjenice", reče Kines.

"Nema dovoljno vode", reče Bevt. "Naprosto je nema dovoljno."

"Gospodar Bevt je stručnjak za vodu", uzvratila Kines, a zatim se osmehnu i ponovo prionu na večeru.

Vojvoda uputi odsečan znak desnom rukom i uzviknu: "Ne! Hoću odgovor! Ima li dovoljno vode, doktore Kines?"

Kines zadrža pogled prikovan za tanjir.

Džesika je netremnice posmatrala igru osećanja na njegovom licu. Vešto se prikriva, pomisli ona. Ali već ga je dobro pročitala i znala je da se kaje zbog onoga što je kazao.

"Ima li dovoljno vode?" upita Vojvoda.

"Moglo... bi da bude", uzvratila Kines.

Glumi nesigurnost!, pomisli Džesika.

Izoštreno čulo istine saopšti Polu skrivene Kinesove pobude; kada ih je otkrio, morao je da primeni sve veštine kojima su ga naučili da bi prikrio uzbuđenje. Ima dovoljno vode! Ali Kines ne želi da se to sazna.

"Naš planetolog ima mnoge zanimljive sanjarije", reče Bevt. "On mašta sa Slobodnjacima - o proročanstvima i mesijama."

Kikot se začu sa raznih strana stola. Džesika uoči ta mesta - krijumčar, kćer proizvođača pustinjskih odela, Dankan Ajdaho, žena sa tajanstvenom pratećom službom.

Napetost je neobično razmeštena večeras, pomisli Džesika. Odvija se previše zbivanja kojih nisam svesna. Moraću da obezbedim nove izvore informacija.

Vojvoda skliznu pogledom od Kinesa, preko Bevt, do Džesike. Osećao se neobično prazan, kao da mu je promaklo nešto izuzetno značajno. "Možda", promrmlja on.

Kines progovori brzo: "Bolje da o tome porazgovaramo nekom

drugom prilikom, gospodaru. Postoji premnogo..."

Planetolog naglo začuta, pošto se jedan uniformisani atreidski gardista pojavio na vratima za poslugu, gde ga je straža propustila, da bi on potom hitrim korakom krenuo prema Vojvodi. Poklonio se, a zatim nešto došapnuo Letou na uho.

Džesika je prepoznala znak Havatovog korpusa na gardistinoj kapi i s naporom obuzdala iznenadno osećanje nelagodnosti. Zatim se okrenula prema ženskom pratiocu proizvođača pustinjskih odela - sitnoj, tamnokosoj ženi, bebastog lica i malo iskošenih očiju.

"Gotovo da ništa niste okusili, draga", reče Džesika. "Želite li da vam naručim nešto posebno?"

Žena najpre pogleda proizvođača pustinjskih odela, a onda odgovori: "Nisam gladna."

Najednom Vojvoda ustade pored svog vojnika i progovori zapovedničkim glasom: "Neka svi ostanu da sede. Vi ćete mi oprostiti, ali iznenadne okolnosti nalažu mi da se povučem." On se udalji korak od stola. "Pole, molim te, preuzmi ulogu domaćina umesto mene."

Pol ustade. Hteo je da upita oca zbog čega mora da ide, ali je znao da novu ulogu mora što bolje da odigra. Prišao je očevoj stolici i seo na nju.

Vojvoda se okrenu prema niši gde je Halek sedeo i reče: "Gurni, molim te, zauzmi Polovo mesto za stolom, inače ćemo imati neparan broj popunjenih stolica. Kada se večera završi, voleo bih da dovedeš Pola do kosmodroma. Čekaj na moj poziv."

Odeven u uniformu, Halek iziđe iz niše; njegova nabijenost i ružnoća neobično su odudarale od blistave okoline. Odložio je baliset uza zid, prišao stolici na kojoj je Pol do malopre sedeo i spustio se u nju.

"Nema razloga za uzbunu", reče Vojvoda, "ali ipak moram da vas zamolim da niko ne ode dok kućna garda ne objavi da je sve bezbedno. Ništa vam se ne može dogoditi dok budete ovde, a mi ćemo se brzo postarati oko ove male nevolje."

Pol razabira šifrovanu poruku u očevim rečima: garda-bezbedno-ništa dogoditi-brzo. Problem se, dakle, odnosio na bezbednost, a ne na nasilje. Primetio je da mu je i majka dokučila poruku. Oboje odahnuše.

Vojvoda kratko klimnu glavom, okrenu se i krupnim koracima krenu

prema vratima za poslugu; za njim iziđe gardista.

Pol reče: "Molim vas, nastavite obed. Ako se ne varam, doktor Kines je govorio o vodi."

"Kako bi bilo da taj razgovor odložimo za neki drugi put?" upita Kines.

"Svakako", uzvratila Pol.

Džesika primeti, sa ponosom, sinovljevu dostojanstvenost, zrelo osećanje samopouzdanja.

Bankar uze svoj vrč sa vodom i podiže ga u pravcu Bevta. "Niko među nama ovde ne može da nadmaši gospodara Lingara Bevta u kitnjastom govoru. Moglo bi se čak pomisliti da on teži za statusom Velikih Kuća. Hajde, gospodaru Bevte, održite nam zdravicu. Možda ćete imati neko zrnice mudrosti za ovog dečaka prema kome moramo da se ophodimo kao prema čoveku."

Džesika stisnu desnu šaku u pesnicu pod stolom. Primetila je kako su Halek i Ajdaho izmenjali tajni signal, kao i da su članovi kućne garde duž zidova stali u pripravan položaj.

Bevt uputi mrgodan pogled bankaru.

Pol osmotri Haleka, opazi pripravan položaj stražara, zatim se zagleda u bankara, sve dok ovaj nije spustio vrč, a onda reče: "Jednom, na Kaladanu, video sam telo nekog ribara koji se utopio i koga su upravo izvukli na suvo. On..."

"Utopio?" Bila je to kćer proizvođača pustinjaških odela.

Pol je za trenutak oklevao, a onda uzvratila: "Da. Nestao ispod površine vode sve dok nije umro. Utopio."

"Vrlo zanimljiv način umiranja", promrmlja ona.

Polov osmeh postade opor. On ponovo usredsredi pažnju na bankara. "Zanimljivost vezana za tog čoveka odnosila se na rane na njegovim ramenima - nanesene kukama na čizmama jednog drugog ribara. Bilo ih je nekoliko u čamcu... vozilu za putovanje po vodi... koji je potonuo... nestao ispod površine. Jedan od ribara koji su učestvovali u vađenju tela utopljenika kazao mi je da je takve rane video već više puta. One su nastale tako što je jedan od nesrećnika pokušao da se popne na ramena svog sudruga i da se odatle otisne prema površini... prema vazduhu."

"Zašto je to zanimljivo?" upita bankar.

"Zbog opaske koju je moj otac tada rekao. Kazao je da se može

razumeti davljenik koji ti se penje na ramena da bi se spasao - izuzev kada se to događa u sobi za prijem." Pol zastade taman toliko da dopusti bankaru da shvati kako poenta upravo sledi, a onda reče: "Ja bih dodao sledeće - izuzev kada se to dogodi u trpezariji za večerom."

U prostoriji najednom zavlada muk.

Bilo je to brzopleto, pomisli Džesika. Bankar je možda dovoljno visokog statusa da mi izazove sina. Primetila je da je Ajdaho sedeo kao napeta puška. Pripadnici kućne garde takođe su bili pripravnici. Gurni Halek nije skidao pogled sa čoveka koji je sedeo naspram njega.

"Ho-ho-ho-oo!" Bio je to krijumčar Tuek, glave zabačene unazad; smeja se punim srcem.

Nervozni osmesi pojaviše se za stolom. Bevt se cerio.

Bankar je odmakao od stola svoju stolicu i upiljio se u Pola.

Kines reče: "Ko pecne Atreide, čini to na svoj rizik."

"Je li to običaj kod Atreida da vređaju svoje goste?" upita bankar.

Pre no što je Pol stigao da odgovori, Džesika se naže napred i reče: "Ser!" Istog trenutka, kroz glavu joj prođe: Moramo da saznamo kakvu igru igra ova harkonenska protuva. Da li je ovde da bi isprovocirao Pola? Ima li možda nekog pomoćnika?

"Moj sin je govorio uopšteno, a vi reagujete kao da se odnosi na vas", reče Džesika. "Baš ste se lepo odali." Ona spusti ruku niz nogu do kris-noža koji je držala u koricama pričvršćenim za list.

Bankar skrenu pogled na Džesiku. Oči se odvojiše od Pola i ona opazi kako joj se sin odmakao od stola, pripremivši se za akciju. Lozinka za to bila je reč: uopšteno. Pripravi se za nasilje.

Kines uputi zamišljen pogled Džesiki i dade tajni znak rukom Tueku.

Krijumčar skoči na noge i podiže vrč. "Nazdraviću vam", reče on. "Mladom Polu Atreidu, još dečaku po izgledu, ali čoveku po postupcima."

Šta se oni mešaju? - upita se Džesika.

Bankar se sada upilji u Kinesa, a Džesika opazi kako se na agentovom licu pojavljuje užas.

Ljudi počеше da uzvraćaju na zdravicu svuda oko stola.

Kada Kines vodi, svi idu, pomisli Džesika. Upravo nam je stavio do znanja da je na Polovoj strani. U čemu se sastoji tajna te moći?

Sigurno ne u tome što je on Arbitar Promene. To je samo privremeno zvanje. A jamačno ne zato što je u carskoj službi.

Ona ukloni ruku sa drške kris-noža i podiže svoj vrč prema Kinesu, koji joj otpozdravi na isti način.

Samo se Pol i bankar - (Suu-Suu! Kakav idiotski nadimak, pomisli Džesika) - nisu latili vrčeva. Bankar je i dalje netremice motrio Kinesa, dok je Pol gledao u svoj tanjir.

Imao sam situaciju u svojim rukama, pomisli Pol. Zašto su se umešali? On kradomice pređe pogledom po glavama gostiju naspram sebe. Pripravi se za nasilje? Od koga? Sigurno ne bankara. Halek se nakašlja i progovori ne obraćajući se nikome posebno i zureći u jednu tačku iznad glava gostiju. "U našem društvu ljudi ne bi trebalo brzo da se vređaju. To je često ravno samoubistvu." On spusti pogled na kćer izrađivača pustinjских odela, koja je sedela pokraj njega. "Zar ne mislite tako, gospođice?"

"Oh, da. Da. Svakako", reče ona. "Ima premnogo nasilja. Muka mi je od toga. Mnogo puta uvreda nije namerno nanesena, ali ljudi svejedno umiru. Sve je to besmisleno."

"Stvarno je besmisleno", reče Halek.

Džesika uoči da se devojčina gluma nalazi gotovo na granici savršenstva i pomisli: Ta praznoglava guska uopšte nije praznoglava guska. Tek tada je shvatila odakle dolazi pretnja i videla da je to i Haleku postalo jasno. Plan je bio da se Pol uhvati na mamac seksa. Džesika odahnu. Sin joj je verovatno prvi prozreo celu stvar - njegova uvežbanost nije propustila da otkrije očiglednu stupicu.

Kines reče bankaru: "Kako bi bilo da od vas ponovo čujemo izvinjenje?"

Bankar uputi kiseo smešak Džesiki i reče: "Moja gospo, bojim se da sam previše popio vašeg vina. Izneli ste na trpezu prejaka pića, a ja nisam na njih navikao."

Džesika razabra zloban prizvuk u njegovom glasu i uzvratiljupkim tonom: "Kada se stranci sretnu, moraju da budu veoma uvidavni prema međusobnim razlikama u običajima i ponašanju."

"Hvala vam, gospo", reče on.

Tamnokosa žena koja je bila u društvu proizvođača pustinjских odela naže se prema Džesiki i reče: "Vojvoda je kazao da smo ovde bezbedni. Nadam se da njegovo odsustvovanje ne znači nove

borbe."

Naloženo joj je da razgovor skrene u ovom pravcu, pomisli Džesika. "Vrlo je verovatno da će se ceo incident pokazati nevažnim", uzvratila Džesika. "Ali vremena su takva da mnoge situacije zahtevaju lično Vojvodino prisustvo. Sve dok bude trajalo neprijateljstvo između Atreida i Harkonena, opreznost nikada nije na odmet. Vojvoda se zakleo na kanli. To znači da na Arakisu neće ostaviti živog nijednog agenta Harkonena." Ona pogleda agenta Esnafske banke. "U tome, naravno, ima potporu Velikog Dogovora." Ona skrenu pažnju na Kinesa. "Nije li tako, doktore Kines?"

"Sasvim tako", uzvratila Kines.

Proizvođač pustinjskih odela povuče blago svoju pratilju. Ona ga pogleda, a onda reče: "Mislim da ću sada pojesti nešto. Volela bih malo od one ptice koju ste prethodno poslužili."

Džesika dade znak jednoj sluškinji, a onda se okrenu prema bankaru. "I vi ste pominjali ptice, ser, i njihove navike. Nalazim da je Arakis prepun neobičnih zanimljivosti. Kažite mi, gde se nalazi začini? Da li lovci na njega moraju duboko da zalaze u pustinju?"

"Oh, ne, moja gospo", uzvratila on. "Duboka pustinja veoma je malo poznata, a južna područja gotovo uopšte ne."

"Postoji predanje da se u južnim krajevima može naći velika Majka Žila začina", reče Kines, "ali ja mislim da je to samo plod mašte, izmišljen isključivo za potrebe pesme. Neki odvažni lovci na začine povremeno su prodirali do ivice središnjeg pojasa, ali takvi poduhvati izuzetno su opasni - navigacija je nepouzdana, a oluje su česte. Postotak nesrećnih slučajeva dramatično raste sa povećanjem udaljenosti na kojoj radite od Zaštitnog Zida. Pokazalo se da nije unosno udaljavati se odveć na jug. Možda, kada bismo imali meteorološki satelit..."

Bevt podiže pogled i progovori sa punim ustima hrane: "Priča se da Slobodnjaci odlaze i tamo, da stižu svuda, kao i da su naišli na izvorišta i srkališta čak i u južnim područjima."

"Izvorišta i srkališta?" upita Džesika.

Kines brzo uzvratila: "Samo glasine, moja gospo. O tome se priča na drugim planetama, a ne na Arakisu. Izvorište je mesto gde voda izbija na površinu ili dovoljno blizu površine da se može doseći kopanjem prema izvesnim znacima. Srkalište je poseban vid

izvorišta gde se voda može srkati kroz slamku... tako bar kažu."

U glasu mu se oseća obmana, pomisli Džesika.

Zašto laže? - upita se Pol.

"Veoma zanimljivo", reče Džesika, pomislivši pri tom: 'Tako bar kažu...' Kako neobičan način govora imaju ovde. Kada bi samo znali u kojoj meri to otkriva njihovu zavisnost od sujeverja.

"Čuo sam da imate izreku", reče Pol, "koja kaže da ugladenost dolazi iz gradova, a mudrost iz pustinje."

"Na Arakisu ima mnogo izreka", uzvratila Kines.

Pre no što je Džesika stigla da postavi novo pitanje, pred njom se pojavi sluga sa porukom. Ona je otvorila, ugleda Vojvodin rukopis i tajnu šifru i prelete je pogledom.

"Svima će biti milo da čuju", reče ona, "da vaš Vojvoda šalje ospokojavajuće vesti. Stvar koja je zahtevala da se udalji sa večere sada je sređena. Pronađen je nestali letaćki transporter. Jedan Harkonenov agent među posadom uspostavio je kontrolu nad ostalima i odvezao mašinu do baze krijumčara, nadajući se da će je tamo prodati. No, i čovek i letelica vraćeni su našim snagama." Ona klimnu glavom Tueku.

Krijumčar joj uzvratila na isti način.

Džesika ponovo presavi poruku i zavuče je u rukav.

"Drago mi je što nije došlo do otvorenog sukoba", reče bankar.

"Među ljudima se raširila nada da će Atreidi doneti mir i blagostanje."

"Naročito blagostanje", reče Bevt.

"Kako bi bilo da pređemo na desert?" predloži Džesika. "Naložila sam glavnom kuvaru da pripremi kaladanski kolač: pongi pirinač i dolsa umak."

"Zvuči osobito", reče izrađivač pustinjskih odela. "Da li je moguće i za to dobiti recept?"

"Svakako", uzvratila Džesika, registrujući čoveka da bi kasnije skrenula Haleku pažnju na njega. Proizvođač pustinjskih odela bio je zastrašeni, mali penjač na lestvicama društvene hijerarhije, što je značilo da je lako mogao da se kupi.

Okolo nje se povede laki razgovor: "Kako lepa tkanina..." "Odelo mu je sasvim u skladu sa draguljima..." "Mogli bismo da pokušamo da povećamo proizvodnju u narednom kvartalu..."

Džesika obori pogled na tanjir, razmišljajući o šifrovanom delu

Letoove poruke: Harkoneni su pokušali da se domognu jedne pošiljke laserskih pištolja. Pohvatali smo ih. Ovo može da znači da su bili uspešniji na drugim pošiljkama. U svakom slučaju, sada znamo da ih štitnici mnogo ne zabrinjavaju. Preduzmi odgovarajuće mere predostrožnosti.

Džesika usredsredi punu pažnju na laserske pištolje. Belo usijani snop razorne svetlosti mogao je da probije bilo koju supstancu, pod uslovom da nije pod štitnikom. Činjenica da bi odbijanje od štitnika dovelo do eksplozije, kako laserskog revolvera, tako i samog štitnika, očigledno nije zadavala mnogo glavobolje Harkonenima. Zašto? Eksplozija laserskog pištolja i štitnika predstavljala je opasnu varijablu, pošto je mogla ili da uništi samo onoga ko je pucao i onoga ko je bio pokriven štitnikom, ili da se pokaže daleko razornijom od atomskog oružja.

Nove nepoznate ispuniše je osećanjem nelagodnosti.

Pol reče: "Uopšte nisam sumnjao da ćemo pronaći letaćki transporter. Kada moj otac jednom prione na neki problem, on ga onda obavezno i reši. To je činjenica koju Harkoneni već počinju da uviđaju."

Razmeće se, pomisli Džesika. Ne bi trebalo da to čini. Niko ko je ove noći prinuđen da spava duboko ispod površine tla u znak predostrožnosti od laserskih revolvera nema prava da se razmeće.

17.

'Nema nam uzmarka - moramo da platimo za nasilje naših predaka.'

Iz 'Sabranih izreka Muad'Diba' princeze Irulan

Džesika začu neku pometnju u velikom holu i uključi svetiljku pokraj postelje. Časovnik joj još nije bio podešen na lokalno vreme, tako da je morala da odzme dvadeset jedan minut da bi ustanovila da je oko dva časa izjutra.

Pometnja je bila bučna i nerazgovetna.

Da nije posredi napad Harkonena? - upita se ona.

Skliznu iz postelje i proveri ekranske monitore da bi ustanovila gde su joj ostali članovi porodice. Ugledala je Pola kako spava u dubokoj ćelijskoj prostoriji koju su na brzinu pretvorili u spavaću sobu za njega. Buka očigledno nije dopirala do tih delova zgrade. U Vojvodinoj sobi nije bilo nikoga, a i postelja mu je bila netaknuta. Da li se još nalazio na kosmodromu?

Još nisu bili instalirani ekrani za prednji deo zgrade.

Džesika zastade nasred prostorije, osluškujući.

Čuo se jedan povišen, nerazgovetan glas. A onda je neko pozvao doktora Jueha. Džesika uze jedan ogrtač, prebaci ga preko ramena, zavuče noge u papuče i zakači kris-nož za nogu.

Isti glas ponovo pozva Jueha.

Džesika obavi ogrtač oko sebe i iziđe u hodnik. Istog časa joj sinu u svesti: Šta ako je Leto ranjen?

Izgledalo je da se hodnik pruža unedogled dok je trčala kroz njega. Konačno, skrenu kroz lučni prolaz na kraju hodnika, projuri pokraj trpezarije prema Velikoj Dvorani, a kad se obrela u njoj najpre je primetila da se kupa u moru svetlosti, pošto su sve zidne suspenzorske lampe bile uključene na najjače.

Sa njene desne strane, nedaleko od čeonog ulaza, ugledala je kako dva pripadnika kućne garde drže između sebe Dankana Ajdaha. Glava mu je opušteno stajala napred i ceo prizor najednom je postao

obavijen zloslutnom tišinom.

Jedan od gardista obrati se Ajdahu prekornim glasom: "Vidiš šta si učinio? Probudio si gospu Džesiku."

Velike draperije zanjahaše se ispred njih, ukazujući da su prednja vrata ostala otvorena. Nije bilo ni traga od Vojvode ili Jueha. Sa strane je stajala Mejps, hladno zureći u Ajdaha. Imala je na sebi dugačku, smeđu haljinu, sa zmijolikim dezenom po rubovima. Na nogama je imala prljave pustinjske čizme.

"Probudio sam, dakle, gospu Džesiku", promrmlja Ajdaho. On podiže lice prema tavanici i uzviknu: "Mač mi se prvi put natopio krvlju na Grumanu!"

Velika Majko! Pa on je pijan, pomisli Džesika.

Na Ajdahovom tamnom, okruglom licu pojavi se namrgođen izraz. Njegova kosa, kovrdžava poput runa crnog jarca, bila je sva izlepljena prljavštinom. Kroz jedan reckavi procep na tunici virio mu je kraj svečane košulje koju je imao na sebi za večerom.

Džesika mu priđe.

Jedan od stražara joj klimnu glavom, ne puštajući pri tom Ajdaha. "Nismo znali šta da činimo sa njim, moja gospo. Nadigao je silnu dreku pred vratima, odbijajući da uđe unutra. Pobjegli smo se da bi lokalni žitelji mogli da se iskupe i da ga vide. To uopšte ne bi bilo lepo. Stekli bi rđavu sliku o nama."

"Gde je bio?" upita Džesika.

"Otpratio je kući jednu mladu damu koja je bila na večeri, moja gospo. Po Havatovom naređenju."

"Koju mladu damu?"

"Jednu od pratećih cura. Shvatate, moja gospo?" On pogleda prema Mejps i priguši glas. "Uvek zovu Ajdaha za motrenje na dame."

Džesika pomisli: To znam. Ali zašto je pijan?

Ona nabra veđe i okrenu se prema Mejps. "Mejps, donesi neki stimulant. Najbolje bi bilo kofein. Možda je preostalo i malo začinske kafe."

Mejps slegnu ramenima i pođe u kuhinju. Neušnjirane pustinjske čizme šljapkale su joj po kamenom podu.

Ajdaho izvi klimavu glavu u stranu da bi iskosa pogledao Džesiku. "Ukok'o sam više od trista ljudi za Vojvodu", stade on da zapliće jezikom. "Oćete da znate zašto sam napolju. Ne mogu da živim ni

gore... ni dole... unutra... Šta je to, bre, s vama ovde?"

Zvuk iz bočnog ulaza u dvoranu privuče Džesikinu pažnju. Ona se okrenu i ugleda Jueha kako se približava, dok mu se tašna sa medicinskom opremom njihala u levoj ruci. Bio je potpuno odeven i izgledao je bleđ i iscpljen. Dijamantski tetovirani znak oštro mu se isticao na čelu.

"Evo dragog čika doktora!" uzviknu Ajdaho. "Kako ste mi, doktorčiću? Čova od gipsa i pilula, a?" On se okrenu i pogleda Džesiku mutnim očima. "Pravim budalu od sebe, a?"

Džesika se namrgodi i ne odgovori ništa, pomislivši: Zašto bi se Ajdaho napio? Da nije drogiran?

"Premnogo začinskog piva", reče Ajdaho, pokušavši da se uspravi.

Mejps se vratila, noseći šolju koja se pušila; zaustavila se nesigurno iza Jueha, a onda pogledala prema Džesiki, koja je odmahнула glavom.

Jueh spusti tašnu na pod, klimnu Džesiki glavom u znak pozdrava i reče: "Začinsko pivo, a?"

"Najbolje koje sam ikad prob'o", poče ponovo da zapliće jezikom Ajdaho, a onda pokuša da se malo pribere. "Mač mi se prvi put napio krvi na Grumanu! Tu sam ukok'o jednog Harkon... Harkon... ukok'o sam ga za Vojvodu."

Jueh se okrenu i pogleda šolju u Mejpsinoj ruci. "Šta je to?"

"Kofein", reče Džesika.

Jueh uze šolju i pruži je Ajdahu. "Popij ovo, momče."

"Neću više ništa da pijem."

"Popij, kad ti kažem!"

Ajdahova glava zaklati se prema Juehu i on se zatetura jedan korak napred, povukavši stražare za sobom. "Sit sam do guše da udovoljavam carsku... Vaseljenu... čika doktore... Ovog puta ima da bude po mom ćefu."

"Biće, čim popiješ ovo", uzvрати Jueh. "To je samo kofein."

"Bljuvotina k'o i sve ostalo na ovom svetu! Vražje sunce peče k'o ludo... Ništa nema pravu boju... Sve je iščašeno, uvrnuto..."

"Pa sad je noć", reče Jueh razložnim glasom. "Hajde, budi dobar momak i popij ovo. Biće ti bolje od toga."

"Neću, bre, da mi bude bolje!"

"Mogli bismo ovako celu noć da se ubeđujemo sa njim", reče

Džesika, pomislivši pri tom: Ovde je potrebna šok terapija.

"Nema potrebe da se dalje zadržavate ovde, moja gospo", reče Jueh. "Ja ću se sam pobrinuti za njega."

Džesika odmahnu glavom, priđe Ajdahu i snažno ga ošamari.

On se zatetura zajedno sa stražarima i zabalji u nju.

"Ne ponaša se tako u domu tvog Vojvode", reče ona, a zatim uze šolju iz Juehovih ruku, prosuvši pri tom deo njene sadržine, i pruži je Ajdahu. "A sada popij ovo! To je naređenje!"

Ajdaho se uspravi i uputi joj mrk pogled, a onda progovori polako, ovoga puta tečno i razgovetno: "Ja ne primam naređenja od prokletog Harkonenovog špijuna."

Jueh se ukoči i okrenu prema Džesiki.

Lice joj je pobledelo, ali ipak je klimnula glavom. Sve joj je najednom postalo jasno - iskrzani fragmenti značenja koje je tokom poslednjih nekoliko dana hvatala u rečima i postupcima svoje okoline sada su se konačno uklopili u mozaik. Obuzela ju je plima besa koju gotovo da nije mogla da obuzda. Bilo joj je potrebno gotovo sve umeće benegeseritske uvežbanosti da uspori puls i uspokoji disanje. No, čak i tako, osećala je kako je plamen proždire unutra.

Uvek zovu Ajdaha za motrenje na dame!

Ona uzvratu oštar pogled Juehu. Doktor obori oči.

"Znali ste za ovo?" upita ona.

"Ovaj... čuo sam glasine, moja gospo. Ali nisam hteo da vam povećavam brige."

"Havat!" uzviknu ona. "Hoću da mi smesta bude doveden Tufir Havat!"

"Ali, moja gospo..."

"Smesta!"

To je sigurno Havat, pomisli ona. Ovakva sumnja nije mogla da potekne ni iz jednog drugog izvora, a da odmah ne bude odbačena.

Ajdaho odmahnu glavom i prostenja: "Prospite tu bljuvotinu!"

Džesika spusti pogled na šolju koju je držala, a onda naglo izruči njen sadržaj Ajdahu u lice. "Zatvorite ga u jednu od gostinskih soba u istočnom krilu", naredi ona. "Pustite ga da se ispava i otrezni."

"Možda bi trebalo da ga odvedemo na neko drugo mesto, moja gospo", reče jedan od stražara. Bilo je očigledno da ih Džesikino naređenje nije usrećilo. "Mogli bismo..."

"Mora da ostane ovde!" uzviknu Džesika. "Ovde ga čeka posao." U glasu joj se osećala ogorčenost. "Nema mu premca kada treba nadzirati dame."

Stražar proguta pljuvačku kroz suvo grlo.

"Znate li gde je Vojvoda?" upita ona.

"Na komandnom mestu, moja gospo."

"Je li Havat sa njim?"

"Havat je u gradu, moja gospo."

"Smesta ćete mi dovesti Havata", reče Džesika. "Biću u mom salonu kada stignete."

"Ali, moja gospo..."

"Ako treba, zvaću Vojvodu", reče ona. "Nadam se da to neće biti neophodno. Ne bih volela da ga uznemiravam ovakvim stvarima."

"Da, moja gospo."

Džesika tutnu praznu šolju Mejps u šake i uhvati upitni pogled njenih potpuno plavih očiju. "Možeš da se vratiš u krevet, Mejps."

"Sigurni ste da vam nisam potrebna?"

Džesika se kiselo osmehnu. "Sigurna sam."

"Možda bi to moglo da sačeka do jutra", reče Jueh. "Mogao bih da vam dam sedativ i..."

"Vratićete se u vaše odaje i pustićete me da sredim stvari na moj način", reče ona, potapšavši ga po ramenu da bi malo ublažila oštar ton kojim je izrekla naređenje. "To je jedini način."

A onda, visoko podignute glave, ona se okrenu i krenu kroz veliku kuću do svojih odaja. Hladni zidovi... hodnici... poznata vrata... Džesika ih otvori, uđe u sobu i zalupi ih za sobom. Ostala je da stoji, zureći u prozore optočene štitnikom svog salona. Havat! Da li je moguće da je on bio taj koga su Harkoneni kupili? Videćemo.

Džesika priđe do jedne duboke, staromodne fotelje sa izvezenom presvlakom od šlagove kože i podesi je u položaj odakle je mogla da kontroliše vrata. Najednom je postala izrazito svesna kris-noža u koricama koje su joj bile privezane za nogu. Ona ih odveza odatle i prikači za mišicu, osetivši njihovu težinu. Još jednom se osvrnula po prostoriji, pamteći dobro svaku pojedinost za slučaj da dođe do nečeg nepredviđenog: ležaljka blizu ugla, niz stolica duž zida, dva niska stola, njena citra na postolju pokraj vrata u spavaću sobu.

Bledoružičasta svetlost sijala je iz suspenzorskih lampi. Ona je

priguši, sede u fotelju i potapša rukom tapacirung; bilo joj je milo što se fotelja odlikovala izvesnom kraljevskom masivnošću: ona će joj dobro doći u predstojećem susretu.

Neka sada dođe, pomisli ona. Videćemo šta će se dogoditi. Na benegeseritski način pripremila se za čekanje, sakupivši strpljenje, sačuvavši snagu.

Ranije nego što je očekivala, na vratima se začulo kucanje i u salon je ušao Havat kada ga je ona pozvala.

Posmatrala ga je, ne pokrećući se iz stolice; odmah je uočila u njegovim pokretima titravo čuvstvo energetskog naboja stečenog drogom, ali i umor ispod toga. Havatove sluzne stare oči su blistale. Smežurana koža izgledala mu je žućkasta pri sobnom osvetljenju, a na rukavu, ispod koga je držao skriven nož, imao je široku, vlažnu mrlju.

Osetila je da je posredi krv.

Džesika pokaza prema nizu stolica duž zida i reče: "Donesi jednu stolicu i sedi naspram mene."

Havat se nakloni i poslušao. Ona pijana budala Ajdaho, pomisli on. Stao je da proučava Džesikino lice, pitajući se kako da spase situaciju.

"Odavno je već vreme da nas dvoje raščistimo neke stvari", reče Džesika.

"U čemu je problem, moja gospo?" On sede na stolicu i položi šake na kolena.

"Ne pretvaraj se sa mnom", odbrusi ona. "Ako ti Jueh nije kazao zašto smo te pozvali, onda je to učinio neko od tvojih uhoda u mojoj blizini. Kako bi bilo da bar toliko budemo poštteni jedno prema drugom?"

"Kako želite, moja gospo."

"Najpre ćeš mi odgovoriti na jedno pitanje", reče ona. "Jesi li sada Harkonenov agent?"

Havat se dopola pridiže iz stolice, a lice mu se smrče od besa. On upita: "Usuđujete se da me tako uvredite?"

"Sedi", reče ona. "I ti si mene tako uvredio."

On lagano utonu natrag u stolicu.

Pročitavši znake na njegovom licu koje je poznavala tako dobro, Džesika dopusti sebi dubok uzdah. To nije Havat.

"Sada znam da si ostao veran mom Vojvodi", reče ona. "Spremna sam stoga da ti oprostim što si me uvredio."

"Ima li šta da se oprostí?"

Džesika se namrgodi, upitavši se: Da li da upotrebim svoj adut? Da li da mu kažem za Vojvodinu kćer koju nosim u sebi poslednjih nekoliko nedelja? Ne... to čak ni Leto ne zna. To bi mu samo zapetljalo život, opteretilo ga u trenutku kada mora potpuno da se usredsredi na naš opstanak. Biće još vremena da istupim sa tom kartom.

"Jedan Istinozborac bi razrešio stvar", reče ona, "ali nemamo nijednog sa ovlašćenjem Velikog Saveta."

"Kao što kažete: nemamo Istinozborca."

"Postoji li izdajnik među nama?" upita ona. "Krajnje podrobno sam proučila naše ljude. Ko bi to mogao da bude? Ne Gurni. Svakako ne Dankan. Njihovi zamenici nisu dovoljno strateški visoko da bismo ih uzeli u obzir. Nisi ni ti, Tufire. Pol ne može da bude. Ja znam da to nisam ja. Doktor Jueh, onda? Da li da ga pozovem i stavim ga na probu?"

"Znate da bi to bio uzaludan posao", uzvratí Havat. "Uslovljen je u Velikoj Školi. To znam sasvim pouzdano."

"A da i ne pominjemo da mu je žena bila Bene Geserit koju su ubili Harkoneni", reče Džesika.

"Tako je, dakle, završila!" reče Havat.

"Zar nisi razabrao mržnju u njegovom glasu kada izgovara ime Harkonena?"

"Znate da nemam uho za to", reče Havat.

"Šta te je navelo da posumnjaš u mene?" upita ona.

Havat nabra veđe. "Moja gospa dovodi svog slugu u nemoguć položaj. Moja odanost najpre pripada Vojvodi."

"Spremna sam mnogo da oprostim zbog te odanosti", reče ona.

"A ja ponovo moram da upitam: ima li šta da se oprostí?"

"Pat pozicija?" upita ona.

On slegnu ramenima.

"Razmotrimo nešto drugo za trenutak", reče ona. "Dankan Ajdaho, taj zadivljujući borac, čije su osmatračke i nadziračke sposobnosti veoma cenjene, noćas se napio nečim što se zove začinsko pivo. Dobila sam izveštaje da su i drugi naši ljudi bili ošamućeni tim

napitkom. Je li to istina?"

"Dobili ste izveštaje, moja gospo."

"Jesam. Zar ne vidiš da je to piće simptom, Tufire?" upita ona.

"Moja gospa govori u zagonetkama."

"Primeni svoje mentatske sposobnosti na to!" odbrusi ona. "U čemu je problem sa Dankanom i drugima? Reći ću ti u samo četiri reči: oni nemaju svoj dom."

On upravi prst prema podu. "Arakis - to je njihov dom."

"Arakis predstavlja nepoznatu! Kaladan im je bio dom, ali smo ih odvojili od korena. Sada više nemaju dom. Osim toga, boje se da će im Vojvoda izneveriti poverenje."

On se ukoči. "Kada bi neko od ljudi to stvarno kazao, bio bi to razlog..."

"Oh, prekini s tim, Tufire. Da li doktor koji postavi ispravnu dijagnozu istupa kao defetista ili izdajnik? Moj jedini naum jeste da iscelim boljku."

"Vojvoda me je ovlastio da se staram o tim stvarima."

"Ali ti shvataš da sam s razlogom zabrinuta zbog razvoja te bolesti", reče ona. "A možda ćeš mi i priznati izvesnu upućenost na ovom polju."

Da li ću morati da ga šokiram? upita se ona. Potreban mu je snažan udar - nešto što će da ga izbaci iz rutine.

"Vaša brižnost može se rastumačiti na više načina", reče Havat, slegnuvši ramenima.

"Onda si me već osudio?"

"Razume se da nisam, moja gospo. Ali ne smem ništa da rizikujem u ovakvoj situaciji."

"Životna pretnja mom sinu promakla ti je u ovoj kući", reče ona. "Ko je tada rizikovao?"

Lice mu se smrači. "Ponudio sam ostavku Vojvodi."

"Da li si je ponudio meni... ili Polu?"

Ljutnja u njemu izbila je na površinu, manifestujući se u ubrazanom disanju, širenju nozdrva, ukočenom pogledu. Džesika primeti kako mu na slepoočnici pulsira bilo.

"Ja sam Vojvodin čovek", reče on kroz skupljene usne.

"Nema izdajnika", reče ona. "Opasnost je u nečem drugom. Možda u vezi sa laserskim revolverima. Možda će se izložiti riziku i negde

kamuflirati nekoliko laserskih pištolja sa satnim mehanizmom, uperenih na štitnik naše kuće. Možda će..."

"A ko bi posle eksplozije mogao da kaže da nije izazvana atomskim oružjem?" upita on. "Ne, moja gospo. Neće oni rizikovati ništa tako protivzakonito. Zračenje ostaje. Dokaze je teško ukloniti. Ne. Poštovaće oni gotovo sve formalnosti. To ipak mora da je izdajnik."

"Ti si Vojvodin čovek", reče ona uz podrugljiv osmeh. "Da li bi ga uništio u pokušaju da ga spaseš?"

On duboko udahnu vazduh, a onda uzvрати: "Ako ste nevini, dobićete moje najponiznije izvinjenje."

"Razmotrimo tvoj položaj, Tufire", reče ona. "Ljudi najbolje žive kada svako ima svoje mesto, kada svako zna gde pripada u poretku stvari. Uništiš li mesto, uništio si i osobu. Od svih koji vole Vojvodu, ti i ja smo, Tufire, u najidealnijem položaju da se međusobno uništimo. Zar ne bih mogla da posejem sumnje u tebe tokom trenutaka prisnosti sa Vojvodom? Kada bi bio više podložan takvim šapatima, Tufire? Da li je potrebno da ti stvar još više pojasnim?"

"Pretite mi?" zabrunđa on.

"Uopšte ne. Naprosto pokušavam da ti ukažem da nas neko napada preko samih položaja naših života. Taj neko je domišljat, dijaboličan. Predlažem ti da osujetimo taj napad na taj način što ćemo tako urediti naše živote da ne ostane ni najmanja pukotina kroz koju bi se takve žaoke provukle."

"Optužujete me da sam došaptivač neosnovanih sumnji?"

"Neosnovanih, da."

"I vi ćete im se suprotstaviti vašim došaptavanjem?"

"Tvoj život se sastoji od šaputanja, a ne moj, Tufire."

"Onda dovodite u pitanje moje sposobnosti?"

Ona uzdahnu. "Tufire, želim da ispitaš sopstvenu emocionalnu upletenost u ovu stvar. Prirodni čovek je životinja bez logike. Tvoje projektovanje logike na sve što radiš i čime se baviš neprirodno je, ali se toleriše zato što je korisno. Ti si samo otelotvorenje logike - Mentat. Pa ipak, rešenja tvojih problema jesu koncepcije koje se, u punom smislu reči, projektuju izvan tebe, gde treba da budu proučene i ispitane iz svih uglova."

"Pokušavate li vi to da mi održite predavanje iz moje struke?" upita on, čak ni ne pokušavši da prikrije prezir u glasu.

"U stanju si da vidiš sve izvan sebe i da na to primeniš logiku", reče ona. "Ali ljudska je osobina da je, kada se suočimo sa ličnim problemima, najteže podvrći logičkom ispitivanju one stvari koje su nam najprisnije. Tada počinjemo da se saplicemo, okrivljujući pri tom sve i svakog, osim one prave, duboko usađene stvari koja je jedini vinovnik problema."

"Vi hotimice pokušavate da podrijetete moju veru u vlastite sposobnosti kao Mentata", uzvratila on oporim glasom. "Kada bih zatekao nekog od naših ljudi kako pokušava da izvrši sabotazu nad bilo kojim oružjem u našem arsenalu, ne bih ni trenutka oklevao da ga otkrijem i uništim."

"Najbolji Mentati imaju zdravo poštovanje za mogućnost greške u svojim proračunima", reče ona.

"Nikada nisam tvrdio suprotno!"

"Onda primeni to na simptome koje smo oboje uočili: pijanstvo među ljudima, svađe... Šire se glasine i najnepriličnija šuškanja o Arakisu; prenebregavaju se najjednostranije..."

"Dokolica - to je sve", reče on. "Ne pokušavajte da mi skrenete pažnju, nastojeći da jednu jednostavnu stvar prikažete kao tajanstvenu."

Ona se zagleda u njega, pomislivši na Vojvodine ljude kako neprekidno mozgaju u barakama, sve dok taj naboj ne bude moguće gotovo omirisati, poput instalacije koja se upalila. Postaju slični ljudima iz preesnafskog predanja, pomisli ona. Slični ljudi onog davnog istraživača zvezda, Ampolirosa - siti neprekidnih putovanja, večnih traganja... Uvek pripralni, ali nikada spremni.

"Zašto nikada u punoj meri nisi iskoristio moje sposobnosti u tvom služenju Vojvodi?" upitala ona. "Bojiš li se takmaca za svoj položaj?"

"On je pogleda starim očima u kojima se iznenada pojavio sjaj. "Poznate su mi neke stvari kojima obučavaju vas, benegaseritske..." On začuta, nabravši veđe.

"Hajde, slobodno reci", podstaje ga ona. "Benegaseritske veštice."

"Poznate su mi neke prave stvari kojima vas obučavaju", reče on. "Video sam kako se one izražavaju kod Pola. Neće me prevariti ono što vaša škola servira javnosti: postojite samo da biste služile."

Šok mora biti snažan i on je gotovo spreman za njega, pomisli ona.

"S dužnim poštovanjem si slušao moja istupanja u Veću", reče ona,

"ali si retko vodio računa o mom savetu. Zašto?"

"Ne verujem u vaše benegeseritske pobude", reče on. "Samo vi mislite da možete da prozrete čoveka; samo vi mislite da možete navesti čoveka da učini upravo ono što..."

"Jadna budalo, Tufire!" uzviknu ona.

On se namrgodi i zavalio se dublje u fotelju.

"Ma kakve da si glasine čuo o našoj školi", reče ona, "istina je nesravnjivo veća. Kada bih želela da uništim Vojvodu... tebe ili bilo kog drugog iz moje okoline, ti me ne bi mogao sprečiti."

Istovremeno ona pomisli: Zašto dopuštam da ponos izmamljuje ovakve reči iz mene? Nisu me tako obučili. Ovo nije pravi način da ga šokiram.

Havat zavuče ruku pod tuniku gde je držao mali izbacivač otrovnih strelica. Ne nosi štitnik, pomisli on. Da li je ovo hvalisanje s njene strane? Mogao bih sada da je ubijem... ali, ah-h-h-h, kakve bi bile posledice ukoliko se ispostavi da je to pogrešan potez?

Džesika primeti da je napravio kretnju prema džepu i reče: "Pomolimo se da se nasilje nikada ne pokaže neophodno među nama."

"Vredna molitva", složi se on.

"No, bolest se već raširila", reče ona. "Stoga moram ponovo da te pitam: nije li razložnije pretpostaviti da su Harkoneni posejali sumnju na neki način da bi nas dvoje zavadili?"

"Izgleda da smo ponovo u pat poziciji", reče on.

Ona uzdahnu, pomislivši: gotovo je spreman.

"Vojvoda i ja smo kao otac i majka našim ljudima", reče ona. "Položaj..."

"On se nije oženio vama", reče Havat.

Ona se s naporom primiri, pomislivši: dobar odgovor!

"Ali se neće oženiti nijednom drugom", uzvratila Džesika. "Sve dok ja budem živa. Dakle, mi smo kao otac i majka. Da bi se raščinio ovaj prirodni poredak naših odnosa, da bismo se uznemirili, poremetili, zbunili - ko bi bio najprimamljivija meta za Harkonene?"

On oseti na šta ona cilja i veđe mu se skupiše. "Vojvoda?" upita ona. "Privlačna meta, da, ali, uz jedini izuzetak Pola, niko nije bolje čuvan od njega. Ja? Sigurno ih dovodim u iskušenje, ali oni vrlo dobro znaju da su Bene Geseriti vrlo nezgodne mete za takve stvari. Osim

toga, postoji jedna bolja meta, čije dužnosti neophodno stvaraju čudovišnu slepu tačku. Neko kome je sumnja podjednako prirodna kao i disanje. Neko čiji je ceo život sazdan od nagoveštaja, slutnji i tajni." Ona podiže desnu ruku prema njemu. "Ti!"

Havat krenu da skoči iz stolice.

"Nisam te još otpustila, Tufire!" uzviknu ona.

Stari Mentat se gotovo sruši natrag u stolicu - toliko su ga brzo mišići izdali.

Ona se neveselo osmehnu.

"Sada si se stvarno upoznao sa jednim delom prave obuke koju smo stekle", reče ona.

Havat pokuša da proguta pljuvačku kroz suvo grlo. Način na koji je izdala komadu bio je kraljevski, bezuslovan - iskazala ju je tonom kome on uopšte nije mogao da se suprotstavi. Njegovo telo ju je poslušalo, još pre no što je on stigao da razmisli o tome. Ništa nije moglo da spreči ovu reakciju - ni logika, ni strastven bes... ništa. Učiniti ono što je ona učinila značilo je potpuno poznavati osobu kojoj se izdaje naređenje i raspolagati snagom za koju on nikada nije pomislio da je moguća.

"Već sam ti pre kazala da treba da se međusobno razumemo", reče ona. "To je značilo da ti treba da razumeš mene. Ja tebe već razumem. Ponoviću ti da tvoja odanost Vojvodi predstavlja najveće jemstvo koje imaš kod mene."

On se zagleda u nju, ovlaživši usne jezikom.

"Kada bih želela lutku na koncu, Vojvoda bi se oženio mnome", reče ona. "Čak bi bio ubeđen da je to učinio po sopstvenoj volji."

Havat spusti glavu i pogleda nagore kroz proređene obrve. Samo se zahvaljujući krajnjoj kontroli uzdržao da ne pozove stražu. Kontrolu... a sada i podozrenju da mu ova žena ne bi dozvolila da to učini. Žmarci su ga još podilazili pri pomisli kako je uspostavila vlast nad njim. U tom trenutku oklevanja ona je mogla da izvadi oružje i da ga ubije!

Imaju li svi ljudi slepe tačke? upita se on. Može li svako da bude nagnan na nešto pre no što stigne da se usprotivi tome? Ta pomisao ga uzdrma. Ko bi mogao da zaustavi osobu sa takvim moćima?

"Bacio si pogled na pesnicu u benegeseritskoj rukavici", reče ona.

"Malo je njih ostalo posle toga živo. A ono što sam učinila za nas je

srazmerno jednostavno. Još nisi video ceo moj arsenal. Imaj to na umu."

"Zašto ne uništite Vojvodine neprijatelje?" upita on.

"Stvarno bi hteo da ih uništavam?" upita ona. "Pa da od našeg Vojvode napravim slabića, stalno zavisnog od mene?"

"Ali pomoću takvih moći..."

"Moć je mač sa dve oštrice, Tufire", reče ona. "Ti misliš: 'Njoj nije ništa lakše nego da od nekoga napravi svoju marionetu kojom bi mogla da uništi svakog neprijatelja.' Istina je, Tufire; žrtva bi mogao da budeš i ti. Pa ipak, šta bih time dobila. Ako više nas Bene Geserita to radi, zar time sve ne bismo postale sumnjive? A mi to ne želimo, Tufire. Ne želimo da se same uništavamo." Ona klimnu glavom. "Mi odista postojimo samo da bismo služile."

"Ne mogu vam odgovoriti", reče on. "Znate da vam ne mogu odgovoriti."

"Nećeš nikome kazati ništa o ovome što se dogodilo ovde", reče ona. "Ja te poznajem, Tufire."

"Moja gospo..." Starac ponovo pokuša da proguta pljuvačku kroz suvo grlo.

Da, ona ima velike moći, pomisli on. Ali zar je to ne bi učinilo još pogodnijim oruđem za Harkonene?

"Vojvodu mogu podjednako brzo da unište njegovi prijatelji, kao i njegovi neprijatelji", reče ona. "Nadam se da ćeš sada do kraja preispitati ovu sumnju i odbaciti je."

"Ako se pokaže neosnovanom", reče on.

"Ako", ponovi ona podrugljivo.

"Ako", reče on.

"Uporan si", reče ona.

"Oprezan", uzvрати on, "i svestan mogućnosti pogreške."

"Onda ću ti postaviti još jedno pitanje: šta ti to govori što stojiš pred jednim ljudskim bićem, sputan i bespomoćan pri tom, dok ono drži nož pod tvojim grlom - ali te to biće ipak ne ubije, već te oslobađa sputanosti i daje ti nož da ga upotrebiš po svom nahodjenju?"

Ona ustade iz fotelje i okrenu mu leđa. "Možeš sada poći, Tufire."

Stari Mentat ustade; oklevao je za trenutak, dok mu je ruka klizila prema smrtonosnom oružju ispod tunike. Tog trenutka se priseti arene za borbu s bikovima i Vojvodinog oca (koji je, uprkos drugim

manama, bio hrabar čovek), kao i jedne davne koride: opaka crna životinja stajala je tamo, pognute glave, nepomična, zbunjena. Stari Vojvoda okrenuo je leđa rogovima, držeći plašt nehajno prebačen preko ruke, dok su se iz gledališta razlegali poklici.

Ja sam bik, a ona je matador, pomisli Havat. Podiže ruku sa oružja i zagleda se u prazan dlan, koji mu se presijavao od znoja.

Shvatio je tog časa da, bez obzira na to kako se cela stvar rasplete na kraju, nikada neće zaboraviti ovaj trenutak, niti prestati da prema gospi Džesiki oseća najdublje divljenje.

On se tiho okrenu i iziđe iz sobe.

Džesika prestade da posmatra odraz u prozoru, okrenu se i zagleda u zatvorena vrata.

"A sad nam valja preduzeti neke odlučne korake", prošaputa ona.

18.

Rveš li se sa snovima?
Nadmećeš li se sa senima?
Osećaš li se kao da spavaš?
Vreme je proteklo.
Život ti je ukraden.
Straćio si ga na sitnice,
žrtvo vlastitih ludosti.

Žalopojka za Jamisom na Pogrebnom Polju, iz 'Pesama Muad'Diba'
princeze Irulan

Leto je stajao u foajeu svoje kuće, proučavajući jednu cedulju pri svetlosti jedine uključene suspenzorske lampe. Zora je bila daleko još nekoliko časova, a on je osećao kako ga slama umor. Glasnik Slobodnjaka doneo je cedulju do predstraže upravo u trenutku kad se Vojvoda vratio sa svog komandnog mesta.

Na cedulji je pisalo: "Stub dima danju, kula plamena noću."

Potpisa nije bilo.

Šta li to znači? - upita se on.

Glasnik je otišao, ne sačekavši na odgovor i pre no što su stigli da ga ispituju. Izgubio se u noć poput lelujave seni.

Leto odloži cedulju u džep na tunici, odlučivši da je kasnije pokaže Havatu. Uklonio je jedan uvojak koji mu je pao na čelo i duboko uzdahnuo. Pilule protiv umora počele su da ga iznuruju. Od prijema su protekla već dva duga dana, a još više vremena od kada je poslednji put spavao.

Pored vojnih problema sada je još morao usput da razmišlja i o onom uznemirujućem sastanku sa Havatom, koji mu je podneo izveštaj o svom susretu sa Džesikom.

Da li da probudim Džesiku? - upita se on. Nema više svrhe igrati žmurke sa njom. Ili možda ima?

Đavo da nosi Dankana Ajdaha!

On odmahnu glavom. Ne, nije Dankan kriv. Ja sam pogrešio što

Džesiku nisam uputio u stvar od samog početka. Moram to sada da učinim, pre no što nova šteta bude počinjena.

Doneta odluka povratila mu je raspoloženje i on pohita iz foajea kroz Veliku Dvoranu i hodnike koji su vodili prema porodičnom krilu.

Na mestu gde se odvajao bočni hodnik prema odeljenju za poslugu on zastade. Negde odozdo dopiralo je neobično stenjanje. Leto spusti levu ruku na prekidač štitnika za pojasom, a u desnu uze kindžal. Nož mu uli osećaj samopouzdanja. Čudan zvuk za trenutak ga je prožeo jezom.

Vojvoda lagano krenu hodnikom za poslugu, proklinjući u sebi neprikladno osvetljenje. Najmanje moguće suspenzorske sijalice bile su instalirane na svakih osam metara i sasvim prigušene. Tamni kameni zidovi upijali su svetlost.

Neka tamna gomila pojavila se na podu u polutama pred njim.

Leto zastade i gotovo uključi štitnik, ali se uzdrža u poslednji čas, zato što bi mu to ograničilo pokretljivost, prigušilo čujno polje... Tu je bila i ona ukradena pošiljka laserskih pištolja koja ga je ispunila sumnjama.

Nečujno, on krenu prema sivoj gomili; posle samo nekoliko koraka razabrao je da je posredi ljudska prilika, licem okrenuta prema kamenom podu. Leto priđe čoveku i okrenu ga nogom; držeći nož u pripravnosti, on se saže kako bi pri prigušenoj rasveti razabrao lice. Bio je to krijumčar Tuek sa tamnom mrljom na donjem delu prsa. Mrtve oči zurile su praznom tminom. Leto dodirnu mrlju: topla!

Kako je ovaj čovek mogao da umre ovde? - upita se Leto. Ko ga je ubio?

Neobično stenjanje bilo je ovde nešto glasnije. Dopiralo je negde niže iz hodnika, u pravcu centralne prostorije gde su instalirali glavni generator štitnika za kuću.

Držeći ruku na prekidaču štitnika na pojasu i pripravan kindžal, Vojvoda obiđe telo, produži još malo niz hodnik i baci pogled iza ugla, prema prostoriji sa generatorom štitnika.

Još jedna prilika ležala je opružena na podu na udaljenosti od nekoliko koraka i on odmah shvati da je neobičan zvuk poticao od nje. Obličje je puzalo prema njemu, krećući se bolno sporo, dahćući, stenjući.

Leto obuzda iznenadnu plimu straha i pođe niz hodnik do nepoznate

prilike. Čim je čučnuo pokraj nje, prepoznao je Mejps, slobodnjačku domarku; kosa joj se obmotala oko lica, a odeća joj je bila razdrljena. Na leđima joj se širila tamna mrlja, cureći na pod. On je dodirnu po ramenu i ona se pridiže na laktove; s naporom je uspravila glavu i pogledala ga očima punim tamne i senovite praznine.

"V... vi...", prodahta ona. "Ubio... stražu... poslao... Tuek... pobegao... moja gospa... vi... vi... ovde... ne..." Ona izgubi oslonac i klonu, udarivši glavom o kameni pod.

Leto joj opipa bilo na slepoočnicama. Nije se osećalo. On baci pogled na mrlju: bila je probodena bodežom s leđa. Ko? Mozak poče grozničavo da mu radi. Da li je pokušala da kaže da je neko ubio stražara? A Tuek - da li je to Džesika poslala po njega? Zašto?

On poče da se uspravlja, ali ga šesto čulo opomenu. Posegao je prema prekidaču za štitnik - ali ipak trenutak prekasno. Nešto ga pogodi u mišicu, od čega mu ona odmah utrnu. Osetio je bol na mestu uboda i ugledao strelicu kako mu viri iz rukava, a onda je kočenje stalo da mu se širi nagore, prema telu. Bio je potreban veliki napor da podigne glavu i pogleda niz hodnik.

Jueh je stajao u otvorenim vratima generatorske prostorije. Lice mu je bilo obasjano žutom bojom koju je stvarala jedina sjajnija suspenzorska svetiljka, koja je stajala iznad vrata. Iz sale iza Jueha nije dopirao nikakav zvuk - generatori su bili isključeni.

Jueh, pomisli Leto. Izvršio je sabotazu kućnih generatora! Sasvim smo otvoreni!

Jueh krenu prema njemu, odloživši u džep pištolj za izbacivanje strelica.

Leto ustanovi da još može da govori i promrmlja: "Jueh! Kako?" A onda mu ukočenost obuze noge i on skliznu na kameni pod.

Na Juehovom licu stajao je izraz tuge kada se sagao i dodirnuo Letovo čelo. Vojvoda je osetio dodir, ali nekako daleko... neodređeno.

"Droga na strelici je selektivna", reče Jueh. "Možete da govorite, ali ja vam to ne bih savetovao." On baci pogled niz hodnik, a zatim se ponovo naže nad Letoom, izvuče mu strelicu iz mišice i baci je na pod. Zvuk nastao pri tom odjeknuo je prigušeno i udaljeno u Vojvodinim ušima.

To ne može da bude Jueh, pomisli Leto. On je uslovljen.

"Kako?" prošaputa Leto.

"Žao mi je, dragi moj Vojvodo, ali postoje stvari koje su jače od ovoga." On dodirnu dijamantski tetovirani znak na svom čelu. "I meni je to veoma čudno - to dodatno breme na mojoj i inače opterećenoj savesti - ali želim da ubijem jednog čoveka. Da, stvarno to želim. Ništa me neće sprečiti u tome."

On spusti pogled na Vojvodu. "Oh, ne vas, dragi moj Vojvodo. Barona Harkonena. Želim da ubijem Barona."

"Bar... ona Har..."

"Budite mirni, molim vas, jadni moj Vojvodo. Nemate još mnogo vremena. Onaj veštački zub koji sam vam stavio u usta posle pada u Narkalu - mora biti zamenjen. Ubrzo ću vas dovesti u nesvesno stanje i izvršiti zamenu." On otvori šaku i zagleda se u nešto u njoj. "Tačna kopija, sa jezgrom koja je u dlaku uobličena kao nerv. Biće neuhvatljiv za obične detektore, pa čak i za površnije ispitivanje. Ali ako čvrsto budete zagrizli njime, oplata će da mu pukne. Ako onda budete snažno izdahnuli vazduh, ispunićete prostor oko sebe jednim otrovnim gasom - krajnje smrtonosnim."

Leto podiže pogled prema Juehu i spazi ludilo u njegovim očima, kao i pruge znoja na čelu i bradi.

"U svakom slučaju, vama nema spasa, jadni moj Vojvodo", reče Jueh. "Ali vi ćete se približiti Baronu pre no što umrete. On će biti uveren da ste u toj meri omamljeni drogama da ga nikakvim predsmrtnim naporom volje ne možete napasti. I doista ćete biti drogirani - i vezani. Ali napasti se može na mnogo načina. Tada ćete se setiti zuba. Zuba, Vojvodo Leto Atreidu. Setićete se zuba."

Stari doktor poče da se naginje sve niže i niže, tako da su mu na kraju lice i povijeni brkovi ispunili celo Letoovo skučeno vidno polje.

"Zub", promrmlja Jueh.

"Zašto?" prošaputa Leto.

Jueh kleče na jedno koleno pokraj Vojvode. "Sklopio sam šejtansku pogodbu sa Baronom. Moram biti siguran da će on ispuniti svoj deo. Kada ga budem video, znaću to. Kada budem pogledao Barona, tada ću saznati. Ali uopšte ne bih mogao da dospem do njega bez moje zaloge. A vi ste ta zaloga, jadni moj Vojvodo. Sve će mi biti jasno čim ga budem ugledao. Jadna moja Vana naučila me je mnogim stvarima, a jedna od njih je da pouzdano razaberem istinu u

trenutku najveće napetosti. To mi uvek ne polazi za rukom, ali kada budem video Barona - onda hoće."

Leto pokušava da spusti pogled na zub u Juehovoju šaci. Činilo mu se da se sve ovo zbiva u nekom košmaru - da je nemoguće, nestvarno. Juehove purpurne usne izviše se u grimasu. "Neće mi se ukazati prilika da se dovoljno približim Baronu, inače bih to sam učinio. Ne. Ja ću ostati na bezbednoj udaljenosti. Ali vi... ah, vi ste oružje moje pobede! On će poželeti da vas vidi izbliza - da se malo naslađuje vašim jadom, da se razmeće."

Leto oseti kako ga je gotovo hipnotisao mišić na levoj strani Juehove vilice. Mišić se pomicao kada je Jueh govorio.

Jueh se još niže sagnu. "A vi, dobri moj Vojvodo, moj dragoceni Vojvodo, vi se morate setiti ovog zuba."

On ga podiže, držeći ga između palca i kažiprsta. "Biće to i vaš poslednji adut."

Letove usne se bešumno pokrenuše, a onda jedva uobličiše reč: "Odbijam."

"Ah-h, ne! Ne smete da odbijete. Jer, ako mi budete učinili ovu malu uslugu, i ja ću vama nešto zauzvrat da učinim. Spasiću vam sina i ženu. To niko drugi ne bi mogao. Skloniću ih na jedno mesto gde ih se nijedan Harkonen neće moći dočepati."

"Kako... da ih... spaseš?" prošaputa Leto.

"Tako što ću da stvorim utisak da su mrtvi, sakrivši ih među ljude koji potežu nož i pri samom pomenu imena Harkonen i koji ih toliko mrze da su u stanju da spale stolicu na kojoj je neki Harkonen sedeo, da pospu solju put kojim je prošao." On dodirnu Letovu vilicu. "Osećate li nešto u ustima?"

Vojvoda ustanovi da nije u stanju da odgovori. Kao u daljini, osetio je da mu je nešto odvojeno od tela, a onda ugleda kako se Juehova ruka podiže sa skinutim vojvodskim prstenom-pečatom."

"Za Pola", reče Jueh. "Sada ćete izgubiti svest. Zbogom, jadni moj Vojvodo. Kada se sledeći put budemo sreli, nećemo imati vremena za razgovor."

Hladnoća stade da se razliva nagore od Letove brade, preko obraza. Senoviti hodnik suzio se u tačku, u čijem su se središtu nalazile Juehove purpurne usne.

"Ne zaboravite zub!" propišta Jueh. "Zub!"

19.

Trebalo bi da postoji nauka o nedaćama. Ljudima su potrebna teška vremena i ugnjetavanje da bi razvili svoje psihičke mišiće.

Iz 'Sabranih izreka Muad'Diba' princeze Irulan

Džesika se probudi u tami, osećajući neku pritajenu slutnju u tišini oko sebe. Nije mogla da shvati zbog čega joj se um i telo osećaju tako tromo. Žmarci straha prostrujaše joj nervnim sistemom. Pomislila je da ustane i da uključi svetlo, ali nešto u njoj usprotivi se ovoj odluci. Imala je neki neobičan ukus u ustima.

Lamp-lamp-lamp-lamp!

Zvuk je bio tup i u tami se nije moglo dokučiti odakle dopire.

Trenutak čekanja protegao se do u večnost, pun šuških bockavih kretnji.

Počela je da oseća vlastito telo i postala svesna da su joj zglobovi i članci vezani, kao i da su joj usta nečim začepljena. Ispitala je užad na rukama i nogama, ustanovivši da su od krimskel vlakna, što je značilo da bi se samo još čvršće stegla, ukoliko bi pokušala da ih olabavi. Ležala je postrance, a ruke su joj bile zavezane s leđa.

A onda se setila.

Nešto se pokrenulo u tami njene spavaće sobe, a onda joj je neka vlažna i opora stvar stavljena preko lica, ispunivši joj usta. Ruke je dočepaše. Ona jednom duboko udahnu vazduh, osetivši narkotik u vlažnoj prekrivci na licu. Svest se brzo rastočila, uronivši je u taman ponor užasa.

Kucnuo je čas, pomisli ona. Kako je lako bilo savladati Bene Geserita. Bila je dovoljna samo izdaja. Havat je bio u pravu.

Ona se prisili da ne zateže veze.

Ovo nije moja spavaća soba, pomisli ona. Prebacili su me na neko drugo mesto.

Lagano, ona uspostavi unutrašnji mir.

Najednom je postala svesna mirisa vlastitog ustajalog znoja sa njegovim hemijskim primesama straha.

Gde je Pol? - upita se ona. Moj sin - šta su mu učinili?

Pribranost.

Ona se ponovo primiri, primenivši staru tehniku.

Ali užas je ostao sasvim blizu.

Leto? Gde je Leto?

Ona oseti kako se tama smanjuje. Pojaviše se senke. Razmere se razlučiše, postadoše nova uporišta svesti. Belo. Linija pod vratima.

Ja sam na podu.

Neko korača. Ona oseti to kroz pod.

Džesika potisnu sećanje na užas. Moram da ostanem mirna, oprezna i pripravna. Možda će mi se ukazati samo jedna prilika. Ona ponovo nagna sebe da se primiri.

Ubrzano dobovanje srca joj se uspori, označavajući vreme. Ona stade da broji unazad. Bila sam u nesvesti oko jedan čas. Zaklopila je oči i usredsredila misli na bat koraka koji su se približavali.

Četvoro.

Mogla se razabrati različitost u načinu koračanja svakog od njih.

Moram se pretvarati da sam još u nesvestici. Ona se ponovo spusti na hladni pod, isprobavajući telesnu pripravnost; trenutak potom, začu kako se vrata otvaraju i kroz zatvorene kapke oseti kako se svetlost pojačala.

Koraci joj se sasvim približiše: neko je stajao nad njom.

"Budni ste", zabruna jedan dubok glas. "Ne pretvarajte se."

Ona otvori oči.

Nad njom je stajao Baron Vladimir Harkonen. Istovremeno, prepoznala je ćelijsku prostoriju gde je Pol spavao i ugledala njegovu postelju - praznu. Stražari su uneli suspenzorske svetiljke i razmestili ih oko otvorenih vrata. Iz hodnika je dopirala veoma snažna svetlost, od koje su bolele oči.

Ona podiže pogled prema Baronu. Nosio je žuti ogrtač, koji je bio ispupčen na mestu gde su se nalazili noseći suspenzori. Bucmasti obrazi ličili su na dve heruvimske humke ispod očiju crnih poput pauka.

"Droga je bila vremenski tempirana", zabruna on. "Znali smo tačno u minutu kad ćete doći k sebi."

Kako je to moguće? - upita se ona. Morali su da znaju moju tačnu težinu, osobenosti metabolizma, moj... Jueh!

"Baš šteta što vam usta moraju ostati začepljena", reče Baron. "A tako bismo lepo mogli da popričamo."

Ne može da bude niko drugi osim Jueha, pomisli ona. Ali kako?

Baron se osvrnu prema vratima. "Uđi, Pitere."

Ona ranije nije videla čoveka koji je na poziv ušao i stao pokraj Barona, ali joj je lice bilo poznato - odnosno sam čovek: Piter de Vries, Mentat-Ubica. Džesika ga dobro osmotri: sokolje crte lica, mastiljavoplave oči koje su ukazivale da potiče sa Arakisa, premda su to opovrgavali tananost pokreta i opšte držanje. Osim toga, telo mu je bilo dobro ispunjeno vodom. Bio je visok i vitak, ali je nešto u njegovom nastupu odražavalo izvesnu feminiziranost.

"Živa šteta što ne možemo malo da pročaskamo, draga moja gospo Džesika", reče Baron. "No, ja dobro znam kakve su vaše sposobnosti." On baci pogled prema Mentatu. "Nije li tako, Pitere?"

"Kako vi kažete, Barone", reče čovek.

Piterov glas bio je tenor. Od toga joj žmarci prostrujaše kičmom. Još nikada nije čula tako leden glas. Nekome ko je imao obrazovanje Bene Geserita to je nedvosmisleno stavilo do znanja: ubica!

"Imam iznenađenje za Pitera", reče Baron. "On misli da je došao ovamo po svoju nagradu - naime, po vas, gospo Džesika. Ali ja ću mu sada nešto pokazati: pokazaću mu da vas on, u stvari, ne želi."

"Igrate se sa mnom, Barone?" upita Piter, osmehnuvši se pri tom.

Opazivši taj smešak, Džesika se upita kako to da Baron nije smesta zauzeo odbrambeni stav prema Piteru. A onda shvati šta je posredi. Baron nije bio sposoban da pronikne u značenje tog smeška. On nije bio obučen za to.

"Piter je u mnogim stvarima prilično naivan", reče Baron. "On uopšte ne shvata u kojoj ste meri vi opasno stvorenje, gospo Džesika. Ja ću mu to pokazati, po cenu izlaganja besmislenom riziku." Baron se osmehnu Piteru, čije se lice pretvorilo u masku, koja čeka. "Ja znam šta Piter, u stvari, želi. On želi moć."

"Obećali ste mi da ću je dobiti", reče Piter. Njegov tenor izgubio je nešto od svoje hladne uzdržanosti.

Džesika razabra skriveno zaleđe u njegovom glasu i naježi se u sebi. Kako je Baron uspeo da načini takvu životinju od jednog Mentata?

"Pružiću ti mogućnost izbora, Pitere", reče Baron.

"Kakvog izbora?"

Baron zapucketa debelim prstima. "Ovu ženu i izgnanstvo iz carstva ili vojvodstvo Atreida na Arakisu, kojim bi vladao prema vlastitom nahodjenju u moje ime."

Džesika stade da posmatra kako Baron svojim paučjim očima odmerava Pitera.

"Mogao bi biti vojvoda u svakom pogledu, osim nominalno", reče Baron.

Znači li to da je moj Leto mrtav? - upita se Džesika, osetivši kako negde duboko u njenom umu počinje bešumno cviljenje.

Baron je svu pažnju držao upravljenu na Mentata. "Razmisli dobro, Pitere. Želiš je zato što je bila Vojvodina žena, simbol njegove moći - lepa, korisna, izuzetno uvežbana za svoju ulogu. Ali sa druge strane je celo jedno vojvodstvo, Pitere! To je više nego puki simbol; to je stvarnost. Sa njim bi mogao da imaš mnogo žena... i nebrojeno drugih zadovoljstava."

"Da se vi to, možda, ne šalite samo s Piterom?"

Baron se okrenu lakoćom baletana koju su mu omogućavali suspenzori. "Da li se samo šalim? Ja? Upamti: ja sam odustao od dečaka. Čuo si šta je izdajnik kazao o sposobnostima tog momka. Među njima nema razlike - i majka i sin su pogubno opasni." Baron se osmehnu. "Moram sada da idem. Poslaću ovamo stražara koga sam držao spremnog za ovaj trenutak. On je potpuno gluv. Naređeno mu je da te prati na prvoj etapi tvog puta u izgnanstvo. Smesta će ubiti ovu ženu ako primeti da je ovladala tobom. Neće ti dopustiti da je odvežeš dok ne budete uzleteli sa Arakisa. Ako, međutim, odlučiš da ostaneš... on će se upravljati prema drugim naređenjima."

"Ne morate da odete", reče Piter. "Izabrao sam."

"Ah, hah!" zabruna Baron. "Tako brza odluka može da znači samo jedno."

"Uzeću vojvodstvo", reče Piter.

Zar je moguće da Piter ne shvata da ga Baron laže? - pomisli Džesika. Ali... i kako bi mogao da shvati? Pa on je izopačeni Mentat. Baron spusti pogled na Džesiku. "Nije li divno što Pitera poznajem u dušu? Kladio sam se sa svojim Mešтром Oružja da će ovo biti Piterov izbor. Hah! No, dobro, sada idem. Ovako je mnogo bolje. Ah, mnogo bolje. Vi to shvatate, gospo Džesika, zar ne? Ne osećam

nikakvu mržnju prema vama. Posredi je nužnost višeg reda. Ovako je mnogo bolje. Da. I ja, u stvari, neću narediti da budete uništeni. Kada me budu ispitivali šta vam se dogodilo, jedino ću moći da slegnem ramenima - i to će biti istina."

"Prepuštate, dakle, stvar meni?" upita Piter.

"Stražar koga ću poslati primaće naređenja od tebe", reče Baron. "Slažem se sa svim što budeš odlučio." On se zagleda u Pitera. "Da. Moje ruke ovde neće biti okrvavljene. Na tebi je da doneseš odluku. Da. Ja ne znam ništa o tome. Sačekaćeš da se udaljim pre no što budeš učinio ono što moraš da učiniš. Da. Pa... ah, da. Da. Dobro."

Boji se ispitivanja Istinozborca, pomisli Džesika. Ko? Ah-h-h - Časna Majka Gaius Helen, pa naravno! Ako zna da će morati da bude podvrgnut ispitivanju, onda to znači da je u celu stvar umešan i Car. Ah-h-h-h, jadni moj Leto.

Bacivši još jedan pogled prema Džesiki, Baron se okrenu i iziđe. Ona ga isprati pogledom, pomislivši pri tom: Upravo je onako kako me je Časna Majka upozorila: suočena sam sa odveć moćnim protivnikom. U prostoriju uđoše dva Harkonenova vojnika. Iza njih se pojavi još jedan, sa licem punim ožiljaka i stade na vratima sa izvučenim laserskim pištoljem.

Gluvi stražar, pomisli Džesika, proučavajući lice sa ožiljcima. Baron zna da mogu da primenim glas na bilo kog drugog čoveka.

Ožiljko pogleda Pitera. "Dečak je na nosilima napolju. Šta naređujete?"

Piter se obrati Džesiki: "Mislio sam da vas držim u šaci tako što ću vas ucenjivati sinom, ali počinjem da uviđam da to ne bi valjalo. Dopustio sam da mi osećanja zamagle razum. Prilično rđavo za jednog Mentata." On se okrenu prema dvojici vojnika, a zatim se još malo pomeri kako bi gluvi mogao da mu čita sa usana: "Odvedite ih u pustinju, kao što je izdajnik savetovao za dečaka. Plan mu je bio dobar. Crvi će uništiti sve dokaze. Tela ne smeju nikada da im budu pronađena."

"Zar ne želite sami da ih pogubite?" upita Ožiljko.

Čita sa usana, pomisli Džesika.

"Držaću se primera mog Barona", reče Piter. "Povedite ih tamo gde je izdajnik kazao."

Džesika razabra snažnu mentatsku samokontrolu u Piterovom glasu

i pomisli: I on se boji Istinozborca.

Piter slegnu ramenima, okrenu se i izađe iz prostorije. A onda zastade za trenutak i Džesika pomisli da će se vratiti da je još jednom pogleda, ali on se udalji, ne okrenuvši se.

"Uopšte mi se ne bi dopalo da se suočim sa tim Istinozborcem posle noćasnje rabote", reče Ožiljko.

"Ma tebe neće ni pogledati ta matora veštica", uzvratila jedan od vojnika. On priđe do mesta gde je ležala Džesikina glava i sagnu se.

"Uostalom, ništa nećemo uraditi ako samo stojimo ovde i klepećemo. Uzmi je za noge i..."

"Što ih ovde ne ukokamo?" upita Ožiljko.

"Prljava rabota", reče drugi vojnik. "Osim ako nećeš da ih udavimo. Meni se više dopada čist i lep posao. Ostaviš ih, brate, u pustinji, k'o što je izdajnik kaz'o, recneš ih jednom ili dvaput i ostalo prepustiš crvima. Ništa posle nema da se uklanja."

"Aha... pa, mislim da si u pravu", reče Ožiljko.

Džesika je pomno slušala, posmatrala, pamtila. Ali zbog poveza preko ustiju nije mogla da upotrebi Glas; osim toga tu je bio i ovaj gluvi.

Ožiljko ukloni laserski pištolj i uze je za noge. Podigoše je poput vreće žita, iznesoše kroz vrata i izručiše na nosila opremljena suspenzorima, gde se već nalazila jedna vezana prilika. Kada su je okrenuli, da bi je postavili u zgodan položaj, ona prepoznade lice pored sebe: Pol! Bio je vezan, ali preko ustiju nije imao ništa. Lice mu se nalazilo na samo desetak centimetara od njenog, oči su mu bile zatvorene, a disanje ravnomerno.

Da li je drogiran? - upita se ona.

Vojnici podigoše nosila i Polovi očni kapci se malčice otvoriše - tamni prorezi kroz koje je on pogleda.

Ne sme da upotrebi Glas, počela ona da se moli u sebi. Tu je gluvi stražar!

Polove oči ponovo se zatvoriše.

Već je neko vreme upražnjavao kontrolisano disanje, primirujući na taj način um i pomno slušajući svoje zarobljivače. Gluvi je predstavljao problem, ali Pol zbog toga nije zapao u očajanje. Tehnika za smirivanje, kojoj ga je, iz riznice Bene Geserita, majka naučila, očuvala mu je pribranost duha i pripremila ga da iskoristi

svaku priliku koja bi mu se ukazala.

Pol dopusti sebi da još jednom pročilji i osmotri majčino lice. Izgledala je neozleđena, premda je preko ustiju imala povoj.

Pitao se ko je nju mogao da uhvati. Njegovo zarobljavanje bilo je prilično jasno: otišao je u postelju, uzevši prethodno pilulu koju mu je prepisao Jueh, i probudio se vezan na ovim nosilima. Možda se i sa njom slično dogodilo. Logika je govorila da je izdajnik Jueh, ali on još nije doneo konačnu odluku o tome. Situacija je bila krajnje apsurdna: jedan Suk doktor - izdajnik!

Nosila se blago zanesošće dok su ih Harkonenovi vojnici provlačili kroz izlazna vrata u zvezdanu noć. Jedan suspenzorski uređaj zape za okvir vrata. A onda se konačno obreše na pesku, koji zaškripa pod stopalima vojnika. Posle nekoliko koraka, nad njih se nadvi krilo toptera, zaklonivši zvezde. Nosila se spustiše na zemlju.

Polove oči se prilagodiše slabašnoj svetlosti. Prepoznao je gluvog vojnika u čoveku koji je otvorio vrata toptera i zavirio u unutrašnjost obasjanu zelenom svetlošću sa komandne table.

"Je li ovo topter koji treba da uzmemo?" upita on, okrenuvši se da pročitava odgovor sa usana ostale dvojice.

"To je taj za koji je izdajnik kazao da je pripremljen za misiju u pustinji", uzvratila jedan od vojnika.

Ožiljko klimnu glavom. "Ali ovakve koriste samo za vezu. Unutra ima prostora samo za njih i dvojicu od nas."

"Dvojica je sasvim dovoljno", uzvratila vojnik na čelu nosila primakavši se malo gluvome kako bi mu ovaj što bolje video usne. "Mi ćemo odavde da preuzmemo stvar, Kinete."

"Baron mi je naložio da povedem računa o njima do kraja", reče Ožiljko.

"Šta te toliko brine?" upita vojnik sa stražnjeg dela nosila.

"Ona je benegeseritska veštica", uzvratila gluvi. "Takve imaju vražje moći."

"Ah-h-h...", vojnik sa čela nosiljke napravi znak pesnicom pokraj uha.

"Iz te je fele, a? Znam šta misliš."

Vojnik iza njega zabruna: "Još malo pa će da je poklopa crv. Čak ni jedna benegeseritska veštica nema veće moći od džinovskih crva. Je li tako, Zigo?" On gurnu kolegu ispred sebe.

"Aha", uzvratila ovaj, a zatim se okrenu prema nosilima, uze Džesiku

za ramena i podiže je. "Ajde, Kinete. Pođi i ti ako baš želiš da se uveriš kako će da svrše."

"Lepo od tebe što si me pozv'o, Zigo", reče Ožiljko.

Džesika oseti kako je ruke podižu; senka krila zavrte se iznad nje - a onda se ukazaše zvezde. Položili su je u zadnji deo toptera, zatim malo podigli da bi proverili veze od krimskel vlakana, pa privezali kaišem. Ubrzo je pokraj nje ubačen Pol; kada su i njega vezali sigurnosnim kaišem, ona primeti da oko zglobova i članaka ima samo veze od običnog konopca.

Ožiljko - onaj gluvi koga su zvali Kinet - zauze mesto napred, a pored njega se odmah pope vojnik po imenu Zigo.

Kinet zatvori vrata sa svoje strane i naže se nad kontrolnu tablu. Kada je i Zigo zatvorio vrata, topter uzlete snažno mašući krilima i krenu na jug preko Zaštitnog Zida. Zigo potapša svoga druga po ramenu i reče: "Kako bi bilo da se okreneš i motriš na ovo dvoje?"

"Jesi li siguran da znaš kuda treba ići?" upita Kinet, ne skidajući pogled sa Zigoovih usana.

"Bio sam pored tebe kada nam je izdajnik objašnjavao."

Kinet okrenu sedište, a Džesika uhvati odblesak svetlosti zvezda na laserskom pištolju u njegovoj ruci. Oči su joj se već prilagodile na prigušeno osvetljenje u unutrašnjosti toptera, ali stražarevo lice puno ožiljaka nije mogla da vidi, pošto se nalazilo u senci. Ona proverila sigurnosni kaiš na sedištu i ustanovi da je labavo vezan. Jedino joj je bio zategnut na levom ramenu, što joj je stavilo do znanja da bi se lako otkao pri nešto jačem cimanju.

Da li je neko bio u ovom topteru i pripremio ga za nas? - upita se ona. Ko bi to mogao biti? Ona se lagano pokrenu i odvoji vezane noge od Polovih.

"Baš šteta što mora da strada ova zgodna žena", reče Ožiljko. "Jesi li ikad prob'o sa nekom plemkinjom, a?" On se okrenu i pogleda pilota.

"Nisu sve Benegeseritke plemkinje", uzvratila pilot.

"Ali zato sve strašno izgledaju."

Dobro može da me osmotri, pomisli Džesika. Ona podiže vezane noge na sedište i zgrči se u sinusnu loptu, ne skidajući pogled sa Ožiljka.

"Baš zgodna", reče Kinet. On obliza usne. "Prava šteta što mora da

rikne." On pogleda Zigoa.

"Misliš li ono što mislim da misliš?" upita pilot.

"Ne bi niko saznao", reče Kinet. "Posle..." On slegnu ramenima. "Ja još nikad nisam jednu plemikinju... Možda mi se više neće ukazati ovakva prilika."

"Samo takni moju majku...", prosikta Pol, uperivši pogled u Ožiljka.

"Hej!" nasmeja se pilot. "Štene je počelo da laje. Ali još ne ujeda."

Džesika pomisli: Pol je odveć podigao glas. Ali moglo bi da uspe.

Let je nastavljen u tišini.

Jadne budale, pomisli Džesika, odmeravajući pogledom stražare i setivši se Baronovih reči. Biće pobijeni istog časa kada podnesu izveštaj o uspehu svoje misije. Baron ne želi nijednog svedoka.

Topter se naže iznad južne ivice Zaštitnog Zida i Džesika ugleda peščano prostranstvo pod njima, osenčeno mesečinom.

"Dovoljno smo odmakli", reče pilot. "Izdajnik je kazao da ih ostavimo bilo gde na pesku blizu Zaštitnog Zida." On poče da spušta letelicu prema dinamama u dugačkoj, ponirućoj putanji, koju na maloj visini ispravi u okomiti spust.

Džesika primeti kako Pol počinje ritmički da diše, upražnjavajući vežbu smirivanja. On zatvori oči, pa ih opet otvori. Džesika ga je netremice posmatrala, nesposobna da mu pomogne. Još nije ovladao Glasom, pomisli ona. Ako ne uspe...

Uz blag trzaj, topter dodirnu površinu peska; gledajući unazad, na sever, preko Zaštitnog Zida, Džesika ugleda u magnovenju senku nekih krila, koja su za trenutak zatreperila, pre no što su se izgubila sa vidika.

Neko nas prati, pomisli ona. Ko? A onda: Baron je sigurno poslao nekoga da nadzire ovu dvojicu. A biće sigurno i nadzirača za nadzirače.

Zigi isključi rotore krila i unaokolo zavlada tišina.

Džesika okrenu glavu. Kroz prozor, iza Ožiljka, mogla je da razabere prigušen sjaj meseca koji se rađao na nebu, smrznuti rub stene koja se diže iz pustinje. Peskom optočene grbine imale su oštro osenčena pročelja.

Pol pročisti grlo.

Pilot reče: "Sada, Kinete?"

"Ne znam, Zigo."

Zigo se okrenu i reče: "Ah-h-h, gledaj." On posegnu rukom prema Džesikinoj suknji.

"Skinij joj prevoj sa usta!" naredi Pol.

Džesika oseti kako reči odzvanjaju vazduhom. Ton, boja glasa - sve je bilo izvrsno, imperativno, veoma oštro. Bilo bi još bolje da je nešto niži, ali i ovako je sigurno ulazio u spektar ovog čoveka.

Zigo pruži ruku prema prevoju na Džesikinim ustima i poče da odvezuje čvor.

"Prekini to!" naredi mu Kinet.

"Ah, zapuši pljucu", odbrusi mu Zigo. "Ruke su joj vezane." On odveza čvor i prevoj pade. Oči mu se zacakliše kada je počeo da posmatra Džesiku.

Kinet položi ruku na pilotovu mišicu. "Slušaj, Zigo, nema potrebe da..."

Džesika okrenu vrat i ispljunu krpicu koja joj je stajala u ustima. Kada je progovorila, glas joj je bio prigušen i sadržao izvesnu prisnu notu.

"Gospodo! Nema potrebe da se borite oko mene." U isto vreme, ona se sinusno zgrči, izloživši se Kinetovom pohlepnom pogledu.

Primitila je kako obojica postaju napeti, shvativši da su u tom trenutku uvereni u potrebu da se bore za nju. Njihovom neslaganju nisu bile potrebne dodatne pobude. U mislima su se već tukli oko nje.

Držala je glavu uspravljenu u sjaju sa kontrolne table kako bi bila sigurna da joj Kinet može pročitati reči sa usana. "Ne smete se prepirati", reče ona. No, ovo ih samo nagna da se još malo udalje, podozrivo se posmatrajući.

"Ima li te žene koja je dostojna da se oko nje bore?" upita ona.

Izgovorivši ovo i fizički se nalazeći upravo tu, ona se izuzetno učinila vrednom borbe.

Pol čvrsto stisnu usne, nagnavši sebe da ništa ne izusti. Postojala je samo jedna prilika da uspe sa primenom Glasa. Sada je sve zavisilo od njegove majke čije je iskustvo nesravnjivo nadmašalo njegovo.

"Tako je", reče Ožiljko. "Nema potrebe da se borimo oko..."

Ruka mu suknu prema pilotovom vratu. Ali udarac je parirao metalni blesak, koji je odbio ruku i u istom pokretu sručio se na Kinetove grudi.

Ožiljko zakrklja i zatetura se unazad prema vratima.

"Zar si mislio da sam toliko glup i da ne znam taj trik?" upita Zigo; on povuče natrag ruku, otkrivši nož u njoj. Sečivo blesnu na mesečini.

"A sad je štene na redu", reče on i naže se prema Polu. "Nema potrebe za tim", promrmlja Džesika.

Zigo zastade.

"Zar ne biste više voleli da... uzmem aktivnog udela?" upita Džesika.

"Pružite dečaku priliku." Usne joj se izviše u podrugljiv osmeh.

"Sasvim malu priliku koju bi imao napolju na pesku. Pružite mu je i...", ona se osmehnu, "nećete požaliti zbog toga."

Zigo se osvrnu levo, desno, a onda ponovo upravi pažnju na Džesiku. "Čuo sam šta bude sa čovekom u pustinji", reče on. "Za dečaka bi nož bio prava milost."

"Tražim li toliko mnogo?" upita Džesika molećivim glasom.

"Pokušavate da me prevarite", promrmlja Zigo.

"Ne želim da vidim kako mi sin umire", reče Džesika. "Nema nikakvog trika u tome."

Zigo se pokrenu unazad i laktom otvori vrata. Zatim zgrabi Pola, prebaci ga preko sedišta, isturi ga do pola kroz vrata i podiže nož.

"Šta ćeš da uradiš, štene, ako ti presečem veze?"

"Otići će odmah odavde i krenuti prema onim stenama", reče Džesika.

"Je li to sve što ćeš da uradiš, štene?" upita Zigo.

Polov glas bio je ubedljiv. "Da."

Nož se spusti i preseče spone na nogama. Pol oseti ruku na leđima koja se spremala da ga gurne dole, na pesak; istog trenutka napravi se kao da će da udari u okvir vrata, ispruži vezane ruke sa namerom da se uhvati za nešto, u magnovenju se okrenu i uputi snažan udarac desnom nogom.

Najistureniji prst bio je izuzetno tačno upravljen, plod dugih godina vežbanja, kao da mu se svekolika obuka usredsredila u tu kretnju. Gotovo svi mišići tela koordinirano su učestvovali u ovoj akciji. Udarac je pogodio meki deo Zigoovog stomaka tik ispod grudne kosti, a zatim je nokat neodoljivo žestoko krenuo nagore, kroz jetru i dijafragmu, i završio svoj smrtonosni put u desnoj komori čovekovog srca.

Uz krkljavi krik, stražar se zatetura i pade preko sedišta. Pošto nije mogao da se posluži rukama, Pol nastavi kretnju pod inercijom i

tresnu na pesak; čim ga je dodirnuo, međutim, počeo je da se kotrlja, što je ublažilo udarac od pada i omogućilo mu da odmah stane na noge. Zavukao je ponovo glavu u kabinu, pronašao nož i stavio ga među zube, tako da mu je majka mogla da preseče veze. Zatim je ona uzela sečivo i sinu oslobodila ruke.

"Mogla sam i ja da ga sredim", reče ona. "Trebalo je samo da mi oslobodiš veze. Bio je to glupi rizik."

"Ukazala mi se prilika i iskoristio sam je", uzvрати on.

Ona razabra odsečnu kontrolisanost njegovog glasa i reče: "Znak Juehove kuće ispisan je na plafonu kabine."

On podiže pogled i ugleda vijugav simbol.

"Iziđimo i ispitajmo letelicu", reče ona. "Nekakva bala se nalazi pod pilotovim sedištem. Opazila sam je kada su nas ubacili unutra."

"Bomba?"

"Sumnjam. Ima nečeg neobičnog u svemu ovome."

Pol iskoči na pesak, a odmah zatim i Džesika. Ona se okrenu, posegnu ispod sedišta prema neobičnoj bali i ugleda Zigoovo stopalo blizu svog lica; povukavši balu osetila je da je vlažna i istog trenutka shvatila da je posredi pilotova krv.

Traćenje vlage, pomisli ona, znajući da je to tipično arakensko rezonovanje.

Pol se osvrnu unaokolo i ugleda stenoviti obronak kako se diže iz pustinje poput plaže koja niče iz mora; u pozadini su se pružale vetrom izlebljene palisade. Okrenuo se prema topteru kada mu je majka izvadila balu iz njega i opazio kako ona gleda preko dina u pravcu Zaštitnog Zida. On podiže pogled u istom pravcu da bi video šta joj je privuklo pažnju i ugleda još jedan topter kako leti prema njima. Istog trenutka je shvatio da neće imati dovoljno vremena da izbace tela iz svoje letelice i da se vinu u vazduh.

"Beži, Pole!" povika Džesika. "To su Harkoneni!"

20.

Arakis uči logiku noža - odseći ono što je nepotpuno i reći: 'Sada je potpuno, zato što se svršava ovde.'

Iz 'Sabranih izreka Muad'Diba' princeze Irulan

Čovek u uniformi Harkonena zaustavi se na kraju hodnika i jednim pogledom obuhvati Mejpsino telo, opruženo obličje Vojvode i Jueha, koji je stajao nad njima. U čovekovoј desnoj ruci nalazio se laserski revolver. U izrazu njegovog lica lako se mogla razabrati crta okrutnosti, bezmilosti, od čega Jueha podiđoše žmarci.

Sardaukar, pomisli Jueh. Po izgledu bi se reklo da je Bašar. Verovatno je iz carevih legija - poslat ovde da nadzire kako se odvijaju stvari. Ma koju uniformu da nose, ne mogu se prurušiti.

"Ti si Jueh", reče čovek, podozrivo pogledavši prsten Su Škole oko doktorove kose; zatim osmotri dijamantski tetovirani znak na Juehovom čelu i konačno ga prodorno pogleda u oči.

"Jeste, ja sam Jueh", uzvratil Doktor.

"Možeš da odahneš, Juehu", reče čovek. "Kada si isključio kućne štitnike, lako smo ušli. Sve držimo pod kontrolom. Je li ovo Vojvoda?"

"To je Vojvoda."

"Mrtav?"

"Samo u nesvesti. Preporučujem ti da ga vežeš."

"Šta si uradio sa ovim drugima?" On baci pogled prema mestu gde je Mejps ležala.

"Žao mi je zbog njih", promrmlja Jueh.

"Žao ti je!" obrecnu se Sardaukar. On se približi i pogleda Letoa. "To je, dakle, veliki Crveni Vojvoda."

Ako sam i sumnjao u identitet ovog čoveka, posle ovoga sam sasvim siguran, pomisli Jueh. Samo Car zove Atreide Crvenim Vojvodama.

Sardaukar se saže i odseče amblem crvenog sokola sa Letove uniforme. "Mali suvenir", reče on. "Gde mu je prsten sa pečatom?"

"Nema ga pri sebi", reče Jueh.

"To i sam vidim!" odbrusi Sardaukar.

Jueh se ukruti i proguta pljuvačku. Ako me pritisnu, odvedu kod Istinozborca, saznaće za prsten, kao i za topter koji sam pripremio - sve će propasti.

"Vojvoda je ponekad slao prsten po glasniku kao jemstvo da je poruka odista od njega", reče Jueh.

"To mora da je vraški poverljiv glasnik", promrmlja Sardaukar.

"Zar ga nećeš vezati?" ponovi predlog Jueh.

"Koliko će biti u nesvestici?"

"Oko dva sata. Nisam precizno odredio dozu kao kod žene i dečaka."

Sardaukar bocnu Vojvodu vrhom stopala. "Ne moramo se bojati ovoga ni kad se probudi. Kada će se žena i dečak probuditi?"

"Kroz desetak minuta."

"Tako brzo?"

"Rečeno mi je da će Baron stići odmah iza svojih ljudi."

"I hoće. Sačekaćeš napolju, Juehu." On mu uputi oštar pogled.

"Hajde, polazi!"

Jueh pogleda Letoa. "Šta će da bude..."

"Biće izručen Baronu - prikladno pripremljen kao pečenje za rernu."

Sardaukar ponovo baci pogled na tetoviran dijamantski znak na Juehovom čelu. "Poznat si po tome; bićeš bezbedan u hodnicima. A sada, više nemamo vremena za naklapanje, izdajniče. Čujem ostale da dolaze."

Izdajnik, pomisli Jueh. On spusti pogled i prođe pokraj Sardaukara, postavši najednom svestan da je upravo dobio naziv po kome će ga istorija upamtiti: Jueh izdajnik.

Prošao je pored više leševa dok je išao prema glavnom ulazu; pomno ih je zagledao, bojeći se da bi među njima mogao da ugleda Pola i Džesiku. No, svi su bili ili pripadnici kućne garde ili ljudi u uniformi Harkonena.

Harkonenovi stražari zauzeše pripravan položaj i zabaljše se u njega kada je kroz glavni ulaz izišao u noć obasjanu svetlošću plamenova. Palme duž puta bile su zapaljene da bi se osvetlila kuća. Crni dim zapaljivih materija, upotrebljenih da bi se potpalila stabla, kuljao je pravo uvis kroz narandžasti oganj.

"To je izdajnik", neko reče.

"Baron će uskoro hteti da te vidi", progovori drugi glas.

Moram da se domognem toptera, pomisli Jueh. Moram da stavim unutra Vojvodin prsten sa pečatom, tako da ga Pol može pronaći. A onda ga obuže plima straha. Ako Ajdaho posumnja u mene ili postane nestrpljiv - ako ne bude sačekao i ne pođe tačno tamo gde sam mu kazao - Džesika i Pol neće biti spaseni pokolja. Neće mi biti priznata ni najmanja olakšavajuća okolnost u onome što sam počinio.

Harkonenov stražar pusti mu ruku i reče: "Sačekaj tamo pokraj puta."

Najednom, Jueh se oseti izgubljenim na ovom mestu razaranja; nije bio pošteđen ničega, niti je iko prema njemu pokazao ma i najmanji znak milosrđa. Ajdaho mora uspeti!

Jedan drugi stražar unese mu se u lice i razdra se: "Miči se u stranu, kad ti se kaže!"

Čak i kada imaju koristi od mene, oni me preziru, pomisli Jueh. On se uspravi, pošto se zateturio kad su ga odgurnuli, i to mu pomože da malo povрати dostojanstvo.

"Čekaj Barona!" odbrusi mu jedan oficir straže.

Jueh klimnu glavom i tobože nehajno krenu duž pročelja kuće, a onda skrenu za ugao u senku, izvan domašaja svetlosti koju su stvarale zapaljene palme. Hitro, tako da mu je svaki korak odavao žurbu, Jueh pođe u stražnje dvorište ispod staklene bašte, gde je čekao topter - letelica koja je ostavljena tamo da bi odvezla Pola i njegovu majku.

Kod otvorenih stražnjih vrata kuće stajao je jedan stražar; pažnja mu je bila upravljena na osvetljeni hol i ljude koji su se tamo vrzmali, pretražujući svaku prostoriju.

Kako su samo sigurni u sebe!

Jueh ostade u senci i produži put do toptera, otvorivši vrata sa suprotne strane od stražara. Zavukao je ruku ispod prednjih sedišta, potraživši slobodnjačku balu za opremu koju je tamo sakrio; podigao je zastirak i zavukao unutra ruku sa Vojvodinim pečatom. Osetio je pod prstima šuškanje začinskog papira, na kome je napisao poruku, i u njega ubacio prsten. Zatim je izvukao ruku i ponovo zatvorio balu. Lagano, Jueh zatvori i vrata toptera, vrati se do ugla kuće i opet se obre na svetlosti plamtećih stabala.

Dobro, to je obavljeno, pomisli on.

Obasjan sjajem zapaljenih palmi, on obavi ogrtač oko sebe i upilji se u ognjene jezičke. Uskoro ću saznati. Uskoro ću videti Barona i saznaću. A Baron - njega čeka jedan zubić.

21.

Postoji predanje koje kaže da je u trenutku kada je Vojvoda Leto Atreid umro jedan meteor proleteo nebom iznad dvorca njegovih predaka na Kaladanu.

Princeza Irulan: 'Uvod u istoriju Muad'Diba za decu'

Baron Vladimir Harkonen stajao je pokraj providnih vrata svoje letelice, koju je koristio kao komandno mesto, i gledao napolje u plamenima obasjanu arakensku noć. Pažnja mu je bila upravljena na daleki Zaštitni Zid, gde je njegovo tajno oružje upravo obavljalo svoj posao.

Teška artiljerija.

Topovi su komadali pećine gde su se Vojvodini ljudi povukli, potraživši poslednje, očajničko uporište. Spori i odmereni odsevi narandžaste svetlosti, kiša kamenja i prašine pri kratkotrajnim bleskovima - i Vojvodini podanici su bili odsečeni, zatvoreni u pećine, osuđeni da umru od gladi poput životinja u začepljenim brlozima.

Do Barona su dopirale udaljene salve - žestoka grmljavina topova prodirala je kroz metalnu oplatu letelice: brump... brump. A onda: BRUMP-brump!

Kome bi drugom palo na pamet da ponovo uvede artiljeriju u ovo doba štitnika?

Ova pomisao nagna ga da se zakikoće u sebi.

Ali moglo se predvideti da će Vojvodini ljudi potražiti pribežište u onim pećinama. Osim toga, Car će pohvaliti moju mudrost, koja je omogućila da naše zajedničke snage poštedimo nepotrebnih gubitaka.

On podesi jedan od malih suspenzora koji su mu podupirali debelo telo spram privlačne sile teže. Na usnama mu se pojavi osmeh, izobličćen dežmekastom linijom vilice.

Šteta što moraju da propadnu tako dobri borci kao što su Vojvodini ljudi, pomisli on. Osmeh postade širi i pretoči se u prigušen kikut. Šteta što moramo da budemo okrutni! On klimnu glavom. Ali nije se

smelo rizikovati. Svekolika Vaseljena stajala je na raspolaganju samo onome ko je kadar da donosi ispravne odluke. Nesigurni zečevi se moraju zaplašiti, nagnati da se daju u beg prema svojim jazbinama. Kako bi se inače podvrgli kontroli, uzgajali? On za trenutak zamisli svoje borce kao pčele koje jure zečeve i pomisli: dan zuji prijatno kada imaš dovoljno pčela koje rade za tebe.

Vrata se otvoriše iza njega. Pre no što se okrenuo, Baron baci pogled na odraz prizora iza svojih leđa u zastakljenim vratima, koje je spoljna tama učinila sličnim ogledalu.

U kabinu uđe Piter de Vries, a za njim Uman Kudu, kapetan Baronove lične garde. Iza njih, u vratima, Harkonen primeti kratkotrajno komešanje - ovčija lica svojih stražara, koja su uvek sticala takav izraz u njegovom prisustvu.

Baron se okrenu.

Piter dodirnu vrhovima prstiju čuperak na temenu, uputivši na taj način svoj podrugljiv pozdrav. "Dobre vesti, gospodar. Sardaukari su doveli Vojvodu."

"Razume se da jesu", progundā Baron.

On stade da promatra natmurenu masku nitkovluka na Piterovom feminiziranom licu. Tu su bile i oči: ti osenčeni prorezi najplavetnije plaveti.

Moram uskoro da ga uklonim, pomisli Baron. Već je gotovo premašio svoju korisnost, dostigao tačku na kojoj je postao pozitivna opasnost po moju ličnost. No, prethodno mora da nagna žitelje Arakisa da me zamrže. Jedino će tako kao spasioca dočekati mog dragog Fejd-Rautu.

Baron skrenu pažnju na kapetana straže - Umana Kudu: makazasti oblik vilice, brada slična vrhu čizme - čovek kome se moglo verovati zato što su mu poroci bili poznati.

"Prvo, gde je izdajnik koji mi je izručio Vojvodu?" upita Baron. "Moram da mu uručim nagradu."

Piter se okrenu na jednoj nozi i dade znak stražaru napolju.

Ponovo je usledilo neko tamno komešanje i u kabinu uđe Jueh. Kretnje su mu bile ukrućene i mehaničke. Brčići su mu stajali povijeno oko purpurnih usana. Jedino su stare oči izgledale žive. Jueh načini tri koraka, a onda stade, pošto mu je Piter uputio znak, i zagleda se u Barona.

"Ah-h-h, doktor Jueh."

"Gospodaru Harkonene."

"Čujem da ste izručili Vojvodu."

"To je moj deo pogodbe, gospodaru."

Baron pogleda Pitera.

Piter klimnu glavom.

Baron ponovo skrenu pogled na Jueha. "Sasvim u duhu pogodbe... Sasvim. A ja..." On zastade, a onda podrugljivo nastavi: "Šta je trebalo da ja uradim zauzvrat?"

"Znate vi to vrlo dobro, gospodaru Harkonene."

Misli navreše u Juehovu glavu. Iznenadna tišina poče da mu buči u svesti: počeo je da uočava tanane znake pripremljene obmane u Baronovom držanju. Vana je, dakle, odista mrtva - daleko izvan njihovog domašaja. U protivnom, još bi nastojali da drže u šaci slabog doktora. Ali Baronov stav je odricao tu mogućnost; sve je bilo već gotovo.

"Znam li?" upita Baron.

"Obećali ste mi da ćete Vanu poštediti dalje agonije i vratiti mi je."

Baron klimnu glavom. "Oh, da. Sad se sećam. Tako je. Stvarno sam to obećao. Upravo smo tako savladali carsku uslovljenost. Niste mogli da izdržite da gledate kako vaša benegeseritska čarobnica pati u Piterovim pojačivačima bola. Pa, Baron Vladimir Harkonen uvek drži svoju reč. Obećao sam vam da ću je poštediti dalje agonije i dopustiti vam da joj se pridružite. Neka, dakle, bude tako." On dade Piteru znak rukom.

Piterove plave oči se zacakliše. Pokret mu je bio neuhvatljivo brz, kao kod mačke. Nož u njegovoj ruci blesnu poput kandže u trenutku kada se zario u Juehova leđa.

Starac se ukruti, ne skidajući pogled s Barona.

"Pridružite joj se, dakle!" ponovi Baron.

Jueh stade da se njiše, a onda mu se usne pokrenuše na vrlo pribran način, uobličujući reči čije su kadence zvučale veoma odmereno: "Mis... lite... da... ste... me... po... razili... Mis... lite... da nisam... znao... šta... ću... da... dobijem... umesto... moje... Vane."

On pade na pod. Uopšte se nije povio, niti omlitaveo. Srušio se poput oborenog stabla.

"Pridružite joj se", reče Baron još jednom, ali u doktorovim ušima te

reči su sada zazvučale kao slabašan odjek.

Juehove poslednje reči izazvaše u Harkonenu zlu slutnju. On upravi pažnju na Pitera, koji je upravo brisao okrvavljeno sečivo o rub odeće, dok mu se u očima video plavkast izraz zadovoljstva.

Tako, dakle, on ubija vlastitom rukom, pomisli Baron. Nije rđavo znati to.

"Izručio nam je Vojvodu, zar ne?" upita Baron.

"Van svake sumnje, gospodaru", reče Piter.

"Dovedi ga, onda, ovamo!"

Piter uputi pogled oficiru straže, koji se odmah okrenu da izvrši naređenje.

Baron spusti pogled na Jueha. Po načinu na koji je pao, moglo se pretpostaviti da umesto kostiju ima hrastovinu.

"Nikada nisam imao poverenja u izdajnika", reče Baron. "Čak ni u izdajnika koga sam lično stvorio."

On baci pogled kroz providna vrata u gust pokrov noći. Ta tamna vreća tišine napolju pripadala je njemu - znao je to. Artiljerija više nije tukla pećine u Zaštitnom Zidu; jazbine-stupice bile su zatvorene. Najednom, Baronu se učini da nije u stanju da pojmi ništa lepše od te krajnje ispraznosti tmine. Osim ako na crnome ne bi bilo belo. Optočje belog na crnom. Porcelanska belina.

Ali sumnja je još bila tu.

Šta li je ova matora budala imala na umu? Verovatno je naslutio šta će sa njim biti na kraju. Ali šta je značilo ono o porazu? Mislite da ste me porazili?

Šta je hteo time da kaže?

Na vratima se pojavi Vojvoda Leto Atreid. Ruke su mu bile vezane lancima, a orlovsko lice umrljano prašinom. Uniforma mu je bila pocepana na mestu gde mu je neko strgao amblem. Dronjci su mu visili za pojasom, pošto mu je generator štitnika grubo iščupan, a da prethodno remenje nije otkaćeno od uniforme. U Vojvodinim očima stajao je zacakljen, ludački pogled.

"Lepoooo!" reče Baron. Zaustio je da kaže još nešto, ali onda zastade i duboko udahnu vazduh. Shvatio je da je istupio odveć glasno. Ovaj davno iščekivani trenutak izgubio je zbog toga nešto od svoje čari.

Proklet da je ovaj vražji doktor do kraja večnosti!

"Čini mi se da je dobri Vojvoda drogiran", reče Piter. "Jueh je jedino tako mogao da ga uhvati za nas." Piter se okrenu Vojvodi. "Zar ne da ste drogirani, dragi moj Vojvodo?"

Glas je dopirao kao iz daleka. Leto je osećao lance, bol mišića, ispucale usne, zajapurene obraze, suvi ukus žeđi koji ga je dražio u ustima. Ali zvuci su bili prigušeni, kao da su prolazili kroz neki pamučni zastor. Isto tako kroz taj zastor mogla su se razabrati samo nejasna obličja.

"Šta je sa ženom i dečakom, Pitere?" upita Baron. "Ima li vesti o njima?"

Piter pređe jezikom preko usana.

"Čuo si nešto!" odbrusi Baron. "Na sunce s tim!"

Piter pogleda kapetana straže, a zatim ponovo Barona.

"Ljudi koji su bili upućeni da obave posao, gospodaru... oni su... ovaj... pronađeni."

"Znači li to da je sve kako treba sređeno?"

"Oni su mrtvi, gospodaru."

"Razume se da su mrtvi! Ono što me zanima jeste..."

"Bili su mrtvi kada su pronađeni, gospodaru."

Baronovo lice dobi modru boju. "A žena i dečko?"

"Nije bilo ni traga od njih, gospodaru, ali zato je primećen crv. Pojavio se dok smo ispitivali poprište zbivanja. Možda je upravo onako kako smo želeli... nesrećni slučaj. Moguće je..."

"Ne zanimaju me mogućnosti, Pitere. Šta je sa nestalim toptrom? Kaže li to nešto mom Mentatu?"

"Neko od Vojvodinih ljudi očigledno je pobegao u njemu, gospodaru. Ubio našeg pilota i odleteo."

"Ko od Vojvodinih ljudi?"

"Ubistvo je izvršeno čisto i bešumno, gospodaru. Havat, možda, ili onaj Halek. Ni Ajdaho nije isključen. A može da bude i ma ko od viših oficira."

"Mogućnosti!" promrmlja Baron, skrenuvši pogled na drogiranog Vojvodu, koji se klatio.

"Držimo situaciju pod kontrolom, gospodaru", reče Piter.

"Ništa mi ne držimo! Gde je onaj glupi planetolog? Gde se deo taj vražji Kines?"

"Znamo gde treba da ga potražimo i već smo poslali ljude po njega,

gospodaru."

"Ne dopada mi se način na koji nam Carev sluga pomaže", promrmlja Baron.

Reči su i dalje dopirale prigušene kroz pamučni zastor, ali neke od njih čvrsto se zariše u Letov um. Žena i dečak - ni traga. Pol i Džesika su pobjegli. Osim toga, bila je nepoznata sudbina Havata, Haleka i Ajdaha. Još je, dakle, bilo nade.

"Gde je Vojvodin prsten sa pečatom?" upita Baron. "Nema ništa na prstu."

"Sardaukar kaže da ničega nije bilo ni kad ga je on preuzeo, gospodaru", reče kapetan straže.

"Prerano si ubio doktora", reče Baron. "Bila je to greška. Trebalo je da me upozoriš, Pitere. Postupio si odveć brzopleto za dobrobit našeg poduhvata." On mu uputi mrk pogled. "Mogućnosti."

Pređašnja misao ponovo zastruja kroz Letov um: Pol i Džesika su pobjegli! Još nešto mu se urezalo u sećanje: pogodba. Kada bi samo mogao da izvuče iz pamćenja na šta se odnosila!

Tako je! Zub!

Deo pogodbe izbio mu je na površinu svesti: pilula otrovnog gasa ugrađena mu je u lažni zub.

Neko mu je kazao da se seti zuba. Zub mu je bio u ustima. Mogao je da ga oseti pod jezikom. Sve što je trebalo učiniti bilo je da njime čvrsto zagriže.

Ne još!

Taj neko mu je još kazao da sačeka dok se ne nađe u Baronovoj blizini. Ko je to bio? Nije mogao da se seti.

"Koliko će dugo ostati ovako drogiran?" upita Baron.

"Možda još jedan sat, gospodaru."

"Možda", promrmlja Baron, a onda se ponovo okrenu prema prozoru optočenom pokrovom noći. "Gladan sam."

To je Baron, to nejasno, sivo obličje tamo, pomisli Leto. Seni su se pomicala pred njim, njišući se uporedno sa kretnjama prostorije. A prostorija se izduživala i sabijala. Postajala je čas svetlija, čas tamnija. Tmina se u njoj zgušnjavala, a zatim razvejavala.

Vreme je za Vojvodu postalo niz slojeva, kroz koje je on hrlio. Moram da čekam.

U prostoriji se nalazio sto. Leto ga je video sasvim jasno. A sa

suprotne strane stola sedeo je neki krupan, debeo čovek, sa ostacima obeda pred sobom. Leto oseti da sedi u stolici naspram debeljka, oseti lance, kaiševe koji su mu za stolicu vezivali telo ispunjeno trncima. Bio je svestan da je proteklo izvesno vreme, ali njegova dužina mu je izmicala.

"Čini mi se da dolazi k sebi, Barone."

Svilast glas! To mora da je Piter.

"Vidim i sam, Pitere."

Gromki bas: Baron.

Leto oseti kako sve oko njega postaje čvršće i određenije. Stolica pod njim stekla je punu konkretnost, a veze kojima je bio pričvršćen za nju kao da je neko zategao.

Sada je i Barona sasvim jasno razaznao. Leto stade da posmatra kretnje čovekovih ruku; grozničavi dodiri: rub tanjira, drška kašike, prst prevučen preko prevoja vilice.

Leto nije skidao pogled sa šake koja se micala, gotovo opčinjen njome.

"Čujete me, Vojvodo Leto", reče Baron. "Znam da me čujete. Želimo da saznamo od vas gde možemo da pronađemo vašu naložnicu i dete koje ste imali sa njom."

Nijedna kretnja nije promakla Letou, ali reči su zastrujale kroz njega poput neobične plime spokoja. Istina je, dakle: nisu uhvatili Pola i Džesiku.

"Ovo nisu dečje igrarije", zabruna Baron. "To mora da vam je jasno." On se naže prema Letou i stade da mu proučava lice. Barona je bolelo što ovo nije moglo da se obavi u četiri oka, samo između njih dvojice. Dopustiti da drugi vide jednog čoveka plemenite krvi u ovako nezavidnoj situaciji - moglo je da predstavlja rđav presedan.

Leto oseti kako mu se snaga vraća. A onda iz površine sećanja izbi upozorenje na lažni zub poput kakvog tornja usred ravnice. Umesto nerva u zubu se nalazila kapsula sa otrovnim gasom - i on se u magnovenju priseti ko mu je stavio to pogubno oružje u usta.

Jueh.

A onda se, kao kroz neku maglu izazvanu dejstvom droge, takođe setio da je video kako iznose pokraj njega neko mlitavo telo iz ove prostorije. Sada mu je bilo jasno da je to bio Jueh.

"Čujete li ovu buku, Vojvodo Leto?" upita Baron.

Leto postade svestan tog časa nekog krkljavog zvuka, hrapavog ropca nečije agonije.

"Uхватili smo jednog od vaših ljudi prerušenog kao Slobodnjaka", reče Baron. Lako smo otkrili da je posredi samo maska: u pitanju su oči, razume se. Uporno tvrdi da je poslat među Slobodnjake da ih uhodi. Ali ja već poduže živim na ovoj planeti, dragi rođače, i vrlo dobro znam da se ne uhodi taj odrpani ološ iz pustinje. Recite mi, da li ste kupili njihovu pomoć? Da li ste kod njih uputili ženu i sina?

Strah prože Letove grudi. Ako ih je Jueh poslao kod žitelja pustinje... ovi neće prestati da tragaju sve dok ih ne pronađu.

"Hajde, hajde", reče Baron. "Nemamo mnogo vremena, a bol je brz. Molim vas, ne primoravajte me na to, dragi Vojvodo." Baron podiže pogled prema Piteru, koji je stajao kraj Letovog ramena. "Piter, doduše, nema ovde svu svoju opremu, ali siguran sam da će moći da improvizuje."

"Improvizacija je ponekad najbolja, Barone."

Taj svilast, nagoveštavajući glas! Leto ga oseti tik uz uho.

"Imali ste plan za slučaj opasnosti", reče Baron. "Gde ste poslali ženu i sina?" On spusti pogled na Letovu ruku. "Nedostaje vam prsten. Da li se nalazi kod dečka?"

Baron podiže pogled i upravi ga u Letove oči.

"Ništa ne odgovarate", reče on. "Želite li stvarno da me prisilite da uradim nešto što ne želim? Piter će primeniti jednostavne, direktne metode. Slažem se da su ponekad najbolji, ali ne dopada mi se što ćete im vi biti podvrgnuti."

"Vreo loj na leđa, možda, ili na očne kapke", reče Piter. "Možda i na neki drugi deo tela. Ovo je posebno efikasno kada osoba ne zna gde će loj kapnuti. Metod je stvarno dobar, a osim toga postoji određena lepota u šari gnojnobelih plikova na goljoj koži, a, Barone?"

"Baš tako", uzvratil Baron glasom koji je zazvučao zlorado.

Ti pipavi prsti! Leto se zagleda u debele šake bebastog izgleda, pune blistavih dragulja, koje su se nervozno grčile.

Zvuci agonije koji su dopirali kroz vrata iza njega kidali su Vojvodine živce. Koga su to uhvatili, upita se on. Da nije Ajdaho?

"Verujte mi, dragi rođače", reče Baron. "Ne želim da do toga dođe."

"Mislite na nervne glasnike koji hitaju da dozovu pomoć, ali ova ne

može da dođe", reče Piter. "Postoji određena umetnost u tome, znate."

"Ti si prvorazredni umetnik", zabruna Baron. "Ali sada utišaj pristojnost."

Leto se iznenada priseti nečega što mu je Gurni Halek jednom kazao, posmatrajući Baronovu sliku: I ja stajah na morskom pesku i gledah zver kako niče iz vode... a na njenim glavama ima blasfemije.

"Samo traćimo vreme, Barone", reče Piter.

"Možda."

Baron klimnu glavom. "Znate, dragi moj Leto, na kraju ćete nam ipak reći gde su oni. Postoji određen stepen bola koji nećete moći podneti."

Sva je prilika da je u pravu, pomisli Leto. Bilo bi baš tako kao što kaže da nije zuba... i činjenice da ja stvarno ne znam gde se oni nalaze.

Baron nabode komad mesa, stavi ga u usta, lagano sažvaka i proguta. Moramo da probamo novu taktiku, pomisli on.

"Dobro osmotri ovu hvale vrednu osobu koja smatra da joj se ne može doskočiti", reče Baron. "Dobro je osmotri, Pitere."

Istovremeno kroz glavu mu prođe: Da! Pogledaj ga, ovog čoveka koji je uveren da mu ne možemo ništa. Vidi ga: smatra da ga ne možemo kupiti, a istovremeno se milioni delića njega krčme na malo svakog trenutka negovog života! Ako bi ga uzeo sada i protresao, zakloparao bi iznutra. Šuplje bi zakloparao. Rasprodat je! Potpuno je svejedno, u krajnjoj liniji, na koji će način umreti!

Krkljavi zvuk sa druge strane vrata zamuknu.

Baron ugleda Umana Kurdu, zapovednika straže, koji se pojavio na vratima, sa suprotne strane kabine, i odmahnuo glavom. Od zarobljenika nisu izvučene neophodne informacije. Još jedan neuspeh. Dosta je bilo odugovlačenja sa ovim budalastim Vojvodom, sa tom glupom, mekom budalom kome, izgleda, nije jasno koliko se blizu nalazi pakla - ni dlaku od njega.

Ova pomisao primiri Barona, nadvlada njegovu nevoljnost da izloži bolu jednu osobu plemenite krvi. Najednom sebe vide kao hirurga koji vrši bezbrojna seciranja naročitim makazama - odsecajući maske budalama i otvarajući pakao koji leži ispod.

Sve sami zečevi!

A kako samo postaju kukavice kada ugledaju mesoždere!

Leto baci pogled preko stola, upitavši se zašto okleva. Zub bi sve ovo brzo okončao. Pa ipak - život mu je bio lep. Iz sećanja mu navre zmaj kako leti plavetnim nebom Kaladana i Polov radostan smeh dok ga posmatra. Takođe se setio rađanja sunca ovde na Arakisu - raznobojnih slojeva Zaštitnog Zida, razmekšanih prašinastom izmaglicom.

"Utoliko gore", promrmlja Baron. On se odmače od stola, lako se podiže iz stolice pomoću suspenzora, a onda zastade, pošto je video da se sa Vojvodom zbiva neka promena. Primetio je da mu je protivnik duboko udahnuo vazduh, da su mu se vilice stisle i da su mišići oko njih zaigrali dok je držao usta zatvorena.

Kako me se boji, pomisli Baron.

Obuzet iznenadnim strahom da bi Baron mogao da mu pobegne, Leto snažno zagriže zub sa kapsulom i oseti kako je ovaj puknuo. Zatim otvori usta i izdahnu oporu paru koju je osetio kako mu se obavlja oko jezika. Baron poče da se smanjuje, poput neke prilike viđene kroz sve uži tunel. A onda Leto začu nečiji dah pokraj uha - izvestan svilasti prizvuk: Piter.

I njega sam uhvatio!

"Pitere, šta se događa?"

Gromki glas dopro je kao iz daljine.

Leto oseti kako mu sećanja naviru u um - stara, bezuba mrmljava starica. Prostorija, sto, Baron, dva užasnuta oka - potpuno plava - sve se zgusnu oko njega u narušenu simetriju.

Bio je tu jedan čovek sa bradom u obliku vrha čizme, jedan lutak koji pada. Lutak je imao slomljen nos, nakrivljen ulevo: neobičan metronom uhvaćen zauvek u kretnji koja je trebalo da ga vine uvis. Leto začu lomljivu zemljanog posuđa - takođe kao u daljini - koja mu u ušima zazvuča poput grmljavine. Um mu se pretvorio u beskrajnu komoru, koja je sve hvatala. Sve što je ikada postojalo: svaki uzvik, svaki šapat, svaki... tišina.

Jedna misao ostade mu u svesti. Leto razabra u bezobličnoj svetlosti na zracima tmine: dan oblikuje meso, meso oblikuje dan. Pomisao ga ispuni čuvstvom punoće, za koje je znao da ga nikada neće moći objasniti.

Tišina.

Baron je stajao oslonjen leđima na svoja privatna vrata, u maloj komori iza stola. Zalupio ih je, ostavivši iza sebe kabinu punu mrtvaca. Čula mu staviše do znanja da se svuda unaokolo vrzmaju stražari. Jesam li i ja udahnuo? - upita se on. Ma šta da je to, jesam li ga i ja uneo u sebe?

A onda mu se zvuci vratiše... i razum. Začuo je nekoga kako uzvikuje naređenja - gas-maske... držati vrata zatvorena... Uključiti kompresivne ventilatore...

Ostali su brzo popadali, pomisli on. A ja još stojim. Još sam na nogama. Još dišem. Milostivi pakle! Pa to je bilo za dlaku!

Sada je mogao da analizira situaciju. Štitnik mu je bio aktiviran; radio je, doduše, na najmanju jačinu, ali i to je bilo dovoljno da se uspori molekularna razmena kroz barijeru polja. Osim toga, on se odgurnuo od stola... upozoren Piterovim iznenadnim gušenjem, koje je kapetana straže nagnalo da mu priskoči u pomoć i tako sam zapečati svoju sudbinu.

Puki slučaj i opomena u vidu gušenja čoveka na umoru - jedino ga je to spaslo.

Baron nije osećao zahvalnost prema Piteru. Ta budala je samu sebe ubila. Baš kao i onaj glupi zapovednik straže! Tvrдио je da je svako koga izvede pred Barona temeljito proveren! Ali kako je onda moguće da se Vojvoda...? Nije bilo nikakvog upozorenja. Čak je i otkrivač otrova iznad stola ostao nem - sve dok nije postalo prekasno. Kako to?

No, sad više nije važno, pomisli Baron, pošto se malo pribrao. Budući zapovednik straže započeće svoju dužnost time što će saznati odgovore na ova pitanja.

Postao je svestan sve užurbanije aktivnosti iza drugih vrata ove sobe mrtvih. Baron se odmače od vrata o koja je bio oslonjen i stade da proučava lakeje oko sebe. Oni su nepomično stajali, bez reči ga posmatrajući i čekajući njegovu reakciju.

Da li će se Baron razljutiti?

Tog časa, Baron shvati da je proteklo svega nekoliko sekundi otkako je utekao iz one užasne prostorije.

Nekoliko stražara držalo je oružje upereno prema vratima. Drugi su netremice motrili prema praznom hodniku koji je vodio prema mestu odakle je dopirala buka, iza ugla sa desne strane.

Odatle se pojavi jedan čovek sa gas-maskom, koja mu se ljuljala na prsima, zakačena remenima za vrat; pogled mu je bio uprt u otkrivače otrova, koji su visili na plafonu hodnika. Imao je žutu kosu, bucasto lice i zelene oči. Reckave bore zračno su mu se širile oko punih usana. Ličio je na neko vodeno biće koje je slučajno zalutalo među kopnena stvorenja.

Baron osmotri čoveka koji mu se približavao, prisetivši se imena: Nefud. Iakin Nefud. Razvodnik straže. Nefud je bio uživatelj semute, osobene kombinacije droge i muzike, koja je dejstvovala u dubinama svesti. Bila je to korisna informacija.

Čovek se zaustavio pred Baronom i pozdravio ga po vojnički. "Hodnik je čist, gospodaru. Posmatrao sam spolja i zaključio da je posredi jamačno otrovni glas. Ventilatori u vašoj kabini ubacuju unutra vazduh iz ovih hodnika." On podiže pogled prema otkrivaču otrova iznad Baronove glave. "Ništa nije iscurilo. Kabina je već dekontaminirana. Kakva su vaša naređenja?"

Baron prepozna glas čoveka: bio je to onaj isti koji je uzvikivao naređenja. Efikasan je ovaj razvodnik, pomisli on.

"Jesu li unutra svi mrtvi?" upita Baron.

"Jesu, gospodaru."

Pa moraćemo se privići, pomisli Baron.

"Najpre", reče on, "dopusti da ti čestitam, Nefude. Imenujem te novim zapovednikom moje garde. Nadam se da ćeš izvući valjan nauk iz sudbine koja je snašla tvog prethodnika."

Baron primeti kako svest o novom zvanju polako dolazi do izražaja na licu čoveka pred njim. Nefud je vrlo brzo shvatio da više nikada neće oskudevati u semuti.

On klimnu glavom. "Moj gospodar zna da ću se potpuno posvetiti njegovoj bezbednosti."

"Da. Dobro, a sad na posao. Pretpostavljam da je Vojvoda imao nešto u ustima. Ustanovićeš šta je to nešto, kako je primenjeno, ko mu je pomogao da ga tamo postavi. Preduzećeš sve mere predostrožnosti..."

On zastade pošto mu je lanac misli prekinula neka gužva u hodniku iza njega: stražari na vratima lifta za donje nivoe fregate pokušavali su da zadrže jednog visokog pukovnika-bašara, koji je upravo izišao iz lifta.

Baron je mogao da se seti lica pukovnika-bašara: tankog, sa ustima sličnim kakvom prorezu u koži i mastiljavim tačkama umesto očiju.

"Skidajte ruke sa mene, grozni strvoderi!" drao se čovek, odgurujući stražare od sebe.

Ah-h-h, jedan od Sardaukara, pomisli Baron.

Oslobodivši se stražara pukovnik-bašar krenu krupnim korakom prema Baronu, čije se oči ispuniše strahom. Sardaukarski oficiri uvek su u njemu budili osećaj nelagodnosti. Svi su nekako ličili na rođake Vojvode... pokojnog Vojvode. Tu je, osim toga, bilo i njihovo ophođenje prema Baronu!

Pukovnik-bašar zaustavi se na pola koraka od Barona, držeći ruke na bedrima. Stražari se nagomilaše iza njega, zbunjeni i nesigurni.

Baron primeti da ga Sardaukar nije pozdravio i da su mu kretnje pune prezira, što povećala nelagodnost u njemu. Ovde se nalazila samo jedna njihova legija - sastavljena od deset brigada - koja je došla kao pojačanje Harkonenovim trupama, ali Baron nije imao nikakve iluzije. I ta jedna legija bila je savršeno kadra da se okrene protiv Harkonena i da ih savlada.

"Reci svojim ljudima da ne smeju da me sprečavaju kada hoću da te vidim, Barone", zabrunđa Sardaukar. "Moji vojnici doveli su ti atreidskog vojvodu pre no što sam stigao da raspravim sa tobom o njegovoj sudbini. Sada ćemo to učiniti."

Ne smem da izgubim ugled pred ljudima, pomisli Baron.

"Je li?" Izgovorio je to hladnim, kontrolisanim glasom, osetivši ponos zbog toga.

"Moj Car mi je naložio da se postaram o tome da njegov rođak umre lako i bez agonije", uzvratila pukovnik-bašar.

"I meni je Car izdao isto naređenje", slaga Baron. "Zar si mislio da neću da ga izvršim?"

"Dužnost mi je da izvestim Cara o onome što sam video vlastitim očima", reče Sardaukar.

"Vojvoda je već mrtav", odbrusi Baron, odmahnuvši pri tom rukom u znak da otpušta sagovornika.

Ali pukovnik-bašar ostade gde je stajao, netremice zureći u Barona. Nikakvim grčem mišića ili treptajem kapka nije dopustio da se shvati kako je spreman da posluša Baronovu komandu. "Kako?" zabrunđa on.

Pazi, molim te!, pomisli Baron. E, ovo je već suviše.

"Od vlastite ruke, ako već hoćeš da znaš", reče Baron. "Otrovao se."
"Hoću odmah da vidim telo", reče pukovnik-bašar.

Baron podiže pogled prema tavanici, odglumivši razdraženost, dok mu istovremeno kroz glavu prostruja. Dovraga! Ovaj oštrooki Sardaukar videće kabinu pro no što stignemo da je udesimo!

"Smesta!" zabruna Sardaukar. "Želim lično da se osvedočim."

Nema načina da ga sprečimo, zaključa Baron. Sardaukar će sve videti. Saznaće da je Vojvoda poubijao Harkonenove ljude... da je i sam Baron za dlaku izbegao istu sudbinu. Za stolom se još nalaze ostaci hrane, a naspram njih je mrtvi Vojvoda, sa znacima rasula unaokolo.

Nikako ga ne možemo sprečiti.

"Neću nikakva odlaganja", oštro reče pukovnik-bašar.

"Neće biti odlaganja", uzvratu Baron, zagledavši se u Sardaukarove opsidijanske oči. "Ja ništa ne krijem od mog Cara." On klimnu glavom Nefudu. "Pukovnik-bašar želi da sve odmah vidi. Uvedi ga na vrata pored kojih si stajao, Nefude."

"Ovuda, ser", reče Nefud.

Lagano i drsko, Sardaukar obiđe Barona i ramenom prokrči put kroz stražare.

Nepodnošljivo, pomisli Baron. Car će sada saznati kako sam pogrešio. Shvatiće to kao znak slabosti.

Bilo je krajnje neprijatno priseliti se da su i Car i njegovi Sardaukari imali podjednako prezriv odnos prema slabostima. Baron poče da gricka donju usnu, pokušavši da se uteši time da Car baš ništa nije saznao o upadu Atreida na Giedi Jedan, odnosno o uništenju harkonenskih zaliha začina ovde.

Proklet bio ljigavi Vojvoda! Baron se zagleda u leđa dva čoveka koja su se udaljavala: arogantan Sardaukar i zdepast, efikasan Nefud.

Moramo se privići, pomisli Baron. Moram ponovo da imenujem Rabana za vladara ove proklete planete. Bez sputavanja i ograničenja. Moraću da prolijem vlastitu, harkonensku krv da bi na Arakisu zavladao odgovarajući uslovi za prihvatanje Fejd-Raute. Do vruga Piter! Dopustio je da pogine dok mi je još bio koristan.

Baron uzdahnu.

Takođe moram smesta da zatražim od Telilaksa novog Mentata.

Nesumnjivo već imaju jednog spremnog za mene.

Jedan od stražara pokraj njega se nakašlja.

Baron se okrenu prema njemu. "Gladan sam."

"Da, gospodaru."

"I hteo bih malo da se rasonodim dok dovodite u red ovu kabinu i proučavate njene tajne za mene", zabruna Baron.

Stražar obori pogled. "Kakvu rasonodu želi moj gospodar?"

"Biću u mojim spavaćim odajama", reče Baron. "Dovedite mi onog momka koga smo kupili na Gamontu - onog sa divnim očima. Dobro ga drogirajte. Nisam raspoložen da se rvam sa njim."

"Da, gospodaru."

Baron se okrenu i krenu prema spavaćim odajama svojim cupkavim korakom, potpomognutim suspensorima. Da, pomisli on. Onog sa divnim očima, onog koji toliko liči na mladog Pola Atreida.

22.

O mora Kaladana,
O podanici Vojvode Letoa...
Citadela Letoa je pala,
Pala zauvek...

Iz 'Pesama o Muad'Dibu' princeze Irulan

Pol je osećao kako je sva njegova prošlost, svako iskustvo pre ove noći postalo pesak koji ističe kroz peščani časovnik. Sedeo je pored majke, obgrlivši kolena, u malom šatoru od tkanine i plastike - pustinjskom šatoru - koji se, zajedno sa slobodnjačkom odećom koju su sada nosili, nalazio u bali ostavljenoj ispod prednjih sedišta toptera.

Pol uopšte više nije bio u nedoumici u pogledu toga ko je sakrio slobodnjačku balu za opremu u letelicu i ko je odredio kurs kojim se zarobljenici moraju prebaciti.

Jueh.

Izdajnički doktor poslao ih je pravo u ruke Dankana Ajdaha.

Pol baci pogled kroz providan kraj pustinjskog šatora prema stenama obasjanim mesečinom, koje su okružavale mesto gde ih je Ajdaho sakrio.

Krijem se kao dete sada kada sam Vojvoda, pomisli Pol. Osetio je ogorčenost pri ovoj pomisli, ali nije mogao da porekne da je bilo mudro ono što su učinili.

Nešto se zbilo sa njegovom svešću ove noći - počeo je izuzetno oštro i jasno da uočava sve okolnosti i događanja oko sebe. Nije bio kadar da zaustavi prilog podataka, niti da osujeti hladnu preciznost kojom je svaka nova činjenica priključivana njegovom znanju, da bi potom bila obrađena u samom jezgru svesti. Bila je to mentatska sposobnost, pa i više od toga.

Pol se vrati u mislima na onaj trenutak nemoćnog besa kada se neobičan topter ustremio iz noćnog pokrova prema njima, nadnevši se poput kakvog džinovskog sokola povrhu pustinje, dok mu je vetar

hućao međđu krilima. Upravo tog ćasa ona stvar se odigrala u Polovom umu. Topter se zanosio i njihao iznad pešćanog spruda, hrleći prema figurama koje su bežale - prema njemu i njegovoj majci. Pol se priseti kako ih je zapahnuo miris zapaljenog sumpora, nastao trenjem topterovih drljaća o pesak.

Ponovo je video majku kako se okreće, oćekujući da ugleda laserski pištolj u rukama Harkonenovih ubica - da bi istog trenutka prepoznala Dankana Ajdaha kako se nagine kroz otvorena vrata na letelici i uzvikuje: "Požurite, videli smo znake crva južno odavde!"

Ali, Pol je znao u ćasu kada se okrenuo ko je pilotirao topterom. Mnoštvo sitnica vezanih za naćin kojim se letelica kretala, njeno munjevito spušćanje - tako neupadljivi pokazatelji da su ćak i njegovoj majci promakli - stavili su Polu nepogrešivo do znanja ko sedi za kontrolnim uređajima.

Sedeći pokraj Pola u pustinjskom šatoru, Džesika se promeškolji i reće: "Postoji samo jedno objašnjenje. Harkoneni drže Juehovu ženu. On je mrzeo Harkonene. To sam sasvim pouzdano zapazila. I sam si proćitao pismo koje nam je ostavio. Ali zašto je nas spasio pokolja?"

Ona to tek sada uviđa i to nepotpuno, pomisli Pol. A onda ta pomisao izazva šok u njemu. Shvatio je tu ćinjenicu kao nešto sasvim uzgredno dok je ćitao pismo, koje se nalazilo uz Vojvodin prsten sa pećatom u bali.

"Ne pokušavajte da mi oprostite", pisao je Jueh. "Ne želim vaš oprošćaj. Moje breme je već dovoljno teško. Ućinio sam to što sam ućinio bez zlobe ili nade da će me neko razumeti. To je moj tahadi al-burhan, poslednje kušanje. Dajem vam atreidski pećat kao zalogu da govorim istinu. Kada budete proćitali ovo, Vojvoda Leto biće mrtav. Neka vas uteši izvesnost da nije umro sam, nego da je ista sudbina snašla i onoga koga mrzimo više od svih ostalih."

Pismo nije bilo adresovano niti potpisano, ali zato uopšte nije dolazio u sumnju Juehov poznati rukopis.

Prisetivši se sad pisma, Pol je ponovo iskusio tugu koja ga je obuzela onog trenutka - ošćtro i neobićno ćuvstvo kao da se zbilje izvan njegovog novog mentalnog ustrojstva. Proćitao je da mu je otac mrtav, znao je da je to taćno, ali je ovo saznanje doživio samo kao jedan od niza podataka koji mu ulaze u um da bi tu bili obraćđeni

i iskorišćeni.

Voleo sam oca, pomisli Pol, znajući da je i to istina. Trebalo bi da ga žalim. Trebalo bi da osećam nešto.

Ali, u njemu nije bilo ničeg drugog izuzev ove pomisli: to je važna činjenica.

Bila je to samo jedna među mnogim činjenicama.

Sve to vreme svest mu nije prestajala da sabira utiske čula, da ih ekstrapolira, proračunava.

A onda mu na pamet padoše Halekove reči: Raspoloženje je za stoku ili za vođenje ljubavi. Borićeš se kada ti okolnosti to nalože, bez obzira na to da li si raspoložen.

Možda je to u pitanju, pomisli Pol. Žaliću oca kasnije, kada budem imao vremena.

No, u hladnoj preciznosti svog bića on nije osećao nikakvo kolebanje. Postalo mu je jasno da mu nova svest predstavlja samo početak, da raste, razvija se. Čuvstvo vraške svrhovitosti, koje je prvi put iskusio prilikom oglada sa Časnom Majkom Gaius Helen Mohijam, sve više ga je prožimalo. Desna ruka - ona koja je pamtila bol - peckala ga je i podrhtavala mu.

Znači li ovo, možda, biti njihov Kvizac Haderah? - upita se.

"Za trenutak sam pomislila da se Havatu potkrala još jedna greška", reče Džesika. "Palo mi je na pamet da Jueh možda uopšte nije Suk doktor."

"Bio je sve ono što smo mislili da jeste... i još mnogo više", reče Pol, pomislivši pri tom: zašto tako sporo uviđa te stvari? Zatim nastavi: "Ako se Ajdaho ne probije do Kinesa, bićemo..."

"On nam nije jedina nada", uzvratila ona.

"Nisam to ni hteo da kažem", reče on.

Ona razabra čeličnu odlučnost u sinovljevom glasu, zapovednički ton, i podozrivo ga osmotri kroz zelenu polutamu pustinjskog šatora. Pol je predstavljao siluetu spram stena optočenih mesečinom, koje su se nazirale kroz providni deo krila.

"Sigurno su uspeli da umaknu još neki ljudi tvog oca", reče ona. "Moramo da ih sakupimo, da pronađemo..."

"Oslonićemo se samo na sebe", reče on. "Prva briga su nam porodični atomici. Moramo ih se domoći pre no što se Harkoneni daju u potragu za njima."

"Malo je verovatno da će ih pronaći", uzvratila ona, "s obzirom na to kako su skriveni."

"Ne smemo prepustiti stvar slučaju."

Ona pomisli: ucenjivanje porodičnim atomicima kao pretnjom po planetu i njene resurse začinava - to ima na umu. Ali, sve čemu posle toga može da se nada jeste bekstvo u anonimno izgnanstvo.

Majčine reči navedoše Pola na novi smer misli: vojvodska brigada za sve ljude koje su izgubili protekle noći: ljudi su prava snaga svake Velike Kuće, pomisli Pol, prisativši se istog časa Havatovih reči: Tužno je rasti se sa ljudima; mesto je samo mesto.

"Koristili su Sardaukare", reče Džesika. "Moramo sačekati da oni budu povučeni."

"Misle da nas drže u stupici između pustinje i Sardaukara", reče Pol. "Planirali su da niko od Atreida ne preživi - da nas potpuno istrebe. Ne računaj na to da je neko od naših sačuvao živu glavu."

"Ali ne mogu da nastave unedogled da izlažu opasnosti činjenicu o carevoj umešanosti u celu stvar."

"Misliš?"

"Neki od naših sigurno su uspeli da pobegnu."

"Jesu li?"

Džesika okrenu u stranu glavu, zaplašena oporom jačinom sinovljevog glasa i hladnim proračunavanjem verovatnoća. Osetila je da joj je sinovljev um odmakao i da on sada neke stvari dalje vidi od nje. Ona je lično obučila inteligenciju kadru za to nadmašanje, ali sada je najednom počela da je se boji. Misli joj skrenuše u drugom pravcu, potraživši utočište u izgubljenom svetilištu njenog Vojvode, od čega joj se oči ispuniše suzama.

Ovako mora da bude, Leto, pomisli ona. Postoji vreme za ljubav i vreme za tugu. Ona položi ruke na stomak, usredsredivši svest na embrion koji se tamo nalazio. Nosim atreidsku kćer koju mi je naređeno da rodim, ali Časna Majka nije bila u pravu: kćer mi nije spasila Letoa. Ovo dete je naprosto život koji hrli ka budućnosti kroz orgiju smrti. Dopustila sam da se začne, pobuđena instiktom, a ne poslušnošću.

"Pokušaj ponovo da aktiviraš prijemnik", reče Pol.

Mozak nastavlja da radi, ma kako pokušali da ga osujetimo, pomisli ona.

Džesika uze mali prijemnik koji im je Ajdaho ostavio i okrenu prekidač. Na čeonj strani instrumenta upali se zelena svetiljka, a iz zvučnika se začu pucketanje i krčanje. Ona smanji jačinu zvuka i poče da traži duž talasnih dužina. Nekoliko trenutaka kasnije šator ispuni jedan glas koji je govorio ratnim jezikom Atreida.

"...povući se i pregrupisati na grebenu. Fedor izveštava da nema preživelih u Kartagu, kao i da je Esnafska banka opljačkana."

Kartag, pomisli Džesika. Pa to je bilo leglo Harkonena!

"To su Sardaukari", nastavi glas. "Pazite na Sardaukare u atreidskim unoformama. To su..."

U zvučnicima se razleže krkljanje, a zatim sve zamuknu u tišinu.

"Pokušaj na drugim talasnim dužinama", reče Pol.

"Shvataš li šta to znači?" upita Džesika.

"Očekivao sam to. Žele da Esnaf okrivi nas za poharu banke. A ako nam i oni okrenu leđa, onda nam nema uzmarka sa Arakisa. Pokušaj na drugim talasnim dužinama."

Ona se za trenutak zamisli o njegovim rečima: Očekivao sam to. Šta se to zbilo sa njim? Lagano, Džesika se ponovo maši instrumenta. Dok je okretala birač stanica, do njih su doprli odlomci uzvika na ratnom jeziku Atreida, puni nasilja i žestine: "...povucite se...", "...pokušajte da se pregrupišete kod...", "...zarobljeni u pećini kod..."

Takođe se jasno moglo čuti pobedničko likovanje na harkonenskom narečju koje su uhvatili na drugim stanicama. Odsečne zapovedi, borbeni izveštaji. Odlomci su bili odveć kratki da bi Džesika mogla da ih razabere, ali je zato ton zvučao sasvim nedvosmisleno.

Pobeda je pripala Harkonenu.

Pol protrese balu pokraj sebe, začuvši kako voda klokoće u dva litraša. On duboko udahnu vazduh i baci pogled kroz providno šatorsko krilo prema stenovitom ispustu koji se ocrtavao spram zvezdanog svoda. Pod levom rukom osećao je stezački zatvarač ulaza u šator. "Uskoro će zora", reče on. "Možemo preko dana da ostanemo ovde i da sačekamo Ajdaha, ali ne i naredne noći. U pustinji se putuje noću, dok se danju ostaje u senci."

Znanje koje je stekla o ovom svetu samo pokulja na površinu Džesikine svesti: Bez pustinjskog odela, čoveku koji sedi u senci u pustinji potrebno je pet litara vode dnevno da bi održao telesnu težinu. Ona najednom postade svesna glatke i meke unutrašnje

opne pustinjskog odela, koja joj je dodirivala telo, i pomisli na to kako im život neposredno zavisi od ove opreme.

"Ako odemo odavde, Ajdaho nas neće moći da pronađe", reče ona.

"Ima načina da se svaki čovek natera da progovori", uzvratila on. "Ako se Ajdaho ne vrati do zore, moramo uzeti u obzir mogućnost da je uhvaćen. Šta misliš, koliko bi dugo bio u stanju da pruža otpor?"

Pitanje nije zahtevalo odgovor i ona ne uzvratila ništa.

Pol podiže poklopac bale i izvadi mikropriručnik sa svetlim kvadrantom i povećalom. Na stranicama zasijaše zelena i narandžasta slova: 'litraši, pustinjski šator, energetski šlemovi, cevi za otpadne materije, pumpe za ubacivanje vazduha, dogledi, kutija sa rezervnim delovima za pustinjsko odelo, pištolj za obojenu prašinu, sink-karta, nosni filter, parakompas, tvorčeve kuke, udarači, slobodnjačka bala za opremu, vatreni stub...'

Toliko stvari neophodnih za opstanak u pustinji!

On odloži mikropriručnik na pod šatora.

"Kuda bismo to mogli da krenemo?" upita Džesika.

"Otac je govorio o pustinjskoj sili", uzvratila Pol. "Harkoneni ne mogu bez nje da vladaju ovom planetom. Oni, zapravo, nikada nisu ni vladali njome, niti će ikada vladati. Čak ni uz pomoć deset hiljada legija Sardaukara."

"Pole, zar misliš da..."

"Sve dokaze imamo u rukama", reče on. "Upravo ovde, u ovom šatoru - sam šator, pa ova bala i njen sadržaj, ova pustinjska odela. Poznato nam je da Esnaf traži nemoguću cenu za meteorološki satelit. Znamo da..."

"Kakve veze ima meteorološki satelit sa tim?" upita ona. "Pa ne mogu valjda da..."

Pol oseti kako mu um dostiže nivo hipersvesti, što mu je omogućilo da njene reakcije krajnje detaljno prati i proračunava. "Sad shvataš", reče on. "Iz satelita se ima dobar pogled na površinu planete. A postoje stvari u dubokoj pustinji koje baš ne podnose često nadgledanje."

"Hoćeš li da kažeš da sam Esnaf kontroliše ovu planetu?"

Baš sporo kopča.

"Ne!" reče on. "Slobodnjaci! Plaćaju Esnaf da bi mogli da delaju na miru - plaćaju u valuti koja je lako dostupna svakome ko poseduje

pustinjsku silu: začinom. Ovo nije samo puko nagađanje; došao sam do tog zaključka nepogrešivom dedukcijom. Imaj poverenja u moje sposobnosti."

"Pole", reče Džesika, "ti još nisi Mentat; ne možeš pouzdano da znaš kako..."

"Nikada neću biti Mentat", uzvratila on. "Ja sam nešto drugo... izrod."

"Pole! Kako možeš da kažeš tako nešto!"

"Ostavi me na miru!"

On se okrenu od nje i zagleda u noć. Zašto ne mogu da žalim? - upita se on. Osećao je kako svako vlakno njegovog bića žudi za tim oduškom, ali je bio svestan da će mu on doveka ostati uskraćen.

Džesika još nikada nije čula toliko tuge u sinovljevom glasu. Želela je da ga primi u zagrljaj, da ga čvrsto privije na grudi, da ga uteši, da mu pomogne - ali istovremeno je osećala da ništa ne može učiniti. Morao je sam da reši taj problem.

Pogled joj privuče svetli kvadrant mikropriručnika iz slobodnjačke bale za opremu koji je ležao na podu šatora. Ona ga podiže i pogleda slobodan list na početku, gde je pisalo: "Priručnik 'Prijateljske Pustinje', mesta punog života. Ovde su ajat i burhan Života. Veruj - i al-Lat te nikada neće spržiti."

Liči na Azhar Knjigu, pomisli ona, setivši se izučavanja Velikih Tajni. Da li je to možda Manipulator Religija stigao i do Arakisa?

Pol izvadi parakompas iz bale, zatim ga ponovo vrati unutra i reče: "Pomisli samo na sve ove slobodnjačke naprave za naročitu upotrebu. Njihov visok kvalitet nema premca, složićeš se. Kultura koja je proizvela ove predmete mora da je izuzetno moćna."

Oklevajući, još zabrinuta zbog oštrog tona sinovljevog glasa, Džesika ponovo upravi pogled na minijaturnu knjigu i stade da proučava ilustraciju sa jednim sazvežđem na nebu Arakena: "Muad'Dib: Miš." Rep je pokazivao prema severu.

Pol se ponovo okrenu prema tami šatora, primetivši majčin profil koji se jedva nazirao u slabom sjaju priručnikovog kvadranta. Sada je trenutak da ispunim očevu želju, pomisli on. Moram joj sada saopštiti njegovu poruku dok još ima vremena za tugovanje. Ono bi nam kasnije samo smetalo. Neumitnost ove logike delovala je na njega gotovo snagom šoka.

"Majko", reče on.

"Molim?"

Ona primeti promenu u njegovom glasu, od čega joj nešto hladno prože utrobu. Nikada još nije čula tako savršenu kontrolu.

"Moj otac je mrtav", reče on.

Ona pokušava u sebi da poveže činjenice, da ih dovede u međuosobno - benegeseritski način obrade podataka - i konačno joj sinu: osećaj užasnog gubitka.

Džesika klimnu glavom, nesposobna da bilo šta kaže.

"Otac mi je jednom naložio", reče Pol, "da ti prenesem poruku ako mu se nešto dogodi. Bojao se da bi mogla da pomisliš da je izgubio poverenje u tebe."

To je beskorisna sumnja, pomisli ona.

"Hteo je da znaš da nikada nije posumnjao u tebe", nastavi Pol, a zatim joj objasni u čemu je bila obmana, dodavši na kraju: "Želeo je da znaš da je uvek imao potpuno poverenje u tebe, da te je stalno voleo i osećao naklonost prema tebi. Kazao je da bi radije izgubio poverenje u samoga sebe - i da mu je žao samo jedne stvari: što te nije proizveo u svoju Vojvotkinju."

Ona obrisala suze koje su počele da joj teku niz obraze, pomislivši pri tom: baš glupo traćenje telesne vode! Ali znala je šta ova misao predstavlja: pokušaj da se iz tuge potraži utočište u srdžbi. Leto, moj Leto, pomisli ona. Kakve užasne stvari činimo onima koje volimo! Ljutitom i naglom kretnjom ona isključi svetli kvadrant malog priručnika.

Jecaji počеше da je potresaju.

Pol postade svestan majčine tuge i oseti kako i njega prožima osećaj ispraznosti. Ja ne tugujem, pomisli on. Zašto? Zašto? Ova nesposobnost da tuguje počela je da ga opterećuje poput neke velike mane.

Vreme kada se dobija i vreme kada se gubi, pomisli Džesika, a zatim navede u sebi jedan citat iz O.K. Biblije. Vreme da se zadrži i vreme da se odbaci; vreme da se voli i vreme da se mrzi; vreme rata i vreme mira.

Polov um nastavio je da funkcioniše na svoj zapanjujuće precizan način. On ugleda kako se pred njim pružaju putevi na ovoj negostoljubivoj planeti. Čak i bez pomoći sna, on usredsredi svoju vidovitu svest i dokuči je kao rezultantu najverovatnijih budućnosti -

ali ne samo to, već i nešto više, nešto tajanstveno, kao da mu je um uronio u neki bezvremeni stratum da bi tu kušao vetrove budućnosti. Najednom, kao da je pronašao neophodan ključ, Polov um pope se za još jednu prečagu na lestvici svesti. Osetio je kako se čvrsto drži za taj novi nivo, kako je snažno ščepao tu dragocenu prečagu i kako počinje da se osvrće unaokolo. Činilo mu se kao da obitava u nekoj kugli iz koje se putevi zračno šire u svim pravcima... ali to je bio samo grub i približan opis čuvstva koje ga je ispunilo.

Setio se kako je svojevremeno video jednu maramu od gaze kako leprša na vetru; sada mu je izgledalo kao da budućnost leluja površ neke površine koja je podjednako talasasta i nestalna kao i ona marama nošena vetrom.

Ugledao je ljude.

Osetio je toplotu i hladnoću nebrojenih verovatnoća.

Znao je imena i mesta, iskusio je bezbrojna osećanja, stao je da prebira po podacima milijardi neistraženih pukotina. Imao je vremena da ispituje, kuša i traga, ali ne i da uobličuje.

Stvar je predstavljala spektar mogućnosti od najdalje prošlosti do najdalje budućnosti - od najverovatnijeg do najneverovatnijeg. Video je vlastitu smrt u bezbroj varijanti. Ugledao je nove planete, nove kulture.

Video je ljude.

Ljude.

Video ih je u takvom mnoštvu da se nisu mogli razaznati, ali njegov um ih je ipak sve zabeležio i popamtio.

Čak i Esnaflijane.

On pomisli: Esnaf - možda je to izlaz za nas. Tu će moja neobičnost biti prihvaćena kao nešto normalno, ali i izuzetno vredno - uvek pod uslovom da se obezbedi sledovanje sada neophodnog začina.

Ali, najednom ga zaplaši pomisao da će ceo život proživeti u tom pipanju uma kroz moguće budućnosti samo da bi određivao putanje svemirskih letelica. No, to je bila samo mogućnost. A suočivši se sa ovom mogućom budućnošću koja je uključivala Esnaflijane - on dokuči prave razmere svoje neobičnosti.

Ali, vidim još nešto. Vidim i drugačije pravce, raspoložive puteve.

Ova svest ispuni ga kako samopouzdanjem, tako i uznemirenošću: toliko se mesta na tom drugačijem terenu gubilo sa vidika ili

nestajalo nezano kud.

Podjednako brzo kao što je došla, senzacija je iščilela iz njega i on je shvatio da je čitavo iskustvo trajalo ne duže od otkucaja srca.

Da, njegova lična svest izokrenula se, osvetljena na užasavajući način. On se osvrnu oko sebe.

Noć je još prekrivala pustinjski šator u njegovom stenovitom skrovištu. Još je mogao da čuje majčine jecaje.

Takođe je još osećao da je izvan upliva tuge... to isprazno čuvstvo nalazilo se negde daleko od njegovog uma, koji je hrlio napred svojim postojanim korakom - obrađujući podatke, procenjujući, izračunavajući, dokučujući odgovore na način koji je samo delimično nalikovao mentatskom.

A onda je shvatio da raspolaže takvim obiljem podataka koje je tek mali broj umova ikada pre imao pred sobom. No, ispraznost koja je počivala u njemu nije zbog toga ništa lakše bilo podneti. Postalo mu je jasno da se nešto mora slomiti. Činilo mu se kao da je neko pustio da u njemu otkucava satni mehanizam tempirane bombe. Kazaljka je neumoljivo hitala napred, bez obzira na njegove želje. Naprava je registrovala sićušne prelive promena oko njega - blago povećanje vlažnosti, beznačajan pad temperature, napredovanje nekog insekta preko krova pustinjskog šatora, svečano približavanje zore koje je primetio na odsečku zvezdanog neba što se video kroz providno šatorsko krilo.

Praznina je u njemu bila nesnosna. Nikakvu razliku nije činilo to što je znao kako je satni mehanizam stavljen u pogon. Mogao je da baci pogled u vlastitu prošlost i da vidi kako je ona započela - obuka, izoštravanje nadarenosti, tanani pritisci složenih disciplina, pa čak i pribegavanje O.K. Bibliji u jednom kritičnom trenutku... i, najzad, obilno uzimanje začina. Takođe je bio u stanju da vidi napred - u najužasnijem pravcu - i da sagleda kuda sve to vodi.

Ja sam čudovište! pomisli on. Izrod!

"Ne", reče on, a onda povika "Ne. Ne! NE!"

Shvatio je jednom da udara pesnicama po podu šatora. (Onaj neumoljivi deo njega registrovao je to kao zanimljivu emocionalnu činjenicu i počeo da je obrađuje kao i svaki drugi podatak.)

"Pole!"

Majka je bila pokraj njega, držeći ga za ruke, sa licem poput neke

sive grudve koja zuri u njega. "Pole, šta nije u redu?"

"Ti!" reče on.

"Ovde sam, Pole", reče ona. "Sve je u redu."

"Šta si mi to učinila?" upita on.

U trenutku lucidnosti ona oseti na šta se pitanje odnosilo i reče: "Ja sam te rodila."

Odgovor je bio plod koliko instinkta, toliko i njenog tananog znanja; no njegova doslovna tačnost delovala je umirujuće na Pola. On oseti kako ga drži za ruke i upravi pažnju na nejasne konture njenog lica. (Njegov nabujali um uočio je na novi način izvesne genetske osobenosti njene facijalne strukture, pridodao to ostalim podacima, da bi rezultanta tog procesa munjevito bila dobijena.)

"Dalje od mene", reče on.

Ona razabra čelični ton u njegovom glasu, što je nagna da ga poslušaju. "Hoćeš li mi reći šta nije u redu, Pole?"

"Da li si znala šta radiš kada si me obučavala?" upita on.

Sasvim je izgubio dečjački glas, pomisli ona, a onda reče: "Nadala sam se onome čemu se svi roditelji nadaju: da ćeš da budeš nadmoćniji... drugačiji."

"Drugačiji?"

Začuvši ogorčenost u njegovom glasu, ona reče: "Pole, ja..."

"Ti nisi htela sina!" uzvratiti on. "Htela si Kvizaca Haderaha! Htela si muškog Benegeserita!"

Ona ustuknu pred novim izlivom njegove ogorčenosti. "Ali, Pole..."

"Da li si se ikada konsultovala s mojim ocem povodom toga?"

Ona uzvratiti blagim tonom koji je još odisao skorašnjom tugom: "Ma šta da si, Pole, u podjednako si meri nasledio očeve i moje osobine."

"Ali, tu je obuka", reče on. "Ta vrazja obuka koja je... probudila... spavača."

"Spavača?"

"On je ovde." On pokaza rukom najpre prema glavi, a zatim prema grudima. "U meni. Osećam kako uzima sve više maha... sve više, sve više, više, više..."

"Pole!"

Ona razabra da mu se glas nalazi na ivici histerije. "Slušaj me", reče on. "Htela si da Časna Majka čuje o mojim snovima, zar ne? Čuj ti

sada umesto nje. Upravo sam doživeo san buđenja. A znaš li zašto?"

"Moraš se smiriti", reče ona. "Ako..."

"Začin", uzvratila on. "Ima ga u svemu ovde: u vazduhu, tlu, hrani. Gerijatrijski začin. Deluje kao droga Istinozborca. Kao otrov!"

Ona se ukruti.

On ponovi prigušenim glasom: "Kao otrov... tanan, potajan... neopoziv. Čak te neće ni ubiti, sem ako prestaneš da ga uzimaš. Nikada nećemo moći da napustimo Arakis, izuzev ako ne ponesemo deo njega sa nama."

Užasna prisutnost njegovog glasa nije dopuštala nikakvo protivurečenje.

"Ti i začin", reče Pol. "Začin menja svakog ko počne da ga uzima u većim količinama, ali zahvaljujući tebi, kod mene se ta promena ispoljila na nivou svesti. Neću moći da je zadržim u oblasti nesvesnog, gde bi ometanje do koga ona dovodi bilo prigušeno. Ja je vidim."

"Pole, ti..."

"Vidim je", ponovi on.

Ovoga puta, u glasu mu se osetila primesa ludila, ona više nije znala šta da učini.

Ali kada joj je sin ponovo progovorio, odmah je razabrala da je opet uspostavio čeličnu kontrolu. "Ovde smo u stupici."

Ovde smo u stupici, složila se ona.

Lako je prihvatila istinitost njegovih reči. Nikakav pritisak Bene Geserita, nikakva obmana ili lukavstvo nisu više mogli da ih potpuno oslobode Arakisa: začin je stvarao naviku. Telo joj je dokučilo tu istinu znatno pre no što ju je razabrao um.

Ovde ćemo, dakle, proživeti naše živote, pomisli ona, na ovoj proklesoj planeti. Mesto je pripremljeno za nas, ako budemo uspeli da se otarasimo Harkonena. A što se mene tiče, ja znam šta mi predstoji: biću priplodna kobilica koja treba da sačuva jednu važnu lozu za planove Bene Geserita.

"Moram da ti ispričam o mom snu buđenja", reče Pol. (Sada mu se u glasu osećao bes.) "Da bi stvarno poverovala ono što ću da ti kažem, najpre ću ti reći da znam da ćeš ovde, na Arakisu, roditi kćer, moju sestru."

Džesika spusti ruke na pod šatora i osloni se leđima o zakošeno krilo da bi obuzdala plimu iznenadnog straha. Znala je da joj se trudnoća još ne može videti. Jedino zahvaljujući svojoj savršenoj benegeseritskoj obuci ona je uspela da razabere prve, slabašne signale vlastitog tela, da dokuči postojanje embriona, starog tek nekoliko nedelja. "Samo da služimo", prošaputa Džesika, osetivši najednom potrebu da prizove moto Bene Geserita: "Postojimo samo da služimo."

"Steći ćemo dom kod Slobodnjaka", reče Pol. "Tvoja Misionaria Protektiva pripremila nam je utočište kod njih."

Stvarno nam je pripremila odstupnicu u pustinju, reče Džesika u sebi. Ali, odakle on zna za Misionariu Protektivu? Sve joj je teže uspevalo da obuzda užasnutost pred Polovom neodoljivom neobičnošću.

Netremice posmatrajući majčine obrise u tami, jasno je video njen strah i sve grozničave kretnje pomoću svoje nove svesti - kao da je bila obasjana zaslepljujućom svetlošću.

"Ne mogu da ti kažem šta će se odigrati ovde", reče on. "Ne mogu to čak ni sebi da kažem, premda sam već video. To čulo budućnosti - izgleda da nemam kontrolu nad njim. Stvar se naprosto odigrava. Što se neposredne budućnosti tiče - recimo, godinu dana - delimično mogu da je vidim... kao put širok poput naše Centralne Avenije na Kaladanu. Neka mesta ne vidim... mesta u senci... kao da se nalaze iza brda..." (na um mu ponovo pade marama koja leluja na vetru) "...a postoje i račvanja..."

On utonu u tišinu, kada ga preplavi sećanje na ono što je video. Nikakav vidovnjački san, nikakvo iskustvo iz minulog života nisu ga pripravili za ovo: sada su svi velovi bili skinuti - tako da je vreme stajalo pred njim u svojoj svojoj nagoti...

U ponovnom proživljavanju minulog iskustva on dokuči svoju vrašku svrhovitost: neodoljiv pritisak vlastitog života koji se širio poput sve većeg mehura... dok je vreme uzmicalo pred njim...

Džesika napipa prekidač šatorske rasvete i pritisnu ga.

Prigušeno, zelenkasto svetlo razluči senke i učini da joj strah malo splasne. Ona osmotri Pola, susretnu njegove oči - taj unutarnji pogled. A onda shvati gde je već videla takav pogled: na dokumentima velikih nesreća - na licima dece koja su iskusila

gladovanje ili teška ranjavanja. Oči su bile poput jama, usta jedna prava linija, obrazi upali.

To je pogled užasne svesti, pomisli ona. Pogled nekoga ko se nasilno suočio sa saznanjem o vlastitoj smrtnosti.

On odista više nije bio dete.

Skrovita značenja njegovih reči počеше da stiču smisao u njenoj svesti, potiskujući sve ostalo. Pol je mogao da vidi napred, da razabere kuda treba da potraže odstupnicu.

"Postoji li način da umaknemo Harkonenima?" upita ona.

"Harkoneni!" obrecnu se on. "Izbaci već jednom iz glave te karikature ljudskih bića." On podiže pogled prema majci i poče da joj proučava crte lica pri prigušenoj šatorskoj rasveti. Te crte su je izdavale.

Ona reče: "Ne bi trebalo čak ni u tom obliku da ih udostojiš naziva ljudskih bića..."

"Ne budi tako sigurna da znaš gde treba povući liniju između ljudi i neljudi", uzvratu on. "Mi nosimo našu prošlost sa nama. A postoji, draga moja majko, jedna stvar koju ti ne znaš - premda bi trebalo da je znaš: mi smo Harkoneni."

Um joj učini nešto užasno: on se najednom isprazni, kao da je želeo da odagna sve senzacije. Ali Polov glas hrluo je dalje svojim neumoljivim ritmom, vukući i nju sa sobom.

"Kada se sledeći put budeš domogla ogledala, osmotri malo detaljnije svoje lice - a za sada se zadovolji osmatranjem moga. Ako hotimice ne zažmuriš pred njima, videćeš nesumnjive tragove. Pogledaj moje šake, sklop mojih kostiju. A ako sve to još nije dovoljno ubedljivo za tebe, onda ti ostaje da mi veruješ na reč. Ja sam hodio budućnošću, zavirio sam u jedan dokumenat, video sam jedno mesto, raspolažem svim podacima. Mi smo Harkoneni!"

"Ot... otpadnički ogranak porodice", promrmlja ona. "To je posredi, zar ne? Neki Harkonenov rođak koji..."

"Ti si Baronova rođena kćer", prekide je on, posmatrajući kako stavlja šake preko usta. "Baron je kušao mnoga zadovoljstva u mladosti, pa je tako jednom dopustio da bude zaveden. Ali zavodnica je bila jedna od vas - i učinila je to za genetske potrebe Bene Geserita."

Način na koji je on izgovorio vas ošinu je poput munje. Ali ta munja joj ponovo stavi um u pokret i ona shvati da ne može da opovrgne

njegove reči. Toliko ćorsokaka iz prošlosti najednom je steklo smisao i došlo u žižu. Kćer koju je Bene Geserit hteo - ona nije trebalo da okonča staro neprijateljstvo između Atreida i Harkonena, već da fiksira određen genetski činilac u njihovim lozama. Koji činilac? Odgovor joj je bio vraški potreban.

Kao da joj je pronikao u um, Pol reče: "Mislili su da sam ja to. Ali ja nisam ono što su očekivali - i stigao sam pre vremena. A oni to ne znaju."

Džesika pritisnu šake na usta.

Velika Majko! On je Kvizac Haderah!

Ona se odjednom oseti izložena i naga pred njim, shvativši da on vidi očima od kojih se malo što moglo sakriti. Istog časa postalo joj je jasno da je upravo to osnova njenog straha.

"Misliš da sam Kvizac Haderah", reče on. "Izbaci to iz glave. Ja sam nešto neočekivano."

Moram nekako da obavestim jednu od škola, pomisli ona. Indeks ukrštanja mogao bi da pokaže šta se dogodilo.

"Neće saznati za mene sve dok ne bude prekasno", reče on.

Pokušavši da mu odvrati pažnju, ona spusti ruke i reče: "Naći ćemo pribežište kod Slobodnjaka?"

"Slobodnjaci imaju jednu izreku koju pripisuju Šai-huludu, Starom Ocu Večnosti", reče on. "Ona glasi: 'Budi spreman da poštuješ ono što te je snašlo.'"

Istovremeno kroz glavu mu prođe: Da, majko moja - kod Slobodnjaka. Dobićeš plave oči i kvrgu pokraj tvog ljupkog nosa od filterske cevi u pustinjском odelu... i rodićeš moju sestru: svetu Aliju od Noža.

"Ako nisi Kvizac Haderah", reče Džesika, "šta..."

"Nisi kadra da to znaš", uzvрати on. "Moći ćeš da poveruješ tek kad budeš videla."

On pomisli: Ja sam seme.

A onda najednom postade svestan koliko je plodno tle na koje je pao; pomisao na to ispuni ga vraškom svrhovitošću, ona stade da zaprema prazninu u njemu, zapretivši da ga zaguši bolom.

Video je kako se put pred njim račva u dva glavna ogranka. Idući jednim, susreo se sa zlim starim Baronom i kazao: "Zdravo, deda." Pri pomisli na taj pravac i ono što je ležalo duž njega pripade mu

muka.

Na drugom pravcu ležala su dugačka mesta prekrivena sivkastom tamom, iz koje su jedino štrčali vršci nasilja. Video je tu jednu ratničku religiju, plamen koji se širi celom Vaseljenom, zelene i plave zastave Atreida koje lepršaju na čelu fanatičkih legija, opijenih začinskim likerom. Među njima su bili Gurni Halek i još nekolicina očevih ljudi - sasvim mali broj - svi obeleženi simbolom sokola iz hrama lobanje njegovog oca.

"Ne mogu da pođem tim putem", promrmlja on. "To je ono što potajno žele stare čarobnice iz tvoje škole."

"Ne razumem te, Pole", reče mu majka.

On ne odgovori ništa, razmišljajući o tome kakvo je seme, razmišljajući kroz svest rase koju je prvobitno iskusio kao vrašku svrhovitost. Najednom je shvatio da više ne može da mrzi Bene Geserita, Cara, pa čak ni Harkonena. Svi su oni bili poneseni inercijom svoje rase da obnovi raštrkano nasleđe, da izukršta, pomeša i preplete njihove loze u veliki, novi genetski rezervoar. A rasa je znala samo za jedan siguran način da se to izvede - drevni način, oprobani i pouzdani način koji je sve uklanjao sa svog puta: džihad.

Ne mogu da izaberem taj put.

Ali tada ponovo osmotri u oku svog uma hram očeve lobanje, u čijem je središtu lepršala nasilna, zeleno-plava zastava.

Džesika pročisti grlo, zabrinuta zbog sinovljevog ćutanja. "Dakle... Slobodnjaci će nam dati skrovište?"

On podiže pogled i osmotri urođene patricijske crte lica svoje majke, umekšane blagom zelenom svetlošću u šatoru. "Da", reče on. "To je jedan od puteva." Zastade za trenutak, klimnuvši glavom, a onda nastavi: "Da. Zvaće me... Muad'Dib, 'Onaj Koji Pokazuje Put'. Da... tako će me zvati."

I on zaklopi oči, pomislivši: Sada mogu da te ožalim, oče. Osetio je kako niz obraze počinju da mu se slivaju suze.

Sadržaj

- [1.](#)
- [2.](#)
- [3.](#)
- [4.](#)
- [5.](#)
- [6.](#)
- [7.](#)
- [8.](#)
- [9.](#)
- [10.](#)
- [11.](#)
- [12.](#)
- [13.](#)
- [14.](#)
- [15.](#)
- [16.](#)
- [17.](#)
- [18.](#)
- [19.](#)
- [20.](#)
- [21.](#)
- [22.](#)